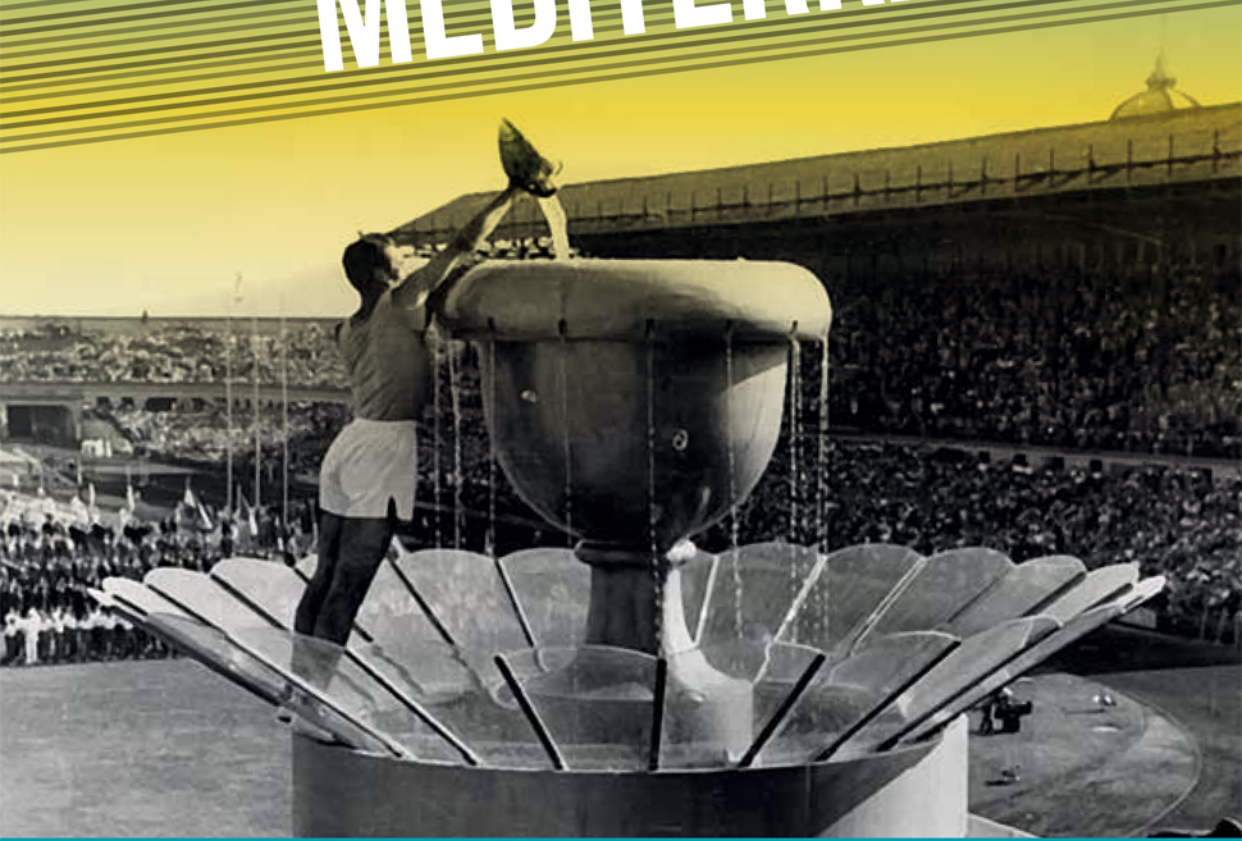
BARCELONA 1955
ELS JOCS MEDITERRANIS

FUNDACIÓ BARCELONA OLÍMPICA

Ajuntament de Barcelona

BARCELONA 1955
ELS JOCS MEDITERRANIS

Pernas López, Juli
© Barcelona 1955: Els Jocs Mediterranis.
1ª edició – Barcelona, España: 2012

© Fotografies:
© Pàgines interiors « arxiu fotogràfic de la ciutat » tots els drets reservats: 90, 93, 124, 127, 129-132, 135, 138-145, 147, 148, 150-155, 158, 161, 162, 189 i 191.
© Tapa: « arxiu fotogràfic de la ciutat »

© Altres textos: els seus autors.
© Traducció al català : Servei Lingüístic de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya.

© Creació disseny i realitzacio: M. Salomé Clavijo.

Depósito Legal: B-10834-2012
Imprime: CG Anmar
Impreso en España.

ÍNDEX

Pròleg 9
Introducció 11
Antecedents 14
ELS JOCS REGIONALS 15
I Jocs Mediterranis Alexandria 1951 28
Espanya I Els Jocs Mediterranis 30
Quadre D'honor Dels I Jocs Del Mediterrani 34
Quadre de medalles 41
JOCS MEDITERRANIS BARCELONA 1955
Cronologia D'un Esdeveniment 42
1951 43
1952 56
1953 63
1954 69
1955 - L'any Dels II Jocs Mediterranis 89
Gener 90
Febrer 95
Març 97
Abril 100
Maig 103
Juny 108

Juliol 118
15 De Juliol 132
16 De Juliol 135
17 De Juliol 141
18 De Juliol 142
19 De Juliol 144
20 De Juliol 146
21 De Juliol 150
22 De Juliol 154
23 De Juliol 157
24 De Juliol 159
25 De Juliol 162
Quadre D'honor Dels Ii Jocs Del Mediterrani 164
Quadre de medalles 176
DESPRÉS DELS JOCS 178
30 ANYS DESPRÉS... 184
EL CINQUANTENARI 188
2012 191
ANNEXOS 192
Delegació Espanyola En Els Ii Jocs Mediterranis 193
Pressupost De Despeses Per Capítols I Partides 202

PRÒLEG

Barcelona, avui, és una gran ciutat mediterrània que ocupa un lloc important en el món de l'esport. S'hi desenvolupen esdeveniments internacionals de primera magnitud, com la Barcelona World Race, o competicions mundials esportives que la nostra ciutat ha acollit i acollirà en el futur.

Tot i que compta amb esdeveniments històrics centenaris com la Travessia al Port Nedant Copa Nadal o altres d'emblemàtics com la cursa Jean Bouin, que aquest any ha complert la seva vuitanta-vuitena edició, en la història esportiva de la ciutat hi va haver un punt d'inflexió, que van ser els Jocs Olímpics de 1992.

Històricament, Barcelona sempre ha estat una ciutat amb vocació olímpica. Ja s'havia postulat per organitzar els Jocs Olímpics de 1920, 1924 i de 1936. Els Jocs del Mediterrani de 1955 foren una petita compensació. Van ser el primer gran esdeveniment poliesportiu organitzat en el país i sota el patró del Comitè Olímpic Internacional.

Els Jocs del Mediterrani de 1955 van ser un esdeveniment cabdal per a Barcelona. Van ser els primers en què es va emprar aigua del Mediterrani com a símbol en el ritual olímpic, en el qual es va traslladar l'aigua del Mare Nostrum en una àmfora des d'Empúries fins a Barcelona. Aquests jocs van representar també una gran experiència per a Barcelona pel que fa a l'experiència organitzativa de grans esdeveniments. I això es va valorar per part del Comitè Internacional Olímpic de cara a la seva designació com a ciutat olímpica.

Juli Pernas ha plasmat en aquest llibre la seva rigorosa investigació, tractant en profunditat aspectes històrics i documentals dels Jocs del Mediterrani de 1955, aportant-hi una visió clara de la seva història.

La Fundació Barcelona Olímpica, que gestiona el Museu Olímpic i el Centre d'Estudis Joan Antoni Samaranch, contribueix amb aquest llibre, juntament amb una exposició fotogràfica d'aquesta cita històrica de l'esport i de Barcelona. Precisament, la persona que dóna nom al Museu i al Centre d'Estudis, Joan Antoni Samaranch, va jugar un paper rellevant en el comitè organitzador d'aquests Jocs del Mediterrani, impulsant accions culturals com una exposició de l'Art en l'Esprot, una sobre el Llibre Esportiu i una representació teatral a la plaça del Rei.

Estem convençuts que aquest llibre serà un element important de consulta per a l'organització d'altres esdeveniments esportius, com els propers Jocs del Mediterrani que Tarragona allotjarà en el 2017 i als quals des de la Fundació Barcelona Olímpica hi donarem tot el nostre suport.

Maite Fandos i Payà

Presidenta de la Fundació Barcelona Olímpica.
Tinenta d'Alcalde de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports.

INTRODUCCIÓ

Confesso sense rubor que la primera vegada que vaig sentir parlar dels Jocs Mediterranis de 1955 va ser a la fi de 1981, quan vaig entrar a treballar amb 28 anys en l'àrea de Joventut i Esports de l'Ajuntament de Barcelona. Les oficines es trobaven en un edifici adossat a les piscines *Bernat Picornell*, una instal·lació esportiva que va ser inaugurada amb motiu dels XII campionats d'Europa de Natació el 1971. No obstant això, des d'un principi, el meu focus d'atenció era el vell estadi que se sotjava des de la finestra del despatx. Malgrat el seu estat ruïnós conservava un encant especial i atresorava un passat gloriós. Es va inaugurar durant l'Exposició Internacional de Barcelona el 1929, però es va construir pensant a acollir els Jocs Olímpics de 1936. Es van equivocar d'any.

Recordo amb nitidesa les reixes de ferro rovellat que hi havia a les entrades de l'estadi, i l'ampli *hall* amb les parets destapades i amb seqüeles dels degotalls. L'havien despossseït de tot, possiblement fins i tot de l'orgull d'haver estat un dels millors estadis europeus. Com es podia haver arribat a aquell estat? Veient-lo així un tenia la impressió que per allí havia passat una legió de ferrovellers i d'antiquaris. Recórrer-lo era una aventura. Allí vaig trobar una espaiosa sala amb un cotxe mig desarranjat i que, segons em van informar, estaven reparant; i un magatzem on hi havia des de vells fanals i un cavall, fins una llanxa, que després vaig saber que tenia *amarrada* al magatzem, un funcionari municipal. A les graderies, havien desaparegut els seients de fusta, només se'n conservaven els pilars de pedra que els havien sustentat. L'únic aprofitable era el terreny de joc que circumdava la pista d'atletisme, on encara es jugaven partits de futbol i rugbi. Aquell estadi que havia acollit extraordinaris combats de boxa, finals del campionat d'Espanya de futbol, i festivals esportius de diversa índole, havia deixat de rugir. El silenci que emanava d'aquell gegant de pedra només era trencat per les veus i la ràdio del bar regentat per un senyor que s'anomenava Antonio, i els plats recomanats eren uns 'callos' picants i ous amb bacó instal·lats en una bassa d'oli refregit. Aquell estadi, que havia estat projectat per Pere Domènech i Roura, no tornaria a recuperar la seva esplendor i omplir les seves graderies d'espectadors fins al 8 de setembre de 1989, data en què va ser inaugurada la Copa del Món d'Atletisme.

A l'estadi, hi treballaven alguns companys de l'Àrea de Joventut i Esports. Entre aquests es trobava Antonio Amorós[1], ja havia sobrepassat la cinquantena d'anys però es trobava en excel·lent forma física. El més habitual era veure'l fer quilòmetres al voltant de la pista d'atletisme. Aquella pista formava part de la seva vida, portava corrent-hi des de feia 25 anys. Va ser ell qui em va parlar amb tristesa dels Jocs Mediterranis de 1955, no guardava un bon record, en aquelles dates ostentava els rècords nacionals de 5.000 i 10.000 metres llisos, i va haver de veure la competició assegut a la grada, una inoportuna lesió li va privar d'una medalla. Em va confessar, a més a més, que el seu lloc de treball el devia a un dirigent que havia fonamentat el seu prestigi olímpic precisament en aquella cita, i que més tard aconseguiria la presidència del Comitè Internacional Olímpic: Joan Antoni Samaranch.

1 Antonio Amorós, atleta d'alt nivell especialista en proves de llarga distància: 5.000 i 10.000 metres.

Amorós em va explicar que en l'Àrea d'Esports hi havia altres dos companys, que van tenir més sort que ell i havien participat en aquells Jocs. D'una banda estava Sebastià Junqueras[2], que ocupava el càrrec de cap d'Unitat, un home seriós i que no ocultava el seu disgust per l'arribada de joves inexperts per encarregar-se de la gestió esportiva de la ciutat[3]. Estic convençut que quan ens van presentar devia pensar si seria capaç de sortir-me'n entre les entitats esportives, gestionar esdeveniments i dissenyar campanyes de promoció en una ciutat on no s'havia efectuat encara la descentralització administrativa[4]. Junqueras no aconseguiria cap medalla, va caure a terra en la penúltima tanca dels 110 metres tanques i va arribar últim, però malgrat això està unit a la història dels Jocs Mediterranis. Junqueras va tenir l'honor de ser l'últim rellevista que va portar l'àmfora el dia de la cerimònia d'inauguració. L'altre company era Alfons Vi Quadras[5], que era el cap del servei de manteniment de les instal·lacions esportives. Vidal Quadras, de la mateixa manera que li va succeir a Junqueras, va quedar lluny de les medalles, va ocupar el sisè lloc en la prova de pes i vuitè en la de disc, en canvi el comitè organitzador li va dispensar un paper estel·lar en la cerimònia d'inauguració, va fer el jurament en nom de tots els esportistes que van participar en aquells Jocs.

No vaig tornar a saber dels Jocs Mediterranis fins el 1985. Aquest any, el periodista Andreu Mercè Varela va presentar un projecte a Enric Truñó, regidor de joventut i esports, per commemorar el 30 aniversari dels Jocs Mediterranis celebrats a Barcelona. La seva figura era inconfusible. Quan va entrar al despatx el vaig reconèixer immediatament, amb anterioritat l'havia vist passejar per la redacció del diari *Tele-Expres*[6], quan jo treballava com a encarregat dels serveis de tèlex i teletips dels diaris del grup Godó que estaven al carrer Tallers. La proposta es va materialitzar. Els actes commemoratius coincidirien, a més a més, amb un gran esdeveniment internacional, el Mundial d'Esgrima, que es va disputar a Barcelona de l'11 al 21 de juliol. Per celebrar l'efemèride es va fer una reedició numerada del cartell dels Jocs del Mediterrani de 1955; es va organitzar una exposició al Col·legi d'Arquitectes; una conferència-col·loqui en el *Saló de Cent* de l'ajuntament barceloní, i finalment una simbòlica cursa de relleus portant una rèplica de l'àmfora. En aquesta ocasió l'últim relleu, va correspondre a l'atleta Carme Valero[7], la qual va entregar l'àmfora a un emocionat Sebastià Junqueras perquè l'aboqués a la *Font Màgica* de Montjuïc, per segona vegada en la seva vida, l'aigua traslladada des d'Empúries. El que ningú sap és que un vegada celebrat aquell acte, se'm va acudir la idea que una àmfora de plata

2 Sebastià Junqueras, atleta d'alt nivell especialista en proves de carreres de tanques i salt de longitud. Durant els Jocs Mediterranis de Barcelona atresorava els rècords d'Espanya de 110 i 200 metres tanques, salt de longitud, i era campió de Catalunya de pentatló i decatló.

3 El 1981 a Enric Truñó li va ser encomanada la regidoria de Joventut i Esports. L'equip directiu estava compost per Francesc Segura, que assumia la Direcció d'Esports; Joaquín Lahosa, responsable d'instal·lacions, i Juli Pernas responsable de promoció esportiva.

4 El 1984 s'inicia el procés de descentralització administrativa i el 1986 s'aproven les Normes reguladores de l'ordenació dels districtes i la participació ciutadana.

5 Alfons Vidal Quadras, atleta d'alt nivell especialista en proves de llançament: disc i pes.

6 Diari editat a Barcelona de 1964 a 1980.

7 Carme Valero, atleta, campiona del món de camp a través els anys 1976 i 1977.

podia ser el trofeu oficial de les competicions internacionals *Ciutat de Barcelona*.

Ara, després de més de 25 anys, amb motiu del Centenari del Comitè Olímpic Espanyol i del 20 aniversari de Barcelona-92, em retrobo un altre cop amb els Jocs Mediterranis de 1955. Ara sé més d'ells, i també dels protagonistes que van fer possible aquella primera competició *olímpica* organitzada a Espanya. Una exposició fotogràfica, i aquest llibre, són la modesta contribució de la Fundació Barcelona Olímpica a una cita històrica.

Per a l'elaboració d'aquest llibre he consultat l'hemeroteca de diversos mitjans de comunicació, però preferentment la de *La Vanguardia* i la d'*El Mundo Deportivo*, i especialment aquest últim. Ha estat el meu petit i particular homenatge al degà dels diaris esportius, i a la família que el va fundar i el cognom de la qual és Grau. Moltes han estat les hores de la meva vida professional que he compartit amb Alejandro "Papá" Grau i Jaume Grau. D'altra banda em sento identificat amb el codi de conducta que va aparèixer en el primer diari publicat en el llunyà 1 de febrer de 1906: "*No venim a criticar a ningú; la crítica està en absolut distanciada del nostre costat; venim a aplaudir i a estimular a tot el món, a "encourager" com dirien els francesos; mai mereixerà les nostres censures el que, encara equivocant-se llastimosament, intenti realitzar quelcom en pro i benefici del sport; per això mateix ens posem per descomptat i decididament al costat de tots aquells que vulguin emprendre quelcom, per insignificant que sigui*". Per al seguiment de l'evolució del moviment olímpic, i per conèixer com es van gestionar i van evolucionar els Jocs Mediterranis ha estat de gran ajuda l'estudi del *Butlletí Oficial del Comitè Internacional Olímpic*. Les fotografies que conté aquest llibre pertanyen a un reportatge fotogràfic encarregat pel comitè organitzador i se'n desconeix el seu autor, les quals es troben a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona.

He de confessar una cosa més, en escriure aquest llibre he tingut l'oportunitat de descobrir, i llegir amb molt de plaer, a alguns dels millors "clàssics" del periodisme esportiu: Santiago García, Manuel Espín, Carles Pardo, José Luis Lasplazas, Juan José Castillo, Julián Mir i un llarg etc.

Per últim, vull deixar constància del meu agraïment personal a: Jordi Serchs i Oriol Martorell de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona; Josep Obis de l'Arxiu Municipal Administratiu de l'Ajuntament de Barcelona; i María Luisa Berasategui, Biblioteca de l'Esport de la Generalitat de Catalunya.

La família de Joan Antoni Samaranch.

Conrado Durántez, president Academia Olímpica Espanyola.

Personal de la Fundació Barcelona Olímpica, Teresa Agulló, Núria Pérez, Cristian Herrera, Carla Sariol, Ibone Lallana, Fabio Lagazzio, Diana Argelich i M. Salomé Clavijo.

Juli Pernas López,

Director de la Fundació Barcelona Olímpica.

ANTECEDENTS

ELS JOCS REGIONALS

Hi ha referències de jocs poliesportius d'àmbit regional en el *Butlletí Oficial CIO* del Comitè Internacional Olímpic a partir de 1913. El seu 'interès es desperta fonamentalment a partir dels Jocs Olímpics d'Estocolm de 1912, que van tenir una gran participació (28 països i 2.547 esportistes) i van ser excel·lents a nivell organitzatiu. Endarrere quedaven els fracassos de París el 1900 i Sant Louis 1904, i la mediocritat de Londres 1908, esdeveniments que van tenir lloc a l'ombra d'Exposicions Universals. El concepte olímpic, l'ideari de Coubertin, començava a arrelar-se, però no sempre s'entenia o interpretava de manera correcta. Per aquest motiu, en la XIV sessió del CIO, celebrada a la sala del Senat de la Universitat de Lausana el maig de 1913, es va instar els membres dels comitès olímpics nacionals a prescindir de la paraula *Olimpíada* en aquells esdeveniments que poguessin organitzar-se en els seus respectius països. D'altra banda, en la mateixa Sessió, es va acordar comunicar al comitè organitzador de la ciutat de Chicago, que havia previst organitzar un *meeting* mundial denominat *Jocs Olímpics Americans*[8], que "*és desitjable que la paraula Olimpíada sigui usada només que per designar les Olimpíades Internacionals i els Jocs d'Atenes*"[9].

En el capítol *Els quatre anys de la guerra*[10], Pierre de Coubertin assenyalava que abans de la I Guerra Mundial (1914-1918) havia contactat amb la *Far Eastern Athletic Association*, una entitat fundada el 1912, i que aquests, amb la col·laboració de YMCA[11], "*desitjaven fins i tot organitzar els anomenats Jocs d'Extrem Orient*". El ben cert és que la I edició d'aquests Jocs va tenir lloc a Manila el febrer de 1913, i hi van participar les Illes Filipines, Xina, Japó, el regne de Siam[12], i les colònies britàniques de Hong Kong i les Índies Orientals[13]. El programa esportiu constava d'atletisme, natació, tennis, i quatre esports d'equip d'influència nord-americana: basquetbol, beisbol, voleibol i futbol americà. Anys després, en la XVIII Sessió del CIO celebrada a Anvers el 1920 es va decidir donar el patrocini als "*jocs regionals sud-americans, d'Extrem Orient i, eventualment, als jocs hindús*". Aquestes proposicions

8 Butlletí Oficial del CIO juny de 1913.

9 El Comitè Olímpic de Grècia sempre va voler que el seu país fóra la seu permanent dels Jocs Olímpics. Coubertin sempre es va oposar a aquesta idea, no obstant això el CIO va reconèixer i va recolzar els Jocs Intermedis de 1906 amb motiu del desè aniversari de la restauració de l'olimpisme, sobretot després dels fracassos dels Jocs Olímpics 1900 i 1904. En aquests Jocs per primera vegada els esportistes venien representant el seu comitè olímpic nacional, i es van organitzar per primera vegada les tradicionals cerimònies d'inauguració i clausura.

10 *Memòries Olímpiques*, Pierre de Coubertin, Comitè Olímpic Internacional 1979. La primera edició d'aquestes Memòries és de 1931.

11 La Young Men's Christian Association (Associació Internacional Cristiana de Joves) és una entitat d'arrel protestant, i fundada el 1844 a Londres per Sir George Williams. El basquetbol i el voleibol van ser inventats a la fi del segle XIX en institucions educatives vinculades a aquesta associació als Estats Units: el basquetbol en Spingfield College i el voleibol en el YMCA d'Holyoke, ambdues poblacions en l'Estat de Massachusetts.

12 En l'actualitat Tailandia.

13 En l'actualitat Malasia.

van ser presentades pel missioner Elwood S. Brown, que havia estat invitat per Coubertin a diverses sessions del CIO, i ocupava el càrrec de director d'educació física de YMCA a Manila (Filipines). Els *Jocs de l'Extrem Orient* es van organitzar de manera ininterrompuda fins al 1927. Després d'aquest any només es van fer dues edicions més: 1930 i 1934. "*Són universalment reconeguts com els més importants, des del punt de vista atlètic, després dels Jocs Olímpics*"[14].

El naixement de la *Far Eastern Athletic Association* i l'organització dels primers Jocs regionals coincidiria amb la fundació del Comitè Olímpic Espanyol a la fi de 1912[15]. El primer president va ser Gonzalo de Figueroa Torres, Comte de Mejorada del Campo i Marquès de Villamejor, que va ser cooptat per Coubertin com a membre del CIO el 1902. D'aquest fet dóna fe Pierre de Coubertin en diversos dels seus escrits: "*Els comitès belga, danès i espanyol funcionaven bé…..*"[16]; *i* "*Espanya surt de la seva indiferència internacional. Trobades que es multipliquen, la formació definitiva del Comitè Olímpic Espanyol són indicis certs*"[17]. Una de les primeres actuacions abordades pel Marquès de Villamejor, va ser tractar "*ara de formar comitès en les altres regions d'Espanya*"[18] La resposta va ser immediata a Catalunya, una regió amb gran vitalitat esportiva i un creixent associacionisme esportiu, i que des d'aquestes primerenques dates es va sentir molt compromesa amb el moviment olímpic. "*El nostre director Sr. Masferrer*[19] *ha estat autoritzat pel president del Comitè Olímpic Espanyol, Sr. Marquès de Villamejor, per constituir el Comitè Català. Els treballs encomanats als nostres companys senyors Cabot, Elias Juncosa i Alsina prossegueixen amb veritable entusiasme, havent obtingut èxit favorable totes les gestions que porten dutes a terme fins ara*". Coubertin va estar al corrent en tot moment dels passos que s'anaven donant, no obstant això va voler referendar la posició del CIO amb rotunda claredat: "*Benvolgut senyor, crec que la fundació del vostre comitè regional serà molt eficaç, i us felicito, però heu fet molt bé a l'obrar en harmonia amb el Comitè Espanyol, perquè el Comitè Olímpic Internacional no pot reconèixer més que un comitè per país*"[20]. El Comitè Català va tenir des del seu inici gran dinamisme i aspirava a enviar una delegació d'esportistes als Jocs Olímpics de Berlín el 1916[21], però l'inici de la I Guerra Mundial va avortar aquesta possibilitat.

14 Butlletí Oficial del CIO juliol de 1916.

15 Recentment Conrado Durántez ha trobat l'acta fundacional del Comité Olímpic Espanyol, que està datada el 25 de novembre de 1912. President, el Marquès de Villamejor; tresorer Carlos Padros i secretari Marcelo Sanz.

16 *Memòries Olímpiques*.

17 Butlletí Oficial del CIO gener de 1913.

18 *El Comitè Olímpic Espanyol, orígens i natura jurídica*, Conrado Durántez. Carta del Marquès de Villamejor a Pierre de Coubertin del 9 de desembre de 1912.

19 Narcís Masferrer va ser fundador i director de *El Mundo Deportivo* ; posteriorment seria director de la revista *Stadium* (1911-1930). Va ser fundador i president del Sindicat de Periodistes Esportius, com a dirigent va fundar la Societat Gimnàstica Espanyola, la Unió Velocípeda Espanyola, el Comitè Olímpic Català i la Confederació Esportiva de Catalunya.

20 Carta de Pierre de Coubertin a Elíes Juncosa del 24 de desembre de 1914. Arxiu CIO.

21 La nominació de Berlín es va efectuar durant la XIV Sessió del CIO celebrada a Estocolm el 1912.

Acabada la guerra, l'interès per organitzar jocs esportius regionals sota els auspicis del Comitè Internacional Olímpic va augmentar de manera notable. Pierre de Coubertin en el capítol *La maniobra de 1921*[22] assenyala que "*si deixàvem implantar i consolidar-se tots aquests Jocs que pretenien organitzar a Irlanda, a Polònia, a Catalunya, als Balcans, a les Índies, en el Pròxim Orient, podien originar-se fissures en el bloc olímpic. Totes aquestes empreses ens reclamaven i demanaven el nostre patrocini. Però els seus promotors eren completament novells en matèria olímpica i estranys a l'esperit del COI, i desitjaven muntar-les amb fins nacionalistes o confessionals, que desviarien fatalment l'homogeneïtat del moviment*".

Com es pot constatar el nostre país també va mostrar la seva disposició a organitzar uns Jocs. Els *Jocs a Catalunya* esmentats per Coubertin van ser una iniciativa impulsada pel *Sindicat de Periodistes Esportius*[23], una entitat creada a la fi de 1911 i el seu primer president va ser: Narcís Masferrer. L'afany olímpic a Catalunya no havia decrescut, més aviat al contrari, però és convenient matisar que abans que es parlés d'uns Jocs Catalans, la ciutat ja havia mostrat el seu interès per organitzar uns Jocs Olímpics, com es desprèn de la carta remesa per Manuel Rius Rius, alcalde de la ciutat, a Coubertin el maig de 1917. "*Hem tingut coneixement que encara no s'ha elegit una ciutat per celebrar els pròxims Jocs Olímpics, i nosaltres voldríem saber si seria possible elegir la nostra ciutat per fer-los amb ocasió de l'Exposició*[24] *que serà organitzada després de la guerra*"[25]. El mateix ocorreria poc després quan, des de les pàgines d'*El Mundo Deportivo*[26], es va defensar la idea de dur a terme a Barcelona, els Jocs Olímpics de 1924.

22 *Memòries Olímpiques*. CAP. XVIII La maniobra de 1921.

23 El Sindicat de Periodistes Esportius es va crear el 30 de novembre de 1911. La primera junta provisional la formaven Narcís Masferrer com a president; Abel Aguilar com a vicepresident; Frederic Bonet com a secretari; com a vicesecretari Manuel Nogareda; com a tresorer Elíes Juncosa i com a vocals, Ricardo Cabot i Josep Maria Gibert. *La Vanguardia* 17 de gener de 1912. La primera junta es va constituir poc després, continuava sent presidida per Masferrer, però Cabot passava a ocupar la vicepresidència; el càrrec de Cabot com a vocal el passava a ocupar Alfonso Roura; i com nou vicesecretari apareix José Madico. La seu va estar al carrer Canuda, 13 primer.

24 L'Exposició Internacional d'Indústries Elèctriques havia de celebrar-se el 1915 però es va posposar amb motiu de la primera guerra mundial. Acabada la guerra no es va celebrar, però es van continuar fent obres d'urbanització i enjardinament a Montjuïc. El 1925 es va decidir que l'antic projecte quedava obsolet i es va acordar celebrar una Exposició Internacional el 1929.

25 *El Comitè Olímpic Espanyol, orígens i natura jurídica*, Conrado Durántez.

26 *El Mundo Deportivo* 12 d'agost de 1920, *Una bella iniciativa, La VIII Olimpíada a Barcelona?, la Mancomunitat de Catalunya patrocina la idea.*

Els Jocs Olímpics de la postguerra van ser concedits a Anvers (1920), i a la capital belga va acudir una delegació composta per Elias Juncosa[27], Jaume García Alsina[28], Joan Gamper[29], Jaume Mestres[30] i Josep Maria Co de Triola[31]. L'objectiu d'aquell viatge era doble, d'un costat aconseguir informació, i d'un altre presentar les credencials de la ciutat comtal com a seu dels Jocs de 1924. "*No hem anat a Anvers per només el gust d'assistir a un míting esportiu dels més valuosos elements mundials: Una altra missió més important era la nostra: estudiar, veure, aprendre, aconsellar-nos, investigar i deduir… El baró Pierre de Coubertin ha rebut amb tota amabilitat i afablement al nostre amic (Elias Juncosa), donant-li la seguretat que la petició que se li feia, posant la candidatura de Barcelona com a seu d'una pròxima Olimpíada, figuraria en l'ordre del dia de la reunió del CIO. I així va ser, el CIO va acceptar la candidatura de Barcelona per a la VIII Olimpíada*".[32]

En aquest context, amb el punt de mira posat en els Jocs Olímpics de 1924, el Sindicat de Periodistes Esportius, que ja havia organitzat un *Concurs Olímpic* a les instal·lacions del Real Polo Jockey Club el 1914, va resoldre promoure unes *Olimpíades Catalanes*."*Conceptuant els reunits que les circumstàncies del moment són del tot favorables a una expansió important dels ideals esportius i tenint en compte que amb això s'aconseguiria el millorament de la raça, van acordar treballar intensament i tenaç per a la instauració de les Olimpíades Catalanes, que se celebrarien cada quatre anys a partir de 1922*". L'objectiu fonamental d'aquesta competició era que servís com a rodatge per als Jocs Olímpics de 1924.[33]

El projecte va ser molt ben acollit per la societat civil. Prova d'això és que a l'assemblea convocada pel Sindicat de Periodistes Esportius van assistir-hi la majoria d'entitats esportives de la

27 Josep Elíes Juncosa (1880-1944) va ser promotor d'un bon nombre d'entitats esportives de Barcelona i Catalunya -Barcelona Foot-ball Club (1899) i Sindicat de Periodistes Esportius (1911)-, i també un apassionat del moviment olímpic. Juncosa era conegut com *Corredisses*, que era el pseudònim que utilitzava a la seva columna d'esports del diari *La Veu de Catalunya*. El 1914 va fundar i va dirigir la col·lecció de manuals d'esports *Biblioteca Els Sports*, entre els quals es troben *Football Association, Els Jocs de Puntals, Per la mar* i *Els Jocs Olímpics de l'Antiga Grècia*.

28 Jaume García Alsina, és fill d'un dels iniciadors de la gimnàstica a Espanya, Jaume García Corbera, que va fundar el seu gimnàs el 1868. Jaume García Alsina va fundar el 1904 el seu propi gimnàs *García Alsina*, on es van començar a impartir les primeres classes de gimnàstica sueca. Com a dirigent va ocupar diversos càrrecs de rellevància: tresorer en la primera junta de la Federació Atlètica Catalana el 1915 i president el 1920. Aquest mateix any va ser nomenat president del Comitè Olímpic de Catalunya. Va ser president de la Federació Espanyola de Lluita de 1926-1935 (vegeu *La Vanguardia* 25 febrer 1926) i posteriorment president honorari i membre del Comitè Olímpic Espanyol.

29 Joan Gamper (1837-1930) va fundar el FC Barcelona el 1899 a través d'un anunci publicat en la revista *Los Deportes*. Com a jugador va disputar 51 partits i va marcar 120 gols. La seva faceta més destacada és com a dirigent ja que va assumir la presidència del club blaugrana fins en cinc ocasions.

30 Jaume Mestres Fossas, atleta i primer president de la Federació Catalana de Natació (1920). Arquitecte de professió va construir l'edifici i la piscina del Club Natació Barcelona.

31 Josep Maria Co de Triola (1884-1965), com a esportista va practicar l'automobilisme i l'alpinisme. Considerat un dels més destacats fotògrafs esportius de la primera meitat del segle XX. El seu llibre *Excursionismo* forma part de la col·lecció *Los Sports.*

32 Revista *Stadium* 30 de setembre de 1920, article *Puntualicemos* de J. M. Co de Triola.

33 *El Mundo Deportivo* 25 de novembre de 1920.

ciutat. Durant l'acte es van constituir diversos òrgans. Els més rellevants eren el *Consell Organitzador de les Olimpíades* i *el Consell Executiu de la I Olimpíada*, ambdós presidits per Juan Ventosa Clavell[34], i on figurava com a vicepresident el baró de Güell. Es van crear també diverses comissions: *Econòmica, Premsa, Tècnica, Propaganda, Relacions Exteriors i de Recompenses*. La *Comissió Tècnica* estava presidida per Joan Gamper i hi havia representants d'"*atletisme, automobilisme, aviació, esgrima, futbol, gimnàstica, curses de cavalls, golf, hoquei, lawn-tenis, lluites, motociclisme, natació, nàutica (rem, vela i motor), patinatge en ski, polo aquàtic, polo eqüestre i tir*"[35]. En la següent reunió del Consell Executiu es va resoldre constituir un Comitè d'Honor, en què figurarien "*totes les nostres autoritats civils, militars, eclesiàstiques, els comissaris de l'Exposició d'Indústries Elèctriques, senyors marquès de Comillas, Cambó i Pich, sota l'alt patronat de sa majestat el senyor Alfons XIII. Al nostre rei i als senyors Coubertin, president del COI, i al marquès de Villamejor, president del COE, es va acordar dirigir-los telegrames de salutació*". Dos mesos més tard des del Sindicat de Periodistes Esportius es va elevar una instància a l'Ajuntament de Barcelona perquè aquest sol·licités al CIO la celebració dels VIII Jocs Olímpics.[36]

Finalment Coubertin va intervenir i va dirigir una carta a Elias Juncosa[37], en què li demanava que no s'utilitzés el terme *Olimpíada*. La resposta d'Elias Juncosa no es va fer esperar, acatava el dictamen de Coubertin, i afegia: "*acceptem el nom de Jocs Ibèrics Quadriennals, canviem el nom de la Comissió, i estem sobretot molt feliços d'estar sempre d'acord amb vostè*". Les Olimpíades Catalanes donaven el relleu als *Jocs Ibèrics*, i hi ha diversos articles en premsa que hi fan referència:

"*… L'estadi Català espera tots els atletes d'Espanya, totes les nacions, per celebrar-hi, no ja els Jocs Ibèrics, sinó a aquests Jocs de l'Oest Europeu en els quals tan amablement ens dóna un lloc el rosat Sporting*"[38],[39].

"*…davant la proximitat dels Jocs Ibèrics que han estat concedits pel CIO per a l'any 1923 i la preparació dels nostres esportistes per a l'Olimpíada de 1924*".[40]

En l'ordre del dia de la convocatòria enviada per la *Confederació Esportiva de Catalunya*[41] a les seves

34 Juan Ventosa Clavell (1879-1959) va ser advocat, economista i polític. Ministre d'Hisenda i d'Abastaments durant el regnat d'Alfons XIII. Una de les figures més rellevants del regionalisme polític català. Fundador del partit Lliga Regionalista, va continuar vinculat a la Corona després de la Guerra Civil i va ser procurador a les corts.

35 *El Mundo Deportivo* 27 de gener de 1921.

36 *El Mundo Deportivo* 24 de març de 1921.

37 Carta datada el 16 de juny de 1921. Arxiu CIO.

38 Diari esportiu francès.

39 *La Jornada Deportiva* 27 de desembre de 1921.

40 *La Vanguardia* 25 de març i *El Mundo Deportivo* 27 de març de 1922.

41 Confederació Esportiva de Catalunya es va constituir el 21 de novembre de 1922, i aquest mateix any el Comitè Internacional Olímpic li donava la màxima distinció: la Copa Olímpica. La presidència de l'entitat va recaure a Joan Ventosa Clavell, i les vicepresidències en el baró de Güell, Ricard Cabot, Joan Farnés i Josep Vidal Ribas. Assenyalar que el baró de Güell va ser elegit delegat (membre) del CIO a Espanya aquest mateix any.

entitats afiliades hi ha un punt que especifica: "*Orientacions sobre els Jocs Ibèrics, olímpics i altres proves*"[42].

Dos mesos més tard, es tornava a convocar les entitats "*per organitzar a la tardor vinent un cicle de campionats regionals en els diferents esports, com a preparació dels Jocs Ibèrics que es projecten per a la primavera del pròxim any*"[43].

Tanmateix el projecte de *Jocs Ibèrics* mai arribaria a materialitzar-se. L'última referència que se'n troba és en el *Butlletí Oficial del CIO* l'octubre de 1928, encara que ja no apareixen com a *Jocs Ibèrics*: "*la creació de les Olimpíades Hispàniques, assenyalades pel baró Pierre de Coubertin, han pogut ser dreceres, gràcies a la intervenció dels membres del CIO a Espanya, Portugal i Amèrica Llatina*". Tampoc va progressar la candidatura de Barcelona per als Jocs Olímpics de 1924, per exprés desig de Pierre de Coubertin va ser designada París: "*Desitjo advertir-vos lleialment, els meus volguts col·legues, que quan arribi la nostra pròxima reunió, requeriré la vostra ajuda perquè en aquesta gran circumstància m'oferiu el sacrifici de les vostres preferències i dels vostres interessos nacionals i atorgueu la IX Olimpíada a Amsterdam, i proclameu que a París sigui la VIII*".[44]

Reprenent novament el fil dels Jocs regionals, en el capítol titulat *Al Capitoli romà* de les seves *Memòries Olímpiques*, Coubertin assegura que només els Jocs de l'Orient Llunyà responien a una vertadera necessitat: "*a banda d'ells, atreia únicament la meva atenció el projecte de Jocs Africans, dels quals parlaré seguidament, i també els Sud-americans, iniciats l'any anterior (1922) per Brasil en ocasió de les Festes del Centenari de la seva independència. No sols van ser llocs també sota el patrocini del COI, sinó que el govern brasiler em va fer arribar una invitació per presidir-los, invitació a què vaig accedir en principi*". Aquests jocs, que el *Butlletí Oficial del CIO* denomina *Jocs de l'Amèrica Llatina*, es van celebrar Rio de Janeiro i el CIO els va concedir el seu patronatge en la Sessió de París de 1922. Al final Coubertin no es va desplaçar i va delegar la representació del CIO en el comte Henry de Baillet-Latour. La pretensió inicial dels països llatinoamericans era organitzar-los cada quatre anys, però no va ser possible per falta de recursos econòmics. El 1928, amb motiu de la Sessió Ordinària del CIO a Amsterdam, els delegats d'Amèrica Llatina van aprofitar l'ocasió per fer una reunió, que va estar presidida pel comte de Baillet-Latour[45], on es va acordar no tornar a organitzar-los, ja que era "*preferible reservar els recursos financers per a la preparació i participació dels atletes en els jocs (olímpics) quadriennals*"[46].

També en la Sessió de París de 1922 el príncep Lubomirki de Polònia, que havia estat elegit membre del CIO en aqesta sessió, va proposar organitzar uns *Jocs de l'Europa Central*, i va sol·licitar el patronatge del CIO. La resposta va ser terminant: "*Els Jocs d'Extrem Orient i els d'Amèrica Llatina responen a una necessitat comprovada, no sembla, en les actuals circumstàncies polítiques i econòmiques, desitjable estimular Jocs regionals a Europa. El Comitè Internacional Olímpic declara no poder aprovar o*

42 *La Vanguardia* 13 d'abril de 1922.

43 *El Mundo Deportivo* 28 de juny de 1922.

44 *Memòries Olímpiques*, Pierre de Coubertin. Cap. XVIII la maniobra de 1921.

45 Baillet Latour va ser elegit president del CIO el 1925.

46 Butlletí Oficial del CIO octubre de 1928.

recomanar tals empreses més que si es tracta de trobades d'entrenament entre dos o tres països veïns, trobades organitzades d'una forma molt simple, exclusivament esportius i preparatoris dels Jocs Olímpics"[47].

L'any següent, en la Sessió de Roma, es va decidir l'organització dels Jocs Africans. "*Aquests tindrien lloc cada dos anys i serien exclusivament reservats per als indígenes*"[48]. No obstant això al final es va resoldre que també estiguessin oberts als colons amb un mínim de dos anys de residència. La I edició se celebraria a Alger el 1925, i la segona, a petició del membre del CIO Angelo Bolanaki[49], va tenir lloc a Alexandria (Egipte) el 1927. Coubertin va apostar clarament per aquesta iniciativa: "*potser semblarà prematur somiar amb la implantació, en un continent retardat, entre pobles faltats de la més elemental cultura, del principi de les conteses esportives, i singularment presumptuós esperar d'aquella extensió un reforç apropiat per accelerar en aquells territoris la marxa de la civilització*"[50]. No obstant això un any després, Algèria va renunciar a l'organització dels Jocs, i es va acordar que l'esdeveniment fos traslladat a Alexandria el 1927 i el nomenament d'Angelo Bonaki com a comissari general. En el *Butlletí Oficial del CIO* –abril de 1926- van aparèixer publicades les regles generals d'aquests Jocs, i s'hi remarcava el patronatge del rei Fouad[51] i del CIO. Els esports inclosos en el programa van ser: atletisme, ciclisme, gimnàstica, rem, esports de combat (esgrima, boxa i lluita grecoromana), natació, tennis i futbol. El retard en la construcció de l'estadi d'Alexandria va provocar que Angelo Bonaki sol·licités retardar la celebració dels Jocs al 1929[52]. El CIO havia previst que la Sessió de 1929 s'efectués a Alexandria per fer-la coincidir amb els Jocs, però finalment es va traslladar a Lausana, ja que els Jocs Africans es van suspendre per falta de països inscrits. D'això donava compte el *Butlletí Oficial del CIO* en un article titulat *Fracàs dels Primers Jocs Africans de 1929*[53] extret del diari egipci *Miroir*: "*un no pot arribar a comprendre que els Jocs patrocinats per sa majestat el rei i pel CIO, amb ocasió dels quals s'havia erigit (i a quin preu)*[54] *un dels més bells estadis del món, no hagi obtingut més que l'adhesió d'un dels països invitats*". L'article insinuava que, probablement, tot es devia a una *maquinació* política d'Anglaterra.

A Amèrica la situació era quelcom diferent. No van tenir continuïtat els Jocs de Rio de

47 Otto Mayer, *A través de les Anelles Olímpiques*, Publicacions del Comitè Olímpic Espanyol 1962.

48 Ídem Otto Mayer. El 1946 el president Sigfrid Edström va nomenar Otto Mayer canceller del CIO, la seva comesa era ordenar la correspondència diària i ocupar-se dels afers encomanats pel Comitè Executiu. Va ser un dels fundadors amb el seu germà Albert -membre del CIO de 1946 a 1968- de la Federació Internacional de Patinatge el 1924, i va estar al capdavant de la Cancelleria fins al 1963. És autor també del llibre *Retrospectives Olímpiques*, editat pel Comitè Olímpic Espanyol el 1964.

49 Angelo Bolonaki, va ser fundador del Comitè Olímpic d'Egipte el 1910, i secretari general d'aquesta institució de 1910 a 1932. Va ser membre del CIO per Egipte durant el mateix període (1910-1932). Des de 1932, i fins a 1963, va ser membre del CIO per Grècia, la seva nacionalitat original.

50 *Memòries Olímpiques.* Cap. XX En el capitolio romano.

51 Fouad I d'Egipte (1868-1936), va ser Sultà d'Egipte de 1917 a 1922, i des d'aquest any, i fins al 1936, rei d'Egipte i Sudan.

52 Sessió del CIO celebrada a Lisboa 1926.

53 Butlletí Oficial del CIO maig de 1964.

54 125.000 lliures esterlines de l'època.

Janeiro en el sud del continent, però Ciutat de Mèxic va prendre el relleu per acollir els *Jocs de l'Amèrica Central* el 1926. En aquesta competició, a diferència de les anteriors, es va aprovar un reglament general, i el programa esportiu va ser autoritzat pel CIO (1924) i publicat en el *Butlletí Oficial del CIO*. En l'article primer s'establia que "*Cuba, la República de Colòmbia, Mèxic, Veneçuela i les Repúbliques d'Amèrica Central i del Carib, organitzessin cada quatre anys, a partir de 1926, els Jocs denominats de l'Amèrica Central, en els quals seran admesos a participar els atletes inscrits com a 'amateur' conforme els reglaments internacionals de cada esport. Aquests Jocs són celebrats sota el patronatge del Comitè Internacional Olímpic*"[55]. Al final la periodicitat aprovada en el reglament només es va complir amb la segona edició celebrada a L'Havana el 1930. El programa esportiu constava de proves d'atletisme, esports de combat (esgrima i tir) i esports nàutics (natació i salts). Cal destacar que hi havia proves de natació obertes a la participació de les dones.

En els anys trenta el continent europeu entra en escena amb la celebració dels *Jocs Balcànics*. La idea d'aquests Jocs ja havia sorgit al principi dels anys vint, però llavors Coubertin es va mostrar contrari a la seva celebració. Van sorgir dues iniciatives diferents. El 1929 *l'Hellenic Amateur Athletic Association* va organitzar uns *Jocs Balcànics* a Atenes, amb l'atletisme com a únic esport i amb la intenció de celebrar-los anualment. A l'esdeveniment van assistir-hi com a participants Bulgària, Iugoslàvia, Romania i Grècia. Aquest mateix any el Comitè Olímpic de Bulgària va projectar organitzar unes "*Olimpíadas Balcàniques*" cada quatre anys, i van remetre l'avantprojecte al CIO. En aquest s'indicava que es concebien "*amb l'objectiu de contribuir a l'apropament dels pobles dels Balcans i de donar a la joventut esportiva balcànica la possibilitat de manifestar les seves virtuts morals i físiques sobre el camp de competicions esportives*"[56]. També s'especifica que els països participants eren: Albània, Grècia, Bulgària, Romania, Iugoslàvia i Turquia. Coubertin els va comunicar que no s'oposava a la seva celebració, "*a condició que el títol Olimpíada no sigui emprat*"[57]. En la Sessió celebrada a Barcelona el 1931 –la primera que es va organitzar a Espanya-, es va tornar a parlar sobre aquest tema i es va acordar comunicar als organitzadors "*no utilitzar el terme Balkaniada i usar, en canvi, el de Jocs Balcànics, que ja es va utilitzar l'any anterior*". D'altra banda es va acordar que aquests Jocs "*no haurien de ser permesos en el mateix any que els Jocs Olímpics*"[58]. Els I Jocs Balcànics, organitzats pel Comitè Olímpic de Bulgària, es van realitzar amb èxit a Sofia del 27 de setembre al 4 d'octubre[59] de 1931. En el programa esportiu figuraven: futbol, esgrima, natació, ciclisme i jocs eqüestres. A més a més es va organitzar un sopar de gala que va ser "*presidit per Sthepan G. Tchaprachikov, membre del CIO i president d'honor del CON de Bulgària, i s'hi va llegir un telegrama de felicitació enviat pel comte de Baillet-Latour*". Cal puntualitzar que el Comitè Nacional de Bulgària era conscient de l'existència dels Jocs que organitzava l'*Hellenic Amateur Athletic Association* a Atenes, i d'això va informar el president Baillet-Latour: "*d'aquests Jocs Interbalcànics que*

55 Butlletí Oficial del CIO octubre de 1926.

56 Carta remesa per S. Tchaprachikov, membre del CIO i president honorari del CON de Bulgària a Baillet Latour el 23 de març de 1930. Arxiu del Centre d'Estudis CIO.

57 Carta de Baillet Latour remesa a S.Tchaprachikov el 24 de març de 1930. Arxiu del Centre d'Estudis CIO.

58 Butlletí Oficial del CIO juliol de 1931.

59 Butlletí Oficial del CIO març de 1932.

són organitzats des de fa alguns anys a Atenes, he d'assenyalar que l'AMB de Bulgària no hi està involucrada de cap manera"[60]. En un *Butlletí Oficial del CIO* s'informa que la V edició "*ha tingut lloc a Zagreb, sota el patronatge del CIO els Jocs Balcànics, en què han pres part Albània, Bulgària; Romania, Iugoslàvia, Turquia i Grècia*"[61]. Aquests Jocs tenien una periodicitat anual i estaven oberts exclusivament a l'atletisme.

Malgrat no comptar amb el patronatge del CIO, no es pot oblidar que el 1930 apareixen en escena altres Jocs poliesportius que hauran de tenir gran repercussió en el futur: *The British Empire Games*. Aquesta competició estava oberta a les colònies, protectorats i territoris governats o administrats per l'Imperi Britànic. La I edició es va celebrar a Hamilton, Ontario, Canadà, i hi va assistir com a invitat el comte de Baillet-Latour. Precisament en la Sessió del CIO celebrada a Barcelona el 1931 el president del CIO destacaria que, després d'haver-hi estat, "*no podia elogiar suficientment la meravellosa organització i l'admirable esperit esportiu*"[62]. En l'actualitat en aquests Jocs participen més de 50 nacions, i són coneguts com els *Commonwealth Games*.

Uns anys més tard, una altra competició en l'àrea de l'Amèrica Llatina aconseguiria el reconeixement del Comitè Internacional Olímpic: els *Jocs Bolivarians*. Aquest esdeveniment es va organitzar per primera vegada a Bogotà el 1938 amb motiu dels 400 anys de la fundació de la capital colombiana. Aquests Jocs van ser impulsats per Alberto Nariño Cheyne, fundador i president del Comitè Olímpic Colombià, i director nacional d'Educació Física d'aquest país. Aquests Jocs van ser els únics reconeguts pel CIO, la denominació dels quals no corresponia a una regió si no a una persona, *Simón Bolívar*, un destacat militar i dirigent polític que va contribuir de manera determinant a la independència dels països que participaven en aquests Jocs: Perú, Colòmbia, Equador, Veneçuela, Panamà i Bolívia.

Tots aquests Jocs regionals es veurien seriosament afectats entre 1939 i 1945 per la II Guerra Mundial. El 1942 el comte de Baillet-Latour va morir, i interinament va assumir la presidència del Comitè Internacional Olímpic el vicepresident Sigfrid Edström. La flama de l'olimpisme havia minvat però no havia arribat a extingir-se. Acabada la guerra es van reprendre les activitats del CIO, i en la Sessió celebrada a Lausana el 1946 Edström va ser elegit president per unanimitat. Aquesta Sessió també va servir per informar de l'evolució d'alguns dels Jocs regionals, i M. Taher Pachá, membre del CIO per Egipte[63], va plantejar la predisposició del seu país per organitzar els *Jocs Africans*.

60 Carta remesa per S.Tchaprachikov, membre del CIO i president honorari de l'AMB de Bulgària a Baillet Latour el 7 de març de 1933. Arxiu del Centre d'Estudis CIO.

61 Butlletí Oficial del CIO desembre de 1934.

62 Butlletí Oficial del CIO juliol de 1931.

63 Muhammad Taher Pachá (1897-1970), doctor en ciències polítiques i socials, va fundar l'aeroclub d'Egipte i va arribar a ser president de la Federació Internacional d'Aeronàutica (1934-1947), també va ocupar la presidència de la Federació Egípcia d'Esgrima. En l'àmbit olímpic va ser president del Comitè Olímpic d'Egipte de 1946 a 1952; membre del CIO de 1934 a 1968 i membre honorari de 1968 a 1970. Des de 1952 fins a 1957 va formar part del Comitè Executiu, i entre 1960 i 1964 va ser assistent del president del CIO Avery Brundage. El 1950 va crear un trofeu, que anualment donaria el CIO, per a l'atleta que, havent o no participat en els Jocs Olímpics, més hagués destacat *"per mèrits generals o per la seva carrera esportiva"*.

Angelo Bonaki, que continuava formant part de la família del CIO, però ara per Grècia, s'ofereix per col·laborar en la seva organització[64].

En la Sessió de 1947, que va tenir lloc a Estocolm, es parla per primera vegada de la possibilitat de fer uns Jocs Mediterranis. "*Muhammad Taher Pachá anuncia que aquests Jocs podran celebrar-se el 1950 i que tindran lloc a Alexandria. No obstant això en el cas que els Jocs Africans no ofereixin suficient interès… proposa reemplaçar-los per uns Jocs Mediterranis. D'aquesta manera la participació serà més forta. Sotmet la idea al CIO i espera que aquesta sigui aprovada*"[65]. Es va convenir que el tema seria estudiat pel Comitè Executiu i resolt en la següent Sessió. D'entrada la proposta va comptar amb el rebuig del membre anglès del CIO, Lord Burghley, ja que al seu parer aquesta competició podria perjudicar els campionats europeus que organitzava la Federació Internacional d'Atletisme. Tanmateix en el programa de mà editat per als Jocs Mediterranis de Barcelona el 1955 s'exposa una teoria diferent del naixement d'aquests Jocs: "*L'origen hem de cercar-lo en els contactes establerts el 1948 com a conseqüència dels Jocs Olímpics de Londres, entre M. Naili Moran, president aleshores de la Federació Turca d'Atletisme i el senyor José Corominas, destacat membre de la Federació Espanyola del mateix esport, que projectaven l'organització d'una competició d'atletisme exclusivament mediterrània. Per diferents causes aquest projectat campionat d'atletisme no va poder dur-se a terme, però el Comitè Olímpic Egipci, amb el seu president Muhammad Taher Pachá al front, va recollir la idea ampliant-la a uns Jocs Mediterranis*". Aquesta hipòtesi també apareix en el llibre *Les Jeux Mediterranéens* (1951-1993) de Jean Paul Mazot i Serge Laget: "*Una altra versió pretén que els Jocs Mediterranis són fruit de l'intercanvi de correspondència entre un turc i un espanyol, i que va arribar a l'oïda del Comitè Olímpic Egipci*".

Tanmateix la primera referència sobre uns Jocs Mediterranis va aparèixer en la premsa catalana alguns anys abans, i la paternitat li correspon a Josep Antoni Trabal[66]: "*L'organització d'uns Jocs Mediterranis que, previ un acord entre França, Itàlia i nosaltres, podrien celebrar-se alternativament a Roma, Marsella i Barcelona, seria el primer pas favorable a l'establiment dels vincles d'amistat esportiva de què avui manquem, i del valor pràctic del qual ja s'aniran donant compte en les votacions i acords que s'establiran en els pròxims Congressos de Ginebra i Lausana*"[67] A la fi d'any, en un altre mitjà de comunicació assenyalava "*… també ha de servir l'estadi (català) per celebrar reunions internacionals. L'organització d'uns Jocs Mediterranis anuals entre Itàlia, França i Espanya en una de les tres capitals que bé podrien ser Roma, Marsella i Barcelona; la celebració d'uns Jocs Ibèrics…*"[68]. Aquest projecte no arribaria a cristal·litzar.

64 Butlletí Oficial del CIO octubre de 1946.

65 Butlletí Oficial del CIO juliol de 1947.

66 Josep Antoni Trabal (1896-1980) periodista, dirigent esportiu, polític i metge. Com a periodista va col·laborar amb diversos diaris, entre ells *El Mundo Deportivo* , *Los Debates*, *Sport, Jornada Desportiva i la Raça*. Com a dirigent va ser un dels promotors de la Confederació Esportiva de Catalunya; va fundar i va presidir el Catalunya Atlètic Club; i va ser president de la Federació Espanyola d'Atletisme (1929-1933). En l'àmbit polític va ser membre de la Ponència d'Educació Física creada pel Consell de Pedagogia de la Mancomunitat de Catalunya (1921-1924); i Diputat a les Corts Espanyoles per Esquerra Republicana de Catalunya (1933-1936). Des d'aquest càrrec va promoure i va presidir un grup parlamentari sobre Educació Física i Esports (1936). Acabada la guerra es va exiliar a Perpinyà, però el 1944 va tornar a Espanya.

67 *La Vanguardia* 21 d'abril de 1921.

68 La Jornada Esportiva 5 de desembre de 1921.

El 1948, per ser any olímpic, es van organitzar dues Sessions del CIO. La primera va tenir lloc en la població francesa de Sant Moritz, i en l'ordre del dia figurava un punt referit als *Jocs Mediterranis*. El president Edström va comunicar que diverses federacions, entre elles la d'atletisme i la de natació, s'oposaven al projecte, pel fet que el 1950 s'anaven a disputar diversos Campionats d'Europa. Taher Pachá va fer una encesa defensa del projecte i va subratllar que el CIO sempre havia donat suport a aquest tipus d'iniciatives. Molt al seu pesar era conscient de la inviabilitat d'uns Jocs Africans, ja que només dos països –Egipte i Àfrica del Sud- havien mostrat interès a participar-hi. El mateix ocorria amb uns *Jocs del Mitjà o Pròxim Orient*, per aquest motiu, en la reunió d'Estocolm, va proposar organitzar els Jocs del Mediterrani. D'altra banda, per solucionar el problema presentat per les federacions internacionals, va suggerir que els Jocs es traslladessin al 1951. L'acord definitiu es va posposar per a la Sessió de Londres del mes de juliol; però la falta de temps va impedir la votació.

La Sessió de 1949 va tenir lloc a la ciutat eterna, Roma, durant la primavera. Les diferències existents amb les federacions internacionals van haver de suavitzar-se en el decurs dels mesos precedents, ja que el 28 d'abril l'informe que Taher Pachá va presentar, on anunciava que la ciutat d'Alexandria es preparava per als Jocs Mediterranis de 1951, va ser aprovat sense cap oposició. Un any més tard, en la Sessió de Copenhaguen (Dinamarca), Taher Pachá va informar que els preparatius per als Jocs avançaven de manera satisfactòria, i que "*el crèdit acordat per la ciutat d'Alexandria i el govern egipci eren suficients per dur a terme l'empresa prevista*"[69]. Alexandria, *la perla d'Egipte*[70], havia estat elegida seu en detriment del Caire, ja que disposava de millors equipaments esportius. L'estadi, d'estil grecoromà, podia allotjar a més de 25.000 espectadors i s'havia construït amb el propòsit d'allotjar els Jocs Africans de 1929. La instal·lació disposava de pista d'atletisme i en el mateix recinte s'anaven a construir dues piscines. En el transcurs de la mateixa Sessió es va comunicar que el 1951 també tindrien lloc a Buenos Aires els *I Jocs Panamericans* i a Caracas els *III Jocs Bolivarians*. També el 1949 es va fundar a Nova Delhi (Índia), sota els auspicis del Comitè Olímpic de l'Índia i amb el reconeixement del CIO, la Federació dels Jocs Asiàtics. Dos anys més tard, el 1951, s'organitzen els I *Jocs Asiàtics* amb onze països inscrits. Els esports que van formar part del programa eren: atletisme, natació, waterpolo, ciclisme, halterofília, futbol i basquetbol.

El maig de 1951 la Sessió del CIO se celebra a Viena, i Taher Pachà hi va sol·licitar si, amb motiu dels Jocs Mediterranis, és possible "*enarborar una bandera de la seva pròpia composició, amb les cinc anelles col·locades en una de les cantonades*". La decisió adoptada va ser que "*pot ser creada una bandera regional, però no pot portar les anelles olímpiques*"[71]. L'augment d'aquest tipus d'esdeveniments portaria al president Edström a anomenar una comissió perquè estudiés un reglament específic per als Jocs

69 Butlletí Oficial del CIO agost de 1950.

70 Alexandria va ser fundada per Alexandre el Gran el 331 aC. Durant la dinastia ptolemaica va ser un dels principals focus de la cultura hel·lenística; el seu *Far* va ser considerada una de les set meravelles del món antic, i la seva Biblioteca Reial va ser la més gran de la seva època.

71 Butlletí Oficial del CIO juny de 1951.

regionals. Aquesta comissió va ser presidida pel nord-americà Avery Brundage, i en formaven part Taher Pachá i Angelo Bonaki. La primera proposta elaborada assenyalava que els Jocs regionals havien de complir amb els requisits següents:

1 Estar reservats a esportistes amateurs.

2 Els països participants han de tenir un Comitè Olímpic Nacional reconegut, i els seus esportistes havien de pertànyer a federacions afiliades a la federació internacional corresponent.

3 Els Jocs han d'estar reservats a esports controlats per les federacions internacionals reconegudes pel CIO. No pot haver-hi "*manifestacions estranyes a l'esport, especialment d'ordre polític*"[72].

4 El control tècnic dels Jocs, incloent àrbitres i oficials, recau en les federacions internacionals.

5 Hi haurà d'haver un Jurat d'Apel·lació internacional idèntic al descrit en l'art. 49 de les Regles Olímpiques.

6 Els reglaments i estatuts hauran d'estar sotmesos a l'aprovació del CIO.

7 És necessari que com a mínim assisteixi als Jocs un membre del CIO.

Un any més tard, i durant el transcurs de la Sessió del CIO[73] celebrada a Hèlsinki, va ser elegit nou president del CIO Avery Brundage, i es van aprovar definitivament les *Regles per als Jocs regionals*:

1 Els Jocs estaran reservats als esportistes amateurs i "*hauran de durar un màxim de 15 dies*".

2 Els participants han d'estar afiliats a les federacions nacionals, les quals seran membres de les federacions internacionals, i els països participants hauran de tenir un Comitè Olímpic Nacional reconegut pel CIO.

> "*A fi de reforçar l'alt ideal del moviment olímpic (que segons havia suggerit el baró de Coubertin aquests Jocs haurien de servir com a complement dels Jocs Olímpics) aquests Jocs regionals haurien de limitar-se als esports atlètics controlats per les federacions internacionals reconegudes pel CIO, i no haurien de tenir lloc al mateix temps altres actes, tals com fires o exposicions, ni cap altra manifestació esportiva de rellevància*".

72 Ídem.

73 Sessió del CIO Hèlsinki juliol de 1952.

"*No podran organitzar-se un any abans o després dels Jocs Olímpics. No poden celebrar-se més que un vegada cada quatre anys. Les inscripcions (dels països) han de limitar-se a les regions designades.*

El cerimonial pot inspirar-se en el dels Jocs Olímpics, però no ha de ser idèntic… La megafonia ha de servir per a fins esportius, i no pot ser utilitzada per a cap discurs polític".

3 El control tècnic dels Jocs -àrbitres i oficials- ha de ser confiat a les federacions internacionals. "*Hauran de prendre's les mesures necessàries per assegurar en els Jocs, la presència d'un representant de cadascuna de les federacions internacionals l'esport de la qual figura en el programa*".

4 Haurà d'existir un Jurat d'Apel·lació, seguint el model descrit en l'art.49 de les Regles Olímpiques.

5 Les regles i reglaments hauran de ser sotmeses a l'aprovació del CIO i de cada federació internacional. "*Hauran de ser escrits en dos o més idiomes (obligatòriament en francès i anglès), de manera que tots els participants puguin tenir-ne coneixement*".

6 S'hauran d'adoptar les mesures necessàries per garantir la presència del menys un membre del CIO, "el qual elaborarà un informe complet del desenvolupament d'aquests Jocs per al CIO".

"*Les paraules "Olímpic" i "Olimpíada", les anelles olímpiques, i la divisa Citius, Altius, Fortius no han de ser emprades en cap cas amb ocasió dels Jocs regionals. El transport o ús d'una torxa està igualment prohibit. La bandera olímpica no pot ser hissada més que en un sol lloc, a l'estadi, en un pal col·locat al costat del pal central que porta la bandera dels Jocs regionals.*

L'organització, els terrenys, els equipaments i altres instal·lacions hauran d'estar preparades almenys un any abans de l'obertura dels Jocs.

Els països qualificats per participar en els Jocs d'una regió determinada estan autoritzats per agrupar-se en una federació regional, o associació similar, i a nomenar un consell director o comitè, en el qual podran prendre part els membres del CIO de la regió i dels representants de les federacions internacionals"[74].

74 Butlletí Oficial del CIO desembre de 1952.

I JOCS MEDITERRANIS ALEXANDRIA 1951

El país dels faraons havia captivat els occidentals des que a la fi del segle XVIII els exèrcits napoleònics ocupessin el país. A partir d'aquest instant comença l'interès per la cultura antiga i s'organitzen expedicions amb fins arqueològics. Per això resulta interessant ressenyar un petit article subtitulat *L'Egipte faraònic organitzava competicions esportives internacionals*, que va sortir publicat en el *Butlletí Oficial del CIO*[75]. En l'article s'esmentava un estudi publicat per J.A.Wilson de *l'Institut d'Estudis Orientals de la Universitat de Chicago*, i d'unes declaracions efectuades pel professor Harper de la Universitat de Yale, es desprèn que el faraó Ramsès III[76] va celebrar un festival esportiu per festejar la seva victòria sobre els invasors. "*Durant aquest festival, es va donar un lloc preponderant a les competicions de boxa, lluita i esgrima, les quals van tenir lloc davant la presència del faraó i els seus distingits hostes…Així, trenta segles abans del naixement dels Jocs Olímpics, en l'antic Egipte hi havia ja nascut el moviment esportiu internacional*".

La presència d'Egipte en el moviment olímpic comença amb l'elecció d'Angelo Bolanaki com a membre del CIO a la fi de la primera dècada del segle XX[77]. En els Jocs Olímpics d'Estocolm el 1912 el Comitè Olímpic d'Egipte participa per primera vegada[78], i té l'honor de ser el primer país africà a fer-ho. El 1914 Egipte torna a ser protagonista amb motiu del vintè aniversari de la fundació del CIO. "*Una primera celebració d'aquest aniversari s'havia desenvolupat a Alexandria poc de temps abans, és a dir per la Pasqua. Es va voler donar al fundador dels Jocs un testimoni d'especial simpatia, s'altesa el Khédive va assistir als concursos organitzats per Angelo Bolanaki i els seus col·legues del Comitè Egipci. L'èxit d'aquests Jocs Panegipcis, que van durar tres dies, va ser complet*"[79]. Aquest esdeveniment va tenir lloc a Chatby del 3 al 5 d'abril, "*i la bandera olímpica concebuda l'any precedent per Coubertin, va onejar llavors, per primera vegada en un estadi*" [80].

Els I *Jocs Mediterranis* es van celebrar a Alexandria del 5 al 20 d'octubre. La cerimònia inaugural va estar presidida pel rei Farouk I, que estava acompanyat dels ambaixadors de França, Gran Bretanya i els Estats Units. Davant d'ells, i darrere les seves respectives banderes, van desfilar 734 esportistes de deu països: Grècia, Iugoslàvia, França, Itàlia, Espanya, Turquia, Líban, Malta, Egipte i Síria[81]. Per part del Comitè Internacional Olímpic hi van acudir: Armand Massard, en delegació del

75 Butlletí Oficial del CIO setembre de 1951. Vegeu també Butlletí Oficial del CIO *Cultura Física en l'antic Egipte*, Carl Diem, abril de 1938.

76 Ramsés III va regnar de 1184 a 1153 aC.

77 Butlletí Oficial del CIO juny de 1910.

78 Als Jocs Olímpics d'Estocolm, hi va acudir només un esportista, A. M. Hassanein, que va participar en les disciplines de floret i espasa.

79 *A través de les anelles olímpiques*, Otto Mayer.

80 Butlletí Oficial del CIO desembre de 1977: *La República Àrab d'Egipte i l'Olimpisme*.

81 El 1951 altres països del nord d'Àfrica eren colònies. Líbia aconseguiria la independència d'Itàlia el 24 de desembre de

president del CIO; Albert Mayer (Suïssa), Jean Ketseas i Angelo Bonaki (Grècia), Giorgio de Stefani (Itàlia), el baró de Güell (Espanya) i el canceller del CIO Otto Mayer. En aquest debut els esports que van configurar el programa esportiu eren: atletisme; boxa; lluita; natació i waterpolo; gimnàstica; pesos i halters; esgrima; rem; basquetbol i tir[82]. El discurs de benvinguda va ser a càrrec de Taher Pachá. "*Avui és la primera manifestació esportiva en què participa la joventut dels països mediterranis, i l'honor de participar-hi, equival a l'alegria de vèncer*"[83]. A continuació el monarca egipci Farouk I va declarar inaugurats els jocs, i l'esgrimidor egipci Bei Younes va fer el jurament en nom de tots els esportistes presents. La cerimònia va concloure amb la solta d'1.000 coloms missatgers com a símbol de la pau i germanor[84].

En el transcurs dels Jocs es va crear el *Comitè dels Jocs Mediterranis*. En el primer comitè executiu hi figuraven: Taher Pachá (Egipte), Angelo Bolanaki i Jean Ketseas (Grècia), Armand Massard (França), Giorgio de Stefani (Itàlia), el baró de Güell (Espanya), Akbel i Felek (Turquia) i Gabriel Genayel (Líban). Un dels acords de la primera reunió va ser que la II edició d'aquests Jocs se celebraria a Barcelona el 1955. En la mateixa reunió i com a senyal de gratitud, els membres del Comitè van acordar elegir Mohammed Taher Pachá president honorari dels Jocs Mediterranis.

Malgrat que la premsa espanyola va especular en un principi sobre la possibilitat d'incloure l'hoquei sobre patins, al final no va entrar en el programa. "*Aquests Jocs han de servir de banc de proves a altres esports que avui no tenen la categoria d'olímpics –com l'hoquei sobre patins- i que a l'anar cobrant auge tenen aspiracions de figurar algun dia en la carta magna de l'Olimpíada*". També es va parlar que aquests *jocs parcials* podien molt ben servir com de banc de proves i d'eliminatòries oficials per als Jocs Olímpics[85].

La primera medalla en uns *Jocs Mediterranis* va anar a parar a mans de l'atleta italià Teseu Taddia en l'especialitat de martell.

1951; Tunísia la independència de França el 20 de març de 1956; el Marroc d'Espanya el 2 de març de 1956 i de França el 7 d'abril del mateix any; per últim Algèria serà país sobirà de França el 5 de juliol de 1962.

82 Mesos abans dels Jocs es va especular que l'hoquei sobre patins, el patinatge artístic i les curses de patins podrien formar part del programa esportiu.

83 Butlletí Oficial del CIO novembre de 1951.

84 La primera vegada que en el moviment olímpic va tenir lloc aquesta cerimònia va ser en els Jocs Olímpics de Londres 1908, on es van deixar volar 2.000 coloms.

85 *El Mundo Deportivo* 5 d'octubre de 1951.

ESPANYA I ELS JOCS MEDITERRANIS

Acabada la Guerra Civil, l'estructura de l'esport espanyol va patir una profunda transformació. Les penalitats que la població va patir durant la llarga postguerra, i la repressió també van deixar empremta en l'esport. Els vencedors van canviar les regles del joc. Les decisions relacionades amb l'olimpisme ja no requeien en una institució de perfil democràtic, el Comitè Olímpic Espanyol, ja que aquest havia estat absorbit pel Consell Nacional d'Esports. L'únic que seguiria inalterable va ser la representació espanyola en el Comitè Internacional Olímpic, allí estaven els nobles Santiago de Güell López, baró de Güell[86], i Fernando Suárez de Tangil i Angulo, comte de Vallellano[87]. Potser va ser gràcies a la mediació d'aquests que el CIO va reconèixer de seguida el COE que s'havia refugiat a la zona nacional[88], i no va arribar a qüestionar ni la il·legalitat del cop militar, ni l'intervencionisme politicomilitar de la institució olímpica espanyola. El febrer de 1938, i sota la presidència del baró de Güell, el COE es reunia a Saragossa i acceptava, a partir d'aquest instant, que el general José Moscardó assumís la presidència conjunta del Consell Nacional d'Esports i del Comitè Olímpic Espanyol. A l'agost d'aquest mateix any, el Butlletí Oficial de l'Estat publica un decret en què s'informa: "*Considerant el Comitè Olímpic Espanyol com a Consell Nacional d'Esports, conferint-li la representació de l'esport hispà. Aquest Comitè actuarà per mitjà d'una Comissió Executiva, integrada pel president, general el senyor José Moscardó; vicepresident primer, baró de Güell; vicepresident segon, comte de Vallellano; administrador tresorer, capità el senyor Santiago García Mayoral; director tècnic, tinent coronel el senyor Ricardo Villalba Rubio; director d'Informació i propaganda el senyor Jacinto Miquelarena; i secretari general el senyor José Mesalles Estivill*"[89]. Amb aquest canvi la gestió de l'esport olímpic havia deixat d'estar a les mans de la societat civil, per passar a les mans de l'Estat.

Mesos després es dóna compte de la incorporació de federacions esportives. "*L'esport, que en l'Espanya Nacional ha d'aconseguir un desenvolupament i una plenitud que mai va tenir, està sent canalitzat per un Consell Nacional integrat per prestigioses figures del Comitè Olímpic Espanyol. El presideix l'heroic tinent general Moscardó i hi figuren com a vicepresidents, el Baró de Güell i el Comte de Vallellano, i els vocals són Jacinto Miquelarena i el senyor Villalba, i s'ocupa de la secretaria el senyor Mesalles. Completen el Consell els presidents de les diferents federacions*"[90]. No obstant això la presència de les federacions al si del Consell no respon a un procés de participació. Ara són simples agents de transmissió. L'esport, com tot el país, està sotmès a un ferri centralisme. No hi havia marge per prendre cap iniciativa. "*Havent-se constituït el Comitè Olímpic Espanyol en Consell d'Esports dependent del Ministeri d'Educació Nacional, s'adverteix a les*

86 El baró de Güell va ser membre del CIO de 1922 a 1954.

87 Comte de Vallellano, membre del CIO de 1931 a 1952. Alcalde de Madrid de 1924 a 1928; conseller d'Educació Nacional de 1928 a 1931, i després de la Guerra Civil va ser conseller d'Estat de 1945 a 1947 i a partir de 1952 ministre d'Obres Públiques.

88 L'última reunió del COE durant la República es va celebrar a Barcelona l'agost de 1937.

89 *ABC* 30 d'agost de 1938.

90 *La Vanguardia* 21 de febrer de 1939.

federacions, clubs, i a totes les entitats de caràcter esportiu, s'abstinguin de prendre cap iniciativa amb referència a l'esport sense l'autorització prèvia o ordre expressa d'aquest comitè"[91].

El 8 de maig es va reunir la Comissió Executiva del Comitè Olímpic Espanyol i el Consell Nacional d'Esports a l'Hotel Ritz de Madrid, en el transcurs de la reunió va ser substituït el capità García Mayoral, difunt en el Front de Guerra de Catalunya, pel capità Gatesi. També es va acordar els nomenaments de delegats del COE-CND en les federacions esportives amb una funció principalment fiscalitzadora; així com la normativa "*que ha de canalitzar el periodisme esportiu… i les normes i sistemes que han de regir l'educació física espanyola, a fi d'evitar els lamentables confusionismes d'avui*"[92]. El sistema d'elecció democràtic pel qual es regien els clubs i federacions esportives va ser prohibit. "*Tot és funció de l'Estat, nosaltres nomenarem els presidents de les federacions, que, al seu torn, per comptar amb la nostra absoluta confiança inspiraran els moviments d'aquelles en els procediments que s'estimin més eficaços per a l'interès de la Pàtria i quan hi hagi una equivocació fonamental aquell senyor deixarà de ser grat i la seva substitució serà inapel·lable*"[93]. Les federacions espanyoles van passar a ser dirigides per militars, les úniques excepcions van ser la de ciclisme, dirigida per un periodista de solera, Narcís Masferrer, i la de Tennis, que quedava a les mans de José Garriga-Nogués, marquès de Cabanes. La premsa nacional[94] va recollir els acords adoptats pel Consell Nacional d'Esports: els antics dirigents federatius estaven en el punt de mira. El nou ordre vol "*organitzar immediatament les federacions, depurant prèviament els elements afectes i dependents d'aquestes. Això implica, a més a més, l'obligació d'honrar els Caiguts, mutilats i excombatents dels exèrcits nacionals; reservant-se els mutilats un lloc preferent en tots els espectacles i actes esportius; i els excombatents de l'exèrcit nacional, el dret a formar part de les societats esportives, amb reducció del 50 per cent de la quota*". En la reunió del Consell Nacional d'Esports d'agost[95] es tornava a insistir en la necessitat depurar responsabilitats. "*Es durà a terme una depuració rigorosa de tots els clubs, organismes i elements esportius d'Espanya a base de les declaracions jurades i sense perjudici de resoldre el Comitè sobre denúncies fundades i documentades que es presentin*".

Jacinto Miquelarena[96] en l'article *Cuerpo sano para el alma sana del español* publicat a l'ABC subratllava la importància d'aquesta nova etapa. "*Un Consell Nacional d'Esports, que presideix el tinent general Moscardó, ha rebut del Govern de Franco la missió de canalitzar i dirigir els esports i l'educació física dels espanyols. L'obra és ambiciosa. Pigmalió*[97] *no va tenir més orgull. Però la tasca ha de realitzar-se per a orgull*

91 *La Vanguardia* 9 de febrer de 1939.

92 *ABC* 9 de maig de 1939.

93 García Cadenat, *Madrid-Barça, Historia de un desamor* El País-Aguilar 1966.

94 *La Vanguardia* i *ABC* 4 de juny de 1939.

95 *La Vanguardia* 3 d'agost de 1939.

96 Jacinto Miquelarena (1891-1962), escriptor i periodista afí al govern franquista, va fundar i va dirigir a Bilbao el diari esportiu *Excelsior*; i més tard va dirigir la revista *Campeón*; i va ser col·laborador i corresponsal del diari *ABC* i l'agència EFE. És autor de diversos llibres: *Stadium; Cuentos de Humor; Don Adolfo, el libertino,* etc.

97 Pigmalió era un rei de Xipre en la mitologia grega, va cercar durant molt temps la dona perfecta amb qui casar-se. Frustrat per no trobar-la es va fer escultor, en va crear una de tan bella –Galatea- que se'n va enamorar. Va somiar que es

d'Espanya i de les nostres joventuts, en una disciplina alegre, cara al sol i a la rosa dels vents"[98].

El febrer de 1941[99] es va constituir la Delegació Nacional d'Esports. Al març de 1941 la premsa reprodueix el Decret[100] del *Caudillo* mitjançant el qual el Consell Nacional d'Esports-Comitè Olímpic Espanyol passa a nomenar-se Delegació Nacional d'Esports de Falange Espanyola Tradicionalista i de les JONS. En el preàmbul s'assenyala: "*La política de l'Estat falangista, orientada cap a la unitat i enfortiment de totes les activitats que condueixin a la més ferma potència de la Pàtria, no pot descuidar de cap manera a l'esport, que troba un dels principals instruments per a la sencera educació de l'home espanyol*". L'article segon estipula que "*El Comitè Olímpic Espanyol-Consell Nacional d'Esports, constituït per acord entre la Delegació Espanyola del Comitè Olímpic Internacional i la representació de l'esport espanyol, s'organitza com a Delegació Nacional d'Esports de Falange Espanyola Tradicionalista i de les JONS*". I en l'article tercer s'hi afegeix que "*Correspon a la dita Delegació Nacional dirigir i representar l'esport nacional, així com organitzar la participació d'Espanya en les Olimpíades*".

La Delegació Nacional estaria estructurada en tres organismes que tindrien un funcionament autònom: l'esport militar, els esports del moviment i les federacions esportives espanyoles. "*La novetat més important era introduir un tipus d'estructura esportiva al marge de la federativa i amb una finalitat més clarament d'enquadrament polític. Es tractava dels esports del Moviment, amb practicants diferents, campionats propis, etc. Sota aquest epígraf s'incloïen les activitats esportives de la Secció Femenina –dirigides per la Regiduría Central d'Educació Física-, del Frente de Juventudes –sota la direcció de l'Assessor Nacional d'Educació Física-, del Sindicat Espanyol Universitari i d'Educació i Descans, dirigides per un cap d'Esports. És a dir, organismes específics per a l'esport femení, juvenil, universitari i obrer, dependents de les delegacions que el partit havia integrat per integrar a aquests grups socials*"[101].

Amb l'esport espanyol sota control, el punt de mira i gran objectiu politicesportiu del règim franquista era reaparèixer en els Jocs Olímpics. La presència en els Jocs era essencial per a la política exterior del govern, ja que Espanya portava anys aïllada a nivell internacional. El retrobament d'Espanya amb els Jocs Olímpics tindria lloc el 1948, primer amb l'assistència als Jocs d'Hivern de Sant Moritz i, després, als d'estiu a Londres. Tanmateix es va estar a punt de no anar a Suïssa, ja que uns dies abans del seu inici un telegrama remès per la Federació Espanyola d'Esquí a la premsa anunciava que "*Espanya no participarà a l'Olimpíada*"[102]. Al final, i després d'intervenció directa del tinent general Moscardó, es va desplaçar a l'estació helvètica una delegació de sis esportistes. Tots estaven inscrits en la modalitat d'esquí alpí. El banderer en la cerimònia d'inauguració va ser l'exiliat txec Thomas Morawitz, que va estar acompanyat pel seleccionador José María Galilea i el president de

feia humana. La deessa Afrodita se'n va apiadar quan es va despertar i va convertir Galatea en humana.

98 *ABC* el 24 de maig de 1939.

99 *La Vanguardia* 6 de març de 1941 i *ABC* 7 de març de 1941.

100 Butlletí Oficial de l'Estat març de 1941.

101 Xavier Pujades i Carles Santacana, *Història Il·lustrada de l'esport a Catalunya* vol 2, Columna-Diputació de Barcelona.

102 *El Mundo Deportivo* 21 de gener de 1948.

la Federació Espanyola d'Esquí, Baldomero Sol.

A la capital anglesa la Delegació Nacional d'Esports va enviar una delegació de 65 esportistes. "*Espanya a Londres ha de ser especialment observada per tots, i qualsevol actuació poc afortunada dels nostres colors seria aprofitada complidament per aquells elements estrangers…*"[103]. Les seqüeles de la guerra encara es deixaven sentir a Londres. Els Jocs, com no podia ser d'una altra manera, van estar marcats per la desorganització i faltats d'alguns productes: "*…la carn, la mantega, la llet estaven rigorosament racionats, els transports funcionaven mediocrement i enormes distàncies separaven els hotels, insuficients, del centre olímpic de Wembley… I quina ciutat –vila- olímpica, aquells aquarteraments grisos, els sorollosos dormitoris comuns, l'humit menjador evocaven de manera irresistible certs camps de concentració la imatge dels quals, massa pròxima, aombrava encara més els esperits*"[104]. Malgrat tots aquests inconvenients, i malgrat les absències de la URSS, Alemanya -que encara no existia legalment- i Japó, es va superar el nombre de països inscrits en l'edició precedent[105].

L'acollida del públic a la delegació espanyola a l'estadi londinenc de Wembley durant la cerimònia d'inauguració, no va passar desapercebuda per a la premsa nacional. "*L'equip espanyol ha desfilat lluint un magnífic uniforme de pantaló blanc i americana blava. Els seus components s'alineaven de dos en dos, portant la bandera nacional el senyor Fabián del Valle*[106]*. L'aparició de l'equip espanyol ha estat rebuda amb l'aplaudiment unànime del públic...*"[107]. Lamentablement els resultats esportius van ser pobres, una medalla de plata, aconseguida per l'equip d'hípica format per Jaime García, José Navarro i Marcelino Gavilán en el Gran Premi de les Nacions. Els diplomes olímpics van anar a parar a les mans d'Ángel León Gozalo -sisè classificat en la prova de tir-; l'equip de waterpolo i l'atleta del RCD Espanyol Constantino Miranda -10.000 metres i 3.000 metres *steeple chase*- van aconseguir el vuitè lloc.

La següent cita amb el moviment olímpic va tenir lloc tres anys més tard a Alexandria amb motiu dels I Jocs Mediterranis. En l'expedició espanyola, que va estar encapçalada pel baró de Güell i Francisco Cadenas, secretari general de la Delegació Nacional d'Esports, figuraven 16 nedadors, 4 tiradors i els equips de basquetbol i waterpolo. Espanya va ser el segon país amb menys esportistes, després de Malta, que només va enviar-ne a tres. Acudien amb la il·lusió d'aconseguir uns bons resultats, però sobretot amb l'esperança de fer valer davant els delegats dels altres països assistents, les excel·lències de la ciutat de Barcelona per acollir els II Jocs del Mediterrani. Espanya aconseguiria en el seu debut 10 medalles. La premsa esportiva va lamentar, i no s'explicava, com no s'havien inscrit atletes al certamen, sobretot després de comprovar que els temps i distàncies aconseguides pels

103 Butlletí Oficial Delegació Nacional d'Esports gener 1948.

104 Gaston Meyer, *El Fenómeno Olímpico*, Comitè Olímpic Espanyol.

105 A Berlín, el 1936 hi havien participat 49 països i a Londres el 1948, 59.

106 Fabián Vicente del Valle havia estat seleccionat com a boxejador de la categoria de pes pesant per participar en l'Olimpíada de Berlín 1936, però no hi acudiria com a conseqüència de l'inici de la Guerra Civil. Va ser un dels impulsors del judo a Espanya, i president de la Federació Espanyola de Lluita i membre del COE de 1968 a 1971. Autor dels llibres *Defensa Personal* i *La Técnica del boxeo*, premi nacional Manuel Fernández Cuesta.

107 *El Mundo Deportivo* 30 de juliol de 1948.

vencedors eren de menor qualitat que la dels nostres esportistes. Des d'un punt de vista estadístic cal destacar, que l'esportista més jove que va assistir a aquests jocs va ser el nedador espanyol Jorge Granados de 14 anys –nét del cèlebre músic espanyol Enrique Granados-. L'honor de ser el primer medallista espanyol en uns *Jocs Mediterranis* li correspon al tirador Ángel León.

Quadre d'Honor dels I Jocs del Mediterrani [108].

Atletisme			
100 metres llisos		**200 metres llisos**	
1.	Petrakis (Grècia)	1.	Siddi (Itàlia)
2.	Frizzoni (Itàlia)	2.	Degats (França)
3.	Montanari (Itàlia)	3.	Montanari (Itàlia)
400 metres llisos		**800 metres llisos**	
1.	Degats (França)	1.	El Mabrouk (França)
2.	Siddi (Itàlia)	2.	Clare (França)
3.	Sabolovic (Iugoslàvia)	3.	Kocak (Turquia)
1.500 metres llisos		**5000 metres llisos**	
1.	El Mabrouk (França)	1.	Mimoun (França)
2.	Onel (Turquia)	2.	Ceraj (Iugoslàvia)
3.	Ceraj (Iugoslàvia)	3.	Pavlovic (Iugoslàvia)
10.000 metres llisos		**110 metres tanques**	
1.	Mimoun (França)	1.	Brisson (França)
2.	Mihalic (Iugoslàvia)	2.	Kambadellis (Grècia)
3.	Oczan (Turquia)	3.	Batmas (Turquia)

108 Fonts: En el Butlletí Oficial del CIO de novembre de 1951 i gener de 1952 només es van publicar els guanyadors de les proves. Per a l'elaboració del quadre d'honor s'han consultat dues fonts. El programa de mà II Jocs Mediterranis Barcelona 1955. En aquest programa no estaven inclosos els resultats de la competició de lluita, però en canvi, s'hi afegia una classificació oficiosa per equips en esports com la boxa, la lluita grecoromana i l'esgrima. També hi figuraven tots els resultats de les proves de decatló. L'altra font consultada és l'arxiu històric del Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis (CIJM). En la informació, s'hi detallen nou pesos en boxa, mentre que en el programa de Barcelona n'apareixen 10. No obstant això en aquesta font hi ha dos errors en relació a l'equip espanyol. El primer és que en waterpolo es concedeix la medalla d'or a Itàlia, en comptes de a Espanya, quan de fet l'equip italià no hi va participar. La segona és que en la prova de carabina lliure s'adjudica el tercer lloc a Gilabert quan el nom correcte és Ramón Tauler.
S'ha assenyalat en cursiva les proves de decatló i la classificació per equips d'aquells esports que entenem no se'ls va donar medalla, i que no apareixen a més a més reflectits en l'arxiu històric del CIJM.

400 metres tanques	
1.	Filiput (Itàlia)
2.	Akarbay (Turquia)
3.	Zupancic (Iugoslàvia)

3.000 metres obstacles	
1.	Djuraskovi (Iugoslàvia)
2.	Segedin (Iugoslàvia)
3.	Ozcan (Turquia)

Relleus 4 x 100 m	
1.	Itàlia
2.	Grècia
3.	Iugoslàvia

Relleus 4 x 400 m	
1.	França
2.	Iugoslàvia
3.	Turquia

Salt d'alçada	
1.	Damitio (França)
2.	Thiam (França)
3.	Dimitrijovic (Iugoslàvia)

Salt de longitud	
1.	Brnad (Iugoslàvia)
2.	Kipouros (Grècia)
3.	Akgun (Turquia)

Triple salt	
1.	Akgun (Turquia)
2.	Butaca (França)
3.	Chaahan (Egipte)

Salt de perxa	
1.	Butaca (França)
2.	Efstathiadis (Grècia)
3.	Balafas (Grècia).

Pes	
1.	Yathaganas (Grècia)
2.	Profeti (Itàlia)
3.	Turan (Turquia)

Disc	
1.	Tosi (Itàlia)
2.	Syllas (Grècia)
3.	Yathaganas (Grècia)

Martell	
1.	Taddia (Itàlia)
2.	Gubijan (Iugoslàvia)
3.	Galin (Iugoslàvia)

Javelina	
1.	Danjubic (Iugoslàvia)
2.	Ziraman (Turquia)
3.	Callimatis (Grècia)

General decatló	
1.	Kosmas (Grècia)
2.	Vecchiotti (Itàlia)
3.	Kadr (Egipte)

10 km marxa	
1.	Dordoni (Itàlia)
2.	Aposporis (Grècia)
3.	Vahib Saleh (Egipte)

Marató	
1.	Aytar (Turquia)
2.	Ragazos (Grècia)
3.	Omran (Egipte)

Natació i waterpolo

1.500 metres lliures	
1.	Boiteux (França)
2.	Bernard (França)
3.	E. Granados (ESPANYA)

100 metres esquena	
1.	Bozon (França)
2.	Massaria (Itàlia)
3.	Romani (Itàlia)

200 metres braça	
1.	Lucien (França)
2.	J. Domínguez (ESPANYA)
3.	Grizl (Itàlia)

Relleus 4x200 m	
1.	França
2.	ESPANYA
3.	Egipte

Relleus 3 x 100 m estils	
1.	França
2.	Itàlia
3.	ESPANYA

Trampolí	
1.	Ahmad (Egipte)
2.	Pire (França)
3.	Hassan (Egipte)

Palanca	
1.	Mulinghausen (França)
2.	Kamal (Egipte)
3.	Seoud (Egipte)

Waterpolo	
1.	ESPANYA
2.	Egipte
3.	Grècia

Boxa

Pes ploma	
1.	Abbas (Egipte)
2.	Giannini (Itàlia)
3.	Habashi (Líban)

Pes lleuger	
1.	Vizentini (Itàlia)
2.	Hamaki (Egipte)
3.	Afra (Líban)

Pes mitjà-lleuger	
1.	Zaki (Egipte)
2.	Gazairi (Síria)
3.	Musa (Líban)

Pes superlleuger	
1.	Afifi (Egipte)
2.	Habisr (Líban)
3.	El Masri (Síria)

Pes intermedi	
1.	Ruggieri (Itàlia)
2.	Abdelrahman (Egipte)
3.	Samman (Síria)

Pes mitjà	
1.	Fahin (Egipte)
2.	Atkas (Síria)
3.	Sentimenti (Itàlia)

Pes semipesant		Pes pesant	
1.	Alfonsetti (Itàlia)	1.	Di Segni (Itàlia)
2.	M. Minnawabi (Egipte)	2.	A. Minnawabi (Egipte)
3.	L'Halabi (Líban)	3.	El Tork (Síria)

Per Equips		Basquetbol	
1.	*Egipte*	1.	Egipte
2.	*Itàlia*	2.	ESPANYA
3.	*Síria*	3.	Itàlia

Gimnàstica

Anelles		Salt de cavall	
1.	Dot (França)		Zaki (Egipte)
2.	Zaki (Egipte)		Figone (Itàlia)
3.	Figone (Itàlia)		Dot (França)

Cavall amb arcs		Barres paral·leles	
1.	Dot (França)		Figone (Itàlia)
2.	Figone (Itàlia)		Zaki (Egipte)
3.	Mahmud (Egipte)		Dot (França)

Barra fixa		Terra	
1.	Figone (Itàlia)		Dot (França)
2.	Dot (França)		Figone (Itàlia)
3.	Ahmet (Egipte)		Zaki (Egipte)

Concurs individual		*Concurs general per equips*	
1.	Dot (França)		*França*
2.	Figone (Itàlia)		*Itàlia*
3.	Zaki (Egipte)		*Egipte*

Futbol	
1.	Grècia
2.	Egipte
3.	Síria

Esgrima

Floret equips		Floret individual	
1.	Itàlia	1.	D'Oriola (França)
2.	França	2.	Mirandoli (Itàlia)
3.	Egipte	3.	Netter (França)

Espasa equips		Espasa individual	
1.	Itàlia	1.	Bougnol (França)
2.	França	2.	Pavesi (Itàlia)
3.	Egipte	3.	Coutrot (França)

Sabre equips		Sabre individual	
1.	Itàlia	1.	Lefevre (França)
2.	Egipte	2.	Racca (Itàlia)
3.	França	3.	Ferrari (Itàlia)

Per equips		*Per equips*	
1.	*Itàlia*	1.	*Itàlia*
2.	*França*	2.	*Egipte*
3.	*Egipte*	3.	*Líban*

Grecoromana

Pes mosca		Pes gall	
1.	Fabra (Itàlia)	1.	Hassan (Egipte)
2.	Essawi (Egipte)	2.	Cocco (Itàlia)
3.	El Sass (Síria)	3.	Chenab (Líban)

Pes ploma		Pes lleuger	
1.	Randi (Itàlia)	1.	Balba (Egipte)
2.	Kandil (Egipte)	2.	Damaj (Líban)
3.	Bayoun (Líban)	3.	Trippa (Itàlia)

Pes mitjà-lleuger		Pes mitjà	
1.	Moustafa (Egipte)	1.	Cerroni (Itàlia)
2.	Taha (Líban)	2.	Musa (Egipte)
3.	Halaby (Síria)	3.	A.Eid (Líban)

Pes semipesant		Pes pesant	
1.	Silvestri (Itàlia)	1.	Fantoni (Itàlia)
2.	Arabi (Egipte)	2.	Georgoulis (Grècia)
3.	Skaffline (Líban)	3.	Baghoadi (Síria)

Lluita

Pes mosca		Pes gall	
1.	Gemici (Turquia)	1.	Saribacak (Turquia)
2.	El Ward (Egipte)	2.	Hafez (Egipte)
3.	DIB El Saas (Síria)	3.	Panagiotodopoulos (Grècia)

Pes ploma		Pes lleuger	
1.	Sit (Turquia)	1.	Yuce (Turquia)
2.	Essawi (Egipte)	2.	Nizzola (Itàlia)
3.	Naassan (Líban)	3.	Eid (Líban)

Pes mitjà-lleuger		Pes mitjà	
1.	Buke (Turquia)	1.	Atli (Turquia)
2.	Badr (Egipte)	2.	Hassan (Egipte)
3.	Vidali (Itàlia)	3.	Eid (Líban)

Pes semipesant		Pes pesant	
1.	Ca (Turquia)	1.	Disicuruk (Turquia)
2.	Skaff (Líban)	2.	Zaim (Egipte)
3.	Abdullah (Egipte)	3.	Vecchi (Itàlia)

Tir

Fossa olímpica individual		Fossa olímpica per equips	
1.	Manfredi (Itàlia)	1.	Itàlia
2.	Cachine (Egipte)	2.	Egipte
3.	Marini (Itàlia)	3.	Grècia

Fusell lliure	
1.	A.Hamdi Ahmet (Egipte)
2.	S.Qabil (Egipte)

3. El Shourbagi (Egipte)

Pesos i halters

Pes gall	
1.	Maghoub (Egipte)
2.	Thevenet (França)
3.	Moussa (Turquia)

Pes ploma	
1.	Gouda (Egipte)
2.	Heral (França)

Pes lleuger	
1.	Shams (Egipte)
2.	Pignatti (Itàlia)
3.	Dalloul (Síria)

Pes mitjà	
1.	El Touny (Egipte)
2.	El Laham (Líban)
3.	Firmin (França)

Pes semipesant	
1.	Debouf (França)
2.	Awad Arabi (Egipte)
3.	Makuk (Líban)

Pes pesant lleuger	
1.	El Saleh (Egipte)
2.	Conrado (Itàlia)

Pes pesant	
1.	Gaessa (Egipte)
2.	Zardi (Itàlia)

Per equips	
1.	*Itàlia*
2.	*Egipte*
3.	*Grècia*

Rem

Outrigger a dos amb timoner	
1.	Itàlia
2.	Grècia
3.	Egipte

Outrigger a quatre amb timoner	
1.	Itàlia
2.	Egipte
3.	Grècia

Outrigger a vuit	
1.	Itàlia
2.	Egipte

Skiff	
1.	L'Alfy (Egipte)
2.	Bargamini (Itàlia)
3.	Skarpetas (Grècia)

Doble scull	
1.	Italia WO[109]

109 WO (*walkover*) vencedor de la prova per falta de competidors.

Quadre de medalles[110]

País	Or	Plata	Bronze	Total
Itàlia	28	22	12	62
França	26	13	5	44
Egipte	20	26	19	65
Turquia	10	3	7	20
Grècia	4	9	8	21
Lugoslàvia	3	5	7	15
ESPANYA	1	4	4	9
Líban	0	5	14	19
Síria	0	3	10	13

Nota:

Les medalles que apareixen en aquest quadre no es corresponen amb els resultats que hem recollit de les fonts consultades. En el cas d'Espanya el nombre total de medalles va ser de 10, de les quals 2 van ser d'or (waterpolo i Ángel León en la prova de pistola 50 metres); 4 medalles de plata (basquetbol; Luis Palomo en la prova de pistola 50 metres; l'equip de natació de 4 x 200 m i Jesús Domínguez en 200 metres braça); i quatre medalles de bronze (Ramón Tauler en carrabina 50 metres; Enrique Granados en les proves de natació de 400 i 1.500 metres lliures, i l'equip de relleus de 3 x 100 m estils)[111].

110 Aquest quadre de medalles figura a l'arxiu històric del Comité International des Jeux Mediterranéens, i es basa en l'estudi de M. Anastasios i P. Kontoteorgis, que va ser publicat sota els auspicis del Comitè Olímpic de Grècia.

111 *El Mundo Deportivo* 21 d'octubre de 1951.

JOCS MEDITERRANIS BARCELONA 1955

Cronologia d'un esdeveniment

1951

El 31 de gener de 1951 es va celebrar al saló de la Reina Regent[112] una Sessió Plenària de l'Ajuntament de Barcelona, que va estar presidida per l'alcalde José María Albert Despujol[113]. En aquesta Sessió, a proposta de diversos regidors liderats per Epifanio Fortuny baró d'Esponellá, tinent d'alcalde de Transports i Esports, es va aprovar per unanimitat presentar la candidatura de la ciutat per acollir els II Jocs del Mediterrani el 1955:

"*Que se sol·liciti de la Delegació Nacional d'Esports sigui concedida a Espanya l'organització dels pròxims Jocs del Mediterrani i, cas de merèixer la seva superior aprovació, ofereixi al Comitè Olímpic Internacional, a través del Comitè Olímpic Espanyol, la seva organització a la ciutat de Barcelona.*

Que s'ofereixi a través dels organismes esmentats la ciutat de Barcelona com a residència oficial permanent del Comitè dels Jocs Mediterranis la secretaria de la qual rauria en el propi ajuntament.

Que es faculti a la Delegació Municipal d'Esports per a la tramitació de l'expedient sol·licitant els Jocs Mediterranis per a la ciutat de Barcelona, i si escau per a la seva organització i celebració".

Acabat l'acte el baró d'Esponellá va prendre la paraula per agrair als seus companys de consistori que haguessin donat suport a la proposta. Segons el seu criteri la ciutat de Barcelona estava preparada per assumir el repte. D'una banda disposava d'un entramat associatiu sòlid i de llarga tradició, d'un altre acollia cada any esdeveniments internacionals que mobilitzaven una gran multitud d'espectadors, i es caracteritzaven per la seva òptima capacitat organitzativa[114]. Els esdeveniments "*s'han fet mereixedors de l'elogi i felicitació dels alts organismes internacionals. D'això podria donar-li fe, les innumerables cartes de felicitació que han enviat a l'ajuntament, totes les federacions internacionals que s'han desplaçat a la nostra ciutat per assistir als actes que aquí s'han celebrat*"[115]. En la memòria de 1950 figuraven els esdeveniments següents: Gran Premi Internacional d'Atletisme Jean Bouin; Travessia Internacional del Port; Volta Ciclista a Catalunya; Concurs Hípic Internacional, Torneig d'Hoquei sobre Camp; Gran Premi Penya Rhin; Gran Premi Internacional de Patinatge Artístic; Concurs Internacional de Tennis de Nadal; Gran Premi d'Automobilisme de la Costa de la Rabassada; i Derbi d'Esquís de la Molina.

L'increment de competicions internacionals a la fi dels anys quaranta va estar estretament relacionat amb el canvi d'estratègia dels països occidentals i dels Estats Units respecte al govern del general Franco. El 1950 les Nacions Unides havien revocat la resolució de 1946, que condemnava el

112 El Saló de la Reina Regenta (Maria Cristina) va ser construït al 1860 per l'arquitecte Francisco Daniel Molina, i és on se celebren els plens municipals. El saló està presidit per un retrat del pintor Francisco Masriera on apareixen la reina regent i Alfons XIII.

113 Josep Maria Albert Despujol (1886-1952), alcalde de Barcelona d'abril de 1945 a març de 1951.

114 *La Vanguardia* 1 de febrer de 1951.

115 *El Mundo Deportivo* 2 de febrer de 1951.

règim de Franco i recomanava als seus membres retirar els ambaixadors i ministres plenipotenciaris que estiguessin acreditats a Madrid. En aquest nou context, al principi de gener de 1951 la VI Flota dels Estats Units va ancorar els vaixells al port barceloní. "*Van arribar els ianquis amb les seves unitats navals de guerra, però amb una dotació disposada al contacte esportiu amb els nostres jugadors de basquetbol i de pilota base*"[116], [117] Els vaixells americans van entrar al port saludant amb les salves de ritual, que van ser contestades des de les bateries del castell de Montjuïc amb 21 canonades. El municipi i les federacions esportives de basquetbol i pilota base es van bolcar en atencions, i tots els partits van ser presenciats per nombrós públic. A partir d'aquesta data els intercanvis esportius amb els *marines* de la VI Flota es farien habituals.

En qualsevol cas la gran notícia esportiva de l'any anterior va estar relacionada amb l'esport del motor, per primera vegada nostre país acollia una prova del *Grand Prix* de Motociclisme. El circuit urbà seleccionat per al *I Gran Premi d'Espanya* va ser el de Montjuïc, i l'organització va recaure en el Reial Moto Club de Catalunya. "*El Gran Premi d'Espanya és per la xifra de corredors, pel pes específic dels títols que ostenten, per la suma i compendi de les màquines, i pel seu compacte organitzador, la cursa que porta ja l'empremta de ser la millor d'Espanya des de molts anys, i per descomptat una de les més valuoses del món al camp d'aquest motor, petit de grandària, però gegantí d'energia i capacitat de proesa*"[118]. El campionat del món d'aquest esport s'havia iniciat just l'any anterior en quatre cilindrades: 125, 250, 350 i 500 cc. A Barcelona ja s'havien organitzat proves internacionals de motocicletes, però amb aquest Gran Premi s'entrava per la porta gran dins l'elit mundial. La prova va resultar un complet èxit, i milers de persones es van apinyar en les corbes de Montjuïc per veure els pilots. "*Serà molt difícil que el temps esborri en una data pròxima, els rivets de grandesa, i les llampades d'exaltació, que al pas de les curses va anar ahir destil·lant la feina febricitant, i la lluita d'autèntic Gran Premi a gran escala que van viure tota la gamma de campions enrolats en les curses, i en terme molt destacat els del nostre país. Va ser quelcom inoblidable*"[119]. Per a l'estadística històrica cal indicar que el campió mundial Nella Pagani, amb una moto *Gilera-Pirelli*, va vèncer en les categories de 125 i 500 cc, i l'anglès Tommy Wood amb Velocette en 350 cc. L'espanyol Javier de Ortueta va tenir un paper destacat a l'acabar en segon lloc en 350 i 500 cc. Fins a 1955 Montjuïc acolliria proves del Gran Prix, des d'aquest any i fins al 1961 en què es van deixar de disputar.

Unes setmanes després del ple, el baró d'Esponellá va assenyalar els motius que el van impulsar a sol·licitar els *Jocs Mediterranis*. "*La importància que l'esport ha adquirit en l'ambient ciutadà em va portar a pensar en la necessitat organitzar quelcom de vertadera transcendència internacional. Enfocar l'organització dels Jocs Olímpics és cosa que estaria sotmesa a un llarg procés, ja que a hores d'ara estan concedits els corresponents a l'any 1956. Llavors se'm va acudir això dels Jocs del Mediterrani de recent creació. La idea em*

116 Pilota base = beisbol. L'abril de 1944 la Delegació Nacional d'Esports va acordar *"Reiterar a totes les federacions nacionals les ordres necessàries perquè siguin canviats els vocables estrangers que s'usen en la terminologia esportiva, a excepció d'aquells que siguin intraduïbles". El Mundo Deportivo* 19 d'abril de 1944.

117 *El Mundo Deportivo* 10 de gener de 1951.

118 *El Mundo Deportivo* 16 d'abril de 1950.

119 *El Mundo Deportivo* 17 d'abril de 1950.

va obsessionar per tractar-se de reunir als països que donen cara al nostre mar. Ho vaig madurar, vaig estudiar les nostres possibilitats com a ciutat organitzadora, i una vegada vaig haver arribat a la conclusió que estem en situació de poder organitzar-los vaig fer la proposta a la Comissió Municipal d'Esports, que va ser aprovada i es va acordar portar-la al ple consistorial… Per a què tingui una idea del grat amb què va ser rebuda aquesta proposta en el Ple, li diré que es va donar el cas insòlit en les sessions del Ple, que l'exposició del projecte va ser acollida amb aplaudiments" [120].

El baró d'Esponellá s'havia convertit en una figura emblemàtica per a l'esport des del seu nomenament com a tinent d'alcalde del consistori barceloní el juliol de 1944, amb Miguel Mateu Pla com a alcalde. La tasca que va tenir encomanada des d'un principi va ser la *Presidència de la Ponència de Beneficència*, però als pocs mesos també se li va encomanar la tasca d'informar sobre "*les qüestions esportives*". Abans de la Guerra Civil Epifanio de Fortuny havia estat directiu del FC Barcelona, i sempre confessava que d'aquesta època el seu millor record estava lligat a la final de la Copa del Rei celebrada a Santander el 1928, ja que per dilucidar el campió van ser necessaris tres partits i quatre pròrrogues. Els dos primers partits entre el Barcelona i el Real Sociedad havien acabat en empat (1-1); però en el tercer l'equip blaugrana es va imposar per 3-1. El baró d'Esponellá va ser present en els tres partits com a delegat del club, i per aquest motiu la Federació Espanyola de Futbol li va concedir una medalla d'or.

Des del moment que va assumir el càrrec de *les qüestions esportives* va tenir molt clar quina era la seva comesa: "*Senzillament continuar les facilitats que sempre s'han donat per part de l'ajuntament perquè les federacions dels diferents esports puguin utilitzar de la millor manera possible les instal·lacions i locals municipals, i procurar que totes les nostres festes esportives tradicionals trobin en el marc de la ciutat les millors condicions per al seu desplegament*" [121]. El 1949, cinc anys després, l'Ajuntament de Barcelona és el primer municipi espanyol que crea una *Comissió Municipal d'Esports*, i l'alcalde José María Albert Despujol, baró de Terrades, anomena president d'aquesta comissió al baró d'Esponellá, i com a membres, els tinents d'alcalde "*senyors Caralt, Baixas de Palau, Segón, Condeminas i Delás; i els regidors Paro, Puigmal, Blay, Valdeperas i Juliá de Campany*" [122]. També es va crear una Comissió Assessora constituïda exclusivament per funcionaris municipals: Raventós, arquitecte en cap d'edificis culturals; Riudor, arquitecte en cap de Parcs i Jardins; Piñol, cap d'instal·lacions municipals; Ricart, arquitecte adjunt de l'Institut Municipal de l'Habitatge; Vidal Rovira, cap del Negociat de Personal; i Cañardo i Escolá, inspectors de Circulació.

Malgrat que Epifanio de Fortuny va liderar políticament des d'un principi el projecte dels II Jocs del Mediterrani de 1955, anys més tard, i amb motiu de l'homenatge que van tributar al periodista Vicens Esquiroz Soliva, confessaria que havia estat Esquiroz qui li havia suggerit la idea[123]. El 1985 el regidor de Joventut i Esports, Enric Truñó, va convocar Esquiroz per a una reunió

120 *El Mundo Deportivo* 2 de febrer de 1951.

121 *El Mundo Deportivo* i *La Vanguardia* 17 de desembre de 1944.

122 *El Mundo Deportivo* 17 de setembre de 1949.

123 *El Mundo Deportivo* 28 de desembre de 1975.

de treball amb l'objecte d'analitzar la preparació dels actes commemoratius del XXX Aniversari dels Jocs Mediterranis, però aquest, davant la impossibilitat d'assistir es va excusar per carta, on li deia: "*Et puc comunicar que els Jocs del Mediterrani es van iniciar per suggeriment de José Mir Barceló*[124]*, mort fa dos anys, excampió d'Espanya d'atletisme, company de redacció d'El Mundo Deportivo i meu, al llavors president de la Delegació Municipal d'Esports Epifanio de Fortuny, baró d'Esponellá, per cert, familiar de l'exalcalde de Barcelona, i comú amic, Narcís Serra*"[125].

No obstant la paternitat, al meu parer, se li ha d'atribuir al baró de Güell. El que va ser cap dels Serveis Municipals en el comitè organitzador dels *Jocs Mediterranis*, Andrés Espinós, així ho assegura. "*El baró, que era en aquella època l'únic representant espanyol en el Comitè Olímpic Internacional, ens va visitar a l'ajuntament per explicar-nos que el 1951 se celebrarien els primers Jocs Mediterranis a Alexandria, i ens va incitar que Barcelona fos l'organitzadora dels segons*"[126].

El 8 de febrer al Saló de la Regent de l'Ajuntament de Barcelona els tinents d'alcalde baró d'Esponellá i Lluís de Caralt es van reunir amb els presidents i representants de les Federacions regionals. En aquest acte les federacions van mostrar la seva adhesió total a la proposta d'organitzar uns Jocs Mediterranis a la ciutat, i van acordar enviar una carta signada per tots al delegat nacional d'Esports, general José Moscardó, on exposarien la seva complaença i disposició a col·laborar en tot el que fos necessari per garantir l'èxit de l'esdeveniment. La mateixa setmana en la revista Destino[127] el periodista Carles Pardo[128] publicava un interessant article: "*Quan una idea és realment bona està per sobre dels interessos i petites vanitats personals, tan freqüent de vegades en el nostre món dels esports, com la de demanar per a Barcelona els Jocs del Mediterrani, mereix ser recolzada i difosa. No hi ha dubte que poques ciutats mediterrànies estan tan capacitades com la nostra per portar endavant aquesta competició…*". Carles Pardo va concloure l'article amb una proposta: "*Brindant per la idea-mare el meu granet de sorra, que potser podrà convertir-se en realitat, suggereixo que als Jocs pròpiament esportius se li uneixin certàmens internacionals d'art, música, escultura, poesia, teatre, etc. pot ser sobre un tema mediterrani, obert a tots els artistes dels països riberencs amb aquest mar. El certamen, cobraria així un caràcter plenament hel·lènic, seria no sols una gran festa del múscul sinó també de l'esperit*".

---

124 Josep Mir Barceló (1916-1982) després de la Guerra Civil va treballar com a periodista per a *Vida Deportiva* i *El Mundo Deportivo*, on va treballar primer com a especialista en atletisme i després de futbol; va ser atleta, jugador de rugbi del BUC, i com a dirigent va ocupar diversos càrrecs en la Federació Catalana d'Atletisme.

125 Carta remesa per Vicens Esquiroz a Enric Truñó el 2 de maig de 1985.

126 Andrés Espinós Taya, *Memòries autoritzades* – C, Punt/Edicions 2007.

127 *Destino* 10 de febrer de 1951. La revista setmanari *Destino* va ser fundada el 1937 a Burgos per membres de la intel·lectualitat catalana que se n'havien anat a la zona nacional, i es va estar editant fins a 1980.

128 Carles Pardo està considerat un dels mestres del periodisme esportiu, i formava part d'una generació en què també es trobaven Juan José Castillo i Andreu Mercè Varela. També té la paternitat d'un dels premis més emblemàtics de l'esport espanyol: el premi al *Millor Esportista de l'any* de *El Mundo Deportivo* . Va assistir com a periodista a nombrosos Jocs Olímpics –va debutar el 1948- i campionats del món. El seu treball durant els jocs olímpics de 1952 li va reportar el premi al periodista més distingit de l'any concedit per la Delegació Nacional d'Esports. Va ser, a més a més, promotor esportiu, el 1951 va portar per primera vegada a Espanya els *Harlem Globetrotters*.

A mitjan febrer el baró d'Esponellá va ser a Madrid per a una audiència amb el cap de l'Estat. En sortir de l'entrevista va confessar al redactor de *La Vanguardia*[129] a Madrid, que el *Caudillo* s'havia mostrat molt receptiu a la proposta. "*Tot allò que es relaciona amb l'engrandiment, millora i prosperitat de Barcelona mereix per part de la seva excel·lència el cap de l'Estat l'atenció més sincera i respectuosa, valorada pel seu coneixement exacte de tots problemes que la ciutat té plantejats*". Esponellá va afegir un altre objectiu, que avui considerem primordial quan es presenta una candidatura per organitzar un gran esdeveniment: que aquesta contribueixi a transformar i modernitzar la ciutat. Així havia ocorregut en el passat quan la ciutat va canviar de cara amb motiu de l'Exposició Universal de 1888, i anys més tard amb l'Exposició Internacional de 1929[130]. "*El triomf de la candidatura de Barcelona suposaria –li vaig dir- imprimir a moltes obres en via d'execució o només en projecte, un ritme més eficaç, i vindria a esmenar deficiències o corregir defectes que no haurien d'existir en aquella solemne ocasió, tals com accessos per carretera, enllaços ferroviaris, aeròdroms i ports, transports urbans i allotjaments, que són capítol d'un ingent treball a què la ciutat haurà d'entregar-se bravament. La modernització o posada al dia de Montjuïc, i la dignificació total i definitiva del nostre meravellosos barri gòtic han de ser primordialment realitzades en aquest magne projecte*".

Des de les institucions i la societat civil s'albirava la Sessió del CIO, que estava convocada pel maig a Viena, amb impaciència i ansietat. El baró de Güell, com a delegat del CIO a Espanya, "*un barceloní il·lustre, de vella prosàpia, i l'amor del qual a la ciutat que el va veure néixer és ben conegut*", seria l'encarregat de presentar i defensar la candidatura de Barcelona. La mateixa setmana que es va reunir l'organisme olímpic, *El Mundo Deportivo* assenyalava en portada que la candidatura de Barcelona anava a ser discutida, "*i que la impressió que sobre això ha pogut recollir-se, és la que probablement el divendres, quedarà determinada la ciutat que organitzarà aquests Jocs, i que, de ser així, Barcelona és la que té les majors possibilitats de ser elegida*"[131]. El ben cert és que, tal com es recull en l'acta de l'esmentada Sessió, no van estar presents ni el baró de Güell ni el comte de Vallellano. Tanmateix, aquesta Sessió ocupa un lloc en la història olímpica, ja que durant el seu desenvolupament es va aprovar l'admissió del Comitè Olímpic de la URSS[132] i Taher Pachá va presentar un informe de les mesures i preparatius adoptats per als Jocs del Mediterrani d'Alexandria 1951.

A l'abril es va celebrar un ple extraordinari de l'Ajuntament de Barcelona que va estar presidit pel governador civil Felipe Acebo . En el ple es va produir el relleu en la Ponència d'Esports, el baró d'Esponellá deixava el càrrec, i aquest era substituït per Lluís de Caralt, que s'encarregava també de la Ponència de Cultura. En realitat, segons relata Andrés Espinós[133] en les seves *Memòries*

129 *La Vanguardia* 18 de febrer de 1951.

130 Principals obres: Amb motiu de l'Exposició Universal de 1888 es va urbanitzar el Parc de la Ciutadella; el Passeig de Colom; es va dotar d'electricitat els primers carrers de Barcelona; es va inaugurar el Mercat del Born, etc. Amb l'Exposició Internacional de 1929 es va urbanitzar i enjardinar la zona de Montjuïc on es van construir diversos palaus, així com l'estadi i la piscina.

131 *El Mundo Deportivo* 11 de maig de 1951.

132 Unió Repúbliques Socialistes Soviètiques.

133 Andrés Espinós Tayá, advocat, funcionari de l'Ajuntament de Barcelona (1946-1983) on va ocupar diversos càrrecs de responsabilitat. En el terreny esportiu va entrar a formar part de la Ponència d'Esports amb Lluís de Caralt; va formar part

autoritzades, el baró havia estat cessat com a conseqüència de la vaga de transports ocorreguda a Barcelona. El relleu no va tenir cap repercussió. La primavera barcelonina va estar carregada d'una intensa activitat esportiva. A l'abril, al circuit urbà de Montjuïc, es va celebrar el II Gran Premi d'Espanya, una de les proves puntuables per al Campionat el Món de Motociclisme. Cap de les ciutats i regions que acollien proves del mundial -Berna, Monza, Albi, Spa Francorchamps, Assen, illa de Man i Ulster, - tenien la vitalitat, la determinació i l'ambició d'utilitzar l'esport com a trampolí per projectar-se internacionalment com la ciutat comtal. Tanmateix, ara que tothom sabia que la ciutat volia allotjar els Jocs Mediterranis, no hi havia marge per a la improvisació i l'error. Per això aquest esdeveniment era tot un repte organitzatiu. Del desafiament van sortir airosos tant el Reial Moto Club de Catalunya com l'ajuntament. La promoció de l'esdeveniment va ser impecable, i una bona prova d'això va ser constatar com milers de persones es van aglutinar en les corbes i parterres, i van omplir les tribunes. També va ser ressenyable la coordinació entre els cossos de seguretat -policia nacional, guàrdia civil i guàrdia urbana-, que van garantir els accessos al circuit, i la mobilitat i seguretat dels participants i els espectadors. S'avançava en la bona direcció.

No menys transcendent va ser per a la ciutat, i per al país, l'organització i un bon resultat esportiu en el VII Campionat del Món d'Hoquei sobre patins[134] que havia de celebrar-se de l'1 al 10 de juny. Espanya aspirava a tot en un torneig que, abans d'iniciar-se, ja havia batut el rècord de participació: onze equips. Aquesta competició s'anava a disputar en el nou pavelló d'esports descobert, situat en la confluència de l'avinguda *José Antonio Primo de Ribera* (actual Gran Via de les Corts Catalanes) i els carrers Sepúlveda i Llançà. Havia estat construït gràcies a un grup de promotors liderats per Agustín Pujol[135]. La façana era d'estil hel·lenístic, i a l' interior hi havia un gimnàs amb ring, un velòdrom i una pista de ciment de 36 x 18 metres, "*realitzada amb els més moderns sistemes i amb materials de primera qualitat. Aquesta pista, que tant pot servir per a hoquei, que per a basquetbol, tennis, voleibol i handbol a set… es pot recobrir d'un entarimat de fusta en ocasió de reunions de boxa, lluita i altres esports de ring*"[136]. El pavelló, amb capacitat per acollir entre 7.000 i 10.000 espectadors, estava equipat, a més a més, amb oficines, bars, una sala mèdica, bany de vapor, i tribunes desmuntables i supletòries que podien col·locar-se damunt de les rectes del velòdrom. El director esportiu del recinte era el polifacètic periodista Carles Pardo. A més del Mundial d'hoquei, estava previst disputar la Copa Intercontinental Interciutats de basquetbol; el Campionat d'Europa de boxa entre Luis Romero i Alvaro Nuvoloni; el matx internacional de lluita Itàlia-Espanya; les 24 hores internacionals de ciclisme; etc.

En l'organització d'aquest esdeveniment va destacar la figura de Joan Antoni Samaranch, que compatibilitzava el seu càrrec de seleccionador nacional, amb els de vicepresident de la Federació

del comitè executiu del Campionat del Món d'Hoquei; cap de Serveis dels Jocs del Mediterrani; vocal delegat del Comitè Organitzador del Saló Nàutic, i tresorer del Comitè Organitzador de l'Europeu de Natació (1970). El 1966 va ser nomenat membre del Comitè Olímpic Espanyol.

134 També estava en disputa el XVII Campionat d'Europa.

135 El Consell d'administració del Palau d'Esports SA estava presidit per Agustí Pujol i en formaven part, Arañó, Samaranch, Muñoz i Romà.

136 *El Mundo Deportivo* 1 de juny de 1951.

Espanyola Hoquei i Patinatge[137], i membre del comitè organitzador. En les seves *Memòries Olímpiques* Samaranch reconeix que "*l'hoquei sobre patins em va portar, indirectament, fins al Moviment Olímpic*". Els primers contactes es remunten a la fi dels anys quaranta, i en ambdues ocasions l'escenari va ser la ciutat suïssa de Montreux. Primer quan va acudir amb la selecció espanyola als Campionats d'Europa[138], i després acompanyant a la secció d'hoquei sobre patins del RCD Espanyol al *Torneig de les Nacions*[139]. Allí va ser on va conèixer i va travar amistat amb Otto Mayer, que era el canceller del CIO i ocupava a més a més la secretaria de la Federació Internacional de Patinatge.

Les manifestacions artístiques havien estat presents durant els Jocs Olímpics, potser aquesta circumstància va ser la que va motivar que durant l'europeu d'hoquei sobre patins a Barcelona s'organitzés, als salons del Cercle de Belles Arts, la I Exposició FilatelicoEsportiva. Els segells que més van sobresortir d'aquesta exposició eren el que s'havien emès amb motiu dels Jocs Olímpics[140]. També durant el campionat es va celebrar al Saló de la Reina Regent de l'ajuntament barceloní l'assemblea anual de la Federació Internacional de Patinatge, i que va ser presidida per Fred Renkewitz, fundador i president de l'entitat. En aquesta reunió es va acordar sol·licitar la incorporació d'aquest esport al programa esportiu dels Jocs Mediterranis, amb això es pretenia donar el primer pas per a la seva inclusió en el programa olímpic.

La premsa i la ràdio[141] van seguir amb passió el desenvolupament del campionat, a falta de dues jornades, *las espadas estaban en todo lo alto*, Itàlia i Espanya es van erigir en les clares favorites després d'una ensopegada de Portugal. De l'envergadura de la passió dóna mostres que en el curs d'una vetllada boxística celebrada en el Price, el triomf sobre Itàlia "*va ser rebut amb una clamorosa ovació i vives a la nostra Pàtria*"[142]. Ningú no podia haver dissenyat i previst un guió millor. Espanya va acabar invicta i en l'últim partit va derrotar la vigent campiona, Portugal, per un ajustat 4-3. Aquest va ser el primer èxit esportiu de la dictadura, i va servir per donar ales als seus dirigents, però sobretot va consolidar la figura del jove Joan Antoni Samaranch, que acabat el torneig va dimitir del càrrec de seleccionador nacional que ocupava des de 1947.

Un dels visitants il·lustres del mundial va ser Otto Mayer, i com era previsible la premsa va voler conèixer de primera mà com seria el procediment per elegir la ciutat seu dels II Jocs del Mediterrani. "*El Comitè Olímpic Internacional no intervé directament en l'organització dels Jocs entre*

137 La Federació Espanyola de Patinatge no es constituiria fins al 30 de juny de 1954.

138 *El Mundo Deportivo* 19 de març de 1948.

139 *El Mundo Deportivo* 13 d'abril de 1949.

140 *La Vanguardia* 1 de juny de 1951. L'afició de Joan Antoni Samaranch per la filatèlia la va heretar del seu pare Francisco Samaranch Castro, *"que va aconseguir reunir la col·lecció de segells d'Espanya més important que hagi existit", Blanco i Negro* 21 de gener de 1967. Sent president de CIO, el desembre de 1982, J. A. Samaranch va impulsar la creació de la Federació Internacional de Filatèlia Olímpica.

141 Les retransmissions van ser realitzades per ràdio Nacional d'Espanya a Barcelona.

142 *La Vanguardia* 7 de juny de 1951.

un nombre limitat de països, com són els Nòrdics, els Panasiàtics, els Panamericans i els Mediterranis. El Comitè només els autoritza i patrocina. Per això cadascun d'aquests Jocs té el seu Comitè especial, cosa que els Mediterranis encara no en tenen, a causa de la seva recent fundació. El Comitè dels Jocs Mediterranis serà nomenat a Alexandria, durant la seva celebració, i allà serà on es procedirà a la designació de la futura seu". Mayer no ocultava la seva confiança que Barcelona s'alcés amb la nominació, "*perquè tenen vostès en el baró de Güell a una persona de gran tacte i influència. No envà és el degà dels delegats del CIO*"[143].

Un vegada tancats els comptes del Mundial d'hoquei sobre patins, el benefici resultant es va destinar a una obra de beneficència, la donació de vuit incubadores a la Casa de Maternitat. L'acte de l'entrega va tenir lloc al saló d'actes de la Casa de la Caritat, i hi van assistir Joan Antoni Samaranch i José María Ceballos per part del comitè organitzador; el diputat Jaumar de Bofarull i Maristany; diversos facultatius al cap del qual estava el doctor Dexeus; la mare de Samaranch, Joana Torelló; i la superiora reverenda mare sor María Jiménez. "*Va pronunciar unes paraules el sr. Samaranch, manifestant que tal acte constituïa per a ell una vertadera satisfacció, ja que amb ell contribuïa a la política del nou patins de protecció i empara a la natalitat, i com vulgui que l'èxit dels campionats del món es devia a l'altruisme dels barcelonins, considerava lògic que els beneficis redundessin en benefici de la ciutat*"[144].

Encara amb la ressaca d'aquest triomf històric per a l'esport espanyol, va aterrar a Barcelona, procedent de Ginebra, M. Taher Pachá, membre del CIO i president del comitè organitzador dels I Jocs Mediterranis d'Alexandria, el qual havia estat invitat per l'Ajuntament de Barcelona. A l'aeroport del Prat de Llobregat van anar a rebre'l el tinent d'alcalde delegat d'esports Lluís de Caralt; el baró de Güell, membre del CIO, i Francisco Cadenas, que ocupava la vicepresidència del comitè organitzador i era secretari de la Delegació Nacional d'Esports i del COE. A la casa consistorial va ser rebut per l'alcalde, Antonio María Simarro, que va estar acompanyat d'altres edils, dels representants de les federacions regionals i dels mitjans de comunicació, i del delegat a Catalunya de la Delegació Nacional d'Esports, marquès de la Mesa de Asta. Després dels protocol·laris discursos de benvinguda, van visitar les dependències municipals i al Saló de Cent se li va oferir un vi d'honor. A la nit Taher Pachá va ser complimentat pel baró de Güell amb un sopar on van assistir nombroses autoritats. L'objectiu del viatge no sols era mostrar a Taher Pachá els equipaments esportius amb què comptava la ciutat, si no fonamentalment cercar la seva complicitat de cara a la votació per a l'elecció de la futura seu dels Jocs Mediterranis. Abans de tornar al seu país va concedir una entrevista on va informar de les dates definitives i dels preparatius que s'estaven duent a terme a Alexandria. "*En principi les dates s'havien fixat per a principis de setembre, però França va sol·licitar que fossin retardades, i seran del 5 al 20 d'octubre, època de clima ideal a Alexandria… L'estadi ja estava construït i només ha estat necessari introduir-li alguna ampliació. Ha estat necessari construir la piscina i l'estadi de basquetbol amb capacitat per a 5.000 persones. La piscines és de tipus modernísssim*". En la mateixa entrevista va confessar que probablement la ciutat grega d'Atenes també presentaria els seus credencials com a candidata als Jocs, però "*personalment crec que la candidatura de Barcelona ha estat magníficament ben acollida i que té grans possibilitats de sortir victoriosa de la votació en el moment oportú*". La visió que es portava de Barcelona era immillorable. "*Les vostres*

143 *El Mundo Deportivo* 20 de juny de 1951.

144 *La Vanguardia* 30 de novembre de 1951.

instal·lacions esportives són realment extraordinàries, la qual cosa demostra que l'activitat esportiva és aquí intensíssima. Crec que Barcelona és una ciutat ideal per a la celebració dels Jocs Mediterranis de 1953[145]*. No crec que hi hagi una altra ciutat que la iguali de quantes estan al litoral del vostre mar*"[146].

Al juliol el Pavelló d'Esports va vibrar amb un nou espectacle esportiu -el debut a Espanya dels Harlem Globetrotters[147]-, i va rebre a un distingit visitant, el campió olímpic dels Jocs Olímpics de Berlín 1936 Jesse Owens. En el descans dels partits de basquetbol saltava a la pista el velocista, i s'organitzava una exhibició de tennis taula entre dos jugadors professionals: Marety Reisman, campió del món, i Douglas Gartland excampió. De la transcendència de l'acte dóna mostres el que estiguessin a la llotja el ministre d'Educació Nacional José Ibañez Martín i el governador civil Felipe Acedo Colunga. El pavelló es va omplir amb 10.000 espectadors àvids de veure els malabarismes dels gegants de banús. "*Com aquesta expectació inusitada entorn d'un esport com el basquetbol, que no és encara de les grans masses, pot ser creada? Senzillament per la convicció que el gran públic té que es troba davant quelcom excepcional*". El programa esportiu va constar de dos partits de basquetbol. En el primer la selecció catalana va ser derrotada per la *Sewanee University* per 46-40, i en el segon els *Harlem* van derrotar *Boston* per 47-44[148]. De la capacitat de movilizadora d'aquest equip és una bona mostra el fet que el 22 d'agost d'aquest mateix any més de 75.000 espectadors van assistir a l'estadi olímpic de Berlín.

Després de l'estiu, l'efervescència esportiva va continuar durant les Festes de la Mercè. Amb motiu de les festes patronals l'estadi de Montjuïc va acollir la trobada atlètica entre París-Stuttgart-Barcelona, en què van participar un nodrit nombre d'internacionals francesos i alemanys; el Club Natació Barcelona va organitzar la II Copa Internacional de Waterpolo, que va comptar amb la participació dels equips campions d'Holanda, Bèlgica i França; a l'estadi de la Foixarda es va disputar un partit de rugbi entre la selecció de Languedoc-Rousillon i una composta íntegrament per jugadors de Barcelona; al velòdrom del palau d'esports es van disputar diverses proves, i entre els participants destacava el recent vencedor del Tour de França, el suís Hugo Koblet; una trobada de lluita entre Barcelona i Bordeus; etc. "*Mai havia coincidit en una ciutat espanyola, i en la mateixa Barcelona tampoc, una concentració d'atletes europeus de tanta categoria internacional. Tenen la paraula les respectives federacions, que de cara a la possibilitat que es concedeixin a la nostra ciutat els pròxims Jocs Mediterranis, han d'aplicar amb molta cura les tècniques que tant ajuden a l'èxit espectacular de l'esportiu…*"[149]. En un acte públic el tinent d'alcalde Lluís de Caralt abundava en la mateixa idea, i apuntava que des de l'Exposició Internacional de Barcelona no havien coincidit al mateix temps a la ciutat tants i tan bons esportistes.

Com ja s'ha comentat anteriorment els I Jocs del Mediterrani van tenir lloc a Alexandria del

145 Encara no s'havia decidit si els Jocs se celebrarien cada dos o quatre anys.

146 *El Mundo Deportivo* 20 de juny de 1951.

147 Aquest equip de malabaristes de basquetbol va néixer de la mà d'Abe Saperstein a Chicago el 1926. Inicialment es va anomenar Chicago Globetrotters, l'any següent New York Harlem Globetrotters, i des de 1929 Harlem Globetrotters.

148 *El Mundo Deportivo* 11 de juliol de 1951.

149 *Destino* 22 de setembre de 1951.

5 al 20 d'octubre, i en el transcurs d'aquests es va efectuar la reunió del Comitè Internacional dels Jocs del Mediterrani, que acordaria per unanimitat concedir els Jocs a Barcelona. La notícia de la nominació de Barcelona va ser remesa per telegrama pel baró de Güell a l'alcalde Antonio María Simarro el 13 d'octubre, i l'endemà va ser recollida en tots els mitjans de comunicació. Per al govern era una excel·lent notícia, i una consagració apreciable per a la seva política exterior. Cada vegada se sentien menys sols. "*És ben conegut pels nostres lectors el retraïment que es venia tenint en el comitès internacionals de qualsevol ordre respecte a Espanya, seguint la tàctica d'establir en torn nostre un cèrcol polític, econòmic, cultural, etc. que sense adquirir la forma de les clàssiques sancions ens obligués a modificar una actitud interna i sobirana de la nostra nació, elegida per nosaltres mateixos i defensada a ultrança no només per l'absoluta certesa d'haver elegit el millor camí, sinó també per la indeclinable arrogància espanyola enfront de les intervencions estrangeres de qualsevol gènere*". Per la seva banda, per a una ciutat amb contrastada vocació olímpica, i que havia vist com en el passat les seves aspiracions per organitzar uns Jocs Olímpics no s'havien vist acomplertes, s'aconseguien dos objectius. D'una banda la projecció i el reconeixement internacional del món de l'esport; i per una altra aquesta competició serviria per modernitzar la ciutat i millorar les seves infraestructures.

Un vegada acabats els Jocs d'Alexandria la Delegació Nacional d'Esports va emetre una nota de premsa que va sortir publicada en tots els mitjans de comunicació. "*Les tenaces gestions que la Delegació Nacional d'Esports-Comitè Olímpic Espanyol, ha vingut duent a terme no només a Espanya, sinó prop dels delegats del Comitè Olímpic Internacional d'altres països, han cristal·litzat en el rotund èxit que significa l'acord de fa pocs dies adoptat pel Comitè Olímpic Internacional reunit a Alexandria assignant a la representació espanyola en el dit Comitè l'organització dels pròxims II Jocs del Mediterrani. És precís destacar la transcendència d'aquesta gran manifestació esportiva de tots els pobles riberencs del Mediterrani, els esportistes dels quals vindran a conviure amb els nostres durant el termini que el programa assenyali. És digna de calorós elogi l'actuació callada i patriòtica dels delegats espanyols en el Comitè, que ha aconseguit per a la nostra Pàtria l'organització dels pròxims Jocs; i al propi temps hem de fer ressaltar amb orgull l'encert de convertir Barcelona en escenari dels Jocs, que des d'ara podran considerar-se com el més brillant exponent de la capacitat esportiva i d'organització de la nostra Pàtria.*

Quant a la pròpia organització d'aquest certamen, la Delegació Nacional d'Esports-Comitè Olímpic Espanyol, conscient de la responsabilitat que ha acceptat, amb la més íntima satisfacció anuncia des d'aquest moment que en brevíssim termini començaran les gestions que cristal·litzaran en la immediata publicació d'un Butlletí Oficial dels II Jocs del Mediterrani, que serà el portaveu de l'Organització Olímpica Espanyola i Mediterrània"[150].

El govern no ignorava que una gran manifestació esportiva, i especialment el futbol, com a esport de masses per excel·lència, podien ser uns valuosos aliats per a la distracció i desmobilització política de la societat, així com un camp abonat per a la catarsi col·lectiva. Així va succeir en els Jocs Olímpics de Berlín el 1936 o el Mundial de Futbol a Itàlia 1934, on tant la imatge de Hitler com la del *duce* Mussolini van sortir reforçades. Les arrels d'aquesta manipulació de masses ja havien estat experimentades durant l'Imperi Romà, on els emperadors canalitzaven el descontentament de la població, i els aspirants a senadors aconseguien èxits polítics, gràcies a la política de regalar pa i

150 *La Vanguardia* 18 d'octubre de 1951.

entrades per al circ romà per veure espectacles de gladiadors: *panem et circenses*[151].

No obstant això per a alguns mitjans especialitzats els Jocs Mediterranis tenien també un interès esportiu. Els grans èxits en competicions europees, mundials i olímpiques no eren accessibles a l'esport espanyol, per tant era necessària una competició de menor nivell que servís de banc de proves i, al mateix temps, d'al·licient per als campions i figures nacionals. Els Jocs de Barcelona serien el primer gran repte de l'esport espanyol i, a diferència dels Jocs d'Alexandria, obligava al govern i les federacions esportives a presentar esportistes en tots els esports que figuressin en el programa. Les instal·lacions eren una altra de les preocupacions de les autoritats. Com ja s'ha comentat la ciutat disposava d'equipaments esportius, però aquests havia de complir amb tots els requisits reglamentaris. Era precís cobrir el pavelló, o construir un de nou que resolgués els problemes que podia ocasionar la pluja o el mal temps; i era necessari modernitzar l'estadi i la piscina de Montjuïc.

L'últim diumenge d'octubre els carrers del barri de Pedralbes[152] van lluir les seves millors gales per ser escenari, per primera vegada en la història, d'un Gran Premi d'Automobilisme de Fórmula 1. A la nominació de Barcelona per acollir els Jocs del Mediterrani, es va sumar aquest esdeveniment, una excel·lent coronament per a un intens any esportiu. "*L'expectació que al llarg i ample del món ha despertat aquesta cursa, que tanca el cicle de les de caràcter internacional de la present temporada és enorme… aquesta transcendental reunió automobilística atribueix per uns moments a Barcelona la qualitat indiscutible de capital automobilística mundial*"[153]. La jornada esportiva va estar presidida pel tinent general Moscardó, i tots els mitjans es van bolcar en elogis amb els organitzadors. "*L'ofrena que la Penya Rhin*[154] *ha fet a l'esport nacional, a través d'aquesta organització que tancava amb brillantor, l'àrdua i disputada lluita pels campionats mundials d'automobilisme passarà als annals com la manifestació més densa, més valuosa i, per descomptat, més afortunadament resolta al nostre país, dins el quadre d'aquest esport nobilíssim que és el superautomobilisme de curses*"[155]. Aquest dia els milers d'espectadors van ser testimonis del triomf de l'emblemàtic pilot argentí Juan Manuel Fangio, que va córrer als comandaments d'un Alfa Romeu. Amb aquest triomf a Barcelona el carismàtic Fangio es va adjudicar el campionat del món de conductors de 1951. L'únic participant espanyol, Francisco Godia, es va classificar en desè lloc pilotant un Maserati Milano.

Al novembre, el periodista Carles Pardo, va llançar una idea a través de la revista *Destino*,

151 Frase del poeta satíric romà Juvenal (*Decimus Iunius Iuvenalis*) que apareix en la Sàtira X (aproximadament segle I AC). A mitjans dels anys cinquanta s'utilitzaria el concepte de pa i futbol per expressar com aquest esport va ser instrument de control o manipulació, o canalitzador de les inquietuds de la població. Existeix també un llibre amb aquest títol, *Pan y fútbol*, publicat el 1961 d'Ángel Zuñiga.

152 Pedralbes és un barri residencial de Barcelona, que deu el seu nom al monestir de les monges clarisses, i que va pertànyer a l'antic municipi de Sarrià. El circuit de Pedralbes tenia una dimensió de 6.316 metres. Configuraven el circuit l'avinguda del Generalíssim –actual Diagonal-; un tram de la carretera de Cornellà; l'avinguda de la Victòria –actual avinguda de Pedralbes-; el passeig Manuel Girona i el carrer Numància.

153 *La Vanguardia* 28 d'octubre de 1951.

154 La Penya Rhin es va fundar el 1916, i el 1921 van organitzar el primer campionat d'Espanya (el segon a Europa després del francès). Entitat emblemàtica de l'automobilisme espanyol.

155 *El Mundo Deportivo* 29 d'octubre de 1951.

sobre la qual insistiria en diverses ocasions, però que no arribaria a materialitzar-se fins transcorreguts més de cinquanta anys[156]: que Barcelona acollís uns Jocs d'Hivern. "*Jo m'atreveixo a llançar una idea a la Delegació Nacional d'Esports… organitzar durant l'hivern 1954-55 els Jocs Mediterranis d'Hivern, limitats a competicions d'esquí en una de les instal·lacions del Pirineu català. Tant la Molina com Núria estaran en aquest hivern prou equipades en hotels i mitjans d'ascens als cims per garantir una Olimpíada Mediterrània Blanca de gran talla, que tindria el formidable al·licient d'un duel entre França, Itàlia i Iugoslàvia per als primers llocs, i una batalla interessantísima entre Espanya, Turquia, Líban, Síria i Grècia, nacions totes elles que acostumen a participar en els Jocs Olímpics d'Hivern*"[157].

Avui en dia, on política i esport conviuen, però no interfereixen, resultaria estrany trobar el pronunciament de les federacions esportives en unes eleccions municipals. Les primeres eleccions municipals havien tingut lloc el 1948 sota l'empara de la Llei de Bases de Règim Local aprovada el 1945. Segons les tesis del govern franquista amb aquesta llei s'havia obert el canal per a la participació en la vida de l'estat, a través dels *tres terços*: la família, el municipi i els sindicats. Els candidats eren mirats amb lupa i, en tot cas, eren els governadors civils els quie controlaven la composició dels ajuntaments. No obstant això aquest mateix any, en les mes de març, es va produir un fet que els historiadors qualifiquen com el primer moviment de protesta contra el franquisme des de la fi de la Guerra Civil: la vaga dels tramvies de Barcelona. Les causes, cal cercar-les en la crisi econòmica que vivia el país, i el detonant va ser l'increment del preu dels tramvies. La vaga, que ha estat qualificada per alguns com l'última batalla de la generació que va perdre la guerra, va ser severament reprimida des del Govern Civil, i el delegat de Treball va arribar a decretar "*l'immediat acomiadament, en el seu treball, dels productors arrestats*"[158]. Al final, i com a conseqüència de la mala gestió del conflicte, el governador civil Baeza Alegria i l'alcalde de Barcelona José María Albert Despujol van ser substituïts -encara que en el cas de l'alcalde es van adduir a motius de salut- i l'increment del preu del transport anul·lat.

Hi ha un detall curiós en relació amb les eleccions municipals de novembre 1951, i va ser l'aparició en la premsa d'un manifest elaborat per les federacions catalanes, i que estava signat per Lluís Sentís Anfruns, president de la Federació de Rugbi; August Arañó Viñals, president de la Federació de Futbol, i Carlos Romero de Luque, president de la Federació de Llebrers[159]:

"*Les federacions catalanes dels diversos esports, davant les pròximes eleccions municipals del diumenge, dia 23 dels corrents, senten imperiosament el deure dirigir-se als electors barcelonins per destacar-los la importància dels problemes esportius que té plantejats la ciutat.*

156 13 de gener de 2010.

157 *Destino* 3 de novembre de 1951.

158 *La Vanguardia* 14 de març de 1951.

159 Augusto Arañó va ser president de la Federació Catalana de Futbol en el període 1951-1953 moriria el 1956. Carlos Romero Luque, marquès de la Fuente Moral, va ser president de la Federació de Llebrers Catalana de 1947 a 1982. Del grup de signants, el dirigent més destacat era Lluís Sentís, president del Club Natació Barcelona de 1943 a 1975, i de la Federació Catalana de Rugbi de 1939 a 1973. Va ser secretari general de la Diputació de Barcelona de 1951 a 1975. Li van ser concedides diverses condecoracions esportives entre les quals destaca la medalla d'or de la Federació Internacional de Rugbi l'any 1972.

Nosaltres, com els grecs, no concebem cap ciutat, i menys la pròpia, sense les adequades instal·lacions esportives. (En la vida nacional i privada dels grecs de la gran època, l'esport té un lloc preponderant. Es mesuren els temps per olimpíades i es daten els grans esdeveniments a partir de la victòria d'un gran atleta.) L'estadi d'Olímpia és el centre del món hel·lènic, com el Gimnàs és el centre de cada ciutat. Sintèticament la nostra civilització és el producte de la cultura grega, l'ordre romà i la sublim fe cristiana. L'esport, que ben entès és civilització i formació ciutadana, ha de seguir, perquè, els motllos traçats per la genial Hélade.

Barcelona, ciutat eminentment cultural i esportiva, ciutat clàssica, banyada pel mar de la civilització, no té resolts els seus grans i ingents problemes esportius. Estem faltats, i a vegades gairebé orfes, d'instal·lacions esportives. Només l'impuls i l'ajuda oficial poden dotar-nos dels mitjans perquè les nostres joventuts obtinguin una perfecta educació física i perquè els ciutadans, per al seu solaç, puguin assistir als espectacles esportius. La necessitat és cada dia més urgent si es té en compte que la nostra ciutat ha estat elegida com a seu per als pròxims Jocs del Mediterrani. El propi prestigi de Barcelona i d'Espanya sencera entrarà en joc per aquest motiu.

Elector barceloní, per al moment de formar la teva llista les federacions esportives de Catalunya t'encareixen que elegeixis, entre els que mereixin la teva preferència, els noms que siguin garantia que el municipi de Barcelona abordarà la solució dels problemes esportius que té plantejats la ciutat".

Com era de previsible els campions dels Jocs Mediterranis celebrats a Alexandria van ser complimentats amb actes de reconeixement i homenatge. A Barcelona els mitjans de comunicació i institucions es van bolcar especialment amb l'equip de waterpolo, que estava integrat per jugadors del Club Natació Barcelona. A aquests, el ple municipal els va concedir la medalla de plata al mèrit esportiu[160].

En l'última reunió de l'any de la comissió directiva de la Delegació Nacional d'Esports es van estudiar les primeres mesures, així com el programa esportiu, dels Jocs Mediterranis que haurien de celebrar-se a Barcelona, i es va acordar que al gener el delegat nacional i el secretari general s'entrevistarien amb "*la primera autoritat municipal a fi de revisar els locals… i preparar el pla d'obres que pogués ser necessari per al millorament i ampliació d'aquests*"[161]. Dies després d'aquesta reunió el baró de Güell va organitzar en el distingit Círculo Eqüestre de Barcelona[162] un esmorzar en què va invitar els directors i caps de les seccions esportives dels diaris per informar-los de les primícies i els primers treballs relacionats amb l'organització dels Jocs del Mediterrani. de Barcelona[163].

160 *Mundo Deportivo* 30 de novembre de 1951. La instauració de la medalla al mèrit esportiu de la ciutat de Barcelona va ser una iniciativa del baró d'Esponellà i el seu reglament va ser aprovat en el Ple municipal del 18 de maig de 1952.

161 *La Vanguardia* 22 de desembre de 1951.

162 El Cercle Eqüestre va ser fundat el 1856.

163 *La Vanguardia* 25 de desembre de 1951.

1952

Al gener de 1952 van tornar a Barcelona diverses unitats de la VI Flota dels Estats Units[164] amb l'almirall Mathias B. Gadner al cap. En aquesta ocasió el programa de festejos de benvinguda va superar amb escreix l'anterior visita: la Catedral i el Barri Gòtic, Museu de la Ciutat i Marítim, excursions al Parc d'atraccions del Tibidabo[165] i als monestirs de Montserrat, Poblet i Santes Creus[166]. Per si això no fos poc, se'ls va invitar a una festa folklòrica al Palau de la Música; un sopar a bord del creuer *Méndez Núñez* -ofert per la Marina Espanyola-; un vi d'honor en el Saló de Cent de l'ajuntament i l'audició d'una òpera en el Gran Teatre del Liceu. El programa esportiu constava de partits de basquetbol contra el Joventut de Badalona, el FC Barcelona i una selecció catalana; voleibol; combats de boxa; partits de tennis taula, i dos partits de beisbol. L'arribada de la VI Flota va coincidir amb la visita del delegat Nacional d'Esports, el tinent general José Moscardó, que estava acompanyat per Francisco Cadenas, secretari general, i A. Martín Fernández, cap de premsa. Havien vingut amb un doble objectiu. D'un costat reunir-se amb l'alcalde de la ciutat i el baró de Güell per posar les bases de l'agenda de treball dels Jocs del Mediterrani[167], i d'un altre assistir a l'entrega de les medalles de la ciutat al mèrit esportiu.

En la reunió, el delegat nacional i l'alcalde van acordar que en breu termini s'anava a constituir el comitè organitzador. Aquest estaria presidit pel baró de Güell, i com a secretari general Francisco Cadenas; també formarien part el marquès de la Mesa de Asta, delegat d'esports a Catalunya; els presidents de les federacions nacionals i regionals amb seu a Catalunya i d'aquells esports que eventualment fossin inclosos en el programa dels Jocs Mediterranis; i de les personalitats de la ciutat designats per l'alcalde. També van acordar celebrar un concurs de cartells anunciadors, "*com a estímul als artistes espanyols a fi de divulgar el certamen del Mediterrani en una intensa propaganda pròxima per tot el món*"[168]. El primer premi estaria dotat amb vint-i-cinc mil pessetes, el segon amb deu mil i el tercer amb cinc mil. Al mateix temps es van analitzar els temes relacionats amb els transports i allotjaments, així com el programa esportiu. "*Cal anticipar que les decisions adoptades, en un ambient de col·laboració cordial i íntima, obren pas a una realitat completa que portarà a Barcelona i Espanya sencera l'honor de l'organització magna de l'esport del Mediterrani*". Posteriorment, i acompanyats del ponent d'esports Lluís de Caralt, van visitar el pavelló d'esports i els diversos equipaments de la muntanya de Montjuïc.

164 *La Vanguardia* 3, 9, 10, 11 i 12 de gener i *El Mundo Deportivo* 3, 5, 9, 11, 12, 13, 14 i 16 de gener de 1951.

165 El Parc d'atraccions del Tibidabo va ser construït el 1899. Fou el primer parc d'atraccions construït a Espanya i un dels primers d'Europa.

166 Els monestirs de Poblet i Santes Creus a la província de Tarragona acullen els panteons reials dels reis de la Corona d'Aragó. Poblet va començar la seva construcció el 1163 i és Patrimoni de la Humanitat de la UNESCO des de 1991. Ambdós monestirs van pertànyer a l'ordre del Císter.

167 Encara s'ignorava si els II Jocs Mediterranis se celebrarien el 1954 o 1955.

168 *La Vanguardia* 11 de gener de 1952.

L'entrega de les medalles al mèrit esportiu es va efectuar en un abarrotat Saló de Cent. A la selecció nacional d'hoquei sobre patins se li va concedir la medalla d'or, i la de plata a la de *polo aquàtic*, integrada totalment per esportistes catalans. De la mateixa manera, van rebre una distinció els esportistes catalans que formaven part de la selecció de basquetbol que va aconseguir la medalla de plata a Alexandria.

Relació de premiats:

Hoquei sobre patins: José Soteras, Juan Orpinell, Augusto Serra, Jorge Tries, Antonio Maes, José Llinás, Joan Antoni Zabalía i Ramón Bassó.

Waterpolo: Roberto Queralt, Ricardo Conde, Antonio Subirana, Juan Luis Abellán, Leandro Ribera, Francisco Castillo, Agustín Mestres, Carlos Martí i Juan Serra.

Basquetbol: José Brunet, Andrés Oller, Manuel Martín i Juan Dalmau.

Al principi de febrer, i durant el desenvolupament del VI Ple d'Educació Física i Esports celebrat a Madrid, i sota la presidència del comte de l'Alcázar de Toledo i delegat nacional José Moscardó, es van entregar els premis anuals de la Delegació Nacional d'Esports. La selecció d'hoquei va ser distingida amb el *Premi Marquès de la Florida*[169]; el tirador olímpic Ángel León, medalla d'or a Alexandria, va rebre el *Premi Luis Arana*[170]; i la *Copa Stadium*[171] al Club Natació Barcelona, entitat de què formaven part tots els jugadors de la selecció de waterpolo. El tinent general Moscardó va fer un resum dels principals èxits esportius de l'any anterior, i va confirmar que s'enviaria una delegació *"austera, però sense que hi faltin els qui ho mereixin i els èxits i marques mínimes ho aconsellin"*[172] als Jocs Olímpics d'Oslo i Hèlsinki. Els Jocs Mediterranis de Barcelona també van ocupar una part de la seva intervenció, assenyalant que, atès que tothom estaria pendent d'aquest esdeveniment, caldria ser molt rigorosos en la seva organització.

El 3 de febrer es va celebrar la cerimònia de constitució del nou plenari de l'Ajuntament de Barcelona sortit de les eleccions de 1951. Entre els elegits pel terç corporatiu figurava Carlos Pena Cardenal, a qui se li va assignar la tinència d'alcaldia de Governació, i la presidència de la ponència d'Esports en abandonar Lluís de Caralt aquest càrrec. En la presa de possessió Pena Cardenal va

169 Luis Benítez de Lugo, desè Marquès de la Florida (1916-2008) va ocupar la presidència de diverses federacions esportives espanyoles i del club Atlètic de Madrid de 1952 a 1955.

170 Luis de Arana va ser un destacat esportista i va ocupar la presidència de la Federació Espanyola de Golf (1934-1936) i la presidència de la Federació Espanyola de Clubs Nàutics (1939-1944).

171 Aquesta copa portava el títol de la revista esportiva *Stadium* (1911-1939), i es va crear en memòria del periodista esportiu José María Casades (Butlletí Oficial de la Delegació Nacional d'Esports 1 d'abril de 1943), que va morir en un accident automobilístic quan participava a la *Caravana de França*, una prova automobilística de 600 quilòmetres que es va córrer en quatre etapes, amb sortida des de Barcelona, arribada a Font Romeu (França) i tornada a Barcelona (*El Mundo Deportivo* 16 de juny de 1921). Casades com a periodista va treballar en *Stadium, El Mundo Deportivo* i *El Correo Catalán.* Aquesta iniciativa va partir del director de la revista, Narcís Masferrer, i originàriament el trofeu anava destinat a premiar a la millor *societat esportiva de Catalunya*, i la revista va encarregar la gestió del Premi a la Confederació Esportiva de Catalunya (vegeu *Stadium* 15 de juny de 1923).

172 *El Mundo Deportivo* 3 de febrer de 1952.

ressaltar el treball dut a terme per Caralt, i va subratllar "*que s'esforçarà a seguir les seves petjades i es va oferir, com a antic amant de l'esport, a tots els esportistes barcelonins*"[173].

Dos dies més tard es va constituir oficialment el comitè organitzador dels Jocs del Mediterrani, i l'Ajuntament de Barcelona va emetre un comunicat: "*A les Cases Consistorials, i al saló de la Mare de Déu del Pilar, ahir al vespre va quedar constituït el comitè organitzador dels II Jocs del Mediterrani, designat pel tinent general Moscardó en la seva qualitat de president del Comitè Olímpic Espanyol. Queda constituït sota la presidència de l'Il·ltre. baró de Güell (membre del Comitè Olímpic Internacional); pel senyor Lluís de Caralt, com a vicepresident; el sr. Cadenas, secretari general; i vocals el sr. Marquès de la Mesa de Asta; els tinents d'alcalde senyors Pena, Roger i Segón; i els presidents de les federacions regionals senyors Ponsati, Ceballos, Castejón, Clols, Arañó, Rodríguez, Mateu, Ysamat, Pissaro, Picornell, Pigrau, García de Pérez, Sentís, Pérez Porró, García de Pérez i Giménez Mira*"[174]. En el seu discurs institucional l'alcalde va assenyalar que "*els Jocs Mediterranis són uns Jocs Olímpics en petit. Seran els nostres hostes els representants de les dotze nacions amb límits al nostre mar, dotze equips que sumaran al voltant d'un miler de participants per competir en gairebé tots els esports olímpics, i en alguns que sense ser-ho, són àmpliament practicats en els diversos països*". A judici de l'alcalde, la ciutat gaudia de les instal·lacions apropiades per acollir-los, i poques eren les que s'havien de construir o remodelar.

Als Jocs d'Hivern d'Oslo la Delegació Nacional d'Esports – Comitè Olímpic Espanyol va enviar un equip d'esportistes molt reduït, que estava compost per Francisco Viladomat, Luis Arias, Luis Molné, Joan Poll i Rafael Mombiedro, que es va lesionar abans de començar la competició. La princesa Ranghild de Noruega, filla del rei Olav V, acompanyada de president del CIO Sigfried Edström, va ser l'encarregada de declarar inaugurats els Jocs a l'estadi de Bislett. L'edició de Sevilla del diari ABC[175] ressaltava que "*un equip espanyol de cinc homes ha marxat orgullós en la cerimònia d'inauguració dels Jocs Olímpics, mentre quatre dels seus compatriotes es preparaven per a la dura prova de l'eslàlom a Norefjell. El banderer era José Picurio, delegat de les Federació Espanyola d'Esquí. Anava seguit de Rafael Mombiedro, que es troba lesionat, de José Torres i el sr. Ganset*". Els resultats, com era de preveure, no van ser satisfactoris, encara que José Picurio en unes declaracions a la revista *Antorcha*[176] assegurava que l'actuació va ser magnífica i la superació dels esquiadors espanyols estava lloada pels tècnics. El resultat més destacat va ser el de Francisco Viladomat, que va ocupar el lloc 37è en descens i el 40è en l'eslàlom gegant. Es dóna la circumstància curiosa, que un parell d'aquests esportistes era de nacionalitat andorrana[177].

Mentre se celebraven els Jocs a Oslo es va presentar la Comissió Municipal d'Esports de Barcelona als mitjans de comunicació; estava presidida per Carlos Pena, i en formaven Luis Rosal, tinent d'alcalde de Transports i els regidors Melchor Baixas de Palau, Manuel Ayxelá Tarrats i Juan

173 *El Mundo Deportivo* 7 de febrer de 1952.

174 *El Mundo Deportivo* 6 de febrer der 1952.

175 ABC 16 de febrer der 1952.

176 *Antorcha* núm. 52, 15 de març de 1952.

177 El Comitè Olímpic d'Andorra es va fundar el 1976.

Torra-Balarí. Carlos Pena va dir a la premsa que "*no sóc amic de promeses, sinó de fets, però em crec en el deure d'avançar-los que dedicarem protecció als esports netament amateurs i procurarem portar al seu final el pla d'adquisició de camps (terrenys) per instal·lar-hi centres esportius. Desitgem encoratjar, patrocinar, subvencionar i recolzar tots els certàmens esportius de caràcter nacional i internacional tinguin per marc Barcelona i estiguin a l'alçada que ella es mereix, sense oblidar-nos que, encara que a llarg termini, la nostra volguda ciutat ha de donar cabuda a la celebració dels II Jocs Mediterranis que han de celebrar-se el 1954 o 1955*"[178].

L'abril[179] va oferir una notícia xocant que va tenir com a protagonista a Joan Antoni Samaranch i l'hoquei sobre patins. Durant el mundial celebrat a Barcelona "*es va adonar que no hi havia un trofeu que perpetués la gesta dels vencedors, i portat del seu entusiasme, va prometre la concessió d'un que complís aquesta missió*"[180]. La copa la va fabricar l'orfebre i joier barceloní J. Roca. L'acte de l'entrega es va fer a la finca del canceller del Comitè Internacional Olímpic, Otto Mayer, a Lausana. "*La copa era de plata, i tot hi té un significat. El seu vas està ideat pensant en la copa que es guarda a l'estadi d'Atenes, on, durant els Jocs Olímpics, crema la flama en què s'encén cada quatre anys la torxa que els atletes transporten… està sostingut per tres peus, recordant els cèlebres Trípodes Agonístics, que els grecs concedien com a premi als seus atletes vencedors. Aquest trípode descansa sobre l'esfera del món per significar el caràcter mundial de la competició*". Samaranch amb aquesta iniciativa estava pujant un més dels esglaons que el conduirien a liderar el moviment olímpic i, al mateix temps, creant la seva pròpia litúrgia de l'esport.

El periodista anglès David Miller[181], en el seu llibre *La Revolució Olímpica* creu, en canvi, que el mèrit de l'aproximació de Samaranch al moviment olímpic va arribar de la mà de l'Andreu Mercè Varela[182]. "*Va ser en el curs d'una final en Ginebra el 1952 (Samaranch era ja vicepresident de la Federació Espanyola d'Hoquei i Patinatge) –la Federació d'Hoquei Patins es va fundar el 1954- que Varela li va suggerir de deixar l'hoquei per consagrar-se als esports olímpics, li va explicar que tenia el temps i els diners, així com el perfecte perfil psicològic… va ser ell qui va persuadir a Juan Antonio de canviar de rumb, es va adonar c que Samaranch era més un dirigent d'homes que un home de terreny*". Sigui d'una manera o d'una altra, el ben cert és que va ser en aquests anys que Samaranch va començar a prestar un interès especial per formar part de la família olímpica.

Durant la primavera i l'estiu es van produir poques notícies relacionades amb els Jocs del Mediterrani. Tanmateix al maig es van organitzar dos actes singulars però amb un mateix fil conductor,

178 *El Mundo Deportivo* 23 de febrer de1952.

179 El 1952 Samaranch era vicepresident de la Federació Espanyola i del Comitè Internacional Rink Hockey.

180 *El Mundo Deportivo* 25 d'abril de 1952.

181 David Miller és periodista del *Daily Telegraph* i des de 1956 ha assistit a tots els Jocs Olímpics d'estiu i hivern. Autor de la Història Oficial dels Jocs Olímpics i del Comitè Internacional Olímpic, Mainstream Publishing 2008.

182 Andreu Mercè Varela (1918-2010) va ser periodista dels diari *La Vanguardia* , *Tele-Exprés*, *ABC*, *Life*, *l'Equipe*, *Sports Illustred* i la *Tribunne de Lausanne*; membre de la comissió de premsa del CIO i autor de diversos llibres: *D'Olympia a Munich*, *Pierre de Coubertin*, *Los Juegos, Olimpíada 1976 Montreal Innsbruck*. També va dirigir l'*Enciclopedia Mundial de Fútbol*.

la *Pasqua de l'Esportista*, que va estar organitzada per l'Obra Atlètica Recreativa OAR, i *l'Acte de Fe dels Esportistes* impulsat per l'Ajuntament de Barcelona. José Perramón, president del comitè organitzador de la Pasqua de l'Esportista va assenyalar que "*sent Espanya una nació eminentment esportiva hem cregut del tot necessari recordar als esportistes l'obligació que tenen del compliment pasqual. Realment no és cosa nova, ja que a Itàlia des de fa anys el Centro Sportivo Italiano ho organitza amb excel·lent resultat. El fi perseguit? Sobrenaturalitzar quelcom l'esport, és a dir, donar a entendre als esportistes anomenats professionals, que per sobre de les seves primes i sensacionals traspassos hi ha quelcom més: Déu, que els dóna els seus èxits. En una paraula, proporcionar a tots els esportistes una desmaterialització del seu esperit donant-los a entendre el per què i el per a què de la seva vida*"[183]. El programa de la I Pasqua Esportiva consistia en unes conferències o xerrades preparatòries, a les qual es va denominar *Tardes de l'Esportista*. Posteriorment es va dur a terme un pelegrinatge a Montserrat, "*a la que han de concórrer tots els esportistes i especialment els dels centres excursionistes de Catalunya*", els quals dipositarien dues *torxes-llums*[184] als peus de la verge de Montserrat. Finalment es va celebrar un festival esportiu al Col·legi de la Salle Bonanova on van assistir nombroses autoritats civils, entre les quals es trobaven el governador civil, el baró de Güell i el marquès de la Mesa de Asta. Especificar que les torxes-llums, donades per les federacions catalanes amb motiu de la celebració del Congrés Eucarístic Internacional[185], portaven els escuts federatius gravats a la base.

Dies més tard, i amb motiu del Congrés Eucarístic, va tenir lloc *l'Acte de Fe dels Esportistes* a la Plaça de Pio XII. Aquesta idea s'havia gestat en la Ponència d'Esports de l'ajuntament, i s'hi van adherir esportistes i congressistes. "*Les Federacions regionals esportives de Catalunya, representades pels seus més prestigiosos dirigents i els seus més entusiastes i populars practicants, i acompanyats d'un seguici inabastable de partidaris, simpatitzants i addictes, de fidels, devots i congressistes, van estar presents en l'acte d'homenatge, que no té precedents als congressos eucarístics*"[186]. L'acte va consistir a traslladar a la *Moreneta*[187] des de Montserrat, i escortada per ciclistes de totes les entitats de la regió, fins a la Plaça de Pius XII, lloc on es va celebrar una missa solemne. En aquesta plaça es va instal·lar un gran altar, al voltant del qual es van col·locar les banderes i estendards federatius i de clubs. En el moment de l'ofertori[188] "*es va apropar a l'altar el comte de l'Alcázar de Toledo, el tinent general Moscardó, acompanyat del*

183 *El Mundo Deportivo* 12 d'abril de 1952.

184 *El Mundo Deportivo* del 24 d'abril al 5 de maig de 1952. La fotografia de la *Antorcha* es troba en *El Mundo Deportivo* 4 de maig de 1952.

185 El Congrés Eucarístic Internacional és una assemblea de l'Església Catòlica convocada pel Papa per donar culte a l'Eucaristia i definir la missió internacional de l'Església. Hi assisteixen des de bisbes i sacerdots fins a laics. El primer Congrés Eucarístic se celebrà a Lille el 1881. A Espanya a més del de Barcelona es va celebrar un altre a Sevilla el 1993. Al Congrés celebrat a Barcelona el 1952 va assistir com a delegat papal monsenyor Tedeschini, i també va comptar amb la presència del general Franco. Al cardenal Tedeschini se li va dedicar una avinguda al barri dels Habitatges del Congrés de Barcelona.

186 *La Vanguardia* 31 de maig de 1952.

187 Mare de Déu de Montserrat.

188 Ofertori: part de la missa en què el sacerdot ofereix a Déu l'hòstia i el vi del calze, abans de la consagració.

secretari de la Comissió Municipal d'Esports, el senyor Javier de Mendoza, que en una safata de plata portava l'artístic pergamí que, prèviament, va ser signat per tots els presidents de les federacions, el tinent general en va llegir el contingut que diu així:

Els esportistes espanyols humilment prostrats als peus de S.S. sol·liciten paternal benedicció amb motiu de concentrar-se en fervorós homenatge a Jesús en l'Eucaristia. XXXV Congrés Eucarístic Internacional 30 de maig de 1952"[189].

Al juliol, l'esport espanyol va tornar a relluir amb el triomf del FC Barcelona a la Copa Llatina[190]. Al gener de 1948 va tenir lloc una reunió a Barcelona –a la qual va assistir com a convidat el president de la Federació Internacional de Futbol, Jules Rimet-, on es va establir el reglament de la competició i es va crear un comitè organitzador format per les quatre federacions nacionals interessades: Espanya, França, Itàlia i Portugal. La primera presidència la va assumir Espanya, la qual cosa va significar un important èxit per a l'esport espanyol. En la primera edició van participar: Stade de Reims, Sporting de Lisboa, Torino i FC Barcelona. La final es disputaria un any més tard a l'estadi de Chamartin de Madrid, i el Barça es va alçar amb el títol derrotant l'Sporting per 2-1. El 1952 el FC Barcelona va tornar a assaborir la mel del triomf en vèncer el Niça per 1-0 en el famós estadi del Parc dels Prínceps de París. La ciutat de Barcelona va vibrar amb els triomfs de l'equip, als títols anteriors es van sumar la Lliga, la Copa i el trofeu Eva Duarte de Perón[191]. Multituds d'aficionats es van bolcar a les carreteres i carrers per festejar els vencedors, mai abans s'havia vist tal manifestació d'alegria. La plaça de Sant Jaume es va abarrotar de públic per ser testimonis de primera línia de les recepcions institucionals a la diputació provincial i l'ajuntament.

Després de l'èxit blaugrana, l'atenció informativa es va centrar a Hèlsinki. Aquests Jocs Olímpics van adquirir rellevància històrica al participar per primera vegada la URSS (Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques) i tornar al panorama olímpic Alemanya i Japó, les quals havien estat excloses a Londres, el 1948. L'aïllament soviètic va arribar a l'extrem de facilitar-los una vila olímpica especial i, per entrenar, un estadi i un carril exclusiu a la piscina. En el transcurs d'aquests Jocs es va celebrar la 47 Sessió del CIO i s'hi va elegir un nou president: el nord-americà Avery Brundage. També aquesta Sessió va tenir gran rellevància per a l'esport espanyol a l'entrar a formar part del CIO Pedro Ibarra Mac-Mahon en substitució del comte de Vallellano. Fins a la penúltima jornada la classificació general va ser liderada per la Unió Soviètica. A diferència del que ocorre avui en dia, on s'elabora la classificació de nacions pel nombre de medalles d'or aconseguides, abans es feia pel sistema de punts[192]. El triomf final dels Estats Units va tranquil·litzar els ànims. Espanya va

189 *El Mundo Deportivo* 31 de maig de 1952.

190 Des de 1927 existia una competició europea denominada Mitropa, que aglutinava els campions d'Àustria, Txecoslovàquia, Iugoslàvia i Hongria. La Copa d'Europa de clubs no arrencaria fins al 1955, dos anys més tard deixaria d'organitzar-se la Copa Llatina.

191 Actual Supercopa d'Espanya. No es va disputar ja que el FC Barcelona havia guanyat la lliga i la copa.

192 Al primer classificat se li donaven 10 punts i la puntuació anava descendint fins al sisè classificat a qui se li concedia un punt. El Comitè Internacional Olímpic no dóna classificació per nacions. Els tres primers països classificats van ser Estats

acudir a Hèlsinki amb una delegació de 27 esportistes, tots ells homes, que van participar en hípica, rem, gimnàstica, vela, tir, natació i waterpolo. El banderer espanyol va ser el participant de menor edat en els Jocs Olímpics, Lluís Omedes, de 14 anys i timoner de l'equip de rem. La bandera espanyola va pujar només una vegada al pal d'honor, i va ser gràcies al tirador Ángel León Gozalo, que va aconseguir la medalla de plata en la modalitat de tir amb pistola a la distància de 50 metres[193].

A l'agost sortirien publicades les bases del concurs de cartells per als Jocs del Mediterrani, que estava obert a qualsevol artista hispanoamericà i espanyol. Aquesta va ser una iniciativa de la Delegació Nacional d'Esports, i de comú acord amb l'Associació de Dibuixants.

Bases:

"*1- L'objecte del concurs serà l'exaltació i propaganda dels II Jocs del Mediterrani, quedant en llibertat els autors per a l'elecció de temes, excepte de l'esment expressat II Jocs Mediterranis Barcelona 1955.*

2- Cada autor podrà presentar tots els cartells que desitgi, a la grandària d'un metre per seixanta centímetres muntats sobre bastidors de fusta.

3- L'execució de les obres s'ajustarà, dins l'àmplia llibertat de procediment, a un màxim de set tintes planes per a reproducció litogràfica.

4- Els treballs signats pels seus autors s'entregaran en la Delegació Nacional d'Esports – Comitè Olímpic Espanyol, carrer Ferraz 16, segon, Madrid, fins al dia 30 de novembre, passat el qual quedarà inexorablement tancat el termini d'admissió.

5- Contra la recepció de cada obra s'entregarà un rebut en què figurarà la signatura i el nom de l'autor, i amb el que podran retirar-se un vegada verificat el concurs i exposició en cas que no sigui premiades o adquirides.

6- Es concediran tres premis: el primer de 12.000 pessetes; el segon de 7.000 i el tercer de 3.000 i tres accèssits d'1.000 pessetes per als cartells que tinguin la majoria de vots del jurat qualificador, reuneixin les condicions previstes en les bases i s'acomodin millor, segons judici del jurat, a l'objecte a què es destinin. Els cartells premiats quedaran d'absoluta propietat de la Delegació Nacional d'Esports – Comitè Olímpic Espanyol. A més d'aquests premis la institució organitzadora podrà adquirir d'acord amb els seus a utors les obres que desitgi.

7- El concurs no podrà declarar-se desert ni els premis dividits.

8- Oportunament es donaran a conèixer els noms dels membres components del jurat qualificador que està integrat per un representant de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Ferran, un altre de l'Associació de Dibuixants espanyols, un altre del Sindicat d'Activitats Diverses (Grup de Dibuixants), un altre del Cercle Artístic de Barcelona, i els designats per la Delegació Nacional d'Esports – Comitè Olímpic Espanyol. La fallada

Units 614 punts, Unió Soviètica 553,5 punts i Hongria 308.

193 *El Mundo Deportivo* 26 de juliol de 1952. Ángel León Gozalo va participar en tres edicions dels Jocs Olímpics (1948, 1952 i 1960). El desembre de 1956 la Delegació Nacional d'Educació Física i Esports li va concedir la medalla d'or del mèrit esportiu per les seves excepcionals fites aconseguides al llarg de la seva dilatada carrera esportiva.

del jurat serà inapel·lable.

9- Amb les obres presentades es faran dues exposicions, a Madrid i Barcelona, que seran anunciades al seu dia per premsa i ràdio"[194].

Tot i que encara no s'havia començat a parlar dels esports que integrarien el programa dels Jocs Mediterranis de Barcelona, alguns dirigents ja mostraven el seu interès per incloure el seu esport en el dit programa. La pilota base o beisbol era un d'ells. Al principi d'any el president de la Federació Espanyola, Luis Barrios, havia viatjat per diversos països europeus amb el propòsit de crear una Federació Europea d'aquest esport. Al seu tornada, va comentar la possibilitat que el beisbol formés part del programa dels Jocs. A l'agost la selecció nacional de beisbol va sortir a l'estranger per primera vegada per jugar una trobada amistosa contra la selecció italiana a Roma. Abans d'emprendre el viatge u dels seleccionadors, Jacinto Ballesté[195], va insistir en la mateixa idea: "*el beisbol surt de la seva curta edat. A Espanya està progressant molt aquest esport per al que auguro un brillant avenir. Si es participa en els pròxims Jocs Mediterranis pot oferir un títol a Espanya*"[196]. En qualsevol cas encara era aviat per prendre una decisió. Les prioritats del comitè organitzador passaven, sobretot, per elaborar un pressupost i millorar les instal·lacions existents en l'àrea de Montjuïc.

1953

Com ja anava passant des de 1951, el gener la VI Flota va atracar a Barcelona, i al capdavant hi anava el creuer pesat *Columbus*. El paper exercit per Espanya en aquesta amistat interessada amb els Estats Units, va quedar de manifest en l'al·locució del vicealmirall J.H.Cassady des del pont de comandament del vaixell. "*Avui Espanya es destaca com un bastió defensiu, un baula vital en la vida d'una lliure i pacífica Europa*"[197]. En aquesta oportunitat el programa esportiu constava de 15 partits de basquetbol i 5 de beisbol. La ciutat comtal va acollir novament els visitants amb els braços oberts, i l'alcalde Antonio María Simarro va rebre els representants de la VI Flota al Saló de Cent. El vicealmirall Cassady, en el seu discurs, es va mostrar molt agraït per totes les atencions rebudes. "*Porto set mesos i mig al comandament de la flota, amb què he visitat molts ports i ajuntaments. Tanmateix és aquí, en aquesta ciutat, a través del seu alcalde i el contraalmirall Pascual Cervera on he conegut l'autèntica cordialitat*". A

194 *El Mundo Deportivo* 14 d'agost de 1952.

195 Jacint Ballesté era amic personal de Joan Antoni Samaranch; va ser president de l'Hércules les Corts de beisbol i del Comitè d'Àrbitres de la Federació Europea; fundador i director del Saló Nàutic de Barcelona. Va arribar a ocupar el càrrec de governador civil de Catalunya i de les Balears. Mentre Samaranch era president del CIO, va ser el primer espanyol a qui se li va concedir la medalla al mèrit olímpic. La condecoració li va ser imposada pel rei Joan Carles el 13 d'agost de 1982 a Palma de Mallorca.

196 *El Mundo Deportivo* 16 d'agost de 1952.

197 *La Vanguardia* 10 de gener de 1953.

l'abril va tornar novament la Flota, però en aquesta ocasió els intercanvis esportius es van estendre a altres poblacions de la província de Barcelona: Vilafranca del Penedès, Premià de Mar, Calella, Mataró, Olesa, Molins de Rei, etc. Les novetats més destacades van ser l'organització, per primera vegada, d'un partit de futbol entre els soldats espanyols del Regiment d'Artilleria núm.44 i una selecció de *marines*; i l'audició d'un concert, a la Plaça Catalunya, brindat per la banda de música del portaavions *Tarawa*.

Al febrer, es va informar de la constitució del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis de Barcelona en el VII Ple del Consell Nacional d'Esports. Un vegada clausurat el ple es va inaugurar, al Cercle de Belles Arts, l'exposició de cartells dels Jocs del Mediterrani. Al final van participar un total de 75 obres. També aquest mes es va reunir el comitè organitzador dels Jocs Mediterranis, i entre els temes tractats es va parlar d'emetre un segell commemoratiu. Al març, l'exposició de cartells es va traslladar al Cercle Artístic de Barcelona. A l'acte inaugural van assistir el baró de Güell, president del comitè organitzador; Francisco Cadenas, secretari general de la Delegació Nacional d'Esports; Carlos Pena i Lluís de Caralt, ambdós vicepresidents del comitè organitzador; el vescomte de Güell, president del Cercle Artístic, i els cònsols dels països mediterranis. A l'abril[198], es va reunir el jurat i va acordar concedir el primer premi de 12.000 pessetes al cartell de José Bort de Sant Sebastià; el segon premi a José García Ortega de Madrid, i el tercer a Sebastián Rey Padilla i José Montserrat Escayol de Barcelona. El jurat qualificador estava format per José Francés i Juan Aduara de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando; Sócrates Quintana i Adolfo Balbuena de l'Associació de Dibuixants Espanyols; Juan Palet Batiste del Reial Cercle Artístic de Barcelona; Antonio Cobos pel grup de pintors i dibuixants del Sindicat Nacional d'Activitats Diverses; i Antonio Víctor Rojas i Alberto Martín Fernández, membres de la Comissió Directiva de la Delegació Nacional d'Esports. En la revista *Antorcha*[199] s'explicava que el tema de l'obra guanyadora "*és graciós i graciosa la seva realització. Aquesta sirena capritxosa i moderna, omple el cartell des de la punta dels seus cabells a la cua. Ella, que simpatitza amb l'esport pel breu camí de sostenir en braços el discòbol blanc, promet el llorer al vencedor i crida la plèiade esportista mediterrània amb el clar i vell so del seu cargol de mar. Morena i verdosa, la sirena dóna la seva cabellera a un vent impossible, mentre la cua es retorça capritxosa, com anquejant en l'endevinació del seu premi. Per entendre'ns, diguem que la faldilla és d'un blau elèctric, i les sabates negres. I potser la major gràcia del quadre sigui aquest grat fons de mar, d'un mar manejable, fàcil, el nostre mediterrani*".

A l'abril, se celebra la Sessió del CIO a la ciutat de Mèxic. Abans de la Sessió va tenir lloc la reunió de la Comissió Executiva amb els representants dels comitès olímpics nacionals, i aquesta no hi va ser cap representant del COE. En la reunió, els representants de Puerto Rico, E.J. Monages, i de Xile, Rivera Bascur, van sol·licitar que la llengua espanyola fos reconeguda al si del CIO. Aquest afer, que ja s'havia debatut l'any anterior en la Sessió d'Oslo, va ocupar posteriorment un lloc destacat en la Sessió del CIO tal com es recull en un apartat de l'acta: *Reconeixement de la llengua espanyola*[200]. "*El baró de Güell defensa amb ardor el reconeixement de l'espanyol com a llengua oficial del CIO. Vint-i-un països parlen*

198 ABC 22 d'abril de 1953.

199 *Antorcha* núm. 44, 15 de maig de 1953.

200 Butlletí Oficial del Comitè Internacional Olímpic juny de 1953.

espanyol. Es tracta d'una qüestió de prestigi i simpatia cap als membres que parlen aquest idioma". La proposta va ser rebutjada per un sol vot: 15-14. Aquesta decisió va fer que la premsa local reaccionés contra el CIO i posés en una situació enutjosa al seu president Avery Brundage. Finalment es va presentar, i va ser acceptada, una proposta consensuada: "*Els membres del CIO manifesten la seva simpatia cap als seus col·legues de llengua espanyola, que constitueixen una important fracció del Comitè, i que han sol·licitat l'adopció de l'espanyol com a llengua oficial. Desgraciadament per a aquest requeriment és necessari un canvi de les regles, i requereix una majoria de dos terços dels votants. El Comitè accepta la proposició del baró de Güell, per la qual es dsiposarà d'una traducció simultània en les pròximes sessions. Això permetrà als membres presents expressar-se en la seva llengua materna. D'altra banda s'acorda que el butlletí i les actes del Comitè siguin igualment editades en espanyol*". Otto Mayer en *A través de les anelles olímpiques*, matisa la proposta anterior: el Butlletí i les actes serien redactades en espanyol, però "*a expenses dels països de llengua espanyola. Tanmateix la recuperació de les despeses va resultar impossible, i les traduccions van cessar*". La traducció simultània a l'espanyol en el CIO, no es faria fins a Roma 1960.

Amb motiu de la celebració de la *II Pasqua de l'Esportista*[201] el 17 de maig es va traslladar la imatge de la verge de Montserrat -que l'any anterior havia presidit el Congrés Eucarístic- a la *capella de l'esportista*[202] de l'església de Santa Anna per ser entronitzada[203] per l'arquebisbe Modrego. Amb aquesta actuació es pretenia posar els esportistes sota el patronatge de la verge de Montserrat. "*Aquesta petició ha estat molt ben vista per totes les federacions esportives, que han col·laborat intensament a la seva realització per a així aconseguir que la venerada imatge figuri com a guia de tots els esportistes*"[204]. Un any després els presidents de les federacions van sol·licitar al Papa, per mitjà d'un *artístic pergamí*, que fos ratificat el *Patronatge* de la verge de Montserrat[205]. No podem oblidar que la religió catòlica era un dels pilars bàsics de l'Estat. Durant la dictadura franquista la legislació espanyola va quedar impregnada de la doctrina de l'església, i la seva presència es va deixar sentir especialment en àmbits com l'educació i la sanitat. A l'agost d'aquest any, i a la ciutat del Vaticà, el ministre espanyol d'Afers Exteriors, Alberto Martín Artajo, i el secretari d'patins per a afers extraordinaris eclesiàstics, monsenyor Tardini, van signar un nou Concordat entre la Santa Seu i Espanya, el qual ha estat vigent fins a l'aprovació de la Constitució Espanyola el 1978.

El 29 de maig es va produir una notícia que faria córrer rius de tinta, i seria una de les gestes esportives més notables de tot el segle XX: l'ascenció a la muntanya més alta del món, l'Everest. Fins aquesta data 13 escaladores i xerpes havien perdut la vida intentant ascendir-lo. Finalment van ser el neozelandès Edmund Hillary i el xerpa nepalès Tensing Norgay els qui van aconseguir vèncer la "*la*

201 La Pasqua de l'esportista es va organitzar de manera ininterrompuda de 1952 a 1967. Va tornar a organitzar-se el 1973 i el 1974.

202 La capella de l'esportista de l'església de Santa Anna tindria en el futur un paper important ja que en ella se celebrarien un notable nombre de cerimònies religioses esportives. El 1964 es van inaugurar uns frescos on apareixen esportistes en actitud reverent. També a les parets s'hi troben els escuts de totes les federacions catalanes.

203 Cerimònia religiosa d'inauguració que està presidida per un bisbe o arquebisbe.

204 *El Mundo Deportivo* 9 de maig de 1953.

205 *El Mundo Deportivo* 18 de febrer de 1954.

mare deessa de les muntanyes" i posar els peus en el seu cim nevat. La notícia que havia estat escalada per primera vegada no apareixeria publicada en la premsa espanyola fins al dia 3 de juny. Tots els mitjans es van fer ressò de la proesa de l'expedició anglesa. "*La meva primera sensació* –va dir Hillary- *va ser d'alleugeriment per no haver de tallar més esglaons, ni travessar més crestes, ni veure més ondulacions que ens exasperessin amb l'esperança del triomf. Vaig mirar Tensing, i a pesar del passamuntanyes, ulleres i careta d'oxigen, tots incrustats de grans caramells de gel, no podia ocultar el seu contagiós somriure de pur goig en mirar al seu voltant. Ens estrenyem les mans i després Tensing em va llançar els braços al coll i ens colpegem un a l'altre l'esquena fins a quedar gairebé sense alè. Tensing, poc després, va clavar el piolet amb les banderes britànica, nepalesa, Nacions Unides i l'Índia*"[206].

L'ascenció a l'Everest va coincidir amb un Plenari municipal en el es va presentar el primer avantprojecte de pressupost. El tinent d'alcalde Carlos Pena Cardenal va mostrar la seva satisfacció per les consignacions previstes, ja que en ella figuraven les destinades a les instal·lacions esportives que haurien d'usar-se en els Jocs Mediterranis de 1955.

Durant la primera setmana de juny, un nou esdeveniment es va afegir a la ja llarga llista de competicions internacionals organitzades a Barcelona, una competició de tennis que amb els anys adquiriria solera i prestigi internacional: el trofeu Comte de Godó. Per a l'estrena del torneig, el Reial Club de Tennis Barcelona[207] va abandonar les velles instal·lacions del carrer Ganduxer per traslladar-se al carrer Cardenal Vives al barri residencial de Pedralbes. La nòmina de tennistes estrangers va estar capitanejada pel nord-americà Vic Seixas, que aquest mateix any havia guanyat en Roland Garros. La final la van disputar Seixas i l'argentí Enrique Morea, vencent el primer en tres sets, l'últim per l'elevada puntuació de 22-20.

També al juny, un esport marítim va presentar els seus credencials per figurar en el programa esportiu dels Jocs Mediterranis: el patí de vela[208]. Qui defensava aquesta proposta no era ni més ni menys que el tinent d'alcalde Carlos Pena, que era comodor de l'Associació Esportiva Internacional de Propietaris de Patins de Vela. En l'entrega d'un obsequi a Pascual Cervera Cervera, contraalmirall en cap del Sector Naval de Catalunya, Carlos Pena va afirmar "*que demanaria oficialment incloure el patí de vela entre els esports a celebrar en els pròxims II Jocs del Mediterrani*"[209].

La necessitat d'un pavelló d'esports cobert va quedar palès amb motiu de l'estrena de l'espectacle *Viena sobre gel*[210]. El pavelló d'esports de Barcelona s'havia construït pensant a oferir al públic espectacles de tota mena, però les inclemències climatològiques eren un obstacle important.

206 *El Mundo Deportivo* 11 de maig de 1986.

207 El Reial Club de Tennis Barcelona es va fundar el 1899.

208 El patí de vela o patí català és una embarcació de vela lleugera (catamarà) d'un sol tripulant, i és l'embarcació de competició més antiga del Mediterrani. A *La Vanguardia de* 2 d'octubre de 1932 s'informa del primer campionat de patins de vela, que va ser organitzat amb motiu de la Festa Major del barri de la Barceloneta.

209 *El Mundo Deportivo* 10 de juny de 1953.

210 Aquest espectacle va ser estrenat el 1952 i va recórrer tot Europa, Estats Units, Canadà i Israel.

La pluja, que havia obligat amb anterioritat a suspendre partits oficials d'hoquei sobre patins, va ser la culpable de la suspensió de la funció inaugural de *Viena sobre gel*, una revista musical en què participaven els subcampions olímpics Ewa Pawlik i Helmut Seibt. Finalment dos dies després el públic barceloní gairebé va omplir l'aforament del pavelló per veure els patinadors vienesos, en "*una nit realment memorable en la història de l'espectacle barceloní*"[211].

Al juliol, va tenir lloc un ple extraordinari de l'Ajuntament de Barcelona en què es va aprovar l'avantprojecte de pressupost extraordinari per a la modernització i extensió de la ciutat. La ciutat necessitava canviar la seva fisonomia. El programa d'inversions comprenia diversos exercicis, i estava previst que finalitzés el 1960. L'habitatge era l'objectiu prioritari, i s'esperava comptar amb la col·laboració del sector privat. Els nuclis on s'actuaria eren l'Avinguda José Antonio, "*per a les classes benestants*"; les Corts, "*per a la classe mitjana*" i la zona compresa entre l'avinguda Meridiana i el carrer Aragó "*per a la població obrera*". També s'anaven a dur a terme actuacions a la Plaça Lesseps, Passeig Martím de la Barceloneta, etc. Una altra de les prioritats era l'adquisició de terrenys per ser urbanitzats en zona industrial. Les inversions no es limitaven a l'àrea d'urbanisme. S'anaven adquirir obres destinades a biblioteques i museus; es construirien nous centres escolars; es crearien noves guarderies infantils, s'emprendrien obres en hospitals i dispensaris; s'adequaria el servei de transports urbans, amb especial atenció al Pla d'enllaços ferroviaris; i es milloraria la instal·lació d'enllumenat, les canalitzacions d'aigua, llum i gas, etc. A l'últim s'impulsarien actuacions en parcs i jardins, per a "*superar la deficiència d'espais lliures, principalment en jardins i parcs públics, i la necessitat de disposar, amb temps, d'unes reserves de parcs forestals… així com la conveniència de dotar a la ciutat de camps esportius distribuïts en els seus diferents barris… per a obres a l'estadi de Montjuïc i per a la construcció d'un palau d'esports, com exigeix la celebració a Barcelona dels Jocs Mediterranis*".

Aquest mateix dia, es va reunir al vespre el comitè organitzador dels Jocs sota la presidència del baró de Güell. En aquesta reunió el tinent d'alcalde va informar d'allò que s'havia debatut en el ple extraordinari, on destacava la construcció d'un palau dels esports cobert i amb capacitat per acollir a 18.000 persones. També es va aprovar:

1. crear una vicesecretaria permanent a Barcelona, al capdavant de la qual es va nomenar Lluís Sentís, president del Club Natació Barcelona i de la Federació Catalana de Rugbi.
2. nomenar el funcionari Andrés Espinós com a cap dels serveis de secretaria.
3. imprimir els cartells, i enviar-los als comitès olímpics nacionals de l'àrea mediterrània.
4. convocar un concurs per elegir un emblema dels Jocs i gestionar una emissió de segells commemoratius.

Finalment "*es va fer constar en l'acta. la felicitació i gratitud del comitè organitzador a l'Ajuntament de Barcelona, i en espacial a l'alcalde el senyor Antonio María Simarro, pel seu continu afany en pro de l'esport i per haver pressupostat una important quantitat amb destí al palau d'esports i altres instal·lacions esportives, i les facilitats que contínuament atorga per a la millor preparació dels Jocs, i que ha culminat amb la cessió de*

211 *El Mundo Deportivo* 15 de juny de 1953.

locals per a la instal·lació de tots els serveis"[212].

Al setembre, va tornar la VI Flota. En aquesta oportunitat el que més va emfatitzar la premsa esportiva van ser les paraules del tinent de navili, i encarregat d'esport de les unitats de la VI Flota, W.T. Wootton, que va declarar "*que en els tres anys que porta navegant pel Mediterrani, espai de temps en què ha tocat en tots els ports importants del Mare Nostrum, no ha trobat mai ambient tan inquiet i propici per a la realització de tota mena de competicions esportives entre els aficionats de la ciutat i l'Esquadra*"[213].

En aquesta època els mitjans de comunicació començaven a prestar una especial atenció a un esportista, que caminava amb pas decidit cap a la cúspide de l'elit mundial, i que aconseguiria la glòria en els Jocs Mediterranis de Barcelona: Joaquín Blume. Aquest gimnasta, de vint anys acabats de complir, venia proclamant-se campió d'Espanya absolut des de 1949[214], i havia debutat en els Jocs Olímpics de 1952. El 1953 va ser l'únic gimnasta espanyol que va acudir a la Festa Federal de la Gimnàstica. En aquest esdeveniment, celebrat a Hamburg, hi van participar al voltant de 25.000 gimnastes amb representants de tots els països sud-americans, els països escandinaus, Suïssa, Àustria i Estats Units. Quatre dies després participaria en un festival gimnàstic a l'estadi d'Hamburg, que va ser presenciat per 120.000 espectadors, entre els quals es trobava Theodor Heuss, primer president de la República Federal Alemanya (1949-1959). En l'entrevista Blume confessava que s'havia pagat del seu butxaca el viatge, "*davant el desig d'acudir a aquestes competicions i enfrontar-me amb els millors gimnastes, a banda que només en una manifestació d'aquesta envergadura s'aprenen coses*". Encara faltaven dos anys per a la cita mediterrània, però tenia clar quin era el seu objectiu. "*Entrenar-me per als II Jocs Mediterranis. Tinc moltes il·lusions posades en les proves gimnàstiques d'aquests Jocs… crec sincerament que puc aconseguir una bona classificació, perquè a l'estranger, fins ara, he hagut de lluitar amb la indiferència de molts jutges. Actuant a casa serà diferent*"[215].

En l'últim quadrimestre de l'any les notícies relacionades amb els Jocs van estar relacionades amb el programa esportiu i les instal·lacions. Al setembre es va constituir el comitè organitzador del X Campionat Mundial d'Hoquei sobre patins, que havia de celebrar-se el 1954 a Barcelona, i en va assumir la presidència Joan Antoni Samaranch. El primer acte oficial d'aquest comitè va tenir lloc al desembre. Un vegada acabada la reunió el tinent d'alcalde Pena Cardenal "*va estampar la seva signatura en les artístiques cartolines d'invitació*", que van ser remeses a les 22 federacions afiliades a la Federació Internacional de Roller-Skating. Aquests dies Samaranch va tornar a ocupar un titular de premsa per una altra notícia poc coneguda de la seva trajectòria esportiva, el seu nomenament com a vicepresident de la Federació Espanyola de Basquetbol[216]. A principi de novembre, el comitè executiu de la Federació

212 *La Vanguardia* 12 de juliol i *El Mundo Deportivo* 13 de juliol de 1953.

213 *La Vanguardia* 10 de setembre de 1953.

214 Es va proclamar campió d'Espanya durant deu anys consecutius.

215 *El Mundo Deportivo* 2 de setembre de 1953.

216 *El Mundo Deportivo* 16 d'octubre de 1953. Aquesta notícia no ha pogut ser confirmada en la publicació al Butlletí Oficial d'Estat, però sí que apareix en una breu biografia publicada en *La Vanguardia* amb motiu de la seva elecció com a regidor el 1954.

Internacional d'Hoquei sobre Herba va acceptar la sol·licitud presentada per Manuel Sáinz de los Terreros, president de la federació espanyola, per organitzar un torneig internacional d'hoquei amb motiu dels Jocs Mediterranis. El secretari general de l'organisme internacional, René Frank, va comunicar que "*la federació internacional havia enviat ja cartes als membres dels països del Mediterrani que han de participar en la competició, i esperem que participin almenys sis nacions: França, Espanya, Iugoslàvia, Israel, Turquia i Egipte*"[217]. Per la seva banda la Federació Espanyola de Boxa emetia un comunicat després de la reunió del seu comitè executiu en el que informava que havien elevat a la Delegació Nacional d'Esports "*el programa boxístic previst per als II Jocs Mediterranis*"[218].

Mentre les federacions espanyoles anaven movent peça per formar part del programa esportiu, el comitè organitzador seguia immers en el procés de definir les instal·lacions de competició. Si bé algunes ja havien estat definides, i acollien diversos esports com era el cas de l'estadi de Montjuïc; en altres, en canvi, hi havia dubtes, com era el camp de regates del riu Llobregat, on s'entrenaven les embarcacions de rem i hi havia previstes regates internacionals d'*outrigger* a quatre i dos, amb i sense timoner per a Nadal o principis d'any. El rugbi, d'altra banda, estava d'enhorabona, ja que al desembre es va inaugurar el camp municipal de la Foixarda, en el mateix lloc on s'havia construït el primer estadi construït a Espanya el 1921: l'estadi Català[219]. Aquest era el primer camp construït a Espanya dedicat de mode exclusiu i independent al rugbi. Com ja s'havia fet habitual en totes les inauguracions, aquesta es va iniciar amb la benedicció del terreny de joc, la qual cosa va anar a càrrec del rvdo. Pare Pedro Serra, que va estar acompanyat del tinent d'alcalde Carlos Pena Cardenal i de Lluís Sentís, president de la Federació Catalana de Rugbi[220].

1954

Després de quatre anys, la visita de la VI Flota formava ja part de la fisonomia de la ciutat. Els *marines* de la *US Navy* eren tot un espectacle. La població acudia als molls per veure com els vaixells atracaven al port, i especialment els nens, ansiosos i curiosos per no perdre de vista aquells homes que parlaven un idioma molt diferent del seu. Els *marines* van fer furor, particularment al *barri xinès i a les Rambles*. L'escriptor, poeta i dramaturg català Carlos Soldevila, en la Guia de Barcelona de 1951, catalogava les Rambles com "*l'escenari de la pantomima social i el passeig de les persones desocupades*". Els carrers s'omplien de *marines* vestits de blanc amb la seva característica gorra en forma de formatjada,

217 *ABC* 10 de novembre de 1953.

218 *El Mundo Deportivo* 21 de novembre de 1953.

219 L'estadi català va ser construït per l'arquitecte i periodista Santiago Mestres i va ser inaugurat el Nadal de 1921 amb un partit de futbol entre l'equip txec Sparta de Praga i el FC Barcelona. En qualsevol cas en la premsa esportiva mai va figurar el nom que inicialment se li havia donat a la instal·lació: Català.

220 *El Mundo Deportivo* 14 de desembre de 1953.

amb dòlars a les butxaques, paquets de tabac ros, i mitges de seda i niló. Els bars de companyia, les botigues, els bordells i les cases de cites feien el seu especial agost. Es va fer habitual veure'ls passejar amb les prostitutes penjades del braç, i més d'un fotògraf els immortalitzaria per a la posteritat en blanc i negre.

A mesura que s'apropava la data dels Jocs Mediterranis s'anava intensificant l'activitat del comitè organitzador. El 14 de gener es va reunir el comitè i van acordar incorporar tres nous membres. Álvaro Matamoros, que s'encarregaria de l'àrea de transports; José María Ceballos, que assumiria l'àrea d'allotjaments, i Joan Antoni Samaranch, que seria el responsable de l'àrea de premsa i propaganda. El futur president del CIO sabia el poder que podia exercir la premsa, probablement se'n va adonar quan va ser enviat especial –ell no era periodista- als Jocs Olímpics d'Hèlsinki el 1952. A partir d'aquest moment va començar a teixir la seva xarxa de col·laboradors, els quals li haurien de servir de gran ajuda en les seves aspiracions com a dirigent esportiu. En aquesta mateixa reunió el tinent d'alcalde Carlos Pena Cardenal va informar que l'ajuntament cedia al comitè organitzador el local que havia ocupat l'Institut Municipal de l'Habitatge, i que estava situat a la Rambla de Santa Mònica. També es va acordar l'edició d'un Butlletí, i el secretari del comitè, Andrés Espinós , va informar finalment que en breu sortirien les invitacions, "*i que aquestes seran redactades en l'idioma del país a què vagin dirigides*"[221].

"*Barcelona és, sens dubte, una de les capitals de l'esport mundial, que es disposa a afrontar l'any que ve, la tasca d'organitzar els II Jocs del Mediterrani, manifestació que serà una culminació de la seva importància esportiva, és una altra de les coses que cal agrair, en el fons del nostre cor, als qui un 26 de gener com avui, portant enlaire les banderes d'Espanya i Franco, van alliberar la ciutat*"[222]. Aquest paràgraf forma part de l'editorial que apareix en portada de *El Mundo Deportivo*. S'havia tornat tradicional, des del fi de la Guerra Civil, que la premsa recollís en les seves portada els dies més rellevants i significatius de l'essència ideològica del *bàndol nacional*: l'1 d'abril, dia que va acabar la guerra; el 18 de juliol, dia de *l'alçament nacional*[223]; l'1 d'octubre, dia del *Caudillo, en què va ser elevat Franco a la direcció suprema dels destins de l'estat espanyol*; i el 12 d'octubre *Festa de la Raça*. Durant més de vint-i-cinc anys les portades i editorials continuarien justificant l'injustificable i recordant a la població, per si algú estigués afligit de mala memòria, els qui havien aconseguit alçar-se vencedors. La premsa s'havia convertit en un instrument al servei de l'Estat, l'objectiu del qual era crear una nova consciència social. Potser una de les poques publicacions que es permetia analitzar les coses amb quelcom més d'objectivitat i esperit crític era la revista setmanal Destino. "*Sembla que a la fi l'organització de les II Jocs del Mediterrani, concedits a la nostra ciutat per ser disputats a l'estiu de 1955, surt de la nebulosa en què fins ara va estar. Realment ja era hora, perquè un any de temps no és a penes res per preparar minuciosament una organització d'aquesta importància. En realitat ja fa molt temps que les coses van haver d'iniciar-se perquè, naturalment, sortissin perfectes. La nostra capacitat d'improvisació, i el fet evident que en la nostra regió hi ha persones tècniques competents, que*

221 *El Mundo Deportivo* 16 de gener de 1954.

222 *El Mundo Deportivo* 25 de gener de 1954.

223 Alçament Nacional, terme que van utilitzar els colpistes, i posteriorment el govern del general Franco per denominar el pronunciament del 17 i 18 de juliol de 1936.

si se les requereix poden fer gaire per ajudar a l'èxit, pot encara salvar els Jocs del Mediterrani. Però el pitjor és que les coses es facin amb presses, sense l'estudi i debat públic previ que ajuda a trobar la fórmula bona, com segons sembla haurà de fer-se aquest palau d'esports cobert, que ha de planejar-se i erigir-se en menys d'un any, curt termini que ens temem brindi una escletxa a algun error de tipus tècnic o d'emplaçament. L'exemple municipal del nostre desgraciat estadi de Montjuïc, mal emplaçat, amb pèssima visibilitat, és massa viu i costós de com surten les coses quan no s'estudien bé, perquè pugui considerar-se inapropiat treure-ho ara a col·lació"[224]. L'autor d'aquest article és Carles Pardo, i la seva observació podria catalogar-se d'interessada, no en va era el director de l'únic palau d'esports que hi havia a la ciutat.

Com venia sent habitual al principi de febrer el tinent d'alcalde Carlos Pena va reunir als mitjans de comunicació per retre comptes de la gestió realitzada al capdavant de la Ponència d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona. En la seva intervenció parlaria sobre els Jocs Mediterranis. "*El que veritablement precisa aquesta petita Olimpíada és un local cobert on puguin celebrar-se les competicions de basquetbol, hoquei sobre patins, handbol a set, lluita, boxa, gimnàstica, esgrima i aixecament de pesos. Estudiades concretament les necessitats i possibilitats econòmiques del municipi s'ha arribat a la confecció d'un Palau Municipal d'Esports, que si bé no és el que hagués desitjat construir l'ajuntament, no deixarà de cobrir les necessitats i tampoc impossibilitarà per a un futur pròxim la construcció d'un altre, que podria tenir el seu emplaçament al final de l'avinguda del Generalíssim Franco a la zona esportiva prevista al costat de l'autopista de Castelldefels en el terme del Prat de Llobregat. L'obra projectada està emplaçada al recinte del parc de Montjuïc, en la confluència dels carrers de Lleida, avinguda del Príncep i avinguda de la Tècnica… Algunes federacions han aportat ja dades tècniques per ser tingudes en compte i evitar al seu dia, haver de verificar modificacions en perjudici de l'estructura*"[225]. Aquest acte coincidiria amb el Ple Nacional d'Esports celebrat a Madrid i presidit pel ministre secretari general del Moviment, Raimundo Fernández Cuesta. En la clausura del ple el tinent general Moscardó va recordar que el 1955 hi havia un compromís ineludible, els II Jocs Mediterranis, "*als que cal respondre amb les precises ajudes i per al que cal anar preparant-se amb temps suficient*".

El ben cert és que quelcom de raó tenien aquells que pensaven i/o asseguraven que l'organització havia començat amb quelcom de retard el seu camí. En l'actualitat els comitès organitzadors dels grans esdeveniments comencen a estructurar-se i a planificar programes i actuacions amb diversos anys d'antelació. No va ocórrer així amb els Jocs Mediterranis de Barcelona. No obstant això, hi havia alguna cosa que jugava a favor, els nuclis bàsics esportius, els clubs i les federacions, tenien experiència, i seria sobre ells on recauria el pes organitzatiu. D'altra banda alguns serveis municipals ja s'havien entrenat, i adquirit experiència, cooperant en esdeveniments de gran complexitat i que mobilitzaven milers d'espectadors. En els mundials de motociclisme, automobilisme, i en les curses per etapes de ciclisme –Volta i Vuelta a Espanya-, organitzats fins aleshores i que els resultats havien estat molt satisfactoris.

224 *Destino* 30 de gener de 1954.

225 *El Mundo Deportivo* 7 de febrer der 1954.

No s'ha trobat informació, ni una memòria oficial, de com es va dur a terme la planificació inicial dels Jocs Mediterranis. Només s'ha trobat a l'Arxiu Municipal de Barcelona un document mecanografiat, i sense signatura, però que probablement va ser escrit pel funcionari Andrés Espinós. En aquest s'assenyala que "*al març de 1954, per evitar reunions del comitè organitzador es va designar una comissió executiva, i amb el nom de Permanent, composta de sis persones, les quals, assistides de la Direcció de Serveis, havia d'efectuar tots els treballs d'execució i coordinació. Aquesta comissió es va reunir setmanalment, i va ser la que en realitat va engegar els Jocs, en els seus diversos i diferents aspectes… Quant a l'organització general, es va distribuir ja el treball administratiu en forma que quedessin registrades totes les cartes i comunicacions que fossin rebudes i enviades, arxiu de la correspondència, la secció especial de retalls de premsa, el gabinet de traduccions, etc. amb el que es podia donar sempre una més flexibilitat en la gestió i una rapidesa i seguretat en referència a les relacions amb els països invitats*". L'estructura organitzativa era en alguns aspectes peculiar, i les comissions assumien funcions molt diverses i, en alguns casos, sense relació directa. "*Les oficines van centralitzar la totalitat de la feina que exercien les comissions especials, que a més de les esmentades a causa de la complexitat dels afers, es van constituir les següents: la d'Aforaments i Taquillatge, encarregada així mateix de cuidar de la neteja i dotar de personal a la totalitat de les instal·lacions durant els Jocs; la de Premsa i Ràdio, que es va separar de la de Propaganda, per facilitar als periodistes, fotògrafs i operadors de ràdio, la rapidesa a comunicar els resultats i facilitar en totes les instal·lacions els mitjans adequats de transmissió; la d'Intèrprets, encarregada d'assumir la formació d'un cos compacte de persones coneixedores dels idiomes dels països invitats, a fi de situar-les, no tan sols a les instal·lacions esportives, sinó als allotjaments, oficines i poder acompanyar-los per la ciutat en les seves visites; Sanitat, per a l'assistència de les persones destacades a Barcelona pels països invitats i per a l'ajuda dels casos traumatològics, que poguessin ocórrer, als recintes esportius; Cinema, per celebrar una setmana de representacions cinematogràfiques esportives; Teatre, per oferir als visitants obres al Teatre Grec de Montjuïc i a la Plaça Reial; i finalment Manifestacions Culturals, encarregada de l'organització de les exposicions de trofeus esportius, belles arts en l'esport i del llibre esportiu*". La gran prioritat en aquests moments, com ja s'ha indicat anteriorment, era la construcció del Palau dels Esports.

Poc després de la reunió del comitè organitzador, el *llorejat* tinent general Moscardó va venir a Barcelona per visitar les instal·lacions esportives municipals i entrar en contacte amb diversos dirigents locals. El caricaturista i periodista Manuel del Arco, autor de la secció *Mano a Mano*[226] del diari *La Vanguardia*, va aprofitar l'ocasió per fer-li una entrevista. Preguntat sobre si Barcelona respondria a la importància de l'esdeveniment va declarar: "*Pot assegurar-se que sí, perquè l'organització està a les mans de l'ajuntament, el seu alcalde i el tinent d'alcalde delegat d'esports ho han pres amb molt d'interès. És cert que la construcció del palau d'esports és l'únic que falta, i està quelcom retardat, però l'alcalde ha promès que estarà fet al seu temps, i jo el crec a ulls clucs*"[227].

226 Manuel del Arco (1909-1971), periodista i caricaturista, va publicar la secció *Mano a mano* a *La Vanguardia* de 1953 a 1971 per on van passar els personatges més famosos del país dels quals feia una caricatura. També era un col·laborador habitual del setmanari esportiu, *Dicen*.

227 *La Vanguardia* 18 de febrer der 1954.

El ple municipal del mes de març, que va ser presidit per l'alcalde accidental Alfredo de Casanovas, va aprovar el projecte tècnic del Palau Municipal d'Esports dissenyat per José Soteras[228]. El cost total ascendia a 12.081.182 pessetes. La maqueta i els plànols de la instal·lació van estar exposats al públic al Palau de la Virreina. L'adjudicació definitiva de les obres es va efectuar en el ple municipal del mes d'abril, i el tinent d'alcalde d'Obres Públiques Antoní Segón Gay va notificar a la resta de membres del consistori, que l'execució de les obres tindria caràcter prioritari, i esperava que aquestes estiguessin acanades el juny de 1955.

En la reunió de març de la Comissió Directiva de la Delegació Nacional d'Esports el seu secretari general, Francisco Cadenas, va informar dels afers tractats en la reunió conjunta del comitè executiu del CIO i els delegats dels comitès olímpics nacionals celebrada a Atenes. Un dels punts de l'ordre del dia d'aquesta reunió tenia relació directa amb els Jocs Mediterranis, i va quedar recollit en l'acta publicada en el *Butlletí Oficial del CIO*: *Nombre d'esports en els Jocs regionals*[229]. El president Brundage va assenyalar en la seva intervenció que els Jocs regionals anaven creixent en nombre, "*i han estat organitzats sense haver tingut en compte les nostres regles… en alguns casos la seva durada comprèn un període de 20 o 30 dies, i comprenen competicions de golf, escacs, billar, etc.*". Va acabar la seva intervenció afegint que "*nosaltres pensem que el programa hauria de limitar-se als esports practicats en els Jocs Olímpics, amb una o dues excepcions, i això per a esports que tinguin un interès purament local o regional*". Aquesta proposta tancaria definitivament les portes a un esport que s'havia postulat per entrar en el programa de Barcelona: el beisbol. L'absència d'aquest esport del programa esportiu va quedar corroborada en un altre article del mateix Butlletí: *A propòsit dels II Jocs Mediterranis*. En aquest s'indicava les dates dels Jocs -21 al 30 de juny de 1955-, i els esports, sempre que en aquests s'aconseguís el nombre mínim de participants: atletisme, basquetbol, boxa, handbol, futbol, gimnàstica, hípica, hoquei sobre terra, hoquei sobre patins, lluita, natació, halterofília, rem, tir i vela. Hi havia altres dos punts d'interès en l'article. El primer fa referència a un compromís que havia d'assumir l'organització: "*Es desenvoluparan de la mateixa manera que els primers. Tindran el caràcter d'una invitació esportiva, i els membres del CIO, els representants de les federacions internacionals, així com els esportistes i les personalitats oficials que els acompanyaran, seran considerats com a hostes d'honor des de la seva arribada a Barcelona fins al moment de la seva partida. Només les despeses de viatge, Barcelona anada i tornada, seran a càrrec seu, la invitació preveurà igualment el transport gratuït dels invitats durant la seva estada*". El segon se centrava, en canvi, en el compromís dels països participants: "*Els Jocs se celebraran d'acord complet amb les regles del CIO, en particular amb aquelles que estan previstes per aquest organisme per als Jocs regionals. Així, per participar en els Jocs s'exigirà, com a condició, que el país que sol·liciti la seva inscripció pertanyi a la federació internacional corresponent*".

228 El Palau Municipal d'Esports de Barcelona va ser remodelat el 1986 per Francisco Labastida amb motiu del Campionat del Món de Basquetbol, i el 1992, durant els Jocs Olímpics de Barcelona, va allotjar una fase preliminar de voleibol i la competició de gimnàstica rítmica.

229 Butlletí Oficial del CIO juny de 1954.

Després de l'esmentada reunió del comitè executiu del CIO i els Comitès Olímpics Nacionals es va celebrar la Sessió ordinària del CIO. S'hi van tractar afers que afectaven directament i indirectament els Jocs Mediterranis de Barcelona. El primer estava relacionat amb les *Belles Arts*[230]. El president Avery Brundage havia encarregat a una comissió, entre els membres de la qual es trobava el baró de Güell, que analitzés la possibilitat d'instituir una exposició de belles arts amb motiu dels Jocs Olímpics. Armand Massard va informar que la comissió havia tingut dificultats per reunir-se, però que, en tot cas, tots els seus membres valoraven positivament la proposta del president. És probable que el baró de Güell transmetés aquest missatge als seus col·legues del comitè organitzador de Barcelona, ja que la primera exposició de belles arts, que s'organitzaria després d'aquesta Sessió del CIO va ser a Barcelona. Un altre afer tractat va ser l'elecció de les seus on s'haurien de celebrar les Sessions del CIO el 1955, 1956 i 1957. Només va haver-hi votació per a la sessió de 1955, ja que el president va anunciar que el 1956 s'organitzarien dues sessions, i aquestes tindrien lloc en les respectives seus olímpiques -Cortina Ampezzo i Melbourne-; i per a 1957, i per unanimitat, es va elegir a Brussel·les. En canvi per a 1955 es van presentar dues candidatures: París i Barcelona. La votació es va efectuar a mà alçada i va guanyar París per 25-21. Es van tractar dos punts més relacionats amb els Jocs regionals, i ambdós a proposta de Brundage. El primer va consistir a modificar el reglament per als Jocs regionals prohibint l'ús de la flama olímpica; i el segon afectava el nombre d'esports en els Jocs regionals. Es va aprovar que el comitè organitzador local proposaria un màxim de tres esports, que no figuressin en el programa dels Jocs Olímpics.

Al maig es va desvelar una idea, que més tard arrelaria en les cerimònies d'inauguració dels successius Jocs Mediterranis, i formaria part de la litúrgia del moviment olímpic: l'aigua com a símbol dels Jocs Mediterranis. El *pare* d'aquesta idea va ser el periodista Carles Pardo, i la persona que la va fer seva i va presentar en el comitè organitzador per a la seva aprovació va ser Joan Antoni Samaranch. "*Tinc l'íntima satisfacció que una idea meva transmesa al comitè organitzador… ha estat acceptada i adoptada… Es tracta de l'element natural que ha de distingir els Jocs i la cerimònia inaugural a ells supeditada. La meva iniciativa, elevada al comitè a través del membre del comitè i destacat esportista Joan Antoni Samaranch, va ser aquesta: en tots els Jocs Olímpics, el foc i la flama olímpica encesa durant la seva durada en el més alt de l'estadi, amb una torxa que prové d'Olímpia, la ciutat grega on van néixer en l'antiguitat aquests certàmens, són l'element natural que els presideix. Però era adequat el foc per als Jocs del Mediterrani? Al meu parer no. La paraula Mediterrani tanca la clau de l'element que ha de distingir aquests Jocs: l'aigua. Aigua històrica i gloriosa del Mediterrani. Però com l'aigua pot reemplaçar la clàssica torxa i a la no menys clàssica flama? Heus aquí la meva idea transplantada al terreny de les realitats. L'aigua del Mediterrani serà recollida en una vistosa cerimònia de reconstrucció històrica, precisament a la platja d'Empúries, on els grecs, pares excelsos de la idea olímpica, van arribar a les nostres terres. En el projecte elevat a la consideració del comitè existeix fins i tot la possibilitat de reproduir la cerimònia d'aquest fet històric tan important en els annals del país. En unes àmfores*

230 Pierre de Coubertin va dir que les lletres i les arts sempre havien estat íntimament relacionades amb el moviment olímpic. En les seves Memòries hi ha un capítol específic sobre aquest tema (VIII): *La crida de les Lletres i les Arts*. El 1906 va impulsar l'organització d'una Conferència consultiva de les arts, les lletres i l'esport a París: *"La Conferència va complir el seu principal objectiu, i es va proposar al COI crear cinc concursos d'arquitectura, escultura, música, pintura i literatura, amb obres sempre inèdites, directament inspirades per la idea esportiva, els concursos de la qual haurien d'incorporar-se en endavant a la celebració de cada olimpíada"*.

especials, un relleu d'atletes, vestit al mode clàssic, transportaria aquesta aigua mediterrània recollida a Empúries a Barcelona, en la data inaugural dels Jocs i amb la precisió deguda perquè l'entrada de l'últim atleta a l'estadi de Montjuïc coincidís amb el moment precís de la inauguració. Aquest atleta, amb la seva àmfora, pujaria a un lloc, probablement on avui es troba el marcador de vidre, i on s'hauria construït una cascada lluminosa i un sortidor –sabem que s'ha encarregat ja un avantprojecte al cèlebre enginyer luminotècnic Bohigas[231]*, l'inoblidable mag de la nostra Exposició Internacional- i vessant l'aigua d'aquesta, posaria automàticament en marxa la cascada i el sortidor lluminós, que funcionaria durant la celebració de la quinzena dels Jocs ininterrompudament, dominant la ciutat, per extingir-se tan sols, lentament, quan es clausurin. Com és intenció del Comitè Organitzador celebrar, a la nit, la cerimònia d'obertura, no hi ha dubte que aquesta tindria una gran vistositat. L'aigua del Mediterrani serà, doncs, l'element natural d'aquests Jocs. Jo, que ja he somiat cent vegades aquesta cerimònia, comparant-la amb les d'altres Olimpíades a què he tingut ocasió d'assistir, m'atreveixo a predir-los que serà quelcom inoblidable"*[232].

L'aigua no va ser l'única idea innovadora aportada pel periodista Carles Pardo, al març, des de la pàgines de la revista *Destino* llançava la pregunta: *I per què no l'olimpíada blanca del Mediterrani?*. "*La idea és muntar en el pròxim hivern els I Jocs Blancs del Mediterrani, comprenent competicions d'esquí, patinatge i hoquei sobre gel… Aquests Jocs podrien fer-se sense grans dispendis. Núria i la Molina disposen avui d'una sèrie d'instal·lacions que només haurien de ser parcialment millorades, com les pistes de gel de Núria i el trampolí de la Molina… D'altra banda aquesta Olimpíada blanca uns mesos abans dels Jocs d'estiu seria un magnífic banc d'assajos per veure fins a quin punt l'organització dels Jocs ho ha previst tot i funciona com cal*"[233]. El següent pas era aconseguir el suport i la complicitat dels dirigents federatius, "*la idea que aquí llancem… ha anat, segons sembla, guanyant cos entre els dirigents dels nostres esports de neu i gel*"[234]. També des de les pàgines d'*El Mundo Deportivo* va enviar diversos missatges al comitè organitzador dels Jocs Mediterranis, "*prego abans que res mil disculpes al comitè organitzador dels Jocs, sobre els quals recau tant de treball i tantes responsabilitats que cal fer en molt escassos mesos, i per posar-me potser pel que a primera vista no m'importa, i sotmetre'ls un projecte esbossat d'alguna cosa que, al meu parer, haurien d'impulsar i portar endavant, els Jocs Blancs del Mediterrani*". Per a Carles Pardo, que havia assistit com a corresponsal de premsa als Jocs Olímpics de Saint Moritz el 1948 i Oslo 1952, hi havia un objectiu afegit, "*fer alguna cosa nova i superar Egipte*", en clara referència als Jocs d'Alexandria. Era evident que li havia dedicat temps a elaborar el projecte, i prova d'això van ser dos nous articles publicats en *El Mundo Deportivo*. El primer exposava el programa esportiu, que dividia en dues branques: esquí i patinatge sobre gel. "*En esquí, es disputarien títols olímpics mediterranis de descens eslàlom gegant i eslàlom normal en categories masculina i femenina. Només per a homes, el fons 18 quilòmetres, salts, relleus 4 x 10, i prova de patrulles militars. Annexes a aquestes proves hi hauria els títols de combinada nòrdica (fons i salts) i combinada alpina (eslàlom i descens).*

231 Carles Bohigas (1898-1979) enginyer, arquitecte, luminotècnic i escriptor, a més de la Font Màgica de Montjuïc, construïda el 1929 amb motiu de l'Exposició Universal, és creador, entre d'altres obres, del transbordador aeri situat al port de Barcelona, i que va des de la Barceloneta a Montjuïc, i de la il·luminació artística de la Sagrada Família.

232 *Destino* 1 de maig de 1954.

233 *Destino* 6 de febrer der 1954.

234 *Destino* 3 d'abril de 1954.

En patinatge hi hauria campionat d'hoquei sobre gel, curses de patins sobre 500, 1.500 i 10.000 metres en pista, les distàncies olímpiques, només per a homes, i tornejos de patinatge artístic individual homes, dames i parelles mixtes"[235].

En el segon article analitzava les cerimònies, les instal·lacions i, concloïa, exposant la possibilitat d'incloure nous esports. Per a la cerimònia d'inauguració considerava dues opcions. "*Ribes és una simpàtica i atractiva població pirinenca… és tot un capítol en la història del nostre esquí, en els seus prats es van disputar els primers i pintorescos concursos d'esquí i luge dels que tenim notícia, d'altra banda em sembla una població amb suficient esperit cívic… Puigcerdá, podria també ocupar aquest lloc per a la cerimònia inaugural, també posseeix, qui ho dubta, capacitat i atractius*". Quant a les instal·lacions poques eren les millores que calia efectuar. "*A la Molina millorar el trampolí de salts… instal·lació d'unes tribunes fixes a la Font de Canaleta… instal·lació d'un centre adequat de ràpides comunicacions en un edifici especial de fusta… i procurar que les instal·lacions hoteleres que hi ha en construcció s'acabin. A Núria: ampliació a mesures reglamentàries per a l'hoquei de la pista de gel del Santuari… resolució dels problemes de comunicació sol·licitant la instal·lació d'una moderna central telefònica i telegràfica*". Carles Pardo proposava afegir tres nous esports. La prova de patrulles militars es "*desenvoluparia de Núria a la Molina, escalant el Puigmal, per equips formats per un oficial i tres soldats alpins amb un fusell i equip reglamentari, intercalant una prova de tir sobre tres globus o blancs fixos*"; la prova de bobs, "*els trineus que descendeixen per un sinuós tub de neu a la Molina*"; i el pentatló d'hivern "*reservat a militars… és a dir, esquí de fons (10 quilòmetres), esquí alpí (descens), tir de pistola, esgrima i concurs hípic*"[236]. El projecte era ambiciós, però difícilment realitzable. Probablement Joan Antoni Samaranch li va dir a Carles Pardo que deixés de pressionar en aquesta direcció. El que és cert és que no va sortir cap notícia més a la premsa, i fins el 1979 no tornaria a parlar-se d'aquest tema, i novament a proposta de Carles Pardo[237].

En els següents mesos l'estat de les instal·lacions va continuar ocupant l'interès informatiu. Primer va ser el canal de rem al riu Llobregat. "*L'únic inconvenient a la pista del Llobregat –dues petites corbes fàcilment corregibles- serà esmenat abans dels pròxims Jocs del Mediterrani, i ja les nostres primeres autoritats han pres els acords pertinents per convertir el nostre riu en la millor pista de rem, autènticament internacional, que pot disposar Barcelona*"[238]. Després li tocaria el torn a la piscina municipal de Montjuïc, que havia estat construïda amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona el 1929. La natació era un dels esports bàsics del programa olímpic, i era necessari escometre una sèrie de millores per condicionar-la als requeriments exigits per la federació internacional. "*Per comprovar sobre el terreny les obres que calia fer en la nostra piscina municipal, va estar en l'esmentada instal·lació l'excel·lentíssim senyor alcalde de Barcelona, el senyor Antonio M. Simarro, el qual va estar acompanyat a més del delegat municipal d'esports i tinent d'alcalde, Carlos Pena Cardenal, i el vicepresident de la Federació Catalana de Natació, Juan Vergé, amb altres directius d'aquest organisme, i van estudiar sobre el terreny les reformes que han d'introduir-*

235 *El Mundo Deportivo* 5 d'abril de 1954.

236 *El Mundo Deportivo* 7 d'abril de 1954.

237 *El Mundo Deportivo* 16 de setembre de 1979.

238 *El Mundo Deportivo* 16 de maig de 1954.

se i ja estan planejades pels arquitectes municipals per aquesta piscina. El criteri del nostre ajuntament és millorar la nostra piscina municipal –que precisament aquest any compleix vint-i-cinc anys- situant-la a l'alçada de les millors del món, perquè sigui un digne escenari dels II Jocs Mediterranis"[239].

L'altra instal·lació que va acaparar l'interès de la premsa, i va despertar la polèmica, va ser l'estadi municipal de Montjuïc. El motiu, llogar-lo a una empresa privada per a la celebració d'un espectacle automobilístic de *stock-cars* (auto-rodeo). *El Mundo Deportivo* va criticar aquesta decisió de manera enèrgica, ja que es posava en risc no sols la gespa de la instal·lació sinó també la pista de cendra. I recordava als lectors que, anys abans, ja s'havien oposat a la celebració de proves de motociclisme de la modalitat *dirt-track*[240]. "*No sols ens manifestem contraris a la seva celebració per una qüestió d'ètica esportiva, sinó també perquè vam veure el perill que corria la magnífica pista d'atletisme. I va ser precisament arran dels arguments en què basem aquesta defensa, que els empresaris i el municipi van voler fer una prova demostrativa que els nostres arguments eren erronis, estenent tires de paper de bobina de diari sobre la pista d'atletisme, i escampant-hi sobre una capa de trenta centímetres de cendra, sobre la qual havien d'evolucionar els motoristes. D'aquesta manera, segons ells, podrà comprovar-se davant els representants de la premsa barcelonina, que les motos en els seus derrapatges no arribarien a trencar la capa de paper*". Els resultats van atribuir la raó al Mundo Deportivo ja que la pista va patir greus desperfectes. Ara, novament, es temien el pitjor, es posava en alt risc "*la millor catifa d'herba que existeix en cap terreny de joc d'Espanya*"[241]. En termes similars es manifestava la revista Destino. "*Ens arriba una pèssima notícia… Es tracta de les anomenades curses de cotxes usats on valen tota mena de xocs, derrapatges, tombarelles i accidents… la destrossa que aquests vehicles causen als terrenys és tal, que a París, per exemple, un terreny particular… L'estadi de Montjuïc és una obra molt bella, que va costar molts diners –les seves pistes de cendra van ser construïdes ni més ni menys que pel tècnic finlandès Pícala- i és un dels béns esportius més importants de la ciutat, perquè pugui ser posat a disposició d'uns empresaris d'un espectacle, que posarà seriosament en perill les magnífiques pistes i l'impecable gespa, un dels millors del món…*"[242]. Fins a atletes anomenats com Gregorio Rojo, Antonio Amorós, Sebastià Junqueras i Alfons Vi Quadras, es van posar en peu de guerra i van remetre una carta al director: "*En nom de tots els atletes afectes la Federació Catalana li preguem faci públic el nostre desgrat i disconformitat per la utilització de l'estadi, per a un espectacle pseudoesportiu muntat per una empresa privada estrangera… L'estadi no ha de comercialitzar-se. I si es fa, l'acte significaria una desconsideració a l'atletisme, esport bàsic i educatiu, que com a tal és el que major suport oficial mereix en totes les nacions*". Al final les intenses pressions exercides pels esportistes, mitjans de comunicació i el *sentir ciutadà*, van portar al governador civil de la província Felipe Acedo, que era conseller nacional i cap provincial del Moviment de Barcelona, a denegar el permís governatiu per a la seva celebració. "*El senyor Acedo, amb tan encertades com a prudents mesures, s'ha fet creditor de la gratitud eterna, no sols dels atletes i esportistes purs que utilitzen l'estadi, sinó de milers de ciutadans barcelonins, perfectament coneixedors del que aquesta*

239 *El Mundo Deportivo* 22 de maig de 1954.

240 Cursa de motocicletes a la pista ovalada de l'estadi.

241 *El Mundo Deportivo* 9 de juny de 1954.

242 *Destino* 5 de juny de 1954.

instal·lació significa, que ha de ser escenari dels II Jocs Mediterranis"[243].

Com ja succeí el 1951, Barcelona va acollir el Mundial d'hoquei sobre patins i es va fascinar amb el triomf de la selecció espanyola, que va acabar la competició imbatuda; va derrotar l'etern rival Portugal 3-0; i va ser l'equip amb millor *goal-average* i menys golejat del campionat. Una de les notes curioses va ser que, a causa de la pluja, van haver de traslladar-se alguns partits del pavelló d'esports descobert al Gran Saló o Sala Oval del Palau Nacional de Montjuïc. El balanç de l'esdeveniment no va poder ser més positiu. "*Han acabat els Campionats del Món de la millor manera que podien acabar… els nostres jugadors han reconquistat el títol mundial i Barcelona ha ofert al món una organització que, sense caure en tòpics, es pot qualificar de perfecta*"[244]. Per segona vegada el cervell i alma mater del torneig va ser Joan Antoni Samaranch que va consolidar el seu prestigi com a directiu, i el va encimbellar a la presidència de l'acabada de crear Federació Espanyola de Patinatge[245]. La competició va servir, a més a més, per organitzar al Palau de la Virreina la II Exposició Internacional de Filatèlia Esportiva, mostra en què van participar quaranta expositors nacionals i trenta estrangers pertanyents a onze països. El Gran Premi de l'Exposició portava el nom de Joan Antoni Samaranch Torelló. El jurat, que va ser presidit per J. Clemente Gonzalvo, va concedir el trofeu Samaranch a Miguel Oliveres de Olot per la seva col·lecció conjunta de segells i mata-segells esportius.

Al principi de juliol es va reunir el comitè organitzador dels Jocs. La primera part de la reunió va estar centrada en els informes de les federacions. Entre els temes presentats va figurar la necessitat d'importar embarcacions de rem i la contractació d'un entrenador estranger per a l'equip nacional de lluita. El plantejament que es tenia inicialment per allotjar als equips resultava, si més no, sorprenent, "*sembla que es durà a terme a les instal·lacions esportives de Montjuïc o en altres llocs mitjançant el condicionament de tendes de campanya*"[246]. El pressupost estimat rondava els deu milions de pessetes. En un altre ordre de coses es va acordar *elevar a la superioritat* l'edició d'un segell esportiu commemoratiu d'aquestes efemèrides.

Aquest mes la revista *Antorxa* recollia una entrevista al tinent d'alcalde Carlos Pena Cardenal[247] i un reportatge fotogràfic on explicava a l'entrevistador, Rafael Gómez Redondo, tots els preparatius que el comitè organitzador estava duent a terme i com avançaven les obres de les instal·lacions. L'entrevista s'havia iniciat al despatx del regidor, però al final, per comprovar *in situ* com anaven les obres de les instal·lacions, es van desplaçar a Montjuïc amb cotxe. El més rellevant de l'entrevista va ser la resposta a com s'explotaven o gestionaven les instal·lacions, ja que és un model diferent del que es feia en la resta d'Espanya, on són les institucions –bàsicament els municipis- les que gestionen els equipament. "*L'ajuntament no explota res. Les construeix i les cedeix als clubs i a les*

243 *Destino* 19 de juny de 1954.

244 *El Mundo Deportivo* 11 de juny de 1954.

245 *El Mundo Deportivo* 3 de juliol de 1954. Es creà la Federació Espanyola de Patinatge.

246 *El Mundo Deportivo* 3 de juliol de 1954.

247 *Antorcha* núm. 56, 15 de juliol de 1954.

societats perquè elles ho facin. A nosaltres l'únic que ens preocupa és que es practiqui esport, molt d'esport".

A l'agost, l'organització dels Jocs Mediterranis i l'Esport Espanyol es van convulsionar amb la defunció, als 71 anys d'edat, del president del Comitè Executiu: Santiago Güell López Bacigalupi i Brú, baró de Güell. Aquest noble, que tenia profunds llaços en el món industrial i financer de la ciutat, era membre des de 1922 del Comitè Internacional Olímpic. En el moment de la seva mort ocupava també els càrrecs de vicepresident del Comitè Olímpic Espanyol, president del Círculo Eqüestre i president interí de la Junta de Govern del Gran Teatre del Liceu. El sepeli va constituir una imponent manifestació de dolor, i hi van assistir nombroses autoritats i representants de clubs i federacions esportives. En el Butlletí del CIO Joan Antoni Samaranch va escriure un panegíric del *plorat* baró de Güell, "*que ens ha llegat als espanyols un testament esportiu que són aquests Jocs Mediterranis*". També garantia que la línia de treball seria la mateixa, ja que per a president del comitè organitzador havia estat designat el tinent general Moscardó. "*El nostre país cerca amb això posar el seu gra de sorra en aquesta magnífica feina del CIO com s'ha demostrat en les últimes olimpíades on no hi ha barreres de llenguatge, de races, ni polítiques, i on l'esport 'amateur' es comprèn i estima, on l'educació del públic ens fa oblidar que estem fora de les nostres llars, i on, en fi, es troben les bases per a la unió dels homes de bona voluntat que estimem l'esport i sabem que un món millor només pot recordar el lema de mens sana in corpore sano*"[248]. Segons el parer de Samaranch el paper del tinent general Moscardó era clau per a "*unir, encara més si és possible, les voluntats dels directius madrilenys i barcelonins*"; i la unió institucional imprescindible, "*aquesta unió, que jo he preconitzat en tantes ocasions, i que en portar-la a la pràctica en un esport determinat ha donat tants dies de glòria esportiva a Espanya, és completament imprescindible per aconseguir resultats positius. I si en aquesta ocasió està en joc el prestigi de l'esport nacional, és obligació de tots nosaltres, des de qualsevol lloc, posar la màxima bona voluntat i demostrar al món que al nostre país se sap fer esport i se sap organitzar*"[249].

Al setembre va sortir publicada una llarga entrevista al tinent d'alcalde Carlos Pena Cardenal i que portava la signatura de Lluís Meléndez, un periodista que havia estat un gran atleta -havia arribat a posseir tots els rècords d'Espanya des dels 1.500 als 10 quilòmetres-, i va participar en els Jocs Olímpics d'Anvers el 1920. L'entrevista es va efectuar al local del comitè organitzador, situat a la Rambla de Santa Mònica 22, 2n pis. El pressupost rondava els quaranta milions de pessetes. "*Miri, us el llegiré per partides. Condicionament de l'estadi 2.5 milions de pessetes. Construcció del palau d'esports 15 milions. Elevació de les tribunes d'un dels sectors laterals, i construcció de planta d'una altra a la piscina de Montjuïc, per aconseguir un aforament de deu mil persones, 3 milions de pessetes. Afegeixi a tot això uns 10 milions més per a despeses d'organització i faci la suma*". Els ingressos, fonamentalment per taquillatge, s'havien calculat en uns 5 o 6 milions de pessetes. Joan Antoni Samaranch, que estava present en l'entrevista, va puntualitzar que "*de totes maneres és sabut que tots aquests grans certàmens –Exposicions Universals, Jocs Olímpics, etc.- s'organitzen sabent que han de donar pèrdues. L'important és que, en el cas dels Jocs Mediterranis, el que es construeixi quedarà per a la ciutat, i celebrar-los repercuteix en propaganda favorable per al país*". Una pregunta obligada tenia a veure amb l'allotjament dels atletes, ja que s'havia pensat en la possibilitat de posar-los en un campament en tendes de campanya. "*Es va presentar un projecte*

248 Butlletí Oficial del CIO octubre de 1954.

249 *Antorcha*, revista de la Delegació Nacional d'Esports núm. 57, 15 d'octubre de 1954.

en aquest sentit, un més entre els molts que arriben a aquesta taula, fonamentat que potser hi hauria dificultats per allotjar-los en hotels. Però aquesta qüestió de l'allotjament està en estudi, pensant d'allotjar-los a tots en hotels. Si no n'hi ha suficients a l'interior de la ciutat, es recorrerà als dels voltants, que en total permeten una capacitat bastant important". Preguntat sobre la data prevista per col·locar la primera pedra del nou pavelló d'esports, va informar que no hi hauria cerimònia d'inauguració, "*perquè això no pasa de ser un pur formulisme espectacular, que amb massa freqüència queda en això. Per a nosaltres el que té importància és col·locar l'última pedra. I el dia que es faci l'última paletada d'argamassa a aquest palau, serà, en tot cas, quan haurà arribat el moment de festejar-ho*"[250].

En una entrevista prèvia el mateix Pena Cardenal havia manifestat al periodista Tomás Hernández, del *Diari de Barcelona*[251], la possiblitat de què el nou pavelló d'esports portés el nom del desaparegut Baró de Güell. "*És una idea que ja se m'havia ocorregut i per la meva part ho veuria amb moltíssim gust que se li donés el nom del Baró de Güell. Al cap i a la fi era el president dels II Jocs Mediterranis, i gaudia de gran prestigi en el món de l'esport, potser com cap altre espanyol, donat que era el degà dels que formen part del Comitè Olímpic Internacional*".

Una de les notícies que va impactar a l'opinió pública era la possibilitat que a l'interior del palau d'esports es construís una piscina a l'estil de Wembley Pool[252]. "*Els arquitectes i tècnics ja estan estudiant el problema, gens fàcil, de la seva adaptació, tenint en compte que sobre la piscina, i quan aquesta no s'utilitzés, hauria d'anar un parquet per a esports de pista. Al local londinenc de Wembley Pool l'afer està perfectament resolt i, segons sembla, un dels arquitectes es disposa a traslladar-se a Londres per estudiar detalls del sistema*"[253]. Carles Pardo, autor d'aquestes línies, visitaria el palau d'esports acompanyat del periodista francès Fernand Albaret, de *L'Equipe*, el qual es va mostrar sorprès de la bellesa de la instal·lació i li va assegurar que "*només hi ha un nou Palau d'esports a Europa que se li sembli, el de Dortmund, construït tot d'alumini i vidre*".

A la fi de setembre, Pena Cardenal i Joan Antoni Samaranch, que havien estat comissionats pel Comitè Olímpic Espanyol, es van traslladar a Roma i París per reunir-se amb directius dels comitès olímpics francès i italià i de les federacions nacionals dels respectius països. En un principi estava previst que la delegació de cada país estigués formada per 250 atletes. Ambdós països van sol·licitar que, a fi d'assolir la preparació dels atletes, sobretot dels esports d'estiu, es retardés l'inici dels Jocs a la primera setmana de juliol[254].

---

250 *El Mundo Deportivo* 23 de setembre de 1954.

251 *Diari de Barcelona* 24 d'agost de 1954.

252 El Wembley Arena Pool, situat davant de l'estadi de Wembley, va ser construït el 1934 per Arthur Elvin amb motiu dels Empire Games (Jocs de l'Imperi). En els Jocs Olímpics de Londres 1948, s'hi van celebrar proves de natació, salts, waterpolo i boxa.

253 *Vida Deportiva* 27 de setembre de 1954.

254 *El Mundo Deportivo* 29 setembre 1954.

Al principi d'octubre, el redactor cap del diari francès *L'Equipe*, Gaston Mayer, que era a més a més un dels tècnics d'atletisme més prestigiosos del món, va venir a la ciutat comtal per reservar hotel per als redactors, fotògrafs i personal auxiliar del diari, i per conèixer de primera mà com evolucionava l'organització de l'esdeveniment. Novament l'entrevista va anar a càrrec de Lluís Meléndez. El periodista francès va afirmar que "*no esperava ni trobar un plantejament d'organització tan perfecte i acabat, ni unes construccions tan avançades. L'amic Samaranch s'ha desviscut per atendre'm, mostrar-me el projecte, plans i visitar les instal·lacions… L'estadi és magnífic, de les pistes tenia excel·lents referències…i el palau d'esports serà una cosa magnífica, sens dubte un dels millors i més bonics d'Europa…*". Samaranch sabia perfectament que el tracte amb la premsa estrangera era essencial per al projecte, i sobretot perquè donessin fe de la capacitat organitzativa de la ciutat. Cal tenir en compte que Gaston Mayer era una ploma prestigiosa i tenia bons amics al si del moviment olímpic.

A mitjan octubre van donar començament les obres de remodelació de la piscina de Montjuïc. Estava previst demolir el xalet que s'utilitzava com a vestidor, i al seu lloc es construiria una àmplia graderia, d'aquesta manera la instal·lació podria acollir prop de 10.000 espectadors. L'altra actuació era instal·lar una nova depuradora d'aigua. En qualsevol cas des de l'ajuntament eren conscients que la ciutat tenia un greu dèficit de piscines cobertes. No obstant això les previsions eren encoratjadores, per a l'any següent s'havia prevista la construcció d'una nova piscina al barri de Poble Nou –piscina que seria gestionada pel CN Poble Nou-; i ja se cercaven solucions per a la cessió d'uns terrenys a la Ronda de Sant Pau per construir-hi una piscina que se'n cediria gestió al CN Montjuïc. És convenient remarcar que des d'un principi es va considerar que la millor fórmula per gestionar els equipaments esportius era a través de la cessió d'aquests a entitats esportives, i no gestionar-los directament des de l'administració amb funcionaris municipals.

Coincidint amb les obres de remodelació de la piscina municipal es va reunir el comitè organitzador dels Jocs Mediterranis a Madrid. Un cop acabada es va informar els mitjans de comunicació que les dates definitives de l'esdeveniment serien del 13 al 26 de juliol de 1955, i que la cerimònia d'inauguració tindria un accentuat *caràcter hel·lènic*. La flama sagrada d'Olímpia era substituïda per l'aigua del *Mare Nostrum*, i la torxa per l'àmfora. "*Durant el certamen hi haurà, així mateix, representacions de dansa al teatre grec, exposicions d'art, concerts, etc. I tenim un gran interès en què Grècia, pel que simbolitza en el món de l'esport i la cultura, vingui amb una representació el més àmplia possible*"[255]. No obstant això el canvi de data va provocar que no pogués arribar a Barcelona una etapa del *Tour* de França, "*el que no s'ha vist mai i difícilment es tornarà a veure*". L'ajuntament de Barcelona estava disposat a acceptar l'oferiment del diari *L'Equipe*, però va desistir a causa d'una clàusula relacionada amb els esdeveniments amb etiqueta olímpica: "*no s'autoritzarà cap manifestació d'esport professional durant els dies de celebració dels Jocs Olímpics*"[256]. Els organitzadors del Tour van entendre el raonament i van deixar la porta oberta a Barcelona "*per ser final d'etapa un any pròxim*". Aquesta decepció es va veure en part compensada per la inclusió del ciclisme en carretera dins el programa esportiu dels Jocs Mediterranis. Durant el viatge que Samaranch havia efectuat a París i Roma va tenir

255 *El Mundo Deportivo* 16 d'octubre de 1954.

256 *El Mundo Deportivo* 29 d'octubre de i 3 de novembre de 1954.

l'oportunitat de conversar amb Achile Joinard, president de la Federació Francesa i de la Unió Ciclista Internacional, el qual li va garantir que als Jocs acudirien els millors ruters amateurs de França i Itàlia. No obstant això la família ciclista estava molesta, les subvencions a les entitats havien decrescut, no s'anava a construir un velòdrom dins el palau d'esports com era el seu desig i s'havia promès, i la gota que va omplir el got va ser la renúncia a rebre el *Tour*. Tanmateix sembla raonable pensar, que aquesta renúncia estava motivada més per qüestions de caràcter econòmic, que no a uns criteris marcats pel CIO. L'ajuntament havia de fer front en aquells moments a copioses despeses i, probablement, finançar l'etapa barcelonina del *Tour* escapava a les seves possibilitats.

També a l'octubre van visitar Barcelona l'inspector general d'Esports, general Ricardo Villalba, i el secretari general d'Esports Francisco Cadenas. El primer es va desplaçar per mantenir reunions de treball amb els dirigents i entrenadors de les federacions de natació, gimnàstica i atletisme. El general Villalba era un defensor de les sortides a l'estranger, "*poden aprendre més els nostres atletes competint, avui amb uns i demà amb uns altres, que no aprenent empíricament, com ho hem estat fent fins ara*". I també creia que una manera de progressar per a un esportista eren becant-lo, "*aquesta és una cosa que ja fa temps vaig portar a la pràctica, encara que amb un pla modest, a l'Escola Central de Gimnàstica de Toledo, quan jo era el seu director. Sens dubte això evitaria que nois que comencen en l'esport 'amateur', es passin després al professionalisme, atrets pel miratge dels diners*"[257]. La visita de Francisco Cadenas responia a una invitació efectuada per l'alcalde per inspeccionar les obres de les instal·lacions esportives i, simultàniament, inaugurar oficialment les oficines del comitè organitzador. La *benedicció* del recinte va anar a càrrec del rector de l'església de Santa Mònica. Acabada la cerimònia els invitats, entre els que estaven el marquès de la Mesa de Asta, delegat a Catalunya de la Delegació Nacional d'Esports, i Carlos Pena Cardenal, van recórrer les diferents dependències amb les parets decorades amb fotografies i plànols de les diverses obres i projectes que estaven en marxa.

La tardor barcelonina es va vestir de gala per acollir un altre gran esdeveniment internacional: l'última prova del Gran Premi de Fórmula 1[258]. Com ja succeí en l'edició de 1951 va ser un rotund èxit[259], i el mèrit requeia en un grup de dirigents voluntaris de la Penya Rhin. "*El poder atractiu de la cursa va ser immens; va atreure una gran multitud al circuit de Pedralbes, com potser mai s'havia vist, que sota el dosser d'un esplèndid matí va acudir a contemplar el gran espectacle esportiu que Penya Rhin li brindava, fruit de l'esforç de molts mesos de treball*"[260]. En aquesta oportunitat el vencedor de la prova va ser l'anglès Mike Hawthorn al volant d'un Ferrari. L'espanyol Francisco Godia va aconseguir un meritori sisè lloc, i l'argentí Juan Manuel Fangio li va arrabassar el títol a l'italià Alberto Àscari[261], que s'havia proclamat campió de la Fórmula 1 el 1952 i 1953.

257 *El Mundo Deportivo* 17 d'octubre de 1954.

258 El 1952 i 1953 no es va celebrar.

259 Després d'aquest Gran Premi no se'n tornaria a fer un altre al nostre país fins al 1967.

260 *La Vanguardia* 26 d'octubre de 1954.

261 Alberto Àscari moriria un any més tard fent unes proves al circuit de Monza.

La primera retransmissió esportiva per televisió va tenir caràcter experimental en els Jocs Olímpics de 1936[262]. Es van emetre un total de 72 hores, però només van poder gaudir-les els ciutadans de Berlín i Postdam. El nostre país s'afegiria a aquesta cursa molt més tard. El 24 d'octubre de 1954 va tenir lloc la primera retransmissió en proves, un partit de futbol de la primera divisió entre el Reial Madrid i el Racing de Santander. Televisió Espanyola no va començar fins el 1956. La primera retransmissió televisiva en directe es faria el 27 d'abril de 1958, un partit de vuitens de final de la copa del Generalíssim entre els eterns rivals de la capital Reial Madrid i Atlètic de Madrid. "*La televisió pública, davant la importància de l'esdeveniment, va desplegar a l'estadi metropolità una cobertura no vista fins aleshores al nostre país… El procediment de la retransmissió va ser el següent: les càmeres recollien les imatges del camp i el seu senyal arribava a la unitat mòbil que, al seu torn, la retransmetia per mitjà d'una antena parabòlica cap a un enllaç microones situat a la terrassa d'un edifici pròxim a l'estadi. Des d'allà les imatges viatjaven en línia recta fins al Passeig de l'Havana*"[263]. Potser serà interessant significar que amb anterioritat -13 de març- es va efectuar en diferit la retransmissió de la trobada entre les seleccions d'Espanya i França. El locutor en ambdós casos va ser Matías Prats Cañete, la seva inconfusible veu arribaria a totes les llars espanyoles durant la dictadura franquista, no en va treballar per a la ràdio, la televisió i el NO-DO[264].

Altres curiositats esportives d'aquestes dates, i que tenen com a fil conductor el futbol, va ser el naixement del programa radiofònic Carrusel *Deportivo* i l'estrena de la pel·lícula *Once pares de botas*. Els aficionats de l'esport rei tindrien, a partir d'aquest instant, l'oportunitat de seguir les evolucions de les seves estrelles i equips a través de les ones de ràdio i les pantalles cinematogràfiques. Els diumenges al vespre milers d'aficionats sintonitzaven la *Cadena Ser* per seguir en directe, gràcies a una desena de corresponsals novells distribuïts pels camps de futbol del país, el desenvolupament de la jornada futbolística i, sobretot, les evolucions de la travessa. Aquest reeixit programa, ideat pel locutor i presentador xilè Bobby Deglané[265], el *pobre locutorsito*, va estar dirigit inicialment i fins a la seva jubilació el 1982 per Vicente Marco. Al setembre s'havia estrenat a Madrid i Barcelona *Once pares de botas*, una pel·lícula dirigida per Francisco Rovira Beleta, on sortien José Suárez, Pepe Isbert, Elisa Montes i Mary Santpere, acompanyats d'un nodrit ramell de famosos futbolistes: Samitier, Zarra, Ramallets, Di Stefano, Molowny, Venancio i Roque Olsen. La pel·lícula és una comèdia "*d'alegres i relliscoses situacions, més també humanitzada pel continu bullir d'anhels i ambicions*". *Once pares de botas* no

262 Alguns autors sostenen que el primer esdeveniment esportiu televisat va ser un partit de beisbol entre Columbia Lions i Princenton Tigers emès per la NBC (National Broadcasting Company) el 17 de maig de 1939 des del camp de Baker a Columbia.

263 Per a més informació sobre aquest tema es pot consultar el document *Televisió i Esport, influència de la programació esportiva en el desenvolupament històric de TVE durant el monopoli de la televisió pública (1956-1978)* de Joseba Bonaut Iriarte, llicenciat i doctor de Comunicació Audiovisual per la Universitat de Navarra.

264 Noticiaris i Documentals Cinematogràfics. NO-DO va recollir imatges dels Jocs Mediterranis de 1955.

265 Roberto *Bobby* Deglané (1905-1983), en la dècada dels 30 fa de locutor animador de combats de boxa i *catch* en el Price de Madrid i Barcelona. El 1951 va crear l'espectacle estrella de la radiofonia espanyol: *Cabalgata fin de semana*. Després en van seguir d'altres com *La melodia misteriosa, Operación clavel, Toros y Desportes o Comando de éxitos.* També va participar en la fundació del diari esportiu *Marca.*

és la primera pel·lícula on apareixen els asos del futbol, aquest honor li correspon a *Campeones* (1943) de Ramón Torrado, on van debutar Ricardo Zamora *el divi*, Jacinto Quincoces , Guillermo Gorostiza i també hi sortia Bobby Deglané. Al principi de 1955 s'estrenaria *Los ases buscan la paz*, una altra pel·lícula de futbol dirigida per Arturo Ruiz Castillo, i el seu principal protagonista era l'ídol blaugrana Ladislao Kubala[266]. La pel·lícula narrava bastant fidelment els avatars que va haver de passar Kubala per fugir d'Hongria, triomfar al FC Barcelona i arribar a la selecció nacional[267].

Al novembre, el problema dels allotjaments dels atletes seguia sense estar del tot resolt. El periodista Carles Pardo, des de les pàgines de *Vida Deportiva*, va proposar la conveniència de disposar d'un *Poble Olímpic*, el qual "*fomentaria la major camaraderia dels atletes, influiria sobre la seva bona forma física i podria destinar-se després a Escola de Preparadors*". A més a més, tant "*a Londres com a Hèlsinki, i a Melbourne, van ser usades cases prefabricades; aquí es pot fer el mateix*". L'opció d'allotjar els esportistes a l'estadi s'havia pràcticament descartat, era una operació que resultava cara; no aportava la comoditat òptima als participants; generava problemes tècnics a l'organització a la instal·lació, i creava una imatge poc edificant. Per a Pardo l'alternativa d'allotjar-los en establiments hotelers tampoc el satisfeia, ja que "*si omplim els hotels de participants, on podran allotjar-se els turistes?*". D'altra banda els hotels no eren aconsellables, els esportistes "*viuen barrejats amb altres persones, en llocs sorollosos, i sense espais lliures ni camps d'entrenament pròxims*"[268]. Basant-se en tots aquests arguments considerava necessari construir una vila olímpica, amb cases prefabricades, a semblança de la de Richmond a Londres (1948) o la de Kapila a Hèlsinki (1952). Un vegada acabats els Jocs aquestes es podrien ocupar per a habitatges o oficines municipals i per crear una *Escola Nacional de Preparadors*.

A la fi de mes, i com a antesala de les eleccions municipals, va sortir a la llum el cartell anunciador dels Jocs Mediterrranis, que segons el parer de la majoria "*havia sabut conjugar magníficament el tema esportiu amb el caràcter mediterrani del certamen*"[269]. Es va distribuir per Barcelona, Madrid, les grans ciutats espanyoles i l'estranger, "*on serà profusament repartit*". El comitè organitzador tenia previst, que a partir d'aquest instant anirien apareixent butlletins informatius, "*artísticament editat, amb profusió de gravats i detall de l'organització dels Jocs*".

Les eleccions municipals encimbellen el consistori de Barcelona pel terç de corporacions, i amb només 34 anys, a Joan Antoni Samaranch. El seu nomenament va estar entelat per la defunció, dies abans, del seu germà August, que també havia estat un dels promotors de l'hoquei sobre patins a Espanya. En la seva semblança biogràfica publicada en els diaris s'assenyalava que Joan Antoni Samaranch: "*és natural de Barcelona i compte 34 anys d'edat i de professió tècnic tèxtil. És molt conegut en els mitjans industrials i esportius, nacionals i internacionals, especialment per la seva activa intervenció en l'hoquei sobre patins, del qual va ser introductor a Espanya, fins a aconseguir els triomfs coneguts que li han valgut a la nostra pàtria el campionat mundial de l'especialitat. És president de la Federació Espanyola de Patinatge,*

266 Vegeu l'entrevista a Kubala parlant d'aquesta pel·lícula en *El Mundo Deportivo* 31 d'octubre de 1954.

267 El 1956 un altre as del futbol, Alfredo Di Stéfano, debutaria amb la pel·lícula *La saeta rubia.*

268 *Vida Deportiva* 1 de novembre de 1954.

269 *El Mundo Deportivo* 21 de novembre de 1954.

vicepresident de la Internacional d'aquests esport, membre del Comitè Permanent dels II Jocs Mediterranis, vocal del Consell Directiu de la Reial Federació Espanyola de Futbol, i membre de la Federació Espanyola de Basquetbol. És militant de FE i de les JONS.

Està en possessió de diverses condecoracions de la Croada, de la comanda de l'Orde de Cisneros, medalla al mèrit esportiu nacional i medalla de la Diputació de Barcelona. Així mateix li va ser adjudicada la Copa García Doctor[270] *de la Delegació Nacional d'Esports per la seva meritòria actuació en aquest camp.*

Destaca també per la seva constant feina en la beneficència, seguint l'executòria dels seus il·lustres pares, el senyor Francisco Samaranch i la senyora Juana de Torelló de Samaranch, matrimoni que compta amb grans simpaties i prestigis en els diversos mitjans socials de la nostra ciutat"[271]. També van aconseguir la seva acta com a regidors altres dues personalitats relacionades amb l'esport; l'exinternacional de waterpolo Mateo Molleví Ribera pel terç sindical, i el directiu del FC Barcelona Narciso de Carreras[272] pel terç corporatiu.

Al desembre va aparèixer el I Butlletí Informatiu dels II Jocs Mediterranis. En la seva presentació les primeres paraules anaven dirigides a:

1 testimoniar la ferma adhesió a la doctrina olímpica instaurada pel baró de Coubertin.

2 supeditar-se a la disciplina del CIO, institució encarregada de preservar els principis confiats pel seu fundador: la comprensió i l'amistat fraternal entre els joves del món sencer.

Després es referendava la importància d'aquests Jocs Mediterranis, per sobre dels organitzats en altres regions i continents. Grècia, que forma part del *Mare Nostrum*, hi havia llegat la seva cultura i els jocs de l'estadi: "*Barcelona, que conserva orgullosa l'empremta d'aquesta civilització arribada a través del mar, vol que els II Jocs Mediterranis, els quals li han estat confiats, siguin sota tots els aspectes una evocació de l'època clàssica"*[273].

El segon article, *L'aigua serà el símbol dels Jocs Mediterranis*, portava la signatura de Carles Pardo. En l'article s'explicaven alguns detalls de la cerimònia inaugural a les ruïnes d'Empúries, i com estava previst transportar l'aigua en una àmfora grega des d'aquesta localitat i fins a l'estadi de Montjuïc. La cerimònia tindria un marcat caràcter retrospectiu i estaria carregada de simbolisme. L'aigua, envasada a l'àmfora, arribaria a la platja en una embarcació d'estil hel·lènic, i tripulada

270 Aquesta copa va ser instituïda el 1943 en memòria de l'atleta madrileny Fernando García Doctor, mort al front el 1937. García Doctor va ser un destacat atleta, recordista d'Espanya i campió absolut de martell el 1925, i de 1931 a 1935. Aquesta distinció s'entrega al dirigent que més hagi destacat en la feina directiva o en la promoció de l'esport.

271 *El Mundo Deportivo* 6 de desembre i *La Vanguardia* 7 de desembre de 1954.

272 Narcís de Carreras Guiteras (1905-1991) va arribar a ser president del FC Barcelona entre 1968 i 1969, i president de La Caixa de 1972 a 1987, data en què va ser substituït per Joan Antoni Samaranch. És autor de la famosa frase *El Barça és més que un club*, que va ser pronunciada durant la seva presa de possessió en el càrrec.

273 Butlletí informatiu JJ.MM. Barcelona núm. 1 de desembre de 1954.

per soldats i mercaders vestits a la usança hel·lènica. Allà seria entregada al primer rellevista, i a continuació portada a la ciutadella en ruïnes, on seria dipositada. A la nit es representaria una obra de teatre, i l'endemà emprendria rumb a Barcelona. "*Per al relleu dels atletes… s'establiria l'itinerari més curt, i sobre la base d'etapes curtes a fi d'assegurar la regularitat i la precisió de la marxa, tenint en compte que l'entrada de l'últim rellevista haurà de coincidir amb el minut previst en la cerimònia d'inauguració, en presència de tots els equips en formació al centre de l'estadi… Si tot això que s'ha detallat és més o menys realitzat, els Jocs Mediterranis hauran aportat una idea original a la història olímpica, en la qual, per tradició, el foc és l'element simbòlic*". Completaven la resta de la publicació una secció de breus notícies; una fotografia panoràmica de l'estadi; i un article sobre els Jocs regionals. En aquest article, signat per José M. Soler, s'incidia en la teoria que aquests Jocs van sorgir el 1948 com a conseqüència de la correspondència entre el president de la Federació Turca d'atletisme, Naili Moran, i el dirigent espanyol, José Corominas. L'objectiu era organitzar uns Jocs Mediterranis d'atletisme. Aquests Jocs mai arribarien a celebrar-se[274], però la idea va ser captada, desenvolupada, i executada per Taher Pachá. També hi havia un llarg article titulat *Influència de la dominació grega en els esports a Ibèria* signat pel prevere Luis Perramón. L'autor començava la seva exposició parlant de la importància dels Jocs Olímpics de l'antiguitat, i la incidència que la colonització grega va tenir sobre els pobles ibers, *que eren excel·lents guerrers i grans nedadors… i és més que probable que ells practiquessin el joc de la pilota*. El butlletí acabava amb el quadre de resultats d'atletisme dels Jocs Mediterranis d'Alexandria 1951.

Ja s'han comentat que els intents inútils del beisbol per entrar en el programa esportiu van fracassar, però a canvi van aconseguir que, després de més de cinquanta anys d'existència i de jugar en camps de futbol, es construís el primer camp reglamentari del país[275]. La construcció del camp era, d'altra banda, imprescindible: Barcelona havia estat elegida per acollir el II Campionat d'Europa de Beisbol[276]. El mèrit d'aquesta operació es deu a Jacinto Ballesté i al fotògraf Carlos Pérez de Rozas, que van cercar la complicitat, i van saber convèncer Joan Antoni Samaranch. Es va construir en un temps rècord i Montjuïc va ser el lloc elegit per fer realitat el somni dels practicants i aficionats al beisbol. "*Montjuïc s'està convertint en un magnífic parc d'esports. Per la seva immillorable situació de fàcil accés per als barcelonins i perquè, a més a més, soluciona el problema urbanístic d'aquell sector*"[277]. Barcelona era la ciutat amb el nombre més gran d'instal·lacions esportives, i "*comptarà, gràcies a la feina de l'ajuntament, amb el primer camp de beisbol que existirà a Europa, construït per iniciativa nacional, i. a banda de reunir magnífiques condicions esportives, consolidarà el prestigi espanyol davant els nombrosos equips estrangers que ens visiten*"[278]. La inauguració oficial del camp es va efectuar el 12 de desembre. Al costat del camp de beisbol es va construir una pista d'atletisme de cendra, que serviria com a espai d'entrenament en

274 El 1949 es va organitzar una trobada atlètica però només hi van participar dos països: Turquia i Grècia.

275 Des del primer partit celebrat a Barcelona el 1901 aquest esport es practicava en solars i, fonamentalment, en camps de futbol.

276 El primer Campionat d'Europa s'havia va disputar aquest estiu a la ciutat belga d'Anvers. Espanya va aconseguir la medalla de plata després de perdre la final amb Itàlia per 7-4.

277 *El Mundo Deportivo* 8 de maig de 1954.

278 *La Vanguardia* 6 de maig de 1954.

els Jocs del Mediterrani[279]. La pista constava de quatre carrers i una recta de 120 metres. Molts anys després aquestes pistes van quedar en desús i van ser utilitzades per disputar partits de softbol i de beisbol de categoria inferiors, i punt de trobada dels aprenents de torero barcelonins.

Malgrat que s'avançava lentament, els passos anaven bé direccionats. Els Jocs dels països riberencs del Mar Mediterrani estaven molt a prop. Es van constituir comissions de cadascun dels esports; les obres prosseguien el seu curs; aterraven al nostre país entrenadors estrangers, com era el cas de l'entrenador d'atletisme finlandès Olli Virho, que arribava amb l'esperança de millorar la *performance* dels atletes espanyols; i la muntanya de Montjuïc s'estava transformant en una ciutat esportiva. La flama de l'esperança s'havia encès. Barcelona tenia, un altre cop, l'oportunitat d'ensenyar la seva gran capacitat organitzadora, la seva cultura poliesportiva, iniciada a la fi del segle XIX, i per mostrar, als qui la visitessin, la seva hospitalitat. No obstant això també hi havia nuvolots sobre el firmament de l'esport espanyol. Als analistes esportius objectius i amb rigor periodístic no se'ls escapava que, en altres països pròxims al nostre, l'esport, en el seu conjunt, era millor tractat i gaudia d'una estructura organitzativa més moderna i dinàmic. Només hi havia una excepció, el futbol, que omplia els estadis i desfermava passions. Quin era el motiu que altres països estiguessin millor que Espanya? "*Simplement dirigents, directius realment capaços, que per haver fet esport coneguin els seus problemes, enfoquin les qüestions d'una forma purament esportiva, sense interferències de cap mena, i els donen les solucions justes, adequades, ràpides i, sobretot, el més allunyades possibles de l'incipient burocratisme que veiem, alarmats, com es van colant en certes federacions i organismes que controlen el nostre esport. Hi ha crisi d'autèntics directius d'esport al nostre país, de persones, entenguem-nos bé, que vulguin servir a l'esport, no servir-se'n com a plataforma… Persones que entenguin, que hagin fet de l'esport una part de la seva vida, són únicament les que ens fan falta. I la demostració es té en la vitalitat que tenen alguns petits esports al nostre país… Al costat d'això hi ha un problema de difusió, de falta d'instal·lacions, per fortuna aquest últim cada vegada menor, i d'entrenadors en els esports bàsics. Un atletisme o una natació en les seves etapes escolars, universitàries, que en definitiva tant es confonen amb els de la seva activitat normal, no poden ser propietat de ningú, ni és lògic que siguin parcel·la d'especulacions més o menys experimentals… Cal donar les màximes facilitats, suprimint condicions i burocratismes, és tota una feina de bon govern esportiu… Com a exemple gràfic al que diem pot citar-se el fet provat que, fins fa molt poc, els joves, d'una forma oficial, només podien jugar al futbol fins als setze anys, la qual cosa és completamenta absurd en un país precoç com el nostre, en què, per exemple Samitier va ser internacional als disset*"[280]. Altres com Santiago García[281] eren crítics i veien com un perill l'aparició de la publicitat associada a l'esport. "*Però hi ha una altra faceta que acaba de desnaturalitzar l'essència de l'esport. Això succeeix quan a l'esport se'l patrocina, se l'ajuda i se l'imposa, no com un mitjà per millorar les condicions físiques de la raça, que comporten avantatges de tota índole, sinó que és tutelat i és realçat per ser utilitzat com un aspecte de la propaganda d'un determinat sistema polític o de govern… quan els interessos comercials –molt respectables quant a l'activitat econòmica- interfereixen l'activitat esportiva, barregen en les seves característiques uns elements que constitueixen el pol oposat de la seva*

279 Aquesta instal·lació es va inaugurar el 3 d'abril de 1955.

280 *Destino* 25 de desembre de 1954.

281 Santiago García Martínez (1913-2009) va ser durant molts anys redactor en cap de la secció d'esports de *La Vanguardia* i va estar present en diversos Jocs Olímpics.

essència"[282]. En qualsevol cas els resultats esportius de l'any podia qualificar-se de bastant pobres, si bé la selecció d'hoquei havia recuperat l'entorxat mundial, la de futbol havia fracassat en el mundial i els resultats i marques dels esportistes espanyols en les competicions europees havien estat nuls.

També al terreny urbanístic la ciutat anava canviant a poc a poc de fisonomia. Durant l'any el treball dels serveis tècnics municipals va ser intens, ja que era obligat desenvolupar diversos plans parcials com a pas imprescindible per completar en pla general d'ordenació de Barcelona. A més de l'inici de les obres del palau d'esports i la piscina municipal; s'havien escomès obres de restauració en el conjunt arquitectònic medieval de les Reials Drassanes; i havien culminat les obres del nou edifici de l'Institut d'Estadística, situat en el Portal de l'Àngel. El pla de millores urbanes va arribar també als barris d'habitatges econòmics com a Habitatges del Congrés, Verdum, Trinitat, Polvorí i Turó la Peira, encara que en realitat en aquests barris brillaven per la seva absència els equipaments socials i estaven faltats de molts serveis. Quant a la política de transports el més destacable va ser l'obertura de cinc noves estacions en el metro transversal.

El delegat nacional d'Esports, tinent general Moscardó, en una entrevista publicada en *Dicen*[283] va fer un balanç quelcom diferent de l'any esportiu. "*Em satisfà el balanç, i no pel que de falaguer portin les victòries o molestin les derrotes, sinó perquè els esports s'estenen més i més, els que els practiquen sumen nous milers de nois de l'un i l'altre sexe i la idea esportiva -fer l'esport pel plaer d'executar-ho, amb disciplina i patriotisme- s'eixampla fins als últims confins de la nostra pàtria… Mai en la nostra pàtria, i en un mateix any, es van muntar tres tornejos mundials com l'any que finalitza: Campionat del Món Hípic a Madrid; Campionat Mundial de Tir al Colomí a Sant Sebastià; el Campionat Mundial d'Hoquei sobre patins a Barcelona, sense oblidar les proves automobilístiques al circuit de Pedralbes… Per a nosaltres els II Jocs Mediterranis són meta i gresol, i estem obligats a superar-nos en tots els aspectes… Els nostres nois estaran presents en gairebé totes les proves i tenint en compte l'entusiasme que tots estan posant, i la tenacitat amb què unes i altres federacions estan preparant als especialistes, jo confio en excel·lents papers*".

282 *La Vanguardia* 1 de gener de 1955.

283 *Dicen* 25 de desembre de 1955.

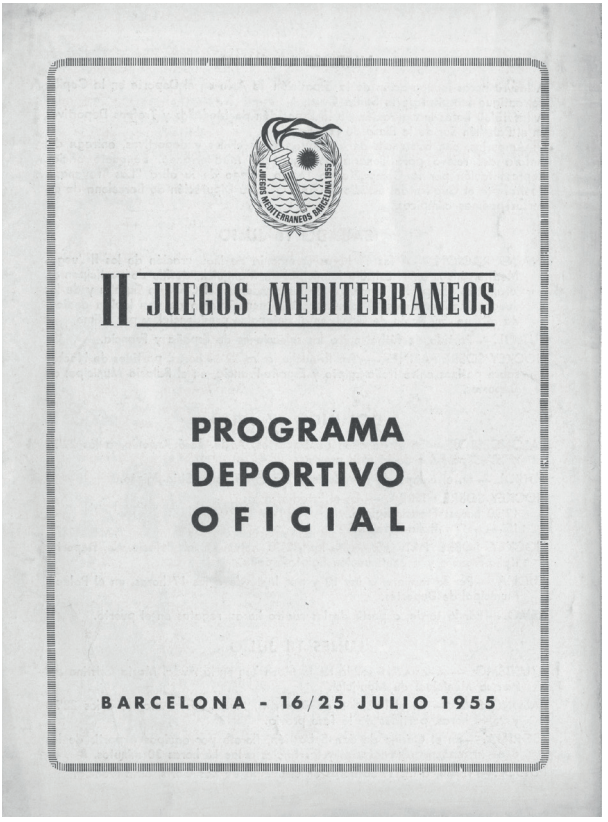
1955

L'any Dels II Jocs Mediterranis

GENER

A mitjan gener es va fer públic el programa esportiu dels Jocs, on es detallaven les competicions que se celebrarien entre el 16 i 25 de juliol. Els únics esports pendents de confirmació eren els d'equip, ja que el reglament dels Jocs Mediterranis establia un mínim de tres nacions inscrites per poder efectuar el torneig o competició. A diferència del que succeeix avui en els grans esdeveniments poliesportius, la majoria de les competicions d'equip es concentraven durant els primers dies. Per la seva banda el palau dels esports assumia el paper d'instal·lació estrella, ja que hi havia previstes sessions de matí, tarda i nit per poder acollir durant nou dies més de vint esdeveniments[284].

En l'entrega de les medalles al mèrit esportiu de la ciutat d'aquest any, va haver-hi constants referències als Jocs Mediterranis. En l'acte Lluís Sentís, president de la Federació Catalana de Rugbi, que va parlar en representació de les entitats, va remarcar la importància que aquest esdeveniment tindria per a l'esport espanyol i per a la ciutat. Per la seva banda el tinent d'alcalde Pena Cardenal va assenyalar que "*espero amb tota tranquil·litat els Jocs, perquè sé que Barcelona sabrà fer-hi honor a la seva gran capacitat esportiva*".

Una de les primeres accions empreses pel comitè organitzador va ser remetre els reglaments generals i el programa oficial. En la portada de les publicacions s'indicava que els II Jocs Mediterranis estaven sota l'alt patronatge de S.E. el cap de l'Estat Espanyol, Francisco Franco Bahamonde. En el fullet apareixia la relació dels membres dels diferents comitès:

284 *El Mundo Deportivo* 19 de gener de 1955.

Comitè Executiu del CIO:

President: Avery Brundage

Vicepresident: Armand Massard

Canceller: Otto Mayer

Membres:

- Lord Burghley
- Príncep Axel de Dinamarca
- Miguel A. Moenck
- Comte Paolo Thaon de Revel

Comitè Internacional dels Jocs Olímpics:

President: Mohammed Taher Pachá

Secretari Gral.: Otto Mayer

Membres:

- Angelo Bolanaki (Grècia)
- Mohammed Taher Pachá (Egipte)
- Armand Massard (França)
- François Pietri (França)
- Comte de Beaumont (França)
- Comte Paolo Thaon Revel (Itàlia)
- Geòrgia di Stefano (Itàlia)
- Xeic Gabriel Gemayel (Líban)
- S.A.S. Príncep Pedro de Mònaco (Mònaco)
- Stanko Bloudek (Iugoslàvia)
- Pedro Ibarra Mac Mahón (Espanya)

Formaven part d'aquest comitè, a més dels membres del CIO esmentats, un representant de cadascun dels comitès olímpics nacionals, incloent-hi Síria i Malta que no tenia cap membre en el CIO.

President: Tinent general José Moscardó Ituarte

Vicepresidents:

- Lluís de Caralt Borell
- Carlos Pena Cardenal

Secretari Gral.: Francisco Cadenas Blanco

Vicesecretaris:

- Lluís Sentís Anfruns
- Joan Antoni Samaranch Torelló

Membres:

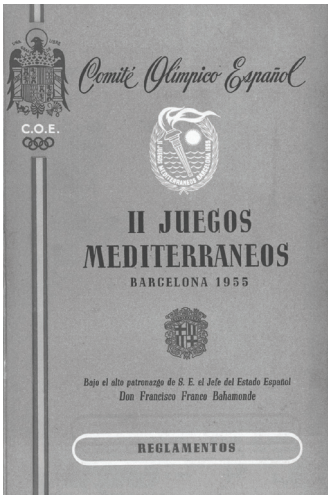
- Alfonso Ibáñez Farrán
- Antonino Segón Gay
- Luis Rosal Caterineu
- Mateo Molleví Ribera
- Enrique Piñeiro, marquès de la Mesa de Asta
- Pablo Figuerola Ferretti Pena, comte de Figuerola
- Sebastián Nadal
- Fernando Serrano Misas
- José M. Ceballos Albereda
- Ismael Almela Sales
- Enrique Fernández Repeto
- José M. Sentís Anfruns
- José López Lara
- Agustín Pujol Sevil
- Pedro Rodríguez Mariá
- Miguel Mateu Pla
- Francisco Sabater Ametller
- Miguel Moragas Pons
- Emilio López Gimeno
- Bernardo Picornell Richier
- Félix Escalaes
- Manuel García de Pérez
- Luis Palomo
- Miguel Jiménez Mina

La resta de membres del comitè organitzador i la seva àrea de responsabilitat estava format per:

- Andrés Espinós Taval, *cap dels Serveis Generals,* que assumia les funcions executives i d'enllaç amb el comitè organitzador.
- Angel Carrasco, *Coordinació de les federacions esportives nacionals i internacionals*.
- Pedro Cristóbal, *Estadística i recopilació de dades*.
- Alejo Bóxeres, *Protocol*.
- Dr. Francisco Coll, *Sanitat*.
- Manuel Reverter, *Taquillatge i Recaptació*.
- Ángel Lacaste, *Despeses i Caixa*.
- Carles Pardo, *Servei de Premsa*.
- Lluís Meléndez, *Material i Organització Esportiva*.
- Fernando Fornells, *Propaganda*.
- José María Soler, *Publicacions*.
- José Jordi, *Personal*.
- Adrián Cuffi, *Allotjament*.

- José María Roura, *Transports*.
- Manuel Benazet, *Himnes i Ornamentació*.
- Sebastià Junqueras, *Coordinació d'Arbitratges i Jurat*.
- Roger Rameau, *Traductors i Intèrprets*.
- José María Vallès Tuset, *Medalles i Premis*.
- Nemesi Ponsati, *responsable de l'estadi de Montjuïc*.
- Jiménez del Corral, *responsable de la Piscina Municipal*.
- José Luis Turrull, *responsable estadi de la Foixarda*.
- Agustín Gras, *responsable del palau d'esports*.
- Luis Pañomo, *responsable estand del tir nacional*.
- José Badía, *responsable del casino de Sant Sebastià*.

El reglament general va ser publicat en tres idiomes: espanyol, francès i anglès- i comptava de 21 punts. D'entre aquests cal destacar:

1 *Participants* (punt 1). L'atleta reunirà les condicions següents: ser *amateur*; estar afiliat a una federació nacional, i que aquesta federació estigui afiliada a una federació internacional reconeguda pel CIO. "*Amateur és aquell, que per gust, per distracció o pel seu benestar físic i moral s'entrega a la pràctica de l'esport sense perseguir, ni directa ni indirectament, cap profit material i de conformitat amb les regles de les respectives federacions internacionals*. Els participants estaven obligats, a més a més, a signar una declaració: "*Juro pel meu honor ser 'amateur' conforme a les regles de la federació internacional que regeix el meu esport, no havent-les mai infligit voluntàriament; així mateix declaro que practico l'esport només pel meu gust i distracció per trobar el meu benestar físic i moral, sense perseguir directa ni indirectament cap profit material, i estic disposat a complir totes les obligacions que imposin les regles olímpiques*".

2 *Inscripcions* (punt 7). Les inscripcions dels països havien de formalitzar-se abans del 5 de juny de 1955, i la relació dels esportistes fins al 30 de juny, "*sense que passada aquesta data pugui efectuar-se cap modificació*".

3 *Organització Esportiva* (punt 10). El comitè organitzador se supeditava a la reglamentació de les federacions internacionals, i aquestes s'encarregaven de designar un representant, les seves despeses de viatges i d'estada eren assumides pel comitè organitzador.

4 *Jurat* (punt 11). Les federacions internacionals eren les encarregades de nomenar els oficials i el jurat de la competició.

5 *Organismes Jurisdiccionals* (punt 12). La Comissió Executiva del COE, per delegació del CIO, era l'autoritat suprema de l'esdeveniment, sent l'encarregada de desqualificar a un equip o concursant per infracció de les regles olímpiques. Els jurats de les federacions internacionals intervindrien en les apel·lacions que poguessin prendre jutges o àrbitres.

6 *Classificació* (punt 16). No hi ha la classificació de nacions per punts.

7 *Allotjaments i viatges* (punt 18). Cada comitè olímpic nacional assumia les despeses dels viatges, i el comitè organitzador les despeses d'allotjament i manutenció dels atletes, jurats i delegats desplaçats a Barcelona.

8 *Agregats* (punt 19). "*Per facilitar els contactes entre el comitè organitzador i els caps de missió de les delegacions de cada país s'anomenarà una persona idònia que portarà el títol d'agregats*". Les funcions d'aquest agregats eren: vetllar en l'organització dels viatges i allotjament; actuar davant el comitè organitzador en tota reclamació administrativa; i distribuir cartes i invitacions remeses per l'organització.

9 *Text oficial* (punt 21). "*Només tindrà autoritat de text oficial el redactat en idioma francès*".

Una altra novetat d'aquests Jocs va ser que es parlés de filatèlia esportiva. Santiago García, des de les pàgines de *La Vanguardia*, va assenyalar *Que ningú s'alarmi… però als II Jocs Mediterranis els falta un segell esportiu*, després aclaria que no es tractava d'un segell esportiu als efectes fiscals, sinó d'un segell postal amb motius esportius. Si bé el primer segell a Espanya apareix a Espanya el 1850[285] i reprodueix a la reina governant Isabel II, no seria fins a 1905 que s'emetria el primer segell commemoratiu, i es fa amb motiu del tercer centenari de la publicació de la primera edició del Quixot de la Manxa. El periodista continuava apuntant que els primers segells esportius van aparèixer amb motiu dels I Jocs Olímpics celebrats a Atenes el 1896. "*Des de llavors, a penes alguna manifestació esportiva de categoria mundial ha quedat sense que el segell postal no s'hagi constituït en una de les seves més gaies manifestacions volanderes. Aquesta tradició, sense l'acatament de la qual sembla com si disminuís la ressonància mundial de les competicions esportives, no ha de trencar-se en els pròxims II Jocs Mediterranis de Barcelona*"[286]. El primer segell esportiu emès a Espanya, que recull la imatge d'un pilotari, no apareixeria fins al 1960. El curiós és que va ser emès en ocasió del I Congrés Internacional de Filatèlia. No obstant això hi ha una sèrie (4 valors) emesa en el Sàhara Espanyol al juny de 1954. La primera sèrie (14 valors) a Espanya surt també el 1960, i els esports que recull són: atletisme, ciclisme, futbol, gimnàstica, hoquei patins, hípica i pilota basca.

285 El primer segell mundial va aparèixer el 1840 al Regne Unit.

286 *La Vanguardia* 15 de gener de 1955.

Com cada any la Comissió Municipal d'Esports va presentar la Memòria anual, i els Jocs Mediterranis ocupaven un espai destacat en ella: "*Aquest certamen serà el de major categoria, difusió i transcendència, entre els considerats com a amateurs, dels que fins ara s'han celebrat a Espanya. Per això l'Ajuntament de Barcelona no sols patrocina la seva realització, sinó que aporta tot el seu esforç per oferir els terrenys, pistes i instal·lacions que l'expectació mundial requereix, conforme a les normes tècniques esportives més modernes*". El palau d'esports era la joia de la corona, i en la memòria s'emfatitzava el seu caràcter polivalent, destacant que la pista central hauria de ser adaptable per instal·lar-hi una pista de gel. "*Com la indicada construcció haurà de prestar-se al màxim del seu aprofitament, s'ha previst l'emplaçament de gimnasos, petites piscines en els vestidors, sala de massatge, de premsa i de juntes, oficines i grans magatzems*".

FEBRER

Les obres prosseguien amb ritme trepidant, i la muntanya de Montjuïc adquiria una nova dimensió. Així ho descrivia Santiago García en l'article *Ja està en marxa el que semblarà un miracle*[287]. "*Només cal fer un passeig pels jardins de Montjuïc. Crida l'atenció, en primer lloc, la fàbrica del palau dels esports… més cap amunt està la Foixarda, el vell clot de nostàlgiques ressonàncies esportives, immarcits llorers avui reverdits al dedicar-lo a camp de rugbi… al seu costat s'estan tirant les primeres paletades per a la construcció d'una pista de patins… també es treballa en l'ampliació de la graderia de la piscina… els estands del tir nacional han estat restaurats per complet… i enganxades a l'estadi unes pistes d'escalfament… pistes de tennis i aeromodelisme, i sense oblidar el nou i excel·lent estadi de pilota base… I, no obstant això, tot això no ha de ser considerat més que com el principi de la utilització de Montjuïc per a la construcció d'instal·lacions esportives que substitueixin a les barraques que encara queden i produeixen en l'ànim de tots la impressió contrària a la d'un poble sa, net i alegre, una de les vies d'accés de la qual és precisament la pràctica de l'esport com a exercici físic i com a diversió popular*".

Les barraques van ser part del paisatge de la muntanya fins mitjan els setanta. La seva desaparició progressiva va estar unida a la construcció dels estudis de Televisió Espanyola a Miramar (1959); el parc d'atraccions (inaugurat el 1966); i a la intervenció directa del general Franco, que durant la inauguració del museu militar del castell de Montjuïc va donar precises consignes "*perquè en el termini més curt desapareguin totes les barraques que en l'actualitat existen a la muntanya*"[288]. No obstant això l'últim reducte, Can Valero, no va desaparèixer fins al 1987, quan la muntanya va començar a vestir-se de gala per als Jocs Olímpics de 1992.

L'11 i 12 va tenir lloc a Madrid el Ple de l'Esport. En la memòria anual es va subratllar el paper exercit pel municipi barceloní, "*que no ha regatejat mitjans ni col·laboracions*", i també el treball ardu desenvolupat per les entitats esportives catalanes. "*Si els treballs d'organització porten tan bon*

287 *La Vanguardia* 5 de febrer der 1955.

288 *La Vanguardia* 18 de juny de 1963.

rumb i estan tan ben avançats, és degut, en bona part, a la capacitat i entusiasme del grup d'esportistes de Catalunya, que carreguen sobre les seves esquenes aquesta ingent tasca". En la clausura de l'acte tant el delegat nacional d'esports, tinent general Moscardó, com el ministre secretari general del Moviment, Raimundo Fernández Cuesta, van al·ludir als Jocs Mediterranis. El comte de l'Alcázar de Toledo va destacar: "*Perquè estem en l'any que passarà a la nostra història esportiva com l'any dels Jocs Mediterranis… Ni demanem a ningú esforços superiors a què físicament cadascú sigui capaç de realitzar, ni haurem d'exigir en els èxits més que no pas pugui aconseguir-se amb els mitjans i possibilitats de la Delegació pugui proporcionar a les federacions respectives. Ni som tan càndids que anem a suposar, que entre els estrangers que arribin a Barcelona, no hi haurà gaires participants que conqueriran triomfs legítims, als qui serem els primers a felicitar. Però sí que volem, sol·licitem de les nostres federacions i d'aquells que al seu dia siguin seleccionats per disputar aquests triomfs, no una improvisació, alegre i confiada, sinó una preparació, una devoció i una voluntat capaç de millorar la forma dels uns i els altres perquè, siguin quin siguin els resultats, puguem felicitar a tots, perquè ni un només ha deixat de complir amb el seu deure… Jo us demano a tots, repeteixo, federacions rectores i esportistes, participants al seu dia, tenacitat i sacrifici en la preparació, i entusiasme en l'acció; i jo podria afegir ara, com en els més solemnes juraments espanyolísims: si així ho feu que Déu us ho premiï, i si no que us ho demandi*". Per la seva banda Fernández Cuesta va subscriure les paraules del delegat nacional: "*uneixo també la meva exhortació, el meu prec, la meva seguretat, que el 1955 l'esport espanyol aconseguirà encara majors triomfs, sobretot en aquests dos importants esdeveniments dels II Jocs Mediterranis i la Setmana Universitària Internacional*"[289].

Els Jocs Mundials Universitaris s'organitzaven sota els auspicis de la FISU (Federation Internationale du Sport Universitaire), i que no ha de confondre's amb les actuals Universiades, la primera edició de les quals es va celebrar el 1959 a Torí (Itàlia). La FISU va ser oficialment fundada el 1949, i des d'aquesta data havia organitzat cada dos anys una *Setmana Internacional*. La I edició es va celebrar en Merano (Itàlia), el 1951 va ser Luxemburg l'escenari de la competició, i el 1953 li tocaria el torn a la ciutat germànica de Dortmund. L'estat espanyol va donar gran transcendència a aquest esdeveniment en què s'havien inscrit 25 països. Per a la reconstrucció de la pista de cendra de l'estadi d'Anoeta es va recórrer al conservador de l'estadi de Montjuïc, José Picart.

En la reunió de febrer la Comissió permanent va acordar el programa definitiu d'atletisme i l'itinerari de la prova de ciclisme en ruta. En punt de partida de la marató seria l'Avinguda José Antonio, i des d'allà els atletes es desplaçarien direcció Castelldefels, per retornar al punt de sortida després de recórrer els tradicionals 42 quilòmetres i 195 metres. Els ciclistes, per la seva banda, sortirien de Montjuïc, recorrerien 3,5 quilòmetres per l'interior del parc, per després agafar el carrer Marquès del Duero, el Passeig de Colom, el carrer de Pere IV i, sortint de Barcelona, emprendre direcció a Badalona, d'allà a Mataró, Granollers, Tona, Caldes de Montbui, Montcada i Reixac, per entrar novament a Barcelona pel Passeig de Valldaura, la carretera d'Esplugues, l'avinguda del Generalíssim Franco, avinguda d'Infanta Carlota i arribar novament a la plaça Espanya, final d'etapa, després de recórrer 160 quilòmetres.

Des de feia temps les autoritats locals i el sector empresarial reclamaven la necessitat urgent

289 *Antorcha* núm. 61, 15 de febrer i *Mundo Deportivo* 13 de febrer de1955.

i imperiosa de modernitzar com més aviat millor el port de Barcelona. No obstant això escometre aquesta actuació preocupava al comitè organitzador, ja que les obres podien afectar les competicions de vela. Després de la visita de Gregorio Pérez Conesa, director general de Ports, es van aclarir tots els dubtes, ja que va manifestar que no es canviaria l'emplaçament dels clubs Marítim i Nàutic, "*respectant-se les seves instal·lacions, les quals seran, d'altra banda, digne marc de les competicions nàutiques que tindran efecte al port amb motiu dels Jocs Mediterranis*"[290].

L'esport espanyol estava esperançat a aconseguir bons resultats, però hi havia dirigents que no ocultaven les dificultats que això tancava. El president de la Federació Catalana d'Hoquei i Patinatge, Dr. Miguel Moragas, assegurava, per exemple, que "*en la majoria de les disciplines olímpiques hem patit en aquests anys un alarmant estancament. En aconseguir que se celebri tan important manifestació esportiva al nostre país, crec i espero, que es farà un pas ferm i segur per al ressorgiment de l'esport 'amateur' en la nostra pàtria… Els ensenyaments que d'aquests Jocs rebran tots els nostres esportistes, no crec que caiguin en sac foradat, i la meva impressió és, que la recta que està traçada, seguirà fins a aconseguir que el ressorgiment del nostre esport en general sigui un fet*"[291]. En termes semblants havia parlat uns setmanes abans el president de la Federació Catalana de Lluita, el també periodista Emilio López Jimeno: "*en gairebé totes les especialitats esportives amateurs, trist és haver de reconèixer-ho, Espanya està en inferioritat tècnica respecte als resta països*"[292].

MARÇ

José Soteras Mauri[293], arquitecte del palau d'esports al costat de Lorenzo García Borbón, va fer una conferència en el *Foment de les Arts Decoratives*[294] per explicar les característiques del nou palau dels esports. La primera part de la seva intervenció la va dedicar a elogiar el projecte que havia guanyat el concurs convocat pel consistori el 1951. Aquell projecte va portar la signatura dels arquitectes Barroso, Aburto i Marcide. Després, acompanyant la seva exposició de fotografies, va explicar minuciosament els detalls i característiques tècniques del nou palau dels esports. "*Va acabar el senyor Soteras la seva conferència afirmant que la realitat actual, permet augurar un èxit que segurament redundarà en prestigi del nostre municipi i de la nostra arquitectura*"[295].

290 *La Vanguardia* 24 de febrer der 1955.

291 *Dicen* 5 de febrer der 1955.

292 *Dicen* 15 de gener de 1955.

293 Josep Soteras Mauri va ocupar el càrrec d'arquitecte en cap en l'etapa de l'alcalde José María Porcioles.

294 El Foment de les Arts Decoratives és una associació sense ànim de lucre fundada el 1903, i que en l'actualitat compta amb 1.500 socis. El seu objectiu és promoure el disseny i l'arquitectura.

295 *La Vanguardia* 23 de març de 1955.

A falta de 112 dies Santiago García, redactor cap d'esports de *La Vanguardia*, va animar als lectors a abrigar al comitè organitzador. "*Per això seria lamentable que els organitzadors dels Jocs no trobessin en l'esprint final a què estan llançant-se a hores d'ara la calor, la comprensió i l'ajuda que de tots necessiten, no perquè la competició obri les seves portes de manera lúcida, per que això ja està plenament assegurat, però sí perquè l'esdeveniment abast la brillantor, la ressonància i l'esplendor que es mereixen la il·lusió de milers d'aficionats, els afanys dels seus organitzadors i el bon nom de la nostra ciutat, per poder brindar-ho al món com una realització espanyola a favor de les més cordials relacions entre els països que banya, arregla i perfuma el vell Mediterrani*"[296].

Per la seva banda, el periodista Santiago Codina, a través del diari *Dicen*[297] va desvelar els escassos recursos humans amb què comptava l'oficina del comitè organitzador. "*Fixos, hi ha cinc o sis empleats. Són en realitat treballadors de l'ajuntament que provisionalment presten aquí els seus serveis. Però a banda d'ells hi ha un grup molt més nombrós de tècnics i directius que treballem en pla 'amateur'*". Sorprèn saber que es pugui organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques amb una estructura tan reduïda de personal a només quatre mesos de la seva inauguració. Avui, per organitzar una marató internacional, es requereix la contractació d'un nombre superior de persones. El que sí queda de manifest és el paper fonamental que exercia, i encara ho segueix fent, el voluntariat esportiu, sense l'existència del qual és difícil qualsevol organització esportiva. Aquest és, sens dubte, un dels grans actius del nostre associacionisme, i és una responsabilitat de les entitats i institucions públiques atendre'ls amb afecte. Un altre aspecte destacable d'aquesta entrevista va ser comprovar que Joan Antoni Samaranch no era un bon pronosticador. Preguntat sobre si Barcelona podria acollir una Olimpíada en el futur va respondre: "*Fer mèrits per a això, mai està de més…i ens donarà també dret i força per demanar-ho… Encara que, si t'he de ser sincer Codina, no crec que tu ni jo arribem a veure-ho*"[298].

En el ple municipal d'aquest mes l'edil Lorenzo Latorre, com a primer signant, va presentar una proposició subscrita per la majoria de regidors, en què es demanava de la Delegació Nacional d'Esports una ajuda econòmica per atendre la construcció del palau d'esports. El cert és que en l'últim Ple Nacional de l'Esport el tinent general Moscardó havia informat que, a càrrec de les arques de l'Estat, s'havia finançat la construcció d'un gimnàs i una piscina coberta a Madrid, mentre que, en el cas de Barcelona, era el municipi qui assumia totes les despeses. La decisió no era justa, però pocs obririen la boca per queixar-se. L'edil Santiago Cruylles de Peratallada, un dels més prominents membres de la noblesa catalana, va recordar que "*Barcelona va demanar els Jocs Mediterranis i es va comprometre a pagar-los*". Per la seva banda Joan Antoni Samaranch va recalcar que la Delegació Nacional d'Esports ja assumia uns costos, pagava la preparació dels 500 atletes espanyols, l'import de la qual ascendia a dos milions de pessetes; i 400.000 pessetes del vestuari dels atletes. Finalment la solució salomònica formulada va ser sol·licitar l'ajuda, sense al·ludir per a res els Jocs Mediterranis.

296 *La Vanguardia* 25 de març de 1955.

297 El setmanari esportiu *Dicen* va aparèixer el 1952 i el 1965 es va convertir en diari; va desaparèixer el 1983.

298 *Dicen* 26 de març de 1955.

A la fi de mes el comitè organitzador va oferir una roda de premsa als mitjans de comunicació al local de la Rambla de Santa Mònica, per informar de l'estat de les obres i del nombre d'inscripcions rebudes. Les primeres previsions apuntaven que se superarien els 1.500 participants i s'acreditarien un miler de periodistes. A aquestes alçades Líban, Egipte, Síria, Turquia, Malta, Grècia, Mònaco, França i Itàlia havien confirmat la seva assistència; i ja es podia confirmar que hi hauria competició de tots els esports d'equip, perquè s'aconseguia el nombre mínim d'equips: 3. Per la seva banda les obres a les instal·lacions avançaven a bon ritme. Precisament dos d'elles serien inaugurades al cap de tres dies: una pista d'entrenament per a l'atletisme, de 25 metres de corda i quatre carrers, i de la gestió de la qual s'encarregaria més tard el Frente de Juventudes; i una pista d'hoquei sobre patins al costat del camp de rugbi de la Foixarda. Samaranch, com a responsable de la comissió de premsa, va subratllar l'interès que en la premsa internacional despertava l'esdeveniment. "*Per donar una idea del relleu que els grans diaris i agències internacionals d'informació concedeixen als Jocs, direm que una important agència nord-americana de notícies ha pressupostat un milió de pessetes per als seus serveis d'informació i transmissió, i el reputat diari francès L'Equipe tindrà 15 enviats especials… D'altra banda la premsa, tant nacional com estrangera, comptarà amb un Centre de Premsa instal·lat en un lloc cèntric de la part baixa de Montjuïc i amb fàcil comunicació amb el centre de la ciutat, que comptarà, entre altres serveis, amb sales de redacció, cabines telefòniques, serveis telegràfics, etc. Cada periodista acreditat tindrà en aquest Centre de Premsa, un bústia en què s'acumularan tots els resultats que es vagin produint…*"[299]. En principi s'havia previst que el Centre de Premsa s'ubiqués al parvulari Forestier[300], un edifici que durant l'Exposició Internacional de Barcelona havia allotjat el Pavelló de la Companyia de Tabacs de Filipines, i posteriorment reconvertit com a equipament escolar el 1932. També es va anunciar que se seguiria el protocol olímpic de premis, donant medalles als tres primers classificats, i fent-los pujar al pòdium d'honor. Les medalles, fetes com l'àmfora en la barcelonina joieria Vallmitjana, eren de plata daurada per als primers, plata per als segons i bronze per als tercers. En acabar la roda de premsa es va entregar als assistents un exemplar del butlletí número 2 dels II Jocs Mediterranis on es reproduïen les regles dels Jocs i el programa de competició.

El programa de competició era provisional, i *susceptible a variació segons les inscripcions*. Els esports que figuraven en el programa eren:

atletisme, basquetbol, handbol a 7 i 11, boxa, ciclisme, esgrima, futbol, gimnàstica, hípica, hoquei sobre herba, hoquei sobre patins, lluita, natació, pes i halters, rem, rugbi, tir al plat, tir amb fusell i pistola, vela i waterpolo. Al final, l'handbol no va entrar en el programa definitiu.

Quant a les instal·lacions:

- l'estadi de Montjuïc acolliria les proves d'atletisme, hoquei sobre herba, futbol i hípica.
- els camps de Sarrià i les Corts també s'havien reservat per al futbol.

299 *La Vanguardia* 31 de març de 1955.

300 Jean-Claude Forestier (1861-1930), arquitecte paisatgista francès va ser l'encarregat de la urbanització i enjardinament de la muntanya de Montjuïc amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona el 1929. Entre les seves obres també figura el parc de María Luisa de Sevilla, inaugurat també el 1929 per a l'Exposició Iberoamericana.

- al palau dels esports esdisputarien les competicions de basquetbol, boxa, hoquei sobre patins, pesos i halters i lluita.
- a la piscina de Montjuïc es disputarien les proves de natació i el torneig de waterpolo.
- en l'estand de tir i en el tir nacional, les competicions de tir al plat, tir amb fusell i pistola.
- el port de Barcelona –amb les instal·lacions del Reial Club Marítim i el Reial Club Nàutic- estava reservat per al rem i la vela.
- el camp de la Foixarda acolliria el torneig de rugbi.
- el circuit de Montjuïc i les carreteres pròximes a Barcelona serien l'escenari de la competició de ciclisme, la marató i les proves atlètiques de marxa.
- i al casino de Sant Sebastià al barri de la Barceloneta es disputaria la competició d'esgrima.

Per als dirigents federatius, no obstant això, les preocupacions anaven en una altra direcció: els resultats. S'havia intensificat la preparació i per aquest motiu s'havien organitzat un bon nombre de competicions. Els Jocs de Barcelona haurien de servir per calibrar les possibilitats reals de l'esport espanyol en una altra cita olímpica de major envergadura i calat: els Jocs Olímpics de Melbourne 1956. La premsa es feia aquesta reflexió, però al mateix temps informava de les dificultats i recels a què s'enfrontava Melbourne per acollir amb garanties la cita olímpica: moltes de les seves instal·lacions estaven encara per construir; vagues, etc. A aquestes alçades es preguntaven si la ciutat australiana seria l'escenari dels Jocs Olímpics. El pessimisme s'agreujava per un altre problema que hi havia trencat l'ortodòxia olímpica: les proves d'hípica van haver de traslladar-se a Estocolm. La responsabilitat d'aquest canvi calia atribuir-la al Comitè Olímpic Australià, que va avisar tard de l'existència d'una llei de quarantena, "*que prohibia la importació de cavalls estrangers, als quals es presumia culpables de contaminar els cavalls australians*"[301]. Malgrat això aquests temors quedarien aclarits uns mesos més tard durant la Sessió del CIO celebrada a París. Allí el president del CIO Avery Brundage va presentar un detallat informe de la seva visita a Melbourne i va assegurar que els Jocs no corrien cap perill.

ABRIL

Com ja s'ha esmentat anteriorment era política del CIO impulsar, durant els Jocs Olímpics, exposicions de belles arts. Seguint aquesta premissa el comitè organitzador dels Jocs Mediterranis va convocar una *Exposició-Concurs Nacional de l'Art en l'Esport* en cinc categories: pintura, escultura, aquarel·la, gravat i dibuix. L'escenari elegit per acollir aquesta exposició va ser el Palau de la Virreina, un edifici construït a la fi del segle XVIII i ubicat a les Rambles de les Flors. La presidència del jurat requeia a Lluís de Caralt, vicepresident del comitè organitzador. Formaven també part del jurat el director dels museus d'art de la ciutat; el director del museu Nacional d'Art Modern, i representants

301 Gaston Meyer, *El Fenómeno Olímpico*, Publicacions Comitè Olímpic Espanyol 1963.

d'entitats esportives i culturals. En pintura i escultura el primer premi estava dotat amb 15.000 pessetes, el segon amb 10.000, i hi havia dos tercers dotats amb 5.000 pessetes cadascun. Per a l'aquarel·la el primer premi estava dotat amb 7.000 pessetes, el segon amb 3.000 i dos tercers amb 2.000 pessetes cadascun. Finalment, en dibuix i gravat, l'import dels primers premis eren de 5.000 pessetes, els segons de 2.000 i els tercers de 1.000 pessetes cadascun.

En el *Butlletí Oficial del CIO* d'aquest mes va sortir publicada una *carta oberta* del president del comitè organitzador de la 50a Sessió del CIO a París, Armand Massard, dirigida als seus *volguts col·legues*. En un principi estava previst que aquesta Sessió del CIO se celebrés una mica abans dels Jocs de Barcelona, a fi de facilitar el transport per a aquells que estiguessin interessats a assistir a ambdós esdeveniments, però la modificació de la data per part del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis feia impossible compaginar ambdós esdeveniments[302].

Com tots els anys la localitat suïssa de Montreux va organitzar el Torneig de les Nacions d'hoquei sobre patins. Després del campionat d'Europa i del Món era l'esdeveniment amb més prestigi. Amb motiu de la seva celebració la Federació Internacional de Patinatge es va reunir, i allí va acudir Samaranch per informar del torneig d'hoquei sobre patins dels Jocs Mediterranis. En aquell moment tots els seus dirigents confiaven que aquesta competició era el primer pas per a la inclusió d'aquest esport en el programa olímpic.

Per comprovar sobre el terreny les instal·lacions esportives i inspeccionar les residències dels atletes, va visitar Barcelona el vicepresident del CIO i president del CON de França, Armand Massard[303], que va venir acompanyat de la seva esposa i M. Pierre Leroi, secretari general d'aquest organisme. Van anar a rebre'ls a l'aeroport del Prat de Llobregat Francisco Cadenas, Carlos Pena Cardenal i Joan A. Samaranch. El periodista de *El Mundo Deportivo* Lluís Meléndez, que formava part també de la comissió de premsa, va acompanyar els invitats a visitar Montjuïc amb l'objectiu de demanar les impressions de Massard. La visita va impressionar el dirigent francès: "*Magnífica piscina i un emplaçament ideal!… Un estadi superb!, gran marc per als Jocs!*". Per últim van visitar el palau dels esports, allà l'esperaven els arquitectes Soteras i Borbón, que van acudir a informar-lo de tots els detalls de la instal·lació, i van rebre els elogis de Massard, "*els felicito per la feliç concepció de l'obra, i pel ritme, realment americà, en què han dut a terme la construcció. És, sens dubte, un dels millors palaus d'Europa*". Finalitzat el recorregut va afegir, "*La meva impressió, la hi donaré en poques paraules. Tinc la seguretat absoluta que els II Jocs del Mediterrani aconseguiran un èxit extraordinari… Si París disposés d'un conjunt d'instal·lacions com les que he vist a Montjuïc, ens consideraríem més que satisfets*". Després el tinent d'alcalde Carlos Pena va invitar els visitants al picador de les cavallerisses municipals perquè poguessin presenciar una exhibició del carrousel de la secció muntada de la guàrdia urbana[304].

302 Butlletí Oficial del CIO abril de 1955.

303 Armand Massard (1884-1971) president del Comitè Olímpic Francès de 1933 a 1967 i membre CIO.

304 La primera representació de la secció muntada de la Guàrdia Urbana de Barcelona va tenir lloc el 1910 amb motiu de la visita a Barcelona del rei Alfons XIII.

L'endemà A. Massard va oferir una roda de premsa a l'Hotel Avenida Palace. La presentació de l'il·lustre invitat va anar a càrrec de Joan Antoni Samaranch, el qual va posar en relleu el dirigent francès i va destacar el seu destacat palmarès esportiu. En aquest últim apartat, poc conegut, havia aconseguit una medalla d'or en espasa individual i la de bronze per equips en els Jocs Olímpics d'Anvers el 1920, a les qual va sumar una de plata en espasa per equips a Amsterdam 1928. En la seva al·locució Massard va agrair a les autoritats locals les mostres d'afecte rebudes, i va mostrar la seva satisfacció per l'intens treball que estava realitzant el comitè organitzador. Aquest acte coincidiria, d'altra banda, amb la presentació pública de la carrossa publicitària dels Jocs Mediterranis. La carrossa "*que representa d'una forma plàstica el cartell del certamen*" formaria part de la caravana de la Vuelta Ciclista a Espanya[305]. Al cap d'una setmana la carrossa es va veure embolicada en un curiós succés. "*Al Saló Víctor Prader els curosos guàrdies urbans del sector van imposar multes, una per una, a totes les carrosses publicitàries de la Vuelta a Espanya, perquè segons sembla no disposaven de permís municipal per fer publicitat als carrers. El divertit va ser que fins i tot va ser multada la dels Jocs Mediterranis… Això quant a l'acreditada eficiència dels nostres urbans en funció de compliment del seu deure, no obstant això, tot va quedar en un ensurt, perquè les autoritats municipals van recercar en el "arxiu de la cortesia" la manera de solucionar-ho*"[306].

Abril va deparar una notícia esportiva de gran repercussió internacional. A París es va celebrar una reunió de dirigents de futbol que marcaria un punt d'inflexió per al futbol europeu i mundial, es va instituir la *Coup des Clubs Champions Européens*. Aquesta competició havia estat llançada al desembre de l'any anterior per Gabriel Hanot director del diari esportiu francès *L'Equipe*, però havia tingut una freda acollida per part de la UEFA, la FIFA, i de la pròpia Federació Francesa de Futbol. Davant la falta d'interès d'aquests, els promotors de la idea van convocar els dirigents dels clubs de futbol. Van assistir representants de quinze països, entre ells estaven Santiago Bernabeu i Raimundo Saporta. El projecte va ser finalment aprovat.

El Butlletí núm. 3 dels II Jocs Mediterranis va presentar un ampli reportatge dels resultats de França en els I Jocs Mediterranis, i dels preparatius que estaven fent per acudir als de Barcelona. El redactor en cap de *L'Equipe*, Gaston Meyer[307], afirmava que "*el que sorprèn a primera vista és la indiferència –amb relació a aquests Jocs- manifestada per la majoria de federacions franceses. El mateix va ocórrer el 1951… i es va haver recórrer a una vigorosa campanya de premsa per persuadir als poders públics de què França no podia estar absent d'una competició d'aquesta envergadura… Per un vegada l'estat és menys ignorant que les federacions, atès que en la major part d'elles va caldre collar-les per entendre que França no podia descuidar de cap manera d'acudir a una manifestació tan propícia per als nostres colors, cosa que no ocorre, ni de bon tros, en els grans tornejos internacionals*". Un altre article interessant feia referència al servei

305 *El Mundo Deportivo* 21 d'abril de 1955.

306 *El Mundo Deportivo* 20 d'abril de 1955.

307 Gaston Meyer (1905-1985) periodista esportiu francès especialitzat en atletisme, va iniciar la seva carrera el 1932 en *L'Auto*, per a després passar a *L'Aéro* i *l'Écho des Sports*. Després de la II Guerra Mundial va fundar el diari esportiu *Élans*, fins a passar a *L'Equipe* on va ser redactor en cap de 1954 a 1970. Autor de diversos llibres en espanyol, estan publicats pel Comitè Olímpic Espanyol: *El Fenómeno Olímpico* (1963), *El Atletismo* (1963), i *Los Juegos Olímpicos, 20 deportes al microscopio* (1964).

oficial de cronometratge. L'empresa seleccionada per proporcionar el servei, com ja ocorregués en els Jocs Olímpics d'Hèlsinki, era la suïssa Omega[308]. Amb aquesta contractació el comitè organitzador es garantia les millors prestacions tècniques, des dels aparells de registre d'arribades equipades amb cèl·lules fotoelèctriques; i els aparells de quatre cronos amb un sistema elèctric semiautomàtic; fins el *Time recorder*, on quedava imprès automàticament el temps de l'esportista, quan tallava la llampada lluminosa a l'arribada.

Un altre dels visitants il·lustres que va recalar a Barcelona –coincidint amb l'etapa ciclista de la Vuelta a Espanya- va ser el president del Comitè Olímpic Nacional Italià CONI Julio Onesti[309], que va estar acompanyat del secretari i vicesecretari general senyors Mazzuca i Garoni. En el diari *Dicen* Manuel del Arco li va fer una entrevista, i el dirigent italià va subratllar-hi que el bon funcionament de l'esport italià s'asseia en la seva organització democràtica i transparent. "*Les societats elegeixen els seus presidents, i aquests elegeixen el seu president de federació, i els 31 presidents de les federacions elegeixen, per votació, al president del Comitè Olímpic… per ser president del CONI no es pot ser president de cap federació, al seu torn els 31 presidents designen dos vicepresidents… Jo només proposo al secretari general que ha de ser confirmat pels presidents*". Qualsevol podia entendre que el model espanyol, molt allunyat dels principis democràtics, era la causa dels escassos èxits esportius[310]. Onesti, com ja va fer Massard, va convocar una roda de premsa, encara que en aquesta ocasió el lloc elegit va ser el distingit hotel Ritz. En l'acte, manifestà la seva satisfacció per l'exquisit tracte dispensat per les autoritats locals, i va glossar les excel·lències de les instal·lacions esportives de la ciutat. També va explicar que l'auge de l'esport italià es devia, sobretot, als diners que revertia en el CONI de la quiniela futbolística italiana: Totocalcio. La política que seguien era invertir en instal·lacions, que reverteixen en la societat, abans que a les manifestacions esportives, "*que passen i deixen poc sediment d'efectivitat*"[311].

MAIG

A mesura que s'acostava l'esdeveniment s'incrementaven les notícies i els actes relacionats amb els Jocs Mediterranis. Una de les primeres va ser la constitució de la Comissió Executiva de la *I Exposició Internacional de medalles i trofeus esportius*, que s'organitzaria coincidint amb els Jocs. La presidència d'honor d'aquest òrgan va recaure en el director general de la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre; i el tinent d'alcalde Lluís de Caralt ocupava la presidència executiva. Els altres

308 Omega va ser la creadora el 1949 de la primera càmera de foto d'arribada (*photo finish*).

309 Julio Onesti (1912-1981) president del CONI de 1946 a 1978, i membre del CIO de 1964 a 1981. Entre els seus grans èxits es troba l'expansió de la biblioteca esportiva del CONI, que va passar de posseir 3.500 exemplars a 35.000; també va engegar les competicions esportives estudiantils Jocs de la Joventut el 1968.

310 *Dicen* 30 d'abril de 1955.

311 *El Mundo Deportivo* 28 d'abril de 1955.

membres eren: el tinent d'alcalde i vicepresident del FC Barcelona Luis Rosal; Federico Marés, director de l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi; Javier Calicó, membre de l'Association Internacional Numismates Professionels; Juan Ainaud de Lasarte, director dels museus d'art de Barcelona, i Jorge Prat Ballester.

Al principi de mes va visitar la ciutat el ministre d'Obres Públiques, que no era ni més ni menys que el comte de Vallellano, marquès de Cobarrubias de Leyva, que havia estat membre del CIO –va dimitir en ser nomenat ministre- i vicepresident del Comitè Olímpic Espanyol. La seva presència va despertar l'interès del periodista Vicens Esquiroz, el qual li va preguntar sobre les possibilitats que Espanya, *a través de Barcelona*, pogués organitzar en el futur una Olimpíada. La seva resposta va ser concloent: "*ho vaig propugnar així el 1931, i si per la caiguda de la monarquia no es va aconseguir llavors, crec que ara és una magnífica ocasió per demanar-ho*"[312]. El comte de Vallellano sosté en l'entrevista que va renunciar al càrrec pel seu nomenament com a Ministre, però David Miller, en el seu llibre *The Official History of the Olympic Games and the IOC* (cap. XXIX Enter the Soviets) afirma que la renúncia va ésser motivada per l'incompliment en la Carta Olímpica: absència a quatre sessions oficials del CIO. També van ésser exclosos Enrique Barboza de Xile, Miguel Idígoras de Guatemala, i Rechid Atavinem de Turquia.

El cert és que, a més dels clubs i federacions esportives, en els Jocs Mediterranis, es van implicar altres representants de la societat civil barcelonina. Una prova d'això ho tenim en un col·loqui organitzat per l'Ateneu Barcelonès[313] i l'Escola Oficial de Periodisme, i que va estar obert a socis de l'entitat, alumnes de la EOP i de la ciutadania. A l'acte, van assistir-hi "*les més destacades personalitats barcelonines dels esports olímpics*" i la plana major del comitè organitzador. Joan Antoni Samaranch assumia el control de totes les operacions com a vicesecretari d'organització esportiva, i la comissió de premsa era coordinada en aquest moment pel periodista Carles Pardo. De les intervencions val la pena destacar la de José María Ceballos, responsable de la Comissió d'Allotjaments, que informar que finalment els esportistes serien allotjats en col·legis majors i residències d'estudiants, "*per deixar els hotels lliures per als visitants i autoritats que arribin a Barcelona amb motiu dels Jocs*"[314]. La idea que els Jocs haurien de servir per potenciar l'esport en la joventut va ser explicitada per Carlos Pena Cardenal, "*l'actual eufòria esportiva no pot morir amb la clausura dels Jocs, sinó que és necessari seguir una línia intensa de competicions esportives entre els escolars i els universitaris de Barcelona. En aquest aspecte tornem a recalcar la conveniència de crear un dia setmanal de l'esport, on es bolqui en el parc de Montjuïc, la nostra joventut*"[315]. L'auditori també estava interessat a saber si funcionaria l'emissora experimental

312 *El Mundo Deportivo* 12 de maig de 1955.

313 La gènesi d'aquesta entitat cal cercar-la el 1836 amb la creació de l'Ateneu de Barcelona, però el vertader origen de l'entitat és arran de la creació el 1860 de l'Ateneu Català. El 1872 aquesta entitat i el centre Mercantil Barceloní es fusionen per constituir l'Ateneu Barceloní. La seu d'aquesta entitat està al Palau Savassona construït el 1796.

314 *El Correo Catalán* 14 de maig de 1955.

315 *Solidaridad Nacional*14 de maig de 1955.

de Televisió Espanyola en els Jocs. Federico Gallo[316], que assistia com a representant de la ràdio, va assenyalar "*que no creia que pogués funcionar una emissora de televisió espanyola; la seva instal·lació és molt difícil i costosa, però segurament funcionaran emissores estrangeres filmant pel·lícules indirectament*". Els amants de la filatèlia van voler saber quin era el motiu que no s'haguessin emès segells. Samaranch, reconegut col·leccionista de segells esportius, va respondre que d'aquest afer se n'havia encarregat personalment, portava dos anys i mig de gestions infructuoses, "*i cregui que hem fet tot l'humanament possible per obtenir-los, i no hem pogut. Recentment hem rebut la negativa absoluta*". El col·loqui no va estar exempt d'alguna pregunta de mal gust, com la formulada pel periodista Ramón Navarro Salanova, que estava interessat a saber si "*els negres són bons tiradors al blanc?*" La resposta de Luis Colom, president de la Federació Catalana de Tir, va ser concisa: "*No tinc notícies exactes*".

Una altra entitat que es va oferir al comitè organitzador va ser l'Associació de Veïns del cèntric carrer de Pelai. Aquesta entitat havia col·laborat intensament al Festival dedicat al músic Wagner, i va acordar fer un projecte decoratiu i d'il·luminació de la zona amb motiu dels II Jocs Mediterranis i de la Fira Oficial i Internacional de Mostres. "*A banda de la il·luminació extraordinària, està prevista la col·locació de gallardets amb les banderes de totes les nacions participants en ambdós certàmens, i a l'entrada i sortida del carrer gran escuts il·luminats, un dels quals serà el de Barcelona. S'han mantingut els arcs sobre les voreres, com a suports bàsics de la luminotècnia, però en general es tracta de dur a terme un ambiciós projecte que confirmarà l'alt esperit cívic de l'Associació i el manteniment de les seves iniciatives per subratllar amb elles la importància de tots els esdeveniments que es desenvolupen a Barcelona*"[317].

Aquesta iniciativa de l'Associació de Veïns del carrer Pelai va ser ben acollida pel comitè organitzador, i es va pensar que podia aplicar-se a altres punts de la ciutat. Així es va determinar la instal·lació "*al cim del Tibidabo d'un gegantí rètol lluminós, amb unes lletres de trenta metres d'alçada, per ser prou visibles a molts quilòmetres al voltant. Totes les dificultats tècniques que plantejava la construcció d'una estructura de dimensions tan extraordinàries com per sostenir la sigla "II J. M." han estat resoltes gràcies a la cessió de l'ús de l'anomenada Torrassa de les Aigües per una gentilesa de la Societat General d'Aigües de Barcelona, a poca distància de la ben coneguda Talaia, que s'utilitzarà com a suport del rètol, el qual s'encendrà i s'apagarà en fraccions de temps regulars*"[318]. El rètol lluminós es va posar en funcionament l'última setmana de juny.

Per donar major realçament a l'any dels Jocs Mediterranis alguns ens, com la Direcció Nacional de l'Obra Sindical d'Educació i Descans, van portar a la ciutat comtal algunes de les seves activitats, com va ser el cas de l'Assemblea Esportiva Nacional d'Educació i Descans. Una de les activitats programades per als congressistes va consistir en una visita a les instal·lacions de Montjuïc i una conferència sobre els Jocs Mediterranis. Altres entitats, al contrari, van optar per no programar cap

316 Federico Gallo (1930-1997), va iniciar la seva carrera com a periodista de ràdio per donar el salt a Televisió Espanyola, on va ser una de les veus més conegudes per conduir programes com *Esta es su vida* (1963-68) i els concursos musicals d'Eurovisió. Al principi dels anys setanta va saltar a la política, arribant a ser governador civil d'Albacete, Múrcia i Barcelona el 1982.

317 *La Vanguardia* 17 de maig de 1955.

318 *El Correo Catalán* 24 de maig i *La Vanguardia* 26 de maig de 1955.

acte que pogués restar protagonisme als Jocs. Per exemple, la Federació Espanyola de Tennis, malgrat que el seu esport no estava inclòs en el programa dels Jocs, "*ha acordat prohibir a Catalunya, i durant els citats dies, tota organització que surti del marc purament social del club. En conseqüència ha acordat suspendre el concurs internacional de S'Agaró que havia de celebrar-se del 20 al 25 del pròxim mes de juliol*"[319].

La maquinària municipal seguia la seva rutina i el ple municipal, a proposta de la Ponència d'Esports, va aprovar aquest mes diversos dictàmens sobre els concerts amb les empreses subministradores dels serveis de transports i allotjament dels Jocs, i que s'havien convocat amb antelació.

En el Butlletí núm. 4, corresponent al mes de maig, va aparèixer un interessant i poètic article, *La Fidelitat a l'Olimpisme*, signat per Salvador López de la Torre[320]. "*Era bellament fatal la necessitat d'arrelar aquests Jocs a Barcelona, perquè en el tebi fistó de les costes catalanes van néixer fa vint-i-sis segles els primers brots de la competició esportiva a càrrec dels grecs de la Focea emigrats de la seva ciutat natal als límits septentrionals de la Jònica per tot el mar Mediterrani, a la recerca d'un nou país on continuar vivint… Res permet considerar caducats els ideals olímpics, que l'home rendeix al seu cos i a l'esforç que amb ell ha aconseguit un culte generós. Els grecs van endevinar semblant veritat com a profetes dels actuals gustos esportius, i devem agraïdament unir les nostres tasques al seu record. Aquell culte del cos que aconsellava Plató amb frase que ens agradaria anomenar la mare de la literatura esportiva del món: "El cos humà que tanca nostra ànima, és un temple en què s'allotja una llampada de la divinitat. I cal embellir aquest temple per mitjà de la gimnàstica"… No és guanyar –encara que sigui raonable i humà aspirar a la victòria-, sinó participar l'important. Servir a la comunitat esportiva del Mediterrani aixecant un bloc de concòrdia al voltant de les seves velles ribes daurades, pensant servir l'home i no a la vanitat de l'home, perquè l'esport és un mitjà d'expressió, i l'important és l'home que s'expressa a través seu*".

Un altre interessant article del Butlletí, i del que val la pena reproduir alguns passatges era *l'Anecdotari de la participació espanyola en els I Jocs Mediterranis d'Alexandria*, i estava signat per Ángel Sabata[321]. Les grans competicions estan plenes de grans gestes esportives, però també de petites històries i de personatges senzills que contribueixen modestament a la seva realització. "*Una de les notes més simpàtiques d'aquells dies va ser l'arribada del vaixell escola Juan Sebastián Elcano. L'entusiasme i ànim que van infondre els mariners amb la seva presència i crits d'alè a tots els compatriotes participants, va ser la nota destacada i molt ben rebuda pels milers d'esportistes que, diàriament, anaves a veure les competicions. Els organitzadors van invitar sempre els oficials i guàrdia marins a què assistissin als actes… Ens va sorprendre agradablement veure El Caire i Alexandria, la quantitat d'artistes d'ambdós sexes i orquestres espanyoles que*

319 *La Vanguardia* 25 de maig de 1955.

320 Salvador López de la Torre (1919-2011) va començar la seva carrera periodística a l'*ABC* (1945), d'aquí passaria com a redactor esportiu a *Arriba;* director d'*Informacions* en la dècada dels cinquanta; el 1960 tornaria a *ABC*, i el 1970 assumiria la direcció de *Nuevo Diario.* Periodista molt identificat amb el règim del general Franco, va participar després de la guerra en la Divisió Blava. Va obtenir el premi Luca de Tena el 1964. En la dècada dels noranta va compaginar la seva feina periodística amb la d'assessor de qui fou ministra d'Agricultura i eurodiputada Loyola de Palacio.

321 Àngel Sabata Figa (1911-1990), llegendari jugador de waterpolo pertanyent al CN Barcelona, va participar en els Jocs Olímpics d'Amsterdam el 1928 i de Londres el 1948.

actuen constantment als locals i teatres més importants d'ambdues ciutats. A Alexandria vam ser invitats a un sopar en què assistia l'ambaixador d'Espanya a Egipte i els directius de la representació espanyola. Desconeixíem la nacionalitat de l'orquestra, magnífica per cert, i gran va ser la nostra sorpresa en veure'ns saludats en espanyol pels seus components, i alguns de nosaltres anomenat pel nostre nom. Dos d'ells havien format part dell CN Atletic i del CN Barcelona respectivament… Un número destacat durant l'estada a Alexandria va ser el xofer de l'autocar, que ens van destinar per a l'exclusiu servei de l'equip espanyol. El bon Ahmet, que aquest era el seu nom, va semblar prendre'ns sota la seva protecció, era un fanàtic que s'hagués barallat amb qualsevol, a la piscina, a la pista de basquetbol, que s'hagués permès criticar-nos. Sense saber-ho nosaltres, ens exhibia per Alexandria, portant-nos a passejar per tots els carrers de la ciutat on tenia amics i familiars. Ens n'assabentàrem passats uns dies, en observar que en el trajecte de l'hotel a l'estadi, unes vegades empràvem deu minuts i altres vegades mitja hora. Ahmet va tenir un vertader disgust quan ens en vam anar, i nosaltres vam sentir separar-nos d'aquell home senzill, que es va conquerir la simpatia de tots".

A l'últim en la secció *Noticiari* hi havia tres ressenyes interessants relacionades amb l'organització de l'esdeveniment. En la primera es revelava que l'àmfora, de plata, era una reproducció exacta d'una grecopúnica, i que s'havia calculat que eren necessaris un total de 200 rellevistes, els quals correrien aproximadament un quilòmetre. Una altra notícia destacada era l'edició d'un fullet de propaganda turística de Barcelona, amb una bella portada del pintor Pedro Clapera, i una foto en color de les fonts de Montjuïc en la contraportada. Semblava que la seva sortida al carrer era condició sine qua non per atreure turistes a la ciutat. "*La riquesa de la seva presentació i contingut, la seva impressió a diverses tintes amb nombroses fotografies de la ciutat i dades de gran interès, programa dels Jocs, comentaris tècnics i descriptius, etc. a més de constituir un encert de la Comissió de Propaganda dels Jocs i de la Tinència d'Alcaldia de Turisme de l'Excm. Ajuntament de Barcelona, que l'han editat conjuntament, atraurà sens dubte ingents quantitats de turistes espanyols i estrangers, que aprofitaran les vacances estivals per traslladar-se a Barcelona amb la doble finalitat de conèixer els seus atractius i presenciar, al mateix temps, les competicions esportives dels II Jocs Mediterranis*". La tercera notícia relatava l'ambient ciutadà que ja es respirava a la ciutat, i citava per reflectir-ho dues accions esmentades anteriorment: l'èxit de públic en la conferència celebrada per l'Ateneu Barcelonès i l'Escola de Periodisme, i la decidida implicació de l'Associació de Veïns del carrer Pelai.

La fabricació i la venda de les insígnies dels Jocs, per concessió especial de la Comissió Permanent, va ser concedida a l'empresa *Grabados Químicos Güiz* per a tres modalitats: plaques de cotxe, moto i insígnia de solapa. Al seu torn aquesta empresa va autoritzar a l'empresa Grabador Inglés com a únic distribuïdor oficial d'aquestes insígnies. Aquesta informació va aparèixer en la premsa com un *Avís Important "a fi i efecte d'evitar perjudicis a les persones interessades a fabricar o vendre aquest article"*[322].

322 *El Mundo Deportivo* 16 de juny de 1955.

JUNY

Una altra entitat que es va prestar per col·laborar en l'ornamentació dels carrers de la ciutat va ser l'Associació de Veïns del carrer Ferran, una via enclavada dins el nucli històric, que neix a les Rambles i desemboca a la plaça de Sant Jaume, on es troben l'ajuntament i la diputació provincial[323]. L'associació havia previst col·locar a la seva entrada per les Rambles dues monumentals reproduccions en tub fluorescent del cartell dels Jocs, i al llarg del recorregut, també de tub fluorescent, unes figures d'atletes que aconseguien els dos metres d'alçada[324].

Aquest any la *Setmana de la Joventut*, que organitzava el Frente de Juventudes en honor de *Sant Ferran*, *rei d'Espanya i Patró de la Joventut*, va recalar a Barcelona. El delegat nacional, José Antonio Elola Olaso[325] va assistir a diversos actes programats en diverses poblacions catalanes, però entre aquests van destacar-ne dos pel seu marcat caràcter esportiu: una macro concentració a l'estadi de Montjuïc, i una gala homenatge de les federacions regionals. En aquest acte, el representant de major antiguitat, José María Sentís, li va entregar una placa, "*pels seus molts afanys en pro de la joventut i l'esport*". Elola Olaso va agrair l'obsequi, va animar a les federacions a prosseguir la seva feina desinteressada "*en bé de l'esport i per col·locar a la nostra pàtria al lloc que esportivament tots desitgem*", i va vaticinar grans èxits de l'esport espanyol en un termini màxim de 3 o 4 anys. Finalment va felicitar l'equip d'hoquei sobre patins, que dies abans havia revalidat el títol mundial en terres italianes, i va desitjar els millors èxits a l'organització dels Jocs Mediterranis. Dies després el cap de Servei Provincial d'Esports del Frente de Juventudes, Ricardo Sánchez[326], va resumir en una entrevista quines eren les idees centrals del projecte esportiu d'Elola Olaso. Al seu parer les fundades esperances d'aconseguir èxits esportius se sustentaven, "*entre d'altres coses, en els propòsits del Frente de Juventudes de crear una massa de preparadors espanyols, que prèviament hagin rebut els seus ensenyaments en els més importants centres esportius del món. S'ha comprovat que la presència de preparadors estrangers no representen un gran avantatge per als fins proposats, per una raó principal, i és que en arribar al nostre país, primer han d'aclimatar-se als nostres costums i condicions racials, i quan ho aconsegueixen, cauen en el perill d'haver-se viciat en els nostres defectes esportius. Per això, a la inversa, els nostres nois tornaran a nosaltres amb les virtuts d'aquells*"[327]. L'altra prioritat del seu programa eren les instal·lacions esportives, i entre aquestes un projecte d'envergadura com era utilitzar "*l'antic Palau de Bèlgica, de l'Exposició Internacional de 1929, per convertir-lo en col·legi menor, amb la seva piscina i gimnàs coberts i amb capacitat per a 150 alumnes, com a*

323 Actual seu de la Generalitat de Catalunya.

324 *La Vanguardia* 1 de juny de 1955.

325 José Antonio Elola Olaso va assumir la Direcció de la Delegació Nacional d'Esports al morir el 1956 el tinent general Moscardó, i va ocupar el càrrec fins al 1967, el seu successor va ser Joan Antoni Samaranch.

326 Ricardo Sánchez ha ocupat al llarg de la seva vida diversos càrrecs directius en diverses federacions esportives catalanes i espanyoles (atletisme, natació, etc.) i va ser president de la Federació Espanyola de Pentatló Modern. Director de la residència Blume de Barcelona (1960-1990) i membre de l'assemblea del Comitè Olímpic Espanyol des de 1967.

327 *El Mundo Deportivo* 10 de juny de 1955.

lloc adequat per a la concentració d'atletes". Aquest projecte no cristal·litzaria fins a 1960, any en què es va construir *la Residència de l'Esportista Joaquín Blume* a la localitat d'Esplugues de Llobregat, i Ricardo Sánchez n'assumiria la direcció.

La proximitat dels Jocs va comportar que se'ls prestés més atenció mediàtica i que, per exemple, un diari com *El Mundo Deportivo* li dediqués setmanalment una pàgina informativa. "*Creiem que ha arribat l'hora justa de fer arribar al públic barceloní, que sempre va respondre tan admirablement davant tots els esdeveniments de la seva ciutat, el que l'Olimpíada mediterrània significa. És pura i simplement, en esports, la més alta data que mai ha aconseguit. Aquests Jocs, a imatge i semblança dels Olímpics, són quelcom més que una gran competició d'esports. Són una manifestació cultural de primera magnitud i un esdeveniment internacional des de tots els punts de vista de primeríssim ordre*"[328]. El diari destacava, així mateix, que la presència de tres rellevants campions olímpics i europeus d'atletisme era un altre dels reclams de l'esdeveniment. El primer de la llista era l'italià Adolfo Consolini[329], medalla d'or en els Jocs Olímpics de 1948 a Londres, plata a Hèlsinki 1952, i tres medalles d'or consecutives en els Campionats d'Europa en la prova de disc. Després, el seguia el marxador Giuseppe Dordoni, que havia aconseguit l'or olímpic a Hèlsinki en la prova dels 50 quilòmetres. Un altre atleta destacat era el francès Alain Mimoum, nascut a Algèria, que era vigent subcampió olímpic en 5.000 i 10.000 metres; vencedor en aquestes distàncies en els I Jocs Mediterranis, i posseïdor de tres medalles de plata olímpica[330]. En natació destacava la figura Jean Boiteux, que en la modalitat de 400 metres lliures havia aconseguit la medalla d'or a Hèlsinki el 1952, i quatre medalles, de les quals tres eren d'or, en els anteriors Jocs Mediterranis. Una altra figura destacada que venia a Barcelona era el mestre d'esgrima francès Christian d'Oriola, amb un palmarès extraordinari, tres medalles d'or olímpiques[331] i set campionats mundials en floret individual i per equips; i l'italià Edoardo Mangiorotti[332], que s'havia penjat un total de vuit medalles olímpiques en la modalitat d'espasa, de les quals tres eren d'or, i dotze títols mundials.

Entre els acords de la Comissió Municipal Permanent d'aquest mes figurava l'autorització al comitè organitzador dels Jocs per col·locar, del 15 de juny fins al 26 de juliol, i en diversos llocs de la ciutat, cartells lluminosos que servissin com a suport propagandístic dels Jocs[333]. Antonino Segón Gay,

328 *El Mundo Deportivo* 5 de juny de 1955.

329 Consolini va participar en quatre Jocs Olímpics i va ser l'atleta encarregat del jurament olímpic en els JJ.OO. de Roma el 1960.

330 Alain Mimoum va ser medalla de plata en 10.000 metres a Londres 1948, i en 5.000 i 10.000 metres a Hèlsinki el 1952. Gran rival i amic d'Emil Zatopek va aconseguir la glòria olímpica en vèncer a la marató dels JJ.OO. de Melbourne el 1956.

331 Christian d'Oriola medalla d'or en floret per equips i de plata en floret individual a Londres 1948; medalles d'or en individual i per equips a Hèlsinki 1952; i medalla d'or en individual i de plata per equips a Melbourne 1956. Al llarg de la seva carrera va aconseguir vuit medalles d'or en els campionats del món.

332 Eduardo Mangiorotti, al llarg de la seva carrera esportiva, que es va iniciar en els Jocs Olímpics de Berlín el 1936, va aconseguir un total de 13 medalles olímpiques (sis d'or, cinc de plata i dues de bronze) i 26 medalles en campionats del món (tretze d'or, vuit argent i cinc de bronze). En els Jocs Mediterranis d'Alexandria el 1951 havia aconseguit dues medalles d'or i una de bronze.

333 *La Vanguardia* 5 de juny de 1955.

tinent d'alcalde d'Obres Públiques, que fins aquest instant era vocal del comitè organitzador, va passar a ocupar la vicepresidència a proposta del Comitè Olímpic Espanyol. Així mateix es va fer pública la composició de diverses comissions:

Comissió de l'Exposició d'Arquitectura. President Lluís de Caralt; vicepresident José Soteras; vocals, Antonio Lozoya, Camilo Bas, José Antonio Coderch i Francisco Mitjans.

Comissió de Teatre i Cinema. President Lluís de Caralt; vicepresident Eugenio Fuentes; vocals, Juan Francisco de Lassa, Emilio López Oliva, José María Magagelada, Julio Manegat i Horacio Sáenz Guerrero.

Comissió de Medalles i Trofeus. President Lluís de Caralt; vicepresident Luis Rosal; vocals, Federico Marés, Gabriel Calicó, Juan Ainaud, Manuel Estivill i José Bravo.

Al llarg del mes es van continuar celebrant competicions, que servien tant per assajar i polir defectes de la maquinària organitzativa, com per seleccionar o posar a punt als esportistes espanyols que haurien de participar en els Jocs Mediterranis. Així es van succeir els campionats d'Espanya de rem outrigger, que van tenir lloc al Reial Club Marítim; el campionat d'Espanya de lluita grecoromana, al Saló Iris; un torneig internacional de gimnàstica a la sala Price, on van participar a més d'Espanya i Finlàndia en categoria masculina, una selecció de Llombardia i Catalunya en la categoria femenina, i diversos campionats de Catalunya.

Una altra de les accions de promoció impulsades per la Comissió de Propaganda va ser la celebració d'un *Concurs d'Aparadors*. No era una actuació nova, ja que era habitual que amb motiu dels *Festivals Wagnerians* els comerços del Passeig de Gràcia duien a terme una iniciativa similar. Les Bases del Concurs indicaven:

1 Cap aparador que no estigui acabat abans del 5 de juliol pròxim podrà prendre part en aquest Concurs.

2 Tots els industrials que desitgin prendre part que en aquest Concurs hauran de passar per les oficines del comitè organitzador dels II Jocs Mediterranis, Rambla de Santa Mònica, 22 bis, 2n pis per inscriure-s'hi.

3 L'elecció del tema serà absolutament lliure amb l'únic requisit que sigui esportiu o turisticoesportiu, i que a l'aparador i en forma ben visible es llegeixin les paraules "II Jocs Mediterranis 16/25- VII-65".

4 Es designarà un Jurat únic, el nom dels seus components es farà públic al seu dia, format per persones competents en les diverses facetes del Concurs.

5 Els dies de durada del Concurs seran del 5 al 26 del pròxim mes de juliol, i els aparadors hauran d'estar oberts i il·luminats cada dia fins a les 21 hores, fins i tot els festius.

6 A més dels premis i diplomes corresponents, el Jurat tindrà reservat el dret de concedir les mencions honorífiques que cregui pertinents.

7 S'estableixen els premis següents:

≡ tres premis per als aparadors de major riquesa; una copa, un distintiu dels Jocs i un diploma per al primer; un distintiu dels Jocs i un diploma per al segon; i un diploma per al tercer.

≡ tres premis idèntics per als aparadors millor il·luminats.

≡ tres premis idèntics per als aparadors adornats amb millor gust, independentment de la seva riquesa i de la seva grandària.

≡ tres premis idèntics per als tres temes més encertats des del punt de vista esportiu.

≡ tres premis idèntics per als tres temes més encertats des del punt de vista turisticoesportiu.

8 La decisió es donarà a conèixer per mitjà d'un acte públic anunciat prèviament que se celebrarà el dia 26 de juliol i en el qual es procedirà a l'entrega pública dels premis.

També en aquestes dates van sortir les Bases per al *Concurs de la Medalla Commemorativa dels Jocs Mediterranis*, que la Direcció General de la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre havia convocat dins el marc de *l'Exposició Internacional de Medalles*. Les Bases estipulaven:

1 El tema de la medalla serà commemoratiu dels II Jocs Mediterranis. A l'anvers portarà una composició al·legòrica, i en el revers una composició lliure de l'autor, on hi haurà de figurar la inscripció "Jocs Mediterranis, Barcelona 1955".

2 Els treballs que es presentin no podran sobrepassar, en qualsevol dels seus eixos, la mesura de vint-i-cinc centímetres.

3 Les obres hauran de presentar-se o remetre's, degudament preparades, al Comitè Executiu de la I Exposició Internacional de Medalles i Trofeus Esportius (Palau d'Art Modern, Parc de la Ciutadella), a Barcelona, i haurà de quedar en poder d'aquest organisme abans del dia 28 de juny de 1955, que quedarà tancada l'admissió d'obres. De cada entrega es lliurarà l'oportú rebut, contra el qual seran entregades les obres no premiades als seus autors.

4 El Jurat que oportunament es designi, i que es donarà a conèixer, atorgarà els premis següents: un primer premi de 6.000 pessetes; un segon premi de 4.000 pessetes, i un tercer premi de 3.000 pessetes. Cap premi podrà ser declarat desert.

5 Les obres premiades quedaran en propietat de la Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre, la qual, si ho veu convenient, podrà encunyar les medalles o plaques, entenent-se que els artistes premiats cedeixen tots els seus drets, fins i tot el de la seva propietat.

6 A tots els efectes, i pel fet de presentar-se al Concurs, es consideraran acceptades pel concursant aquestes Bases.

La premsa nacional esportiva va estar molt atenta al desenvolupament de la Sessió del CIO celebrada a París del 13 al 18 de juny, ja que Pedro Ibarra Mac-Mahon, membre espanyol del CIO, hi presentava un informe sobre els Jocs Mediterranis. L'interès va ser tal que *El Mundo Deportivo* va enviar, per primera vegada en la història, un enviat especial: Andreu Mercè Varela. Hi havia interès per conèixer si l'hoquei sobre patins entraria en la família olímpica, i quina ciutat, entre les set que optaven a la nominació -Brussel·les, Budapest, Detroit, Lausana, Mèxic, Roma i Tòquio- seria la seu dels Jocs Olímpics de 1960. Al final la balança es va decantar per Roma, que en l'última ronda va guanyar a

Lausana per 35 vots a 24. El reconeixement de l'hoquei sobre patins tampoc va aconseguir el seu objectiu malgrat la vehement intervenció de Mac-Mahon. "*Amb un tacte i finesa de bon bilbaí, i amb recull de dades i xifres de consumat banquer, va respondre a totes les interpel·lacions de què va ser objecte, en el seu intent que un esport en què els espanyols som campions del món, fos declarat olímpic. L'eufòria dels italians, després de la victòria de Roma, i l'aclaparament del delegat suís, van deixar sobre l'esquena del delegat espanyol la tasca de convèncer un Congrés (Sessió) ja cansat de votacions i canvis. S'oposava a l'entrada de nous esports el Comitè Executiu. Així no va poder tenir èxit la proposició*"[334]. Per a l'elecció es requerien 34 vots (2/3 del total de membres). El voleibol va tenir 26 vots, el tir amb arc 19 vots, l'hoquei sobre patins 7 vots i el judo 3 vots. Quant a l'informe dels Jocs Mediterranis presentat per Mac-Mahon va ser aprovat per unanimitat.

Tanmateix va haver-hi altres afers destacats que la premsa va silenciar. En la reunió celebrada el 10 de juny entre la Comissió Executiva del CIO i els delegats de les federacions internacionals, tant el delegat de la IAAF, Donald J. Pain, com el president de la Federació Internacional de Rem, Gaston Mullegg, es "*van declarar insatisfets de l'organització del seu esports en els Jocs previstos en el mes de juliol pròxim. Aquest últim orador va assenyalar que el CIO no hauria de donar el seu patronatge amb tanta facilitat a aquestes organitzacions regionals*"[335]. L'endemà la Comissió Executiva es va reunir amb els representants dels Comitès Olímpics Nacionals, entre els quals es trobava un representant d'Espanya. H. Glovinski, que assistia com a secretari general del Comitè Olímpic d'Israel[336], va declarar que el CIO no podia donar suport als qui fomentaven "*la discriminació fundada sobre qüestions de raça, confessió o política… i esmenta això a fi que no es torni a produir la situació desagradable que ha patit el seu país per culpa del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis, el qual ha refusat invitar Israel a aquests Jocs*". Avery Brundage li va respondre que era una situació delicada. El comitè organitzador dels Jocs havia informat el CIO, que s'havia cursat invitació als països que van participar en els I Jocs Mediterranis d'Alexandria, i que entre aquests no hi figurava Israel. Brundage va acabar la seva intervenció dient que el CIO ni tenia autoritat, ni havia d'immiscir-se en l'organització d'uns Jocs regionals. Maynard Brichford, de la Universitat d'Illinois sosté en la seva ponència *Avery Brundage i el racisme*, presentada en el *Fourth Internacional Symposium for Olympic Research*, que la invitació no es va enviar, més aviat, a causa de la pressió exercida pels països àrabs, que van amenaçar boicotejar l'esdeveniment si Israel hi participava. Probablement aquesta tesi sigui correcta, ja que Israel va participar, aquest mateix any, en els Jocs Mundials Universitaris celebrats a Espanya. Malgrat haver transcorregut més de 60 anys aquest problema continua existint. Israel no participa en els Jocs Mediterranis encara que és membre des de 1994 de l'Associació de Comitès Olímpics Europeus. En qualsevol cas crida l'atenció que aquest debat es produís en una Sessió en què el president Brundage va parlar de la necessitat que els Comitès Olímpics Nacionals siguin "*completament independents i autònoms, i a resguard de tota influència política, confessional o comercial*".

334 *El Mundo Deportivo* 19 de juny de 1955.

335 Butlletí Oficial del CIO novembre de 1955.

336 El Comitè Olímpic d'Israel va ser reconegut pel Comitè Executiu del CIO el 1952 i aprovat aquest mateix any en la Sessió Ordinària del CIO . Una delegació d'Israel, composta de 26 atletes de cinc esports, va participar en els Jocs Olímpics d'Hèlsinki el 1952.

En el mateix sentit val la pena ressenyar que, per aquestes dates, va sortir publicat a Itàlia un comunicat de premsa remès per *l'Associació Macabea Europea*, on es protestava pel fet de no invitar a Israel als II Jocs del Mediterrani. "*Els representants de les associacions macabees d'Europa, que reuneixen els esportistes europeus d'Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Holanda, Itàlia, Irlanda, Finlàndia, França, Gran Bretanya, Suècia i Suïssa, reunits a Wassemar (Holanda) el passat mes de juny, reconeixent que el Comitè Internacional Olímpic és el responsable de l'aprovació i supervisió de les normes i dels reglaments dels Jocs organitzats sota el seu patronatge, deploren l'actuació del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis que tindran lloc a Barcelona, per haver retirat la invitació feta a l'estat d'Israel, i que havia estat acceptat per aquest per participar als Jocs, basant-se en consideracions polítiques estranyes a la norma dels Jocs aprovada en la 47 Sessió del CIO celebrada a Hèlsinki i a la concepció dels Jocs Olímpics com a força unificadora entre les nacions*"[337].

El que cert és que l'absència d'Israel en els Jocs Mediterranis de Barcelona va seguir debatent-se al si del Comitè Internacional Olímpic i, encara que no es pot afirmar amb rotunditat, va entelar el brillant treball que duria a terme el comitè organitzador dels Jocs de Barcelona. En la Sessió del CIO celebrada al gener de 1956 a Cortina d'Ampezzo, Armand Massard va presentar el seu informe sobre els II Jocs Mediterranis (aquest apartat es comentarà més endavant). En acabar la seva exposició el seu col·lega francès François Pietri, que havia estat present a Barcelona, va sol·licitar que li fos concedit al Comitè Olímpic Espanyol el trofeu Bonacossa[338]. El president Brundage va recollir la proposta i va comunicar que la decisió definitiva es prendria en el transcurs de la sessió de novembre, que aquest mateix any se celebraria a Melbourne. En l'acta de la Sessió, que sortiria publicada mesos després en el *Butlletí Oficial del CIO*[339], en l'apartat titulat *Recompenses del 1956*, s'indica que per "*recomanació del president el trofeu Bonaccosa ha estat concedit al Comitè Olímpic d'Iran per la seva remarcable organització de la setmana Olímpica el 1956*". És probable que aquest trofeu no li fos concedit al COE, no sols per l'absència de l'Estat d'Israel en els Jocs Mediterranis, sinó també pel malestar generat pel boicot espanyol als Jocs de Melbourne, com a conseqüència de la invasió de les tropes russes a Hongria. En qualsevol cas Israel continuava sent motiu de discòrdia. Podem observar que en l'acta de la reunió del comitè executiu del CIO amb els delegats de les federacions internacionals a Evian (França) del 5 al 6 de juny de 1957, s'informa que el secretari general de la Federació Internacional d'Atletisme (IAAF) assenyalava, que "*prenent com a exemple els Jocs Mediterranis de Barcelona el 1955, estima que el CIO només ha de donar el seu patronatge després d'assegurar-se que no es produeixi cap ingerència política com va ser el cas d'Israel, que no va ser invitat a prendre-hi part*". El vicepresident Massard li va respondre assegurant que el motiu era per no haver participat en els I Jocs Mediterranis organitzats el 1951. "*Vaig protestar quan vaig visitar Espanya i la invitació va ser enviada a Israel, però ja era massa tard perquè poguessin participar*". L'egipci Taher Pachá, secundava les paraules de Massard, "*i aprova la protesta que aquest va fer arribar a Barcelona, ja que ningú ha de ser exclòs per altres raons que les estrictament esportives*". Malgrat les declaracions de bones intencions l'esperit de la regla va seguir vulnerant-se: Israel segueix sense

337 *La Gazzetta dello Sport* 13 de juliol de 1955.

338 Aquest trofeu es va instaurar el 1954 per premiar a aquells comitès nacionals que haguessin rendit un servei eminent a la causa de l'esport *amateur* i a la propagació de l'ideal olímpic. El reglament d'aquest trofeu figura en el Butlletí Oficial del CIO juny de 1954.

339 Butlletí Oficial del CIO maig de 1957.

participar en els Jocs Mediterranis.

Reprenent novament la Sessió del CIO de París, en aquesta, s'hi va presentar la nova versió de l'himne olímpic[340]. L'any anterior es va convocar un concurs internacional, que estava dotat amb 1.000 dòlars de premi –donació del príncep Pierre de Mònaco- i una medalla commemorativa. Al concurs es van presentar un total de 379 composicions de 39 països, d'aquestes quatre eren espanyoles. "*L'obra proposada és un himne destinat a les cerimònies olímpiques (especialment en les cerimònies d'inauguració i clausura). Serà compost per ser interpretat per una orquestra simfònica i portarà una part vocal. Aquesta part vocal haurà de ser tractada en un estil llarg (una mica a la manera d'una coral), a fi de facilitar la traducció del text en les diferents llengües requerides, segons les circumstàncies*"[341]. En el reglament s'incloïa el text de l'himne olímpic. L'autor de l'obra guanyadora va ser el compositor polonès establert a França Michel Spisak. Avery Brundage va demanar a tots els assistents –i va ser aprovat per unanimitat-, "*que aquest himne sigui reconegut oficialment, a fi de poder ser interpretat en els Jocs Mediterranis de Barcelona, en els Jocs Olímpics de Cortina el 1956, en els Jocs Olímpics eqüestres d'Estocolm, i finalment en els Jocs de Melbourne*". Per tant els Jocs de Barcelona van tenir l'honor de ser els primers on es va interpretar el nou himne olímpic[342]. D'altra banda l'estadi de Montjuïc és, amb gairebé tota seguretat, l'únic estadi del món en què han sonat dos himnes olímpics oficials, però diferents[343].

En aquesta mateixa Sessió del CIO es va acordar, a proposta del senyor Georgaopoulo, membre del Comitè Olímpic de Grècia, la fundació d'una Acadèmia Internacional Olímpica amb seu a Atenes. Per estudiar la viabilitat del projecte es va constituir una comissió de treball de què formen part el Dr. Mezo d'Hongria, i els membres del CIO per Grècia Srs. Ketseas i Bolanaki. L'Acadèmia Internacional Olímpica es constituiria finalment el 1961.

També coincidint amb aquesta Sessió del CIO es va dur a terme un acte protocol·lari a l'ambaixada d'Egipte, on l'ambaixador d'aquest país va fer entrega de la bandera dels Jocs Mediterranis a Adela Güell, senyora d'Ibarra de Mac-Mahon i filla del baró de Güell. L'ambaixador espanyol, comte de Casas Rojas "*va agrair l'entrega, i la preciosa bandera va sortir immediatament cap a Madrid, des d'on serà enviada a Barcelona per presidir els Jocs Mediterranis*"[344].

A menys d'un mes dels Jocs, Barcelona es va preparar per vestir les seves millors gales. A les iniciatives de les associacions de veïns dels carrers Ferran, Pelai i la dels comerciants s'hi afegien altres impulsades des del barri de Gràcia i la Ronda de Sant Antoni. Per facilitar informació a la població, es va instal·lar un estand il·luminat al centre de la Plaça Catalunya. "*L'arquitectura d'aquest estand*

340 Butlletí Oficial del CIO novembre de 1957.

341 Butlletí Oficial del CIO juny de 1954.

342 Butlletí Oficial del CIO novembre de 1955.

343 L'actual himne olímpic, l'autor del qual és Spirou Samara –la lletra correspon a un poema de Kostis Palamas-, va ser interpretat per primera vegada en els Jocs Olímpics d'Atenes el 1896 i va ser l'himne oficial fins al 1912. Va tornar a tenir el caràcter oficial després d'aprovar-se durant la Sessió del CIO celebrada a Tòquio el 1958.

344 *El Mundo Deportivo* 17 de juny de 1955.

està concebuda dins la línia moderna que coneixem per "arquitectura funcional", i el seu edifici respon a un volum obert que permet el pas del públic… consta de dos murs de pedra degudament aparellada, sobre els quals es recolza una llosa. A la part nord se situa un estany que representa les aigües del Mare Nostrum, dels quals neixen uns pals que enarboren les banderes dels països participants. En l'orientació contraria, s'hi han disposat unes mampares de vidre sobre tancaments metàl·lics. Per sobre de l'edificació s'ha construït amb tub de neó lluminós els motius simbòlics dels Jocs, el discòbol i la sirena. A la part sud apareix reclinada el caragol de mar en un petit jardinet"[345]. L'estand va ser inaugurat la vigília de Sant Joan pel tinent d'alcalde delegat de Turisme i Afers generals, i president de la Comissió de Propaganda, Mateo Molleví. Des d'*El Mundo Deportivo* el periodista Fernando Fornells va fer un crida als ciutadans perquè també ells se sumessin a aquesta iniciativa de guarnir la ciutat. "*Si quan arriben els últims dies, tots quants van estimar, estimen o pensen estimar l'esport, col·laboressin individualment a l'ornament de la nostra ciutat, amb els balcons, finestres, edificis, fent públic i optimista plebiscit de la seva satisfacció davant el gran honor concedit a Barcelona per les màximes autoritats nacionals, en permetre-hi allotjar al seu si aquesta gran manifestació esportiva, tenim la seguretat que no quedaria un sol buit exterior sense la seva il·luminació o al·legoria decorativa. I això ens ompliria de satisfacció, perquè som part d'aquest escàs nombre que creu que a Espanya i a Barcelona, l'esport té moltíssims més devots del que a primera vista sembla*"[346]. És evident que en aquests Jocs molts periodistes van jugar un paper molt actiu, treballant en el comitè organitzador i, des de les pàgines dels diaris, fent difusió, i animant a participar. Periodistes dinàmics, i ferms defensors de a causa olímpica, com Santiago García, Carles Pardo, Agustín Mercè Varela, Lluís Meléndez, Vicens Esquiroz, Fernando Fornells, Gerardo García, etc. Tots compromesos amb un ideal, esport i olimpisme, i amb un líder carismàtic, Joan Antoni Samaranch, un dirigent que des de molt jove va saber entreveure el poder de la informació. A més a més, en el cas de Lluís Meléndez i Gerardo García, s'afegia una altra característica que deixa una empremta indeleble, mestre i deixeble s'havien calçat les sabatilles; marxat[347] per pistes i carreteres, i suat la samarreta com a atletes de primera línia.

Fins a la Direcció General de Correus va aportar el seu granet de sorra per col·laborar en l'èxit de l'esdeveniment, i per a això va sol·licitar al comitè organitzador li facilités els llocs on estarien allotjades les delegacions estrangeres i els esportistes espanyols, a fi de "*procedir amb tota celeritat el repartiment de la correspondència a ells destinada durant els dies de competició*". Si bé, com ja s'ha exposat abans, no hi havia un segell commemoratiu, si que es va confeccionar un mata-segells especial que seria utilitzat exclusivament el dia 16 de juliol a Empúries. "*Només es concedeix aquest honor als esdeveniments nacionals veritablement destacats, i el fet que s'utilitzi una sola jornada farà les delícies dels col·leccionistes, i dels filatèlics en general, tant d'Espanya com de l'estranger, ja que la filatèlia esportiva és una*

345 *El Correo Catalán* 24 de juny de 1955.

346 *El Mundo Deportivo* 22 de juny de 1955.

347 Lluís Meléndez va ser olímpic el 1920 (Anvers). Primer recordista i campió d'Espanya el 1919; dominà la marxa durant la dècada dels anys vint; va ser fundador de l'Agrupació Catalana de Marxadors (1922) i seleccionador nacional d'atletisme i curses de patins. El seu successor i deixeble, Gerardo García, va ser el gran dominador de la marxa dels anys trenta i quaranta; i va aconseguir notables èxits a nivell internacional, lamentablement, en el seu moment d'esplendor no va poder participar en els Jocs Olímpics de 1932 (Los Ángeles) i 1936 (Berlín).

de les branques més importants dins el col·leccionisme temàtic a tot el món"[348]. Uns dies després el Servei de Correus de Madrid va comunicar que es concedia un mata-segells per a Barcelona durant els dies de celebració de la competició (16-25 juliol).

Una mica després el setmanari *Dicen*[349] va publicar una entrevista amb un personatge que hauria de jugar un paper destacat, i històric, el dia que s'alçava el teló a l'estadi de Montjuïc: Sebastià Junqueras. Aquest destacat atleta, campió i recordista d'Espanya en l'especialitat de tanques, simultaniejava l'entrenament amb el treball dins el comitè organitzador. I no li resultava senzill preparar-se a causa que encara es treballava a la pista de l'estadi. "*La veritat és que a hores d'ara no sé com estic i no per culpa meva, les especialitats a què em dedico, a més de la cultura física, requereix disposar d'unes pistes que em permetin tenir preses les mesures de la gambada que efectuï. Cosa que no he pogut fer per estar les pistes de l'estadi en preparació*". Lamentablement aquesta falta de contacte amb la pista va ser determinant: en la prova de 110 metres tanques on va ensopegar i va caure sobre la pista de cendra. No obstant això, encara que en aquest instant ho ignorava, passaria a la història en ser un dels grans protagonistes de la cerimònia inaugural: Junqueras va ser l'últim rellevista a entrar a l'estadi portant l'àmfora.

Davant el probable risc de no omplir l'estadi, el comitè organitzador va determinar que l'entrada fos lliure per a tots els escolars que anessin acompanyats dels seus mestres el dia de la inauguració. La mateixa mesura es va adoptar per a les competicions d'atletisme que es disputarien a l'estadi, a i les sessions de tarda a la piscina municipal. "*A tots els directors d'escola que desitgin assistir-hi… se'ls prega que es posin en contacte amb la secretària dels Jocs, Rambla de Santa Mònica, 22 bis (Tel. 21-15-48), a fi d'inscriure's amb el nombre aproximat d'alumnes acompanyants, i se'ls facilitarà les corresponents contrasenyes. És interessant que en aquests dies de fi de curs que els mestres d'escola organitzin aquests grups amb la deguda antelació, ja que en principi s'ha decidit que siguin, com a màxim, deu mil nens els que acudeixin gratuïtament a l'estadi*"[350]. En el mateix sentit, i amb l'objectiu que el públic acudís a les instal·lacions, es va establir un preu per a les localitats i entrades que fos assequible a la butxaca dels ciutadans. Les entrades numerades del palau dels esports més cares (tribuna principal superior) costaven 40 pessetes, i les més barates sense numerar eren les de general (de peu) que costaven 5 pessetes; i a l'estadi les entrades de la tribuna superior numerades tenien el mateix preu que al palau, però en canvi d'aquest mateix emplaçament, sense numerar, costaven 10 pessetes.

El Plenari de la Diputació Provincial, en sessió pública, i sota la presidència del marquès de Castell-Florite, va determinar la forma com aquesta institució contribuiria als II Jocs Mediterranis. El dictamen assenyalava que:

- s'assumien els costos de tots els premis i trofeus, incloent-hi l'àmfora de plata repujada que s'usaria en els relleus des d'Empúries;

348 *La Vanguardia* 23 de juny de 1955.

349 *Dicen* 25 de juny de 1955.

350 *La Vanguardia* 26 de juny de 1955.

- es facilitava a l'organització la residència Ramon Llull per a l'allotjament dels esportistes; i el Patronat de les excavacions d'Empúries assumia l'organització de la representació de teatre clàssic que s'anava a realitzar a les ruïnes d'aquella localitat el dia abans dels Jocs.

En aquest Plenari es van prendre altres dos acords de caràcter esportiu:

- la concessió de la Placa al Mèrit Esportiu al comte de Godó, "*per la noble tasca de propagació de l'esport que ha dut a terme*"[351]; i la creació d'una biblioteca i hemeroteca exclusivament dedicada a l'esport.

A les exposicions d'Art en l'Esport i la de Medalles i Trofeus, es va afegir una tercera sobre *El Llibre Esportiu*. Aquesta exposició estava oberta a editors de llibres i publicacions esportives, i a persones aficionades i col·leccionistes que estiguessin en possessió de llibres esportius i volguessin exposar-los. Els exemplars havien d'entregar-se a l'Institut Nacional del Llibre Espanyol, que estava a la Via Laietana, 158.

A la fi del mes va aparèixer el butlletí informatiu dels Jocs Mediterranis número 5, l'últim que es publicaria. El títol del seu editorial era ben explícit, *Vetlla d'armes*. "*Una vegada més hem de subratllar la transcendència enorme que per a l'esport patri tindran aquests II Jocs Mediterranis de Barcelona, que marcaran sens dubte la consagració definitiva d'Espanya com a gran potència a organitzar una competició en què participen mil cinc-cents esportistes de deu països diferents, que vénen a dirimir la supremacia mediterrània en el nostre ambient. Mil cinc-cents cavallers de l'esport, que a la tarda del 16 de juliol formularan el seu jurament olímpic, afirmant la noblesa de l'aficionat, en practicar l'esport per pur plaer estètic i amb l'única finalitat de contribuir amb la seva pràctica al millorament físic propi i de la resta, sense cap afany de lucre i respectant en tot les lleis del més pur amateurisme… Benvinguts a la nostra Barcelona els esforçats paladins de la causa esportiva!*".

En aquest mateix númeroes donaven algunes dades sobre el funcionament i volum de treball de la Secretaria:

- Cartes: des del mes d'octubre de 1954 s'havien despatxat 2.140 cartes oficials.

- Butlletí d'informació per a la premsa i ràdio: el butlletí s'imprimeix en ciclostil, amb una tirada de 400 exemplars en espanyol i 80 en francès.

- Butlletí Informatiu: s'han editat 5 números, amb una tirada de 3.500 exemplars, dels quals 2.500 són en espanyol, i 500 en francès i anglès. Es remet a la premsa nacional i estrangera, agències informatives, federacions i Comitès Olímpics Nacionals.

- Propaganda: s'han editat 10.300 targetes postals reproduint el cartell anunciador, i 104.500 vinyetes amb idèntic dibuix. Per distribuir des de la carrossa a la caravana publicitària de la Vuelta a Espanya 800.000 fulls de mà; i 25.000 fullets turístics per distribuir en el punt d'informació instal·lat a la Plaça Catalunya. En total es van emprar 23 tones de paper.

- Llibret d'inscripcions participants: el comitè organitzador va editar un llibret on figurava la relació de tots els atletes inscrits per país i modalitat esportiva. És precís indicar que algun d'ells

351 *La Vanguardia* 29 de juny de 1955.

no van arribar a participar, com és el cas del corredor de fons Antonio Amorós, que es va lesionar dies abans en el campionat d'Espanya. La relació completa dels esportistes espanyols figura en un annex al final del llibre.

- Altres notícies curioses: diàriament s'atenen de 50 a 70 telefonades; i des de l'1 d'octubre fins al 30 de juny s'han enganxat exactament 36.491 segells de correus.

JULIOL

El primer dia del mes es va desplaçar a Barcelona el president de la Delegació Nacional d'Esports, general José Moscardó, per comprovar quin era l'estat de les instal·lacions esportives i reunir-se amb el ple del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis. Al llarg de la seva estada el van acompanyar els tinents d'alcalde Segón i Molleví, i Joan Antoni Samaranch. Al matí, el president de la Diputació Provincial, marquès de Castell-Florite, va fer l'entrega dels trofeus que es donarien als esportistes en el transcurs dels Jocs. Al tinent general Moscardó li van donar, com a obsequi per a la *seva Excel·lència el Generalíssim*, una reproducció de l'àmfora que s'utilitzaria en la cerimònia d'inauguració. A l'acte, hi van assistir nombroses autoritats de la corporació provincial i municipal.

Al vespre, al saló de la Reina Regent de l'ajuntament, es va reunir el ple del Comitè Organitzador sota la presidència del tinent general Moscardó. Es va informar de l'assignació definitiva dels allotjaments per a les delegacions i del pla general de transports. Així mateix es va presentar el programa esportiu definitiu. Quant a l'allotjament es van establir dos tipus de categories: a) participants i auxiliars, i b) federatius, auxiliars i convidats. Per als primers es van habilitar les residències d'estudiants que a l'estiu estaven desocupades. La distribució va ser la següent:

- Col·legi Major Ramon Llull per a les delegacions de França i Turquia.
- Col·legi Major Sant Jaume per a la delegació d'Egipte.
- Col·legi Major Sant Jordi per a la delegació d'Itàlia.
- Col·legi Major Fra Juníper Serra per a la delegació de Mònaco i Líban.
- Col·legi Major de les Escola Pia de Sàrria per a Síria i part de l'equip d'Espanya.
- Col·legi Major Loyola per a la delegació de Malta i la resta de l'equip espanyol.
- La delegació de Grècia, a petició pròpia, es va allotjar als hotels Peninsular i Orient.

Els federatius i personalitats en canvi van ser allotjats en hotels. Per als membres del CIO i presidents de les federacions internacionals es van reservar 50 places en hotels de luxe. Per als restants membres de federacions internacionals, comitès olímpics nacionals, presidents de federacions, i àrbitres internacionals es van reservar 400 places en hotels de primera. I, finalment, 200 places en hotels de segona per a la resta d'oficials i acompanyants. L'empresa responsable de la gestió dels allotjaments va ser *Wagons Lits Cook*.

Per al transport es van contractar dues empreses. *Acero* es va encarregar del trasllat de les delegacions i autoritats des del punt d'arribada -aeroport o estació de tren- fins a l'hotel o residència, i el mateix servei, al revés, finalitzada la competició. Per al trasllat des de les residències fins a les instal·lacions esportives es va establir un acord amb la *Companyia de Tramvies de Barcelona*. Aquesta va facilitar 48 autobusos el dia de la inauguració, 24 per a les sessions de matí i tarda, i 10 per a les sessions de nit. Per al transport dels membres del CIO, presidents de federacions internacionals i caps de les delegacions se'ls va posar a disposició 30 vehicles amb conductor.

La Comissió de Sanitat va informar que l'atenció mèdica a les delegacions es prestaria, tant a les residències on estiguessin allotjats els esportistes i oficials com a les instal·lacions. S'establia també una guàrdia permanent en la "*Mútua de la Travessera per als casos d'ambulatori, i la Mútua Esportiva de Catalunya com a clínica*"[352]. Per als casos d'urgència els afectats haurien de ser traslladats a l'Hospital Municipal de la Mare de Déu de l'Esperanza. Durant el recorregut de l'àmfora, i en les proves de ciclisme, marató i 50 quilòmetres marxa, s'habilitarien dues ambulàncies degudament equipades. Als esportistes espanyols se'ls va proporcionar una revisió completa: radiografia dels pulmons, un examen codicològic i una anàlisi de sang per determinar els nivells de glucosa i albúmina. Com a suport al servei mèdic es comptava amb la col·laboració de la Creu Roja.

Les altres novetats estaven relacionades amb la cerimònia inaugural i el protocol en l'entrega de medalles:

- El rellevista que entraria amb l'àmfora a l'estadi i abocaria l'aigua a la font ornamental era l'atleta Sebastián Jonqueres.

- La bandera olímpica emprada en els Jocs d'Alexandria[353], i que havia estat entregada a París, a la dona de Pedro Ibarra, Adela Güell, ja estava en possessió del Comitè Organitzador. El periodista José M. Soler, en un petit article en *El Mundo Deportivo*, indicava "*que el total de banderes que ondejaran en el conjunt d'instal·lacions… sobrepassen les mil cinc-centes. Banderes que donaran la nota de color i simbòlica germandat dels pobles mediterranis… i presidides per la gloriosa ensenya oficial d'Alexandria, que acaba d'arribar*"[354]. La realitat era una mica diferent i mai es van utilitzar tal nombre de banderes. En uns fulls mecanografiats trobats a l'arxiu municipal, on es detallen alguns detalls de l'organització, i l'autor de les quals és probablement Andrés Espinós , s'indica: "*365 banderes dels deu països participants, CIO, Jocs Mediterranis, i ciutat de Barcelona, van ondejar a les instal·lacions esportives dels Jocs. Hi són compreses les destinades a l'interior i exterior de totes les instal·lacions esportives; les precises per a les cerimònies de victòria, tres per nació participant, ja que era possible que en alguns casos els tres primers classificats corresponguessin a un mateix país... I es van confeccionar, així mateix, les banderes de desfilada que van servir per a la cerimònia d'obertura i clausura a l'estadi de Montjuïc*".

- Durant la cerimònia inaugural serien enlairats 5.000 coloms. Les entitats que col·laboraven en aquesta iniciativa eren: Societat Columbòfila Sans Missatgera, carrer Guadiana 22; Reial Societat Columbòfila de Catalunya, Baixada de Sant Miquel 8; la Societat Columbòfila Missatgera

352 *La Vanguardia* 2 de juliol de 1955.

353 La bandera oficial en els dos primers Jocs Mediterranis era la bandera olímpica, l'actual bandera oficial d'aquests jocs, els tres cèrcols blancs, que representen Àsia, Àfrica i Europa sobre fons blau (mar Mediterrani), s'utilitzaria a partir dels Jocs Mediterranis d'Split (Iugoslàvia) el 1979.

354 *El Mundo Deportivo* 3 de juliol de 1955.

Barcelona, Plaça Rius i Taulet, 27 Bar Les Eures; i la Societat Columbòfila Fondo Club, carrer Aragó 418 baixos.

≡ L'audició dels himnes nacionals durant la cerimònia d'entrega de medalles seria possible "*gràcies a la col·laboració de la secció d'instruments de vent de l'orquestra municipal de Barcelona, que va enregistrar en cinta magnetofònica els himnes dels deu països, i es van confeccionar deu discos microsolc de 33,5 revolucions per minut, en cadascun, amb el degut interval i claredat figuraven els himnes. En un es va enregistrar per l'orquestra municipal l'himne olímpic per a les cerimònies d'inauguració i clausura a l'estadi de Montjuïc. Per tractar-se d'una partitura nova, aquesta va ser la primera vegada que les seves notes van ser escoltades per tan gran nombre de persones*".

Altres detalls relacionats amb l'organització van ser:

≡ Per a la difusió dels Jocs es van encunyar 6.000 insígnies de solapa i 1.000 plaques per a cotxes amb l'emblema oficial dels Jocs.

≡ A tots els participants, se'ls va entregar una medalla commemorativa de bronze i a les autoritats de plata.

≡ Als tres primers classificats, se'ls feia entrega de plaques-medalles, per al guanyador de plata daurada, per al segon classificat de plata i per al tercer classificat de bronze. Es van fer un total de 657 plaques-medalles.

≡ Tots els qui van intervenir en els Jocs anaven degudament acreditats amb distintius i carnets. Els carnets eren de tres colors. El verd era de lliure accés; el blau permetia l'entrada en diverses instal·lacions; i el groc estava reservat a la premsa i a la ràdio. Es van encunyar, a més a més, unes medalles que anaven proveïdes de cintes en què figuraven les denominacions següents: CIO; COE; Comissió Permanent; comitè organitzador; Organització; Metge; Federació Internacional; Federació Nacional, Intèrpret; Participant; Auxiliar; Oficial; Premsa; Ràdio i Fotògrafs.

≡ La majoria dels intèrprets eren voluntaris, 60 que dominaven el francès, 30 l'anglès i 10 l'italià. En canvi els 5 intèrprets d'àrab, 2 de turc i 2 de grec eren remunerats.

≡ A tots els participants, autoritats i membres de l'organització, se'ls va obsequiar amb una cartera de plàstic on, a més del pla de la ciutat i documentació informativa, s'incloïa un banderí i un mocador de seda dels Jocs.

Als pocs dies la Delegació Nacional d'Esports va fer públic una nota de premsa: "*El més transcendent succés esportiu que hagi pres mai seient en la geografia espanyola és aquest dels II Jocs Mediterranis. Una festa on, agermanats, acudeixen tots els països riberencs del nostre vell mar llatí amb el noble i esportiu afany de la victòria.*

Una festa per als amants de l'esport en la seva versió més neta, més desinteressada i raonable, que ha exigit als organitzadors una contínua i afanyosa entrega perquè el nom d'Espanya brilli també amb llum pròpia en aquest certamen internacional, representat per la industriosa i bella ciutat Barcelona, una de les de més acreditat arrelam esportiu en el solar patri.

Perquè aquests II Jocs Mediterranis, que s'inicien el pròxim dia 16, van necessitar una laboriosa preparació traduïda feliçment en la col·laboració estreta de tots els organismes esportius units en les normes, en les inquietuds de la Delegació Nacional d'Esports i, molt especialment, en la tasca exemplar de la Municipalitat de Barcelona, que no va regatejar mitjans perquè l'escenari dels Jocs abasti la major dignitat i riquesa.

Així han sorgit, en un fabulós rècord de construcció, instal·lacions de nova planta, com són bon exemple el prodigiós Palau Municipal d'Esports i la bellíssima Piscina Municipal, i s'han operat transformacions quant a l'ornament i major capacitat en altres camps, com l'Estadi de Montjuïc.

El tinent general Moscardó, delegat Nacional d'Esports, ha pogut dir així en el ple del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis, que acaba de presidir a Barcelona, que l'èxit d'Espanya en aquesta ocasió no cal esperar-lo, perquè és ja un èxit cert, aconseguit generosament en la magna organització d'aquest certamen i en els treballs i afanys posats tan amorosament per tots en bé de l'esport espanyol.

Aquest esport espanyol, que a Barcelona té una ocasió immillorable per demostrar la seva vàlua entre les fortes potències europees que acudiran a la transcendent cita"[355].

En el mes de juliol la muntanya de Montjuïc vibraria com mai amb l'esport. Fins a tres esdeveniments de gran envergadura es van fer a les seves instal·lacions i a l'asfalt de les seves calçades. El motor i el beisbol van ser els encarregats d'actuar com a teloners dels Jocs Mediterranis. En el primer cap de setmana es disputaria la I edició de les *24 hores motociclistes de Montjuïc*, una prova que encara perdura en el calendari esportiu, i els seus primers triomfadors van ser la parella formada per Juan Soler Bultó i José María Llobet *Turuta* damunt d'una *Montesa*[356], una motocicleta de producció nacional. Al cap de tres anys aquesta prova tindria categoria internacional[357]. L'esdeveniment, que va aconseguir un notable èxit de públic, va ser organitzat de manera excel·lent per la Penya Motorista Barcelona.

A continuació, del 6 a l'11 de juliol, tindria lloc el II Campionat d'Europa de Beisbol. Cinc seleccions van participar en aquesta competició: Itàlia, França, Bèlgica, Alemanya i Espanya. La nota sorprenent del torneig la va donar l'equip de França, ja que la majoria dels seus jugadors provenien de la Lliga tunisenca[358] i no es coneixien entre ells. El llançament d'honor[359] en la cerimònia d'inauguració va anar a càrrec de Joan Antoni Samaranch, que va estar acompanyat del president de la Federació Europea, príncep Steno Borghese, i dels presidents de la Federació Espanyola, Ramón María Arroyo, comte de Cheles, i José Caballé, president de la Federació Catalana. Espanya, que en la primera edició disputada a Bèlgica havia aconseguit la segona posició, en aquesta ocasió es va alçar amb el títol després de derrotar a Bèlgica en l'últim partit per 2-0.

355 *La Vanguardia* 7 de juliol de 1955.

356 L'empresa de motocicletes espanyola Montesa creada el 1944 per Pedro Permanyer i Francisco Javier Bultó. En l'actualitat forma part del Grup Honda Motor Company.

357 Al 1961 les 24 hores motociclistes van entrar en la I Copa d'Europa, al costat de la Bol d'Or (França), les 500 milles de Thruxton (Anglaterra) i les 24 hores de Warsage (Bèlgica), i el 1980 en el Mundial de Resistència. Van deixar de disputar-se al circuit de Montjuïc després del tràgic accident del pilot Mingo Parés. El 1995 es van traslladar al circuit de Montmeló.

358 Tunísia era colònia francesa i no aconseguiria la seva independència fins al 1956.

359 El llançament d'honor. La personalitat que serà homenatjada és acompanyada fins al monticle del llançador i allí se li lliura un guant i una pilota que haurà de llançar al batedor. La pilota és recollida pel receptor o *catcher* –el batedor mai bateja la pilota- i se l'obsequia a la personalitat.

Coincidint amb la jornada inaugural de l'europeu de pilota base/beisbol es va fer la presentació i benedicció del nou palau d'esports. La inauguració oficial es reservava per als Jocs Mediterranis. A l'acte, van assistir-hi nombroses personalitats, entre les quals es trobaven els alcaldes de Lima (Perú) Luis T. Larco i el de Madrid comte de Mayalde. "*A la vora de la pista es va instal·lar un altar i el reverend José Vivó, rector de l'església de la Nostra Senyora de Lourdes, en nom de l'arquebisbe-bisbe de Barcelona, doctor Modrego, i assistit pel coadjutor reverend Jaime Ciurtas, va procedir a la benedicció d'aquell recinte esportiu*"[360]. Malgrat el caràcter privat de l'acte el recinte gairebé es va omplir. En el seu parlament l'alcalde Antonio María Simarro va anunciar que, en breu, la instal·lació comptaria amb una pista de gel, i "*a més de la seva utilitat preferent per a actes esportius, en aquest recinte podran oferir-se concerts populars, actuacions de masses corals, reunions culturals, etc.*". Va acabar el discurs recordant la important funció social que té l'esport. Després es van fer unes exhibicions esportives, on van prendre part dos equips integrats per jugadors de la selecció nacional de basquetbol; uns exercicis gimnàstics -terra i paral·leles-, i un partit d'hoquei sobre patins. Dos dies després, l'alcalde Simarro va remetre un telegrama al tinent general Moscardó en el que deia: "*Amb motiu de la benedicció del Palau Municipal d'Esports, i en espera de la solemne inauguració en ocasió dels Jocs Mediterranis, m'honro a dirigir a la vostra excel·lència una cordialíssima salutació i reiterar-li l'afecte de l'afició esportiva de Barcelona*"[361].

La promoció de l'esdeveniment es va estendre igualment a altres poblacions pròximes a Barcelona. A la piscina del CN Manresa es va dur a terme una curiosa prova esportiva, "*un milió de metres nedants*". Com a complement d'aquesta activitat la delegació comarcal del Ministeri d'Informació i Turisme, junt amb la Ponència d'Esports de l'ajuntament, van programar la projecció d'una pel·lícula documental sobre els Jocs Olímpics d'Hèlsinki -cedida pel Consolat dels Estats Units-, i una xerrada-col·loqui sobre els Jocs Mediterranis de Barcelona. En la xerrada, van participar-hi Lluís Sentís; Carles Pardo; Franscisco Draper, president de la Federació Catalana de Natació; Francisco Platón, seleccionador nacional d'hoquei sobre patins, i els esportistes Luis Ysamat, jugador internacional d'hoquei sobre herba; Joaquin Blume, campió nacional de gimnàstica i Sebastià Junqueras recordista nacional d'atletisme. Dies després a la sala d'audicions del club de ràdio de Terrasa es va organitzar un altre col·loqui. En aquesta ocasió van participar Francisco Sabater, president de la Federació Catalana d'Hoquei Camp; Jaime Cos, delegat d'Informació i Turisme; alguns esportistes locals –José Plana i Luis Urzanqui-, i va repetir Carles Pardo.

La primera delegació estrangera a arribar a Barcelona va ser la d'Egipte, al seu capdavant venien el secretari general del Comitè Olímpic Egipci, Alí Hussein Kendil, i el tresorer Muhammad Narg. "*Mentre els organitzadors acudeixen ràpidament a esmenar un oblit tan important com la falta d'un 'temple' per al culte àrab dels molts atletes d'aquesta religió que acudiran als Jocs*"[362]. L'arribada d'aquesta expedició coincidiria amb la disputa dels Campionats d'Espanya d'atletisme a l'estadi, on eren presents la majoria de les figures nacionals. Aquesta competició va servir per ultimar l'equip espanyol. Mentrestant, els integrants d'altres disciplines esportives es trobaven dispersos al voltant de Barcelona

360 *La Vanguardia* 5 de juliol de 1955.

361 *La Vanguardia* 7 de juliol de 1955.

362 *Dicen* 9 de juliol de 1955.

ultimant la seva preparació. A Mataró estava la selecció de basquetbol; a La Floresta l'equip de lluita grecoromana; i l'equip de boxa en un hotel de Vallvidriera.

El diumenge 10 de juliol la majoria de mitjans de comunicació van recollir una entrevista feta per un redactor de *l'Agència Alfil* al tinent general Moscardó, on assegurava que Espanya està preparada i disposa de suficient capacitat olímpica. "*La nostra Pàtria seria capaç d'organitzar una Olimpíada que igualés, si més no, a la de Finlàndia i, per descomptat, superaria amb molt en l'organització a la de Londres. El que no puc comparar és el que nosaltres podríem fer, amb el que faran Austràlia i Itàlia… A banda de molts altres avantatges, una Olimpíada constituiria una propaganda enorme, que podria ajudar a descobrir Espanya a aquesta classe de societat que no és la dels turistes instal·lats, ni els burguesits amb bitllets d'anada i tornada, sinó a les famílies modestes dels esportistes normalment aficionats*"[363]. Aquesta entrevista va coincidir amb l'entrega de la primera medalla commemorativa dels Jocs al governador civil de la província Felipe Acedo Colunga[364]. La medalla va ser entregada per l'alcalde de la ciutat, Antonio María Simarro, que va estar acompanyat dels tinents d'alcalde Mateo Molleví i Segón Gay, i de Joan Antoni Samaranch, que assistia a aquest acte en qualitat de diputat provincial. Acedo Colunga va agrair el detall, i va assenyalar que "*Barcelona sempre està presta a acollir aquestes demostracions amb una calor admirable, prestant als seus organitzadors una col·laboració lloable per l'extensió i sinceritat*"[365].

Les declaracions del comte de l'Alcázar de Toledo, i l'entrega de la medalla a Acedo Colunga, van coincidir amb l'estrena al teatre grec[366] de Montjuïc de l'obra *Les Troianes*, una tragèdia d'Eurípides interpretada per la companyia de teatre *Ciutat Comtal*. La representació va tenir una gran acollida de públic, i això va propiciar que el comitè organitzador la inclogués dins els actes programats en la cerimònia de recollida de l'aigua del Mare Nostrum a Empúries. Aquesta no era l'única funció teatral prevista. Mentre a Empúries es representava *Les Troianes*, a la Plaça del Rei de Barcelona la Companyia de Teatre de Cambra de Barcelona estrenava una de les obres mestres de Lope de Vega, *Fuenteovejuna*[367].

Quan faltaven tres dies per a la inauguració, a la Basílica de la Mare de Déu de la Mercè[368], es va oficiar un *Tedèum i Salve*[369] -interpretats per l'escolania de la basílica- per invocar l'ajuda de la

363 *El Mundo Deportivo* i ABC 10 de juliol de 1955.

364 Felipe Acedo Colunga (1896-1965) Governador Civil de Barcelona en el període 1951-1960.

365 *La Vanguardia* 10 de juliol de 1955.

366 Els arquitectes Ramón Raventós i Nicolás María Rubió Tudurí es van inspirar en el teatre grec d'Epidaure (Palea Epidravos – Grècia - s. IV aC), per construir, amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona (1929) el teatre grec de Montjuïc. Des de la Guerra Civil i fins al 1952 va romandre tancat.

367 Aquesta obra va aparèixer publicada el 1619 dins el volum *Docena parte de las comedias de Lope de Vega Carpio*, i relata l'alçament d'un poble (Fuenteovejuna – Còrdova) contra l'abús de poder del Comanador Reial.

368 La Basílica de la Mare de Déu de la Mercè és d'estil barroc i va ser construïda entre 1765 i 1775 per l'arquitecte Josep Mas Dorsal.

369 *Te Deum* himne cristià del s. V i la Salve, himne en honor a la Mare de Jesús del s. XI.

Representació de Fuenteovejuna pel teatre de Cambra de Barcelona. Plaça del Rei.

Patrona de Barcelona. La cerimònia va ser oficiada pel *pare* Lorenzo Castells, el rector de la basílica, que va estar acompanyat pel doctor Cros, que va representar l'arquebisbe-bisbe. Van ser-hi presents nombroses autoritats: el Comitè Organitzador en ple, i els presidents de totes les federacions esportives catalanes. Acabada la cerimònia religiosa les autoritats van passar pel cambril de la Mare de Déu per adorar la seva imatge.

La construcció del palau d'esports va provocar una interessant controvèrsia, entre els periodistes Santiago García i Sabater Rosich a *La Vanguardia*, pel nom d'un carrer. Santiago García comentava que uns dels carrers limítrofs amb el nou edifici no tenia nom, encara que "*sona el d'un esportista espanyol, l'ajuntament té el criteri de no donar als carrers noms de persones en vida*"[370]. Uns dies després José Sabater Rosich, en un article titulat *Moment oportú per reparar un oblit*, advocava en canvi per donar a aquest carrer el nom d'un oblidat dirigent i periodista esportiu: Narcís Masferrer[371]. D'aquesta manera es compliria "*amb un deute que Barcelona té amb qui va propulsar els esports amb*

370 *La Vanguardia* 2 de juliol de 1955. En l'actualitat uns d'aquests carrers porta el nom de "II Jocs del Mediterrani" i l'altra "Joaquim Blume".

371 Narcís Masferrer Sala va ser fundador de la revista *Los Deportes* i d'*El Mundo Deportivo*; més tard va assumir la direcció de la revista *Stadium* (1911-1930) i a continuació va ser redactor en cap d'esports de *La Vanguardia* . Com a dirigent va impulsar un gran nombre d'organitzacions esportives, entre les quals destaquen: Associació Catalana de Gimnàstica, la Societat Gimnàstica Espanyola, la Unió Velocípeda Espanyola, el Sindicat de Periodistes Esportius, el Comitè Olímpic Català i la Confederació Esportiva de Catalunya. També va assumir càrrecs directius al FC Barcelona, la Federació Catalana de Futbol i el Comitè Olímpic Espanyol.

entusiasme i encert"[372]. Sabater Rosich sempre havia estat vinculat a l'esport, i era redactor de *La Vanguardia* des de finals de la dècada dels vint. Fins i tot va arribar a ocupar un lloc de responsabilitat en el comitè d'esports de l'Exposició Internacional de Barcelona (1929). Ell sabia, per tant, que un dels grans defensors de la causa olímpica a Espanya, i que va influir de manera notable en la construcció de l'estadi de Montjuïc era Narcís Masferrer. "*L'estadi de Barcelona, avui per a l'Exposició, i demà per al Municipi, és i serà una càrrega, però en el pressupost de cultura ha de tenir el seu capítol: és tan convenient per al poble com les aules*"[373]. La proposta de Sabater no va prosperar.

La muntanya de Montjuïc s'havia erigit en font d'inspiració d'articles. Un dels més poètics va ser escrit per Valentín Moragas[374] a la *Hoja del Lunes*[375]. En l'inici del seu article Moragas al·ludia al poeta català Jacint Verdaguer[376] i la seva obra *Oda a Barcelona*, on el poeta descriu Montjuïc com el pare de la ciutat: "*En mirar-te assentada en la falda de Montjuich, sembla veure't en braços del gegantí Alcíades, que per guardar la seva filla del seu cos nascuda, transformant-se en muntanya, hagués romàs aquí…*". Cal fer constar, no obstant això, que Moraguas va cometre un petit error en la transcripció del català a l'espanyol, i on va posar *Alcíades*, havia de dir Alcides, que era el nom amb què van batejar l'heroi mitològic grec Hèracles -Hèrcules per als romans- en néixer, i en homenatge al seu avi Alceo. En la resta de l'article Moragas fa un recorregut al llarg de la història de la muntanya, i es deté finalment a l'estadi i en els esdeveniments esportius a què ha donat recer.

La premsa va informar, en un breu comunicat, que al Palau del Pardo *el cap de l'Estat i Generalíssim dels Exèrcits*, Francisco Franco, havia rebut el comitè organitzador dels Jocs Mediterranis. La delegació anava presidida pel tinent general José Moscardó, delegat Nacional d'Esports, que va fer entrega a Franco de la reproducció de l'àmfora de plata donada per la Diputació de Barcelona.

La vigília dels Jocs el periodista Santiago García expressava des de les pàgines de *La Vanguardia* quin era el sentir ciutadà. "*La ciutat tan sensible com totes les ciutats espanyoles als esdeveniments populars, es disposa a viure intensament vinculada al gran espectacle. Els seus carrers, els seus comerços, els seus habitants, tenen a punt cadascú la seva manera pròpia, peculiar, però en tot cas cordial i entusiàstica, de col·laborar a la major esplendor dels Jocs. Concursos, il·luminacions, adorns, festejos, participació, suport, seran, entre d'altres mil formes, les que materialitzaran l'esperit de col·laboració de tots els barcelonins, orgullosos de participar en l'esdeveniment esportiu més important que mai hagi estat organitzat fins avui a Espanya, i desitjosos d'aportar el seu esforç al dels qui van tenir la visió i l'alè d'imaginar i organitzar una gran gala*

372 *La Vanguardia* 12 de juliol de 1955.

373 *La Vanguardia* 8 de novembre de 1929.

374 Valentí Moragas Roger (1902-1970) escriptor i periodista en diversos mitjans de comunicació barcelonins i locutor a ràdio Barcelona. Fundador del primer Teatre de Cambra de Barcelona, i autor de diverses novel·les i obres teatrals, entre aquestes últimes destaca *Romeu de 5 a 9*, escrita conjuntament amb Luis Elías i estrenada el 1957.

375 *Hoja del Lunes* 11 de juliol de 1955.

376 Jacint Verdaguer (1845-1902) eclesiàstic i poeta català que a més del seu idioma vernacle va utilitzar la llengua espanyola. Entre les seves obres destaquen *l'Atlàntida*, *Idil·lis i càntics místics*, *Montserrat*, la citada *Oda a Barcelona* publicada el 1883 i de la qual l'ajuntament va editar 100.000 exemplars i *Canigó*.

internacional, que ha de redundar en beneficis de tot tipus per a Barcelona i Espanya"[377].

A la vigília, la premsa va estar repleta d'anuncis; arribada d'autoritats; notícies d'interès i actes protocol·laris:

≡ inauguració de l'Exposició del Llibre Esportiu a la Biblioteca Central de Barcelona.

≡ inauguració de l'Exposició d'Art en l'Esport en l'antiga capella de l'Hospital de la Santa Creu[378].

≡ al port de Barcelona van atracar els vaixells escola Arnatolos, de l'Armada Grega, i *l'Americo Vespucio*, de l'Armada Italiana. El comitè organitzador dels Jocs va invitar a l'oficialitat d'ambdós vaixells a veure diversos esdeveniments esportius.

≡ a la platja d'Empúries, a les 19.00 hores, el primer rellevista recollia l'aigua a l'àmfora, i la dipositava a la terrassa de la Casa-Museu d'Empúries, als peus de l'estàtua d'Esculapi. A les 20.45 hores tindria lloc el banquet oficial. A les 22.00 hores es representava l'obra "*Les Troianes*", i el quadre de l'Institut del Teatre de la Diputació recitava poemes olímpics.

≡ A les 23.00 hores, a la plaça del Rei, el teatre de Cambra de Barcelona (Premi Nacional de Teatre) presentava *Fuenteovejuna*, una obra dirigida per Antonio de Cabo i Rafael Ricart, i comptava amb la col·laboració especial de dos joveníssims actors que més tard es consagrarien en l'art escènic: Amparo Soler Leal i Adolfo Marsillach.

≡ el tinent d'alcalde Mateo Molleví va oferir un sopar als periodistes esportius per agrair-los la seva col·laboració en la difusió del certamen.

≡ a partir de la tarda del 13 de juliol s'iniciava l'entrega dels passis de premsa, ràdio, cinema i televisió, i serveis tècnics de premsa i ràdio, a l'Oficina de Premsa situada al Parvulari Forestier: "*es prega a tots els periodistes i diaris inscrits que portin amb ells la còpia corresponent al qüestionari que se'ls va enviar o document acreditatiu de la seva personalitat, i ms'adverteix que només es donaran els passis dels diaris i periodistes inscrits prèviament, sense que puguin admetre's uns altres de nous, perquè va caducar ja fa molts dies el termini de presentació de qüestionaris*"[379].

≡ el Funicular de Montjuïc informava que amb motiu dels Jocs es facilitaria un servei extraordinari i s'intensificaria el servei per facilitar l'accés a les instal·lacions esportives.

≡ va sortir publicat un comunicat oficial del FC Barcelona, signat per Francisco Miró Sans, president del club: "… *El Club de Futbol Barcelona conté a les seves files de socis i simpatitzants, una massa d'aficionats –la més important de la nostra regió i una de les més considerables d'Espanya- que ha demostrat en tot moment el seu entusiasme per tota mena d'esports. En aquesta ocasió poden satisfer la seva afició i donar suport, a més a més, als nostres representants, en gran majoria elegits entre els esportistes de la nostra regió. A tots ells em dirigeixo, perquè en vigília de la solemnitat esportiva, en nom del Consell Directiu del*

377 *La Vanguardia* 14 de juliol de 1955.

378 Edifici d'estil gòtic del segle XV, que va ser adquirit per l'ajuntament de Barcelona el 1926. Edifici declarat Monument d'Interès Històric Artístic el 1931, acull en l'actualitat l'Institut d'Estudis Catalans (1931); l'Escola d'Art i Disseny Massana (1935) i la Biblioteca de Catalunya (1939).

379 *El Noticierio Universal* 13 de juliol de 1955.

FC Barcelona, per invitar-los que, fent honor al nom gloriós de Barcelona i a la seva enorgullidora qualitat de barcelonistes, se sumin des de la inauguració del gran esdeveniment als actes esportius que se celebrin durant els II Jocs del Mediterrani en la nostra ciutat"[380].

≡ es va informar de la celebració d'un Festival Internacional de Cinema Esportiu del 18 al 24 de juliol en sessions de matí, tarda i nit. Es projectarien pel·lícules enviades per Alemanya, Àustria, França, Itàlia, Estats Units i Anglaterra. Hi havia documentals dels Jocs Olímpics d'Hèlsinki; les proves ciclistes, els 6 dies de París o la Vuelta a Espanya, etc. La sala de projecció era el cinema Alexis i la direcció del Festival requeia en el crític cinematogràfic Juan Francisco de Lassa.

≡ un grup d'aficionats barcelonins a la lluita, en tenir coneixement que devien tornar als seus domicilis quatre lluitadors -Manero de Burgos, Mateo de Saragossa, Badía de València i Gual de Palma de Mallorca-, que havien format part de la concentració de l'equip de lluita a La Floresta, van decidir assumir les despeses de la seva estada a la ciutat, "*a fi i efecte que puguin ser espectadors del torneig de lluita… i puguin obtenir magnífics ensenyaments*".

Encara que la premsa va informar que els corredors que participarien en els relleus de l'àmfora des d'Empúries a Barcelona eren prop de 200, la veritat és que no van superar el centenar.

Relació de corredors[381]:

RCE Espanyol:	*CF Barcelona:*
Remón Lagraña, José Sala i Miguel Navarro.	Benito Losada i José Carreras.

380 *El Mundo Deportivo* 14 de juliol de 1955.

381 Relació d'atletes d'un document subministrat per Romà Cuyàs, membre del Patronat de la Fundació Barcelona Olímpica; exsecretari d'Estat per a l'Esport i president del Consejo Superior de Deportes. També ha estat president del COE del 1983 al 1984. S'ha reproduït el nom exacte dels atletes que apareix en el document.

OAR Igualada:

Juan Cornellá, Domingo Méndez i Carlos Lladó.

CN Montjuïc:

Antonio Alacid, Jaime Figueras, Antonio Sendra,

Domingo Cerdán i Ramón Insa.

CA Linterna Roja:

Manuel Sirvent, Alberto Gasulla i Antonio Vigueras.

OAR de Barcelona:

José Carro, Martín Sauri i Jesús Valero.

Penya Blanquiazul:

José Conejero, Lorenzo Cuxart, Juan Valverde i Miguel Badía.

CN Barcelona:

José Ortega, Ernest Lluch , Romà Cuyàs , Francisco Martí, Eduardo Martí, Miguel Ángel García i Joaquín de Cruz.

Maquinista Terrestre y Marítima:

José Vizcaíno, Ángel Ruiz i Sebastián Grau.

JA Sabadell:

Juan Camprubí.

CG Barcelonès:

Francisco Lorente, Mariano Cosín, Antonio Corberó, Rosendo Cals, Manuel Pérez, Felipe García i Carlos Herrando.

Club Hispamer:

Romà Morelo.

Luisos de Gracia:

Jorge Bofarull i José María Marigó.

CA Layetana:

Juan Vilavella, Antonio Graupera, Antonio Llabrés, Jaime Picón i Domingo Manrique.

Independents:

Agustín Arxé, José Carreras, José Àguila, Francisco Alonso i Pedro Zaballos.

UG Badalona:

Enrique Manuel, Agustín Rebull i Manuel Bardolet.

Patronat de la Catequística de Figueras:

Alberto Curt, Martín Amiel, José Tribulietx, Rosendo Guillaumes, Antonio Pujol, Carlos Tremols, José Ribot, Pedro Cargol, José Mosquera, Miguel Costa, Pedro Gironella, José Arolas, Francisco Bayot, José Pujol, José Pou i Juan Puig.

Grupo Excursionista y Deportivo Gerundense:

José Solé, Juan Perich, Fernando Méndez, José Casals, José Planas, Juan Gairín, Luis Julià, José Julià, José Bonet, Juan Casellas, Roberto Rodríguez, Antonio Álvarez, Eduardo Sierra, Ángel Bosch, Narciso Piferrer, Jaime Noguer, Eusebio Metje, Emilio Bouzas, Juan Molina, Salvador Martí, José Bayot.

1.

2.

Recorregut i horari de pas dels rellevistas:

Sortida d'**Empúries** a les 5.30 hores

5.45	L'Escala
6.10	Torroella de Montgrí
7.10	Parlabà
8.40	Sarrià de Ter
9.00	Girona
10.00	Malgrat
11.30	Pineda de Mar
12.30	Calella
12.40	Arenys de Mar
13.30	Mataró
14.30	Badalona i Sant Adrià de Besòs

Descans

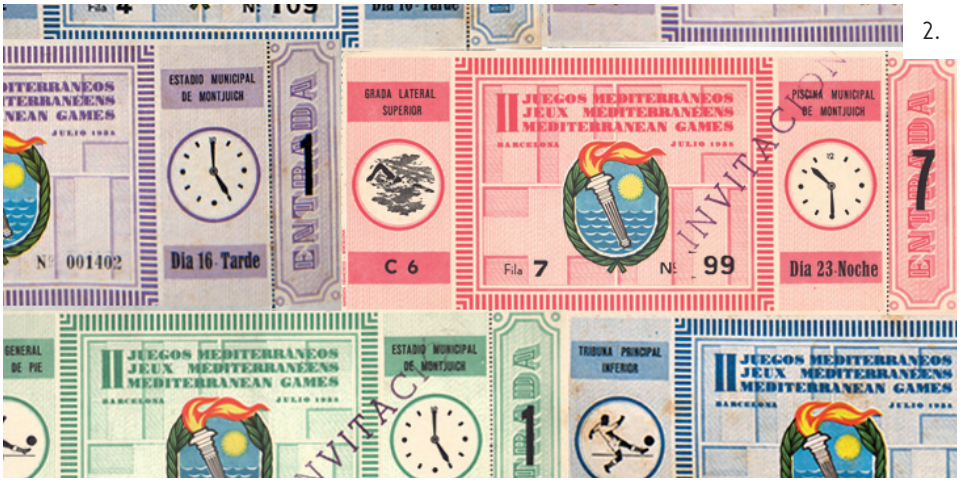
16.30	Barcelona: Pere IV, Almogàvers, Marina, Avinguda Generalíssim, Passeig de Gràcia, Plaça Catalunya Ronda Universitat, Pelai, Rambles (pel Passeig central), Colom, Carretera Can Tunis, Carretera de Miramar, Miramar, Passeig de Montjuïc.
17.20	Entrada a l'estadi i volta sencera.
17.30	Abocament de l'aigua en el sortidor de la font, que romandrà en funcionament fins a la clausura dels Jocs.

1. *Fullet imprès referent als jocs.*

2. *Revista dels II Jocs del Mediterrani del Comitè Olímpic Espanyol.*

BARCELONA 1955

1.

ESTADIO MUNICIPAL DE MONTJUICH
Nº 001402
Día 16 Tarde
ENTRADA
GRADA LATERAL SUPERIOR
C 6
II JUEGOS MEDITERRANEOS
JEUX MEDITERRANEENS
MEDITERRANEAN GAMES
BARCELONA
JULIO 1955
Fila 7
Nº 99
PISCINA MUNICIPAL DE MONTJUICH
Día 23 Noche
INVITACION
TRIBUNA PRINCIPAL INFERIOR

2.

3.

II Juegos del Mediterráneo

SUSCRIBASE
a los
70 PROGRAMAS OFICIALES

que constituirán un auténtico archivo de resultados y de información gráfica y literaria del mayor acontecimiento deportivo jamás celebrado en España.

La colección completa constará de los siguientes programas:

1 PROGRAMA DE APERTURA de 126 páginas, portada a cuatro colores, con los datos más curiosos sobre los escenarios deportivos, naciones participantes y deportes que se practican, así como los resultados completos de los I JUEGOS MEDITERRANEOS de Alejandría, todo ilustrado profusamente.

68 PROGRAMAS DIARIOS con color distinto cada día según el detalle de los deportes que a continuación se señala:

6 de ATLETISMO
8 de BALONCESTO
3 de BOXEO
1 de CICLISMO
6 de ESGRIMA
6 de FUTBOL
1 de GIMNASIA
1 de HIPICA
3 de HOCKEY SOBER HIERBA
3 de HOCKEY SOBRE PATINES
3 de GRECORROMANA
1 de NATACION
2 de PESOS Y HALTERAS
1 de REMO
3 de RUGBY
7 de TIRO FUSIL Y PISTOLA
3 de TIRO AL PLATO
3 de VELA
1 de WATERPOLO

1 PROGRAMA DE CLAUSURA de 100 páginas y portada a cuatro colores con todos los resultados, anécdotas, fotografías y comentarios de las competiciones.

TOTAL 70 PROGRAMAS
PRECIO ESPECIAL DE SUSCRIPCION
125 PESETAS
a abonar contra reembolso al envío del primer Programa

Los Programas serán remitidos a los señores suscriptores por jornadas completas, o sea, DIARIAMENTE RECIBIRAN UN SOBRE LIBRE DE GASTOS DE ENVIO con los Programas de los deportes que se hayan disputado cada día.

BOLETIN DE SUSCRIPCION

D. .....
calle ..... n.º ..... piso .....
Población ..... (Prov. .....)

desea recibir la colección completa de los 70 PROGRAMAS OFICIALES DE LOS II JUEGOS MEDITERRANEOS, cuyo importe de **Ptas. CIENTO VEINTICINCO** hará efectivas al recibo del primer número.

Firma del interesado.

ENVIE ESTE BOLETIN DEBIDAMENTE RELLENO A:
INSTITUTO BALDOMA — **Industria, 364 — BARCELONA**

Aunque hayan dado comienzo los Juegos Mediterráneos los señores Suscriptores recibirán el envío desde el primer número de Programa, con el fin de que tengan la colección completa.

4.

5.

1. *Portada del programa oficial.*
2. *Entrades d'invitació.*
3. *L'àmfora de plata, símbol dels Jocs Mediterranis.*
4. *Fullet de subscripció de programa.*
5. *Logotip dels Jocs.*

1. *Recital de poemes olímpics per representants de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Terrassa de la Casa-Museu d'Empúries.*

2. *Moment d'entrega i plantació d'un cedre en què el president del Comitè Olímpic del Líban i membre del Comitè Olímpic Internacional, Gabriel Gemayel, ofereix a l'alcalde de Barcelona, Antonio María Simarro, en presència dels Srs. Samaranch i Sentís.*

3. *Albert Gurt, primer relevista, omple l'àmfora a la platja d'Empúries fins l'estadi de Montjuïc.*

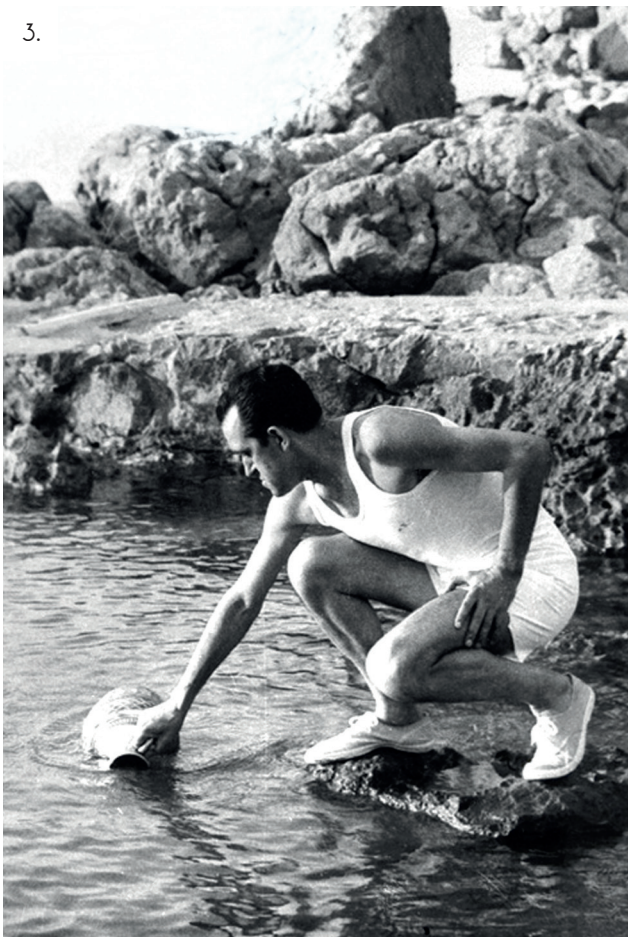

1.

2.

3.

La cerimònia d'Empúries, i el simbolisme de l'aigua transportada a l'àmfora, va merèixer encesos elogis del diari francès *L'Equipe*, que va publicar un interessant article signat per Michel Clare, i reproduït per *El Mundo Deportivo*[382]: "… No ens estranyem d'aquests ritus que encaixen perfectament a la tradició olímpica, la seva trama en el transcurs dels dies està plena de cerimònies semblants. Un dels caràcters de l'esport modern no està precisament fundat en l'arqueologia? Els estris dels atletes, els discos, pesos i javelines, no són una altra cosa que peces de museu tornades a la vida després d'haver romàs diversos segles sota els sediments de la civilització i polides per les mans de la joventut dels estadis i en els de gespa anglesa… Podem estar tranquils sobre l'interès dels Jocs Mediterranis. Feia molt temps que els Jocs regionals s'imposaven; però sobretot –la cerimònia de l'aigua ve a refrescar-nos la memòria- aquests Jocs reservats als riberencs del Mediterrani seran l'exacte reflex dels Jocs Olímpics, que no estaven oberts més que als ciutadans de la Gran Grècia, que s'estenia precisament de les aigües del Pont Euxin a les columnes d'Hèrcules. En aquest aspecte són molt més olímpics que els Jocs moderns del mateix nom. Per això nosaltres creiem que aquests Jocs Mediterranis, el seu nivell atlètic serà inferior, de molt, als altres més universals, s'assemblaran molt més a les justes d'Olímpia, en què, com a Barcelona, no prenien part les dones… ". També s'aportava una idea que difícilment podia dur-se a terme. "Estem en via de veure, que a semblança del món antic, les grans ciutats tindran també els seus Jocs en períodes fixos. Hi haurà els Jocs de París, d'Estocolm, de Roma, de Filadèlfia, com hi havia els d'Olímpia, Delfos, d'Esmirna, de Samos, de Siracusa, nombroses "Olympieia" instituïdes per les ciutats dignes d'aquest nom. En els nostres dies únicament els tornejos de tennis han renovat aquesta tradició".

Encara que l'aparició de la dona en uns Jocs Olímpics es remunta a París el 1900; no seria fins als Jocs Olímpics d'Amsterdan el 1928[383] que es faria un salt numèric significatiu, amb la participació de 277 esportistes i la seva entrada en l'esport olímpic per excel lència: l'atletisme. Pierre de Coubertin va ser sempre contrari a la seva inclusió, així ho va manifestar en un article aparegut en el *Butlletí Oficial del CIO*[384]. Coubertin "*pensava que el Congrés de París, previst per a 1914, li donaria la raó. Segons la seva opinió els Jocs haurien de reservar-se per a homes només… pensava que era un espectacle poc edificant veure en els Jocs dones esgrimidores, genets o corredores*". Va continuar defensant aquesta posició al llarg

382 *El Mundo Deportivo* 14 de juliol de 1955. Aquest article va sortir publicat a *l'Equipe* el 12 de juliol de 1955.

383 Hi ha controvèrsia quant al nombre total de participants en els Jocs de París del 1900, alguns historiadors diuen que 6 i en la pàgina web del CIO fan referència a 22; i el mateix ocorre amb el nom de la primera campiona olímpica. Gaston Meyer i altres autors sostenen que va ser l'anglesa Charlotte Cooper, que va guanyar el torneig de tennis individual i mixt. En el llibre *Athens to Atlanta, 100 years of glory,* editat pel Comitè Olímpic dels Estats Units assegura que va ser la nord-americana Peggy Abbott, que estant de vacances a París acompanyada de la seva mare es va apuntar a una competició de golf i la va guanyar –la seva mare va acabar setena- sense saber que havia participat en uns Jocs Olímpics. En canvi, Walter Teuntenberg, historiador olímpic alemany, en un article que porta també la signatura de *Kart* Lennartz, *The Countess de Pourtales, alter all the first modern female olympic starter,* assegura que el mèrit li correspon a Hélène Barby, comtessa de Pourtales, que al costat del seu marit va guanyar la primera medalla d'or en la competició de vela reservada per a embarcacions d'entre 10 i 20 tones. És probable que la comtessa de Pourtales sigui la primera dona guanyadora, ja que aquesta competició es va celebrar en el mes de maig, mentre que la de tennis va tenir lloc al juliol i la de golf a l'octubre.

384 Butlletí Oficial del CIO juliol de 1912 *Les dones en els Jocs Olímpics*.

de tota la seva vida. En un dels apartats de la seva *Carta de la Reforma Esportiva*[385] apostava per la supressió *de l'admissió de les dones en tots els concursos on els homes prenguin part*". El pare de l'olimpisme renovatestava equivocat, i afortunadament els seus col·legues del CIO no van abonar aquestes idees. El canvi d'orientació comença a produir-se en la dècada compresa entre 1920 i 1930, i va ser impulsat per la francesa Alice Millat, fundadora de la Federation Sportive Femenin International el 1921. El següent moviment va ser organitzar, un any més tard, els I Jocs Olímpics de Dones[386] a París. L'ús del terme *Olímpic* va molestar al CIO i "*va condemnar la iniciativa de Millat en la Sessió de Roma de 1923*"[387]. Sigfrid Edström, que era president de la IAAF (International Amateur Athletics Federation) en aquells anys, va ser més pragmàtic que Coubertin, i els va obrir les portes de la federació. El primer pas per a la integració plena en els Jocs Olímpics estava donat. No obstant això no deixava de ser contradictori constatar, que mentre s'anava incrementant la participació femenina en els Jocs Olímpics, en els Jocs Mediterranis d'Alexandria el 1951, Barcelona 1955, Beirut 1959 i Nàpols 1963 se'ls va vedar l'accés. L'esport femení no formaria part del programa esportiu dels Jocs Mediterranis fins a l'edició de Tunis el 1967, en què van estar presents 38 dones d'un total d'1.249 esportistes. A Espanya el paper que tenien reservat les dones estava molt allunyat de la pràctica esportiva, havia perdut els drets que li havia atorgat la Constitució republicana de 1931, i la seva missió principal en la vida era ser mare, esposa, excel·lent mestressa i, si és possible, de moral impecable i devota.

15 DE JULIOL

A les 12.30 h es va inaugurar *l'Exposició del llibre esportiu* a les dependències de la Biblioteca Central. L'exposició reunia més de 500 exemplars de llibres de viatges, munteria, equitació, ballesteria, pesca, esgrima, etc. així com revistes i fullets. L'acte va estar presidit pel tinent d'alcalde, delegat de cultura de l'ajuntament, Eugenio Fuentes Martín. "*En primer lloc va fer ús de la paraula Jorge Prat Ballester, editor i membre de la comissió de Festejos, donant la benvinguda als assistents, considerant després amb encertades frases el paper que el llibre exerceix en la superació constant de l'esport que, en contra del que molts pensen, no és fruit únicament dels dots físics de l'individu sinó també de la concentració i l'estudi. Desitjaríem –va acabar dient- portar els homes que defensaran els nostres colors, al convenciment que és necessari estudiar en els llibres tot allò que convé a l'esport, per aconseguir donar major categoria internacional als nostres representants*"[388]. El llibre més antic que s'exhibia a l'Exposició era un incunable imprès el 1582 i titulat *Libro de Monteria que mandó escrevir el muy alto y muy poderoso Rey Don Alonso de Castilla y de León, ultimo desto nombre, acrecentado por Gonçalo de Argote*

385 Butlletí Oficial del CIO març de 1931.

386 En els I Jocs Olímpics de Dones, van participar-hi 65 esportistes de cinc països (Gran Bretanya, França, Alemanya, Suïssa i Estats Units) en onze esports. El canvi d'orientació del CIO propiciaria el canvi de nom de la competició, en la II edició celebrada a Suècia el 1926, es van anomenar Jocs Mundials de Dones.

387 David Miller, *The Official History of the Olympics games and the CIO* , cap. XIV *Expansió*.

388 *La Vanguardia* 16 de juliol de 1955.

1. *Joan Antoni Samaranch a l'exposició de fotografies dels esdeveniments, actualitzades diariament.*

2. *Exposició del llibre esportiu.*

de Molina impreso en Sevilla por Andrea Pesciori[389]. Des de la Biblioteca les autoritats es van traslladar a l'antiga capella de l'Hospital de la Santa Creu per inaugurar *l'Exposició de Belles Arts.* L'exposició constava de 64 olis; 24 aquarel·les; 46 escultures i relleus; 27 dibuixos i 11 gravats. Hi havia obres dels joves pintors Aguilar, Alumá, Barbeta, Calderón, Casaus, Clapera, Feliu, Navarro, Maciá, Jacinto Olivé, Alfredo Opisso, Prim, Ramón Noé Hierro i Ricart. A la llista d'escultors figuraven: Camps, Collet, Espriu, Granger, Malló, C. Josende i Viladomat. En dibuix, de llarga tradició humoristicoesportiva a Catalunya, destacaven Pasarell, Fluviá, Ricardo Opisso i Lelu. A últim, en l'apartat d'aquarel·les apareixien obres de Becquer, Fluvía, Ramón Noé, Ribas Rius i Soler Sayol. L'exposició va ser inaugurada pel director dels Museus d'Art, Juan Ainaud Lasarte, que va estar acompanyat per Francisco Cadenas, secretari de la Delegació Nacional d'Esports, i altres autoritats.

389 *Solidaridad Nacional* 16 de juliol de 1955.

En el Reial Club Marítim es va celebrar una recepció per a tots els participants i oficials de la competició de rem, al cap dels quals anava Gastón Mulleg president de la Federació Internacional. En qualitat d'amfitrió els va donar la benvinguda, Martínez Llobet, vicepresident del club, que va fer entrega d'una placa commemorativa als presidents de les Federacions Espanyola i Catalana, Salvador Garreta i Villar. En acabar l'acte es va procedir al sorteig de boies i es va servir un vi espanyol.

A l'estadi de Montjuïc es va dur a terme l'assaig general de la cerimònia d'inauguració amb la participació de tota la delegació espanyola. L'inspector general d'esports de la Delegació Nacional, general Villalba, acabat l'assaig va assegurar, que "*només s'ha tractat d'un petit assaig davant el grandiós acte inaugural de demà, i explicar als atletes espanyols participants, el que això significa per a l'esport espanyol, que tant com vèncer, és de la saber-se fer dignes de la representació que s'ostenta. Considero que al costat del valor físic de l'esport ha de comptar l'espiritual, i per això és necessari que els nostres esportistes sàpiguen comportar-se en tot moment i en totes circumstàncies*"[390].

Al vespre, en el paratge incomparable de les ruïnes hel·lèniques d'Empúries, prop de la badia de Roses, va tenir lloc la cerimònia de recollida de l'aigua del Mediterrani. L'acte va estar presidit pel marquès de Castell-Florite, president de la Diputació de Barcelona i del Patronat de les Excavacions d'Empúries. L'acompanyaven Pedro Bretcha, president de la Diputació de Girona; Francisco Cadenas en representació de la Delegació Nacional d'Esports, i el vicepresident del Comitè Internacional Olímpic Armand Massard. Acabats els discursos de benvinguda i agraïment, en què va haver un record especial per a la figura del baró de Güell, Armand Massard va entregar a l'atleta gironí Alberto Gurt l'àmfora. Des de la tarima d'autoritats Gurt es va dirigir a la platja on va omplir l'àmfora amb aigua del Mediterrani, i a continuació la va cedir al segon rellevista, l'atleta de Figueras Martín Amiel, que va tornar amb l'àmfora a la tribuna d'autoritats per col·locar-la als seus peus en un suport especial. L'àmfora va estar custodiada durant tota la nit, fins que va sortir en direcció a Barcelona, per una guàrdia d'honor. A la nit, a la terrassa situada enfront de l'edifici del Museu, l'Institut del Teatre, sota la direcció de Guillermo Díaz Plaja[391], va oferir una vetllada poètica. "*Les senyoretes María dels Remedios Lorenz i Marta Olsina recitaran sengles odes de Píndar als vencedors dels Jocs Olímpics. Les mateixes senyoretes, alternativament amb les germanes Rosario i Frisia Coscolla, professora de l'Institut i actriu, declamaran a diverses veus "La marxa triomfal" de Rubén Darío. Tot seguit dos poemes d'Henry de Montherlant, "Combat de púgils", sota la direcció d'Arturo Carbonell, sotsdirector de l'Institut del Teatre, a diverses veus, pel professor Bartolomé Olsina, l'exalumne Andrés Magdalena i els alumnes Salvador Escamilla, Remedios Lorenz, Catalina Siena i Elsa Verdugo; i, finalment "Els corredors de relleus" per Andrés Magdalena*"[392]. Tot seguit, en un escenari habilitat a l'amfiteatre d'Asclepi[393] –Esculapi per als romans-, la Companyia Ciutat Comtal,

390 *El Mundo Deportivo* 16 de juliol de 1955.

391 Guillermo Díaz Plaja (1909-1984), assagista, poeta, crític literari i historiador de literatura espanyola. Al llarg de la seva vida va guanyar diversos premis, va ser membre de la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola, així com d'altres entitats de reconegut prestigi. Doctor Honoris Causa de diverses Universitats d'Amèrica Llatina i d'Estrasburg. De 1939 a 1970 va ser el director de l'Institut del Teatre de Barcelona.

392 *Arriba* 14 de juliol de 1955.

393 Asclepi en la mitologia grega és el déu de la medicina i de la curació i fill del déu Apol·lo i la mortal Coronis.

dirigida per Dolly Latz, va representar, a la llum de les torxes, l'obra *Les Troianes* d'Eurípides. Els papers estel·lars van anar a càrrec d'Enriqueta Torres, interpretant a Hècuba; Carolina Colom en el paper de Cassandra; Daura Santacreu com Andròmaca i Maruja Más Perlá com a Hel·lena de Troia. En els papers masculins van actuar Carlos Lucena com Taltibi i Carlos Ibarzábal com Menelau.

Una mostra més que tothom volia contribuir a l'èxit de l'esdeveniment, va quedar de manifest en un anunci inserit en la premsa pel *Gimnàs Solàrium* de Jaime García Alsina. En què s'informava que, el dia de la inauguració dels II Jocs Mediterranis, s'anul·laven les classes i es posaven a disposició dels alumnes mitjans de transport per anar a l'estadi de Montjuïc i, acabada la cerimònia, tornar al punt de partida.

Com ja va ocórrer al carrer Ferran el mes anterior, les Rambles es van vestir de gala per als Jocs Mediterranis, gràcies a l'esforç dels veïns de la zona, que van guarnir els arbres amb llums fluorescents. "*La il·luminació presenta la novetat que havien estat col·locats els tubs lluminosos a les capçades dels frondosos arbres ramblers, de manera que la seva llum es projecta a través del fullatge per matisar-se en un verd sedós, submarí, veritablement suggestiu*"[394].

16 JULIOL

Catalunya, el país sencer, es va bolcar amb els Jocs Mediterranis. Començant per totes les localitats per on van passar els portadors de l'àmfora de plata, en què eren encoratjats i rebuts amb aplaudiments per milers de ciutadans; continuant per les rampes d'una muntanya revalorada, que acull i agermana museus, parcs i instal·lacions esportives; fins a arribar a l'estadi, on milers d'espectadors, malgrat la intensa calor, esperaven ansiosos l'entrada de l'últim rellevista.

A la llotja presidencial, que havia estat guarnida amb tapissos i banderes nacionals, es trobaven el comte de l'Alcázar de Toledo, que assistia en representació del Cap de l'Estat, i altres personalitats, entre les que destacaven el vicepresident del CIO, Armand Massard; el ministre plenipotenciari Mariano de Madrazo; l'alcalde Antonio María Simarro; els membres del CIO Muhammad Taher Pachá, Angelo Bonaki, Gabriel Gemayel, François Pietri i Pedro Ibarra; Mariano Madrazo, que representava el ministre d'Afers Exteriors, Alberto Martín Artajo, i membres d'ambaixades i consolats. En llotges adjacents es trobaven els membres del comitè organitzador; els representants de les federacions internacionals; els regidors Torras Ventosa, Semir, Trullols i Grau, així com altres càrrecs municipals.

394 *La Vanguardia* 16 de juliol de 1955.

1.

1. *Ornamentació en un carrer cèntric de Barcelona.*
2. *Sebastián Junqueras, atleta del darrer relleu de l'àmfora.*
3. *L'equip espanyol en la seva aparició per la Porta de Marató.*
4. *Desfilada dels esportistes espanyols en la inauguració dels Jocs.*
5. *Font instal·lada a la Porta de Marató.*

2.

3.

4.

5.

Poc després de les cinc de la tarda, als sons dels clarins de les trompetes dels macers[395], es va iniciar la cerimònia d'inauguració. Els països van desfilar sota el so de les *marxes* interpretades per la Banda Municipal dirigida pel mestre Bonell. Com és costum en el protocol olímpic, i com a deferència per ser el bressol dels Jocs Olímpics, va sortir en primer lloc Grècia. A continuació anava Egipte, per haver organitzat els I Jocs del Mediterrani. Des de les 17.00 hores Ràdio Nacional d'Espanya emetia en directe per a tot Espanya la cerimònia. La representació espanyola va estar encapçalada pel banderer Salvador Martínez, i Francisco Pérez Ribeiro, professor de l'Escola Central d'Educació Física de Toledo[396]. L'equip espanyol anava equipat amb un xandall compost de jaqueta vermella -amb el nom d'Espanya a l'esquena-, pantalons grisos, com les sabates, i jersei blanc de coll *grumet*. Tancaven la marxa els campions de tir al plat Sarasqueta, Artés, Francesch i Solanes.

Acabada la desfilada, les autoritats es van traslladar des de la llotja presidencial a la vora de la pista de l'estadi. A dos quarts de sis, i amb tots els equips col·locats cerimoniosament al centre de l'estadi, va arribar Sebastià Junqueras portant l'àmfora de plata. "*Una gran ovació va acollir la seva arribada i va donar la volta completa per la pista de cendra, amb gambada àgil i viva per arribar prop de la porta de Marató, al costat on està instal·lat el sortidor que ininterrompudament, durant les jornades d'aquests II Jocs Mediterranis,*

395 Macer: funcionari de l'administració pública abillat amb vestit de l'època i que porta una maça. En la cerimònia d'inauguració en comptes de la maça portaven una trompeta llarga.

396 L'Escola Central de Gimnàstica, posteriorment Escola Central d'Educació Física de Toledo, va ser creada el 1920 pel ministre de la Guerra José Villalba Riquelme.

1.

ha d'il·luminar–simbòlicament- les gestes esportives que a l'estadi i en les restants instal·lacions esportives es duguin a terme"[397]. Alhora que s'abocava l'aigua del Mare Nostrum en el sortidor, aquest va entrar en funcionament i milers de coloms van aixecar el vol cap al cel assolellat. Després Sebastià Junqueras va entregar l'àmfora al Delegat Nacional d'Esports, i aquest, al seu torn, a l'alcalde de la ciutat. Per a aquest esportista va ser l'acte més important de la seva vida: "*No sentia emoció a l'entrada de l'estadi perquè la preocupació no em deixava pensar en una altra cosa. Si arriba a caure al terra l'àmfora!... En arribar al sortidor he sentit una fonda satisfacció perquè acabava de terminar una missió encomanada als atletes, que han representat en aquest simbòlic acte a l'esport espanyol… Cap una major satisfacció?"*[398].

Entregada l'àmfora, els banderers de cada país es van dirigir al pòdium, des d'on se anava a procedir a l'acte del jurament olímpic. Els banderers es van situar al voltant del pòdium en semicercle i hi van estendre les banderes. Tot seguit l'atleta Alfonso Vidal Quadras va pujar al pòdium, va estendre el braç, i en nom de tots els esportistes allí congregats va efectuar el Jurament Olímpic: "*Jurem actuar en aquests Jocs Mediterranis per pura i sincera afició, respectuosos als reglaments i per l'honor dels nostres països i l'esport*". Després, acompanyat de l'alcalde, el vicepresident del CIO i el marquès de la Mesa de Asta, van anar cap als pals per hissar les banderes d'Espanya, la del CIO i la dels Jocs Mediterranis –blanc-i-blava- mentre sonava l'himne nacional. La salutació dels atletes en les cerimònies olímpiques era motiu de fonda preocupació al si del CIO, ja que es volia evitar la salutació nazi i feixista del braç dret amb el palmell obert. Aquest afer s'havia debatut a Estocolm el 1947. En la reunió del Comitè Executiu del CIO amb les federacions internacionals es va sol·licitar que fos prohibit la salutació amb el braç estès, i es va suggerir s'unifiqués el criteri de la salutació dels atletes, ja que no es podia deixar a la decisió de cada país. Tres dies més tard, en la Sessió del CIO, es van aprovar aquestes propostes i es va determinar que els atletes moguessin el cap de dreta a esquerra sense cap altre gest[399].

Després d'hissar les banderes les autoritats van tornar a la llotja i des d'allí el tinent general Moscardó va anunciar que: "*En nom de la seva excel·lència el cap d'Estat Espanyol declaro inaugurats els Jocs*". Com a colofó es va disparar una salva de deu canonades i es va interpretar l'himne olímpic.

397 *La Vanguardia* 17 de juliol de 1955.

398 *El Mundo Deportivo* 17 de juliol de 1955.

399 Butlletí Oficial del CIO Juliol de 1947.

Després de la cerimònia es va disputar el partit de futbol entre les seleccions d'Espanya i França. Durant el descans del partit, i en l'avantllotja de l'estadi, es va procedir al descobriment d'una placa dedicada a la memòria del cavaller i esportista Santiago Güell López: "*Barcelona al baró de Güell, exemple de nobles virtuts esportives, primer president dels II Jocs Mediterranis. Juliol MCMLV*." La làpida de marbre va ser descoberta per l'alcalde, Antonio María Simarro, que va estar acompanyat de totes les autoritats; membres del Comitè Internacional Olímpic i Comitès Olímpics Nacionals, i en presència de nombrosos familiars, al cap de les quals estaven Adela de Güell, el seu marit Pedro Ibarra, els fills, i Eusebio de Güell, vescomte de Güell.

2.

1. *Exposició sobre art i esport a l'antiga capella de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona.*

2. *L'Ajuntament de Barcelona dedica una placa al baró Güell, amb la presència de l'alcalde Simarro, el General Moscardó, Armand Massard (membre CIO) i Pedro Ibarra.*

Resultats espanyols de la jornada:

Acabada la cerimònia es va disputar el partit de **futbol** entre Espanya i França, amb el triomf de l'equip nacional per 2-1 amb gol de Santamaría en l'últim minut del partit. Mentrestant, en un palau d'esports abarrotat de públic, el debut de la selecció espanyola d'hoquei **sobre patins** es va saldar amb un fàcil triomf sobre França per 8-2.

1. *L'atleta Vidal-Quadras pronuncia el jurament dels II Jocs Mediterranis de Barcelona.*

2. *L'oficina permanent per al públic, ubicada a la Plaça Catalunya.*

3. *Després de l'avís de l'herald, els tres primers classificats pugen al podi de la victòria.*

4. *Futbol: Una fase del partit entre Egipte i Espanya, al camp de Les Corts.*

5. *Inauguració dels Jocs a l'estadi. A la llotja presidencial, entre altres, els Srs. Samaranch, Massard, Moscardó, Simarro, Pérez Porro, Buxó de Abaigar.*

6. *Jurament Olímpic.*

1.

2.

3

4.

5.

17 DE JULIOL

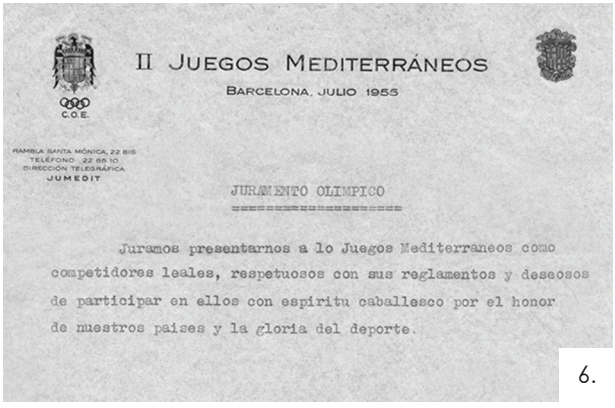
El dia després de la inauguració va estar exempt d'actes oficials.

Resultats espanyols de la jornada:

En els esports d'equip el **futbol** va canviar d'escenari, i es va traslladar al vell camp de les Corts. Espanya no va tenir cap dificultat per imposar-se a Síria per 3-0. El palau dels esports va vibrar novament amb el triomf de l'equip d'hoquei **sobre patins** que va guanyar el partit a Egipte per 7-0, l'anhelada medalla d'or estava més a prop. L'estadi de Montjuïc, amb escassa afluència de públic, va veure el debut de **l'hoquei herba** en els Jocs Mediterranis i el triomf d'Espanya sobre Itàlia per 5-0.

La competició de **lluita grecoromana** es va iniciar al palau d'esports amb molt pocs espectadors a les grades. Com era previsible tots els combats en què van participar lluitadors espanyols es van saldar amb derrota. En *pes mosca* (52 kg) Robledo va ser derrotat per Nalhi (Líban) per tocat a l min 15 s. i per Osman (Egipte) als punts. En *pes gall* (57 kg) Abdelixtiz (Egipte) va vencer Balaguer per tocat a 1 min 45 s. En *pes ploma* (62 kg) Nassar (Líban) va vencer Fernández per tocat als 7 min 50 s. En *pes lleuger* (67 kg) Ivarqui (Líban) va vencer F. Sampere per punts. En *pes semimitjà* (73 kg) Petmeza (Grècia) va vèncer J. Sampere per punts. En el *pes mitjà* (79 kg) Mustafá (Egipte) va vèncer Miret per tocat als 3 min 51 s. I, finalment, en el *pes semipesant* (87 kg) Bastimur (Turquia) va vèncer Puig per punts.

El port de Barcelona va ser l'escenari de les proves de **rem**, amb arribada a l'Estació Marítima. Els pronòstics es van complir i França i Itàlia es van repartir tots els títols, deixant a Espanya només dos subcampionats i un tercer lloc. En *dos sense timoner* –Duch Ribera i Rufin-, i en *doble scull* amb Fontquerni i Ibáñez es va aconseguir la medalla de plata. La medalla de bronze va ser per a l'equip de *quatre sense timoner* format per Crespo, Carrasco, Daniel i Eixarch. La resta de resultats: 4t lloc en *quatre amb timoner* (Campos, Coch, Dalmau i Plana, i Andreu com a timoner); en *skiff* Espanya es va retirar; 4t en *dos amb timoner* (Donoso i Cendrós, i Torellas com a timoner) i 4t en *outrigger a vuit* (Almandoz, Iburburu, Olasagasti, Peón, Goicoechea, Vaqueriza, Eguibar i Aranzabal, i com a timoner Aristegui). "*En ocasió dels II Jocs Mediterranis ha quedat demostrat que el rem espanyol continua sent inferior al d'altres nacions europees, perquè malgrat l'esforç efectuat pels organismes competents per aconseguir la millor posada a punt de les tripulacions, aquestes han estat batudes pels conjunts visitants de manera contundent en cadascuna de les set regates en què Espanya va estar representada…*"[400].

II JUEGOS MEDITERRÁNEOS

BARCELONA. JULIO 1955

C.O.E.

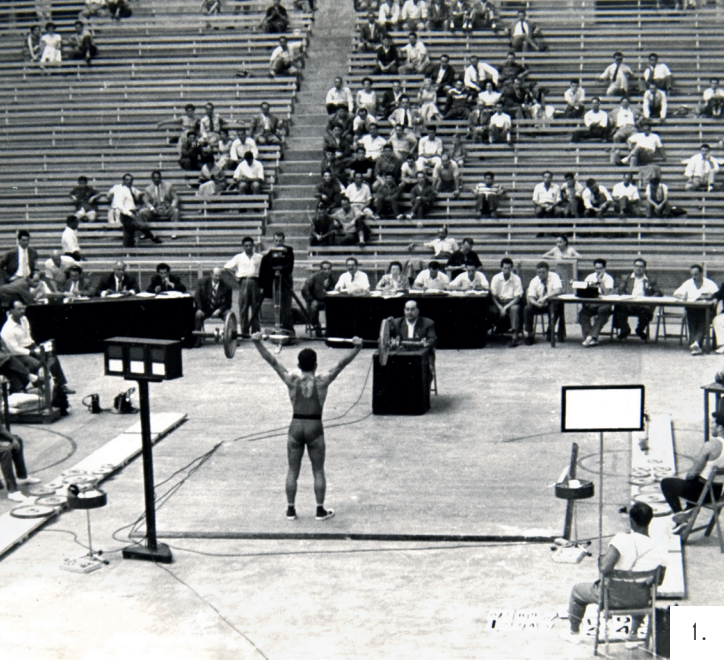
RAMBLA SANTA MÓNICA, 22 BIS
TELÉFONO 22 68 10
DIRECCIÓN TELEGRÁFICA
JUMEDIT

JURAMENTO OLIMPICO

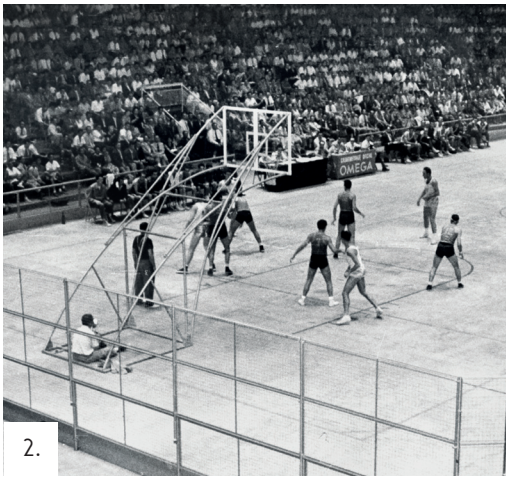
Juramos presentarnos a lo Juegos Mediterraneos como competidores leales, respetuosos con sus reglamentos y deseosos de participar en ellos con espiritu caballesco por el honor de nuestros paises y la gloria del deporte.

6.

400 *La Vanguardia* 19 de juliol de 1955.

1.

2.

1. *Palau d'Esports: competició pesos i halters.*

18 DE JULIOL

Com ja venia sent habitual la premsa nacional destacava en les seves edicions del 18 de juliol les efemèrides de l'Alçament Nacional, i es parla dels grans èxits de l'esport espanyol, quan els resultats no deixaven de ser gaire mediocres. Altres països europeus, que van haver de fer front a la Guerra Mundial i a les seves seqüeles posteriors, ja recollien grans resultats en Jocs Olímpics i competicions internacionals. "*Als 19 anys d'aquell 18 de juliol en què Espanya va obrir un parèntesi guerrer que hauria de tancar-se tres anys més tard amb l'històric comunicat oficial de la Caserna general del Generalíssim, Espanya pot oferir a la consideració del món un balanç, en tots els ordres i sota tots els prismes en què desitgi enfocar-se, mereixedor dels majors elogis… Clar està, que no pretenem fer un resum de tot allò que ha succeït en aquest llarg espai de temps* (a nivell esportiu), *però sí deixar constància d'allò més transcendental. Presència d'Espanya en les dues Olimpíades disputades a Londres i Hèlsinki, així com en els tornejos mundials de futbol, especialment en el de Rio de Janeiro, conquerint el tercer lloc*[401]. *Per dues vegades campions del món d'hoquei sobre patins; el tinent coronel Nogueras i el comandant López del Hierro batent la marca mundial de salt de longitud, en dues muntades meravelloses, i Goyoaga, campió mundial. Títols europeus de billar; campions d'Europa de pilota base, i una infinitat d'actuacions en competicions internacionals… I com a meravellós colofó, quelcom tan extraordinari com els II Jocs Mediterranis… Tot això s'ha pogut recuperar i possibilitar, per la gesta abnegada d'uns patriotes, i per la sàvia direcció del cabdill d'Espanya*"[402].

401 Error de la redacció, Espanya va quedar classificada en quart lloc.

402 *El Mundo Deportivo* 18 de juliol de 1955.

Resultats espanyols de la jornada:

En **hoquei sobre herba** la selecció espanyola va aconseguir la seva segona victòria en derrotar Egipte per 2-0. En **basquetbol** Espanya es va guanyar ajustadament Líban per 76-64 amb Hernández com a màxim anotador per a l'equip espanyol amb 11 punts. La gran decepció va arribar amb **hoquei sobre patins** en perdre amb Itàlia per 2-1. Els italians es van prendre així la revenja de la derrota que van patir a mà dels espanyols de l'últim mundial disputat a Milà.

Al palau d'esports van continuar els combats de **lluita grecoromana**. En el *pes ploma* (62 kg) Trippa (Itàlia) va vèncer Fernández per tocat als 6 min. 53 s. En *pes mitjà* (79 kg) Riva (Itàlia) va vèncer Miret per punts. I en el *pes semipesant* (87 kg) Sercavi (Egipte) va vèncer Puig per tocat als 3 min 40 s. Malgrat els resultats en grecoromana el president de la Federació Internacional d'aquesta especialitat, Roger Coulon, confiava en l'equip espanyol, "*pot i ha d'ocupar un lloc preeminent en la lluita grecoromana mundial… no oblidem que en les Olimpíades és l'esport que està en tercera posició darrere l'atletisme i la natació… i la que reuneix un nombre més gran de participants en les Olimpíades*"[403].

Les competicions d'esgrima van tenir lloc al casino de Sant Sebastià i, com ja va ocórrer en rem, França i Itàlia van ser les grans dominadores del certamen. Els resultats d'Espanya en floret per equips van ser: Espanya-França 2-14; Espanya-Itàlia 1-15; Espanya-Mònaco 7-9 i Espanya-Egipte 0-9. Espanya classificada en 5è lloc.

3.

2. *Bàsquet: Partit entre Grècia i Espanya.*

3. *Hoquei: Equip d'Espanya.*

403 *La Vanguardia* 18 de juliol de 1955.

19 DE JULIOL

En atenció als metges estrangers desplaçats amb ocasió dels Jocs, la comissió de sanitat va organitzar una demostració de cirurgia esportiva a càrrec dels doctors Joaquín R. Cabot, cirurgià en cap de la Clínica central M.F.E. i Juan Navés, director de l'Institut Mèdic Esportiu de l'Obra Sindical 18 de Juliol.

El Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis es va reunir a l'hotel Arycasa, amb només un punt en l'ordre del dia, elegir la seu dels III Jocs del Mediterrani. En un principi es va comentar la possibilitat que el Comitè Nacional Olímpic Italià presentés la candidatura de Roma com a assaig de cara als Jocs Olímpics que haurien de celebrar-se el 1960, però al final va desistir. Es va acordar per unanimitat que Beirut (Líban) acollís els III Jocs Mediterranis el 1959.

L'accés del públic a les instal·lacions de la muntanya devia originar algun problema, per aquest motiu Tramvies de Barcelona va treure un anunci a la premsa on informava que "*Atenent les indicacions de l'Excm. Ajuntament, i a fi de cooperar a l'èxit dels II Jocs Mediterranis, facilitant l'accés del públic modest a aquests, a partir d'avui regiran els següents preus per als serveis especials d'autobusos al recinte de Montjuïc: des de Plaça Catalunya 3 pessetes i des de Plaça Espanya 2 pessetes. No són vàlids per a aquests serveis cap classe de passis*".

Per assistir de prop l'evolució dels Jocs va arribar a la ciutat comtal el cap nacional del Servei Espanyol de Magisteri, José María Gutiérrez del Castillo, que era tinent d'alcalde delegat d'esports de l'Ajuntament de Madrid i membre de la Delegació Nacional d'Esports.

Un altre carrer que es va vestir de llums per festejar els Jocs, però que tanmateix passaria desapercebut per a la majoria de mitjans de comunicació, va ser el famós carrer de les Rambles barcelonines Comte de l'Assalto. L'al·lusió a aquest carrer va aparèixer en un article costumista, que estava signat per Jiménez Letang i que va ser publicat en el diari *Solidaritat Nacional*[404]:

"*Ara el carrer Conde del Assalto és un carrer modest; tant, que ni tan sols es beneficia del turisme…entre altres encants era l'únic carrer de Barcelona sense nit. Hi entràvem cap a les deu, després de sopar en "El Suizo" o al restaurant "Sport" i en sortíem amb el sol ben alt. Havíem pres cafè en el "Bobinó", ballat en l'"Edèn", begut conyac escoltant els artistes novells en la "Bodega Bohemia", i si els numeros vermells o negres van ser favorables, sortíem amb sabates noves i corbata flamant –les botigues no tancaven-, i amb un bany i ben afaitat de la perruqueria "Fígaro"… Però tot això va passar a la història, i el motiu de portar-la avui als comentaris es deu al fet d'haver rebut una atenta carta del meu amic Ignacio Aguilar, president de l'Associació de Veïns del carrer Conde del Assalto, comunicant-me la contribució de veïns i comerciants d'aquest carrer als Jocs Mediterranis, adornant-la amb lluminosos i banderins que li donen un aspecte de Festa Major*".

404 *Solidaridad Nacional* 19 de juliol de 1955.

1. *Rem: Port de Barcelona.*

L'outrigger a dos amb timoner del Club Nàutic de Tarragona, classificat en quart lloc i tripulat per Donoso, Sendrós i Torrelles, timoner.

2. *Tir olímpic: El tirador espanyol Ángel León, subcampió olímpic de pistola lliure, va totalitzar en aquesta prova 566 punts en les 60 bales.*

1.

Resultats espanyols de la jornada:

En aquesta jornada es van aconseguir les dues primeres medalles d'or.

La primera va arribar de la mà dels integrants de l'equip d'hoquei **sobre herba** que van derrotar França a l'estadi de Montjuïc per 2-1 i es van alçar amb el títol. "*Espanya ha aconseguit aquest superb triomf en una competició internacional d'aquest prestigi…S'han fet les coses bé aquesta vegada, sense concentracions col·lectives i contraproduents per als que, per amateurs, no hi estan habituats …*"[405]. En el debut del **rugbi** a la Foixarda Itàlia va derrotar Espanya per 8-3, i en basquetbol va haver-hi una petita entropessades en perdre amb França per 64-61.

2.

L'altra medalla d'or va ser en la prova de **tir amb fusell i pistola**, i la va guanyar Ángel León, en la modalitat de *pistola lliure calibre* 22 a 50 metres. "*Ángel León, ahir a Montjuïc, no sols va vèncer sinó que va fer la proesa de batre el propi rècord de l'actual campió del món, l'americà Benner… un triomf sense cap mena de dubte convincent de*

405 *El Mundo Deportivo* 20 de juliol de 1955.

** L'egipci Hamid Ali, segon classificat, es refresca en un dels controls.*

l'as espanyol, demostrant una vegada més, la seva indiscutible classe internacional. Amb aquesta victòria són dos els triomfs que aconsegueix en aquests Jocs, ja que a Alexandria va resultar guanyador…". En el més alt del pòdium es va situar al seu costat Luis Colom que es va classificar en 2n lloc.

L'atletisme es va iniciar amb l'emblemàtica prova de la marató. Només vuit corredors van prendre la sortida, i d'aquests tres espanyols: Ostariz, Castro i Guixá. "*L'abrasador sol, que només podien aguantar els homes del desert, va acabar amb cinc corredors, i d'ells tres espanyols… Els nostres corredors van sortir ja tocats de la la marató del campionat d'Espanya, correguda un mes abans… En fi, amb mal pas hem entrat, atlèticament en els Jocs, esperant que en les pròximes jornades, aquells atletes amb els qui confiem facin el seu paper*". Tots els espanyols es van retirar.

En la competició d'esgrima, *floret individual*, cap tirador espanyol va classificar per a la fase final (8 tiradors). En el grup A Bossini amb només dues victòries es va classificar 5è; i en el grup B G. Herrera amb dues victòries es va classificar 6è i Martínez 7è sense victòries.

La primera regata de **vela** dels Jocs Mediterranis, es va disputar en aigües del Port Franc amb fort vent de llevant i marejada. La regata en la categoria *Flyng Duchtman* es va haver de suspendre per avaria a l'embarcació italiana, i tal com s'estipulava en el reglament era obligatori la participació mínima de tres embarcacions. En acabar la jornada Espanya ocupava la tercera plaça en la categoria *505* i el segon lloc en snipes.

20 DE JULIOL

Aquest dia *El Mundo Deportivo*[406] va publicar una interessant entrevista amb el vicepresident del CIO, Armand Massard. Al principi va reiterar el que ja havia dit arran de la seva última visita "*Pot dir que envejo de debò les instal·lacions esportives del Parc de Montjuic, sobretot el Palau Municipal d'Esports, que és una vertadera meravella, i supera de molt al nostre estadi cobert Pierre de Coubertin, batejat així per suggeriment meu el 1927. El de Barcelona té major aforament i compte, a més a més amb una sèrie de departaments i serveis formidables…*". Quant a l'organització, "*a Barcelona han realitzat un esforç considerable i hi ha hagut molts pocs fallos. En realitat qui va aconseguir els II Jocs Mediterranis per a Barcelona va ser el baró de Güell, amb la seva experiència en els combats de l'olimpisme, i el seu exquisit tacte i dots personals. I després de*

406 *El Mundo Deportivo* 21 de juliol de 1955.

la seva desaparició els que ho han dut a terme són homes joves, amb menys experiència naturalment, però amb dots d'organització, molt actius i que s'han apuntat un gran èxit". Quant al programa esportiu va apuntar: "*hi ha massa esports. En els Jocs regionals haurien de figurar només atletisme, natació i potser gimnàstica com a esports base, i després afegir-los altres facultatius, amb preferència els de major arrelament entre l'afició del país organitzador i per a la seva propaganda*". El vicepresident del CIO no va ocultar la seva preocupació pels Jocs Olímpics que s'haurien de celebrar a Melbourne. "*Des d'un principi he estat i continuo sent completament contrari a la seva celebració, a causa dels múltiples inconvenients que presenten, i per descomptat em temo un fracàs… estic convençut que sota l'ègida del president Edström no s'haguessin concedit a Austràlia, però Avery Brundage és més conciliador i diplomàtic. En fi, veurem com sortiran endavant*". Va acabar l'entrevista valorant l'organització fins a aquest moment. "*La meva impressió és que han aconseguit un èxit rotund, i poden confiar que el meu rapport oficial per a la futura Sessió del CIO, que ha de celebrar-se a Cortina d'Ampezzo el 21 de gener de 1956, serà completament favorable… Barcelona és una bonica ciutat, i entre altres detalls he d'elogiar en gran manera, la policia de trànsit i circulació, aquesta és la meva especialitat a París, en el Consell Municipal. Creurà que porto diversos lustres batallant perquè els nostres agents tinguin el seu uniforme d'estiu i mai ho he aconseguit?. També la seva policia muntada és meravellosa. Les seves evolucions en el Parc dels Prínceps de París una cosa de somni. Els felicito molt sincerament*".

A *La Vanguardia*[407] Santiago García assegurava que els Jocs Mediterranis estaven resultant un espectacle extraordinari i invitava el públic a no perdre's l'oportunitat única de veure un esdeveniment de primer ordre. "*Amb el que he vist fins ara basta per confirmar el que s'havia dit sobre la qualitat dels participants en els Jocs. En aquest aspecte ningú pot dubtar que es tracta d'un espectacle extraordinari en el seu gènere. Per una sèrie de motius fàcils de comprendre no és possible que durant gaires anys es repeteixi una ocasió semblant perquè els aficionats puguin presenciar les actuacions de gaires de les principals figures europees de l'esport. I com ningú pot considerar de manera equivocada que es posin en relleu les facilitats d'ordre econòmic que existeixen per presenciar les competicions, no m'importa dir als aficionats espanyols que aprofitin l'oportunitat, no per fomentar un negoci que els organitzadors dels Jocs no han perseguit en cap moment, sinó per donar-se satisfacció a si mateixos presenciant un espectacle que tardarà a tornar a Barcelona*".

A l'estadi de la Foixarda es va celebrar l'acte simbòlic de l'entrega d'uns cedres de Líban a l'alcalde Antonio María Simarro, per part de la delegació d'aquest país. El cedre és un arbre originari de Turquia, Síria i Líban i apareix en l'emblema nacional d'aquest últim país. L'alcalde, acompanyat de Gabriel Gemayel, membre del CIO, va plantar el cedre a la instal·lació que anava a acollir la competició de rugbi. Els altres dos cedres van quedar a les mans del Servei de Parcs i Jardins, per al seu trasllat i posterior plantació en el Tibidabo. El cert és que aquests arbres no van sortir de la Foixarda, i es van plantar a escassa distància un de l'altre. Avui aquests cedres, en el més absolut anonimat, continuen creixent a l'estadi de la Foixarda.

Resultats espanyols de la jornada:

L'esport rei, l'atletisme, va arrencar a l'estadi de Montjuïc amb una bona afluència de públic, però que, desgraciadament, no va ser recompensat amb una bona actuació dels atletes espanyols. En les proves de velocitat no es va classificar cap espanyol per a la final. En *100 metres llisos* es van disputar 3 eliminatòries, Casar

407 *La Vanguardia* 21 de juliol de 1955.

i Asensio es van classificar per a les semifinals, però en aquestes van quedar els 6è classificats i últims. En els *400 metres llisos* va haver-hi 3 eliminatòries prèvies, Ruf va quedar 1r de la seva sèrie. Bremón i Portes van quedar 4t i 5è classificats en les seves. En la primera semifinal Bremón va quedar 5è i en la segona Ruf 6è, ambdós van quedar eliminats. En *triple salt*, i d'un total de vuit participants, Surroca va quedar 5è, Parellada 6è i García 7è. En *decatló* hi havia esperances de medalla ja després de disputar-se cinc proves (100 metres llisos, pes, alçada, longitud i 400 metres) González anava classificat en 2n lloc i Adarraga en 4a posició. El cert és que alguns mitjans van criticar obertament la Federació Espanyola d'Atletisme per l'absència en l'equip del velocista canari Ruano, que tenia millor temps que Casar[408].

El **ciclisme** en carretera es va disputar sobre una distància de 160 quilòmetres amb dues voltes finals en l'exigent circuit de Montjuïc, on va assistir nombrós públic. Els italians van ser els grans triomfadors de la jornada en ocupar els cinc primers llocs de la classificació general. El millor dels espanyols va ser Pérez Francés, que acabaria 6è de la general, el lloc 14è va ser per a Pérez Pérez, Muralla va acabar 15è i Bello el 17è. "*Quant als espanyols diríem que van fer una cursa molt fluixa. Tots confiàvem en una classificació excel·lent… però potser se'ls va responsabilitzar massa i, per això, van sortir amb un excés de nervis que els va perjudicar en la cursa*"[409].

L'estrena de la **boxa** al palau d'esports va ser molt esperançador, ja que a excepció d'un boxejador, la resta va baixar victoriós del ring. Nombrós públic va acudir al palau, no en va la boxa era un esport que arrossegava

1.

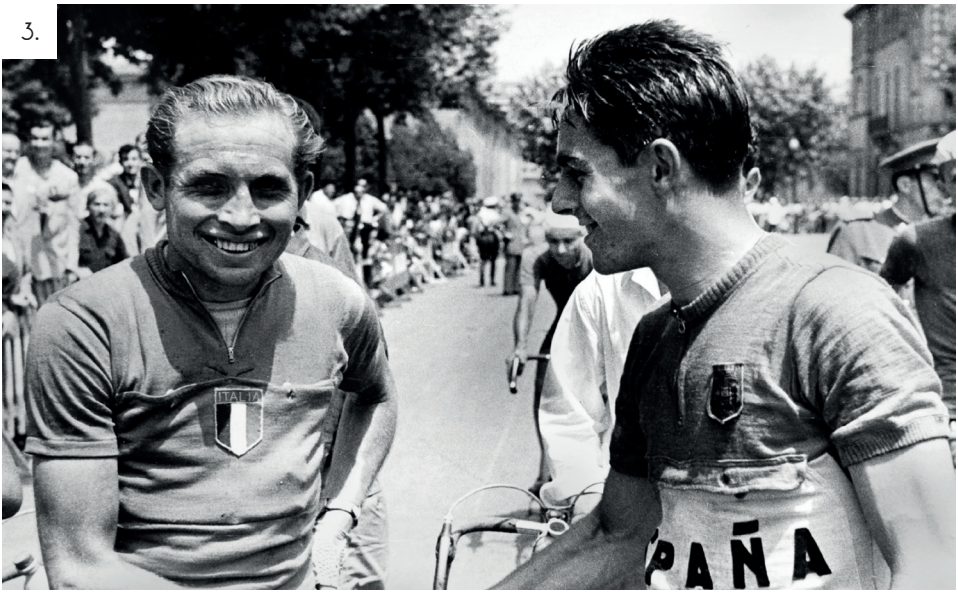

2.

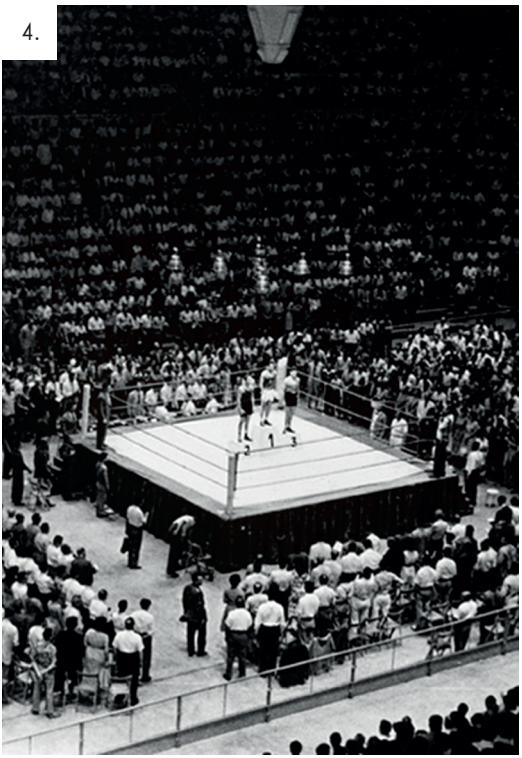
408 *Dicen* 16 de juliol de 1955.

409 *El Mundo Deportivo* 21 de juliol de 1955.

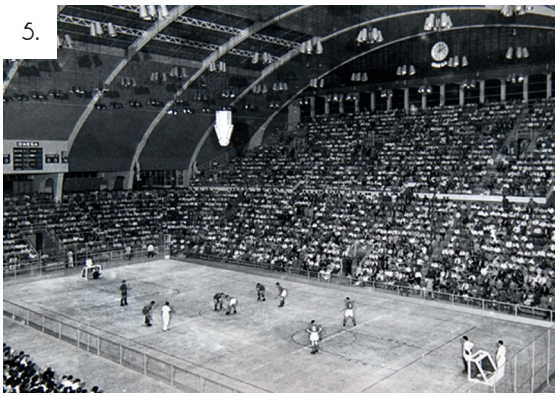
3.

4.

5.

1. *Atletisme: La Marató, a l'Avinguda Maria Cristina.*

2. *Atletisme: L'italià Giulio Chiesa, amb el salt de 4,28 metres, bat el rècord dels Jocs.*

3. *Ciclisme: El ciclista Pérez-Francés felicita l'italià Fallarini per la seva victòria.*

4. *Boxa: Vista general del quadrilàter, al Palau d'Esports.*

5. *Hochei: partit França-Espanya, amb el resultat de 8 a 2 favorable als espanyols. Palau Municipal d'Esports.*

masses. "*L'extraordinària actuació dels nostres nois, que pot ser repetida, revalora la nostra boxa fins a horitzons il·limitats*". En primera ronda es van disputar els següents combats. En *pes mosca* Casas va vèncer per punts Guerrard (França); en *pes ploma* Valero va vèncer per punts Ali Haddad (Síria); en *pes lleuger* Egea va vèncer per punts Junker (França); en pes mitja lleuger Ramos va vèncer per punts Sosa (França); i l'única derrota va ser en el *pes intermedi* on Scisciani (Itàlia) va vèncer per punts Ortega."*Si l'atletisme no se'ns dóna massa bé, en canvi la boxa presenta millors perspectives… quatre homes han passat a les finals de boxa i és possible que passin alguns més. La qualitat dels nostres contrincants valora les seves primeres victòries…*".

En tir, en la modalitat de *carrabina dempeus calibre 22 a 50 metres*, es va fregar la medalla, González va classificar en 4t lloc, a continuació Andoni en 6è lloc i Gil en 10a posició.

Al casino de Sant Sebastià van continuar les competicions d'esgrima amb la prova *d'espasa per equips*. Espanya va acabar en 4t lloc després de perdre amb França 13-1, Itàlia 15-1, Egipte 9-5, i va vèncer només a Mònaco per 10-6.

Quant als esports d'equip només va actuar la selecció de **basquetbol**, que va aconseguir amb compromís el seu passaport per a la fase final després de derrotar Grècia per 59-53. Hernández va tornar a ser el màxim anotador amb 25 punts, ben secundat per Bonareu que va anotar 18.

Per a les competicions de **vela** va millorar el temps, vent fluix i marejol. A la classe de *Flying dutchman*, en la primera regata Espanya, amb Martí i Balcells com a patrons, es va alçar amb el triomf i en la segona es va classificar en tercer lloc. En la categoria de *505* la parella espanyola formada per Rieusset i Jiménez es va classificar 3r lloc. En *Snipes* l'embarcació espanyola va abandonar per avaria.

21 DE JULIOL

Set medalles d'or! La gesta esportiva de Joaquín Blume.

Al Palau de la Virreina es va inaugurar l'Exposició Internacional de Medalles i Trofeus Esportius; on també s'exhibien els esbossos i projectes de medalles presentats per artistes espanyols al concurs que havia convocat la Casa Nacional de la Moneda i el Comitè dels Jocs Mediterranis.

II JUEGOS MEDITERRANEOS
BARCELONA-JULIO 1955

1.

CLASIFICACION INDIVIDUAL POR APARATO

EJERCICIOS EN POTRO CON ARCOS

N.º 18 Nombre BLUME Joaquin

Nación España

Puntos 965

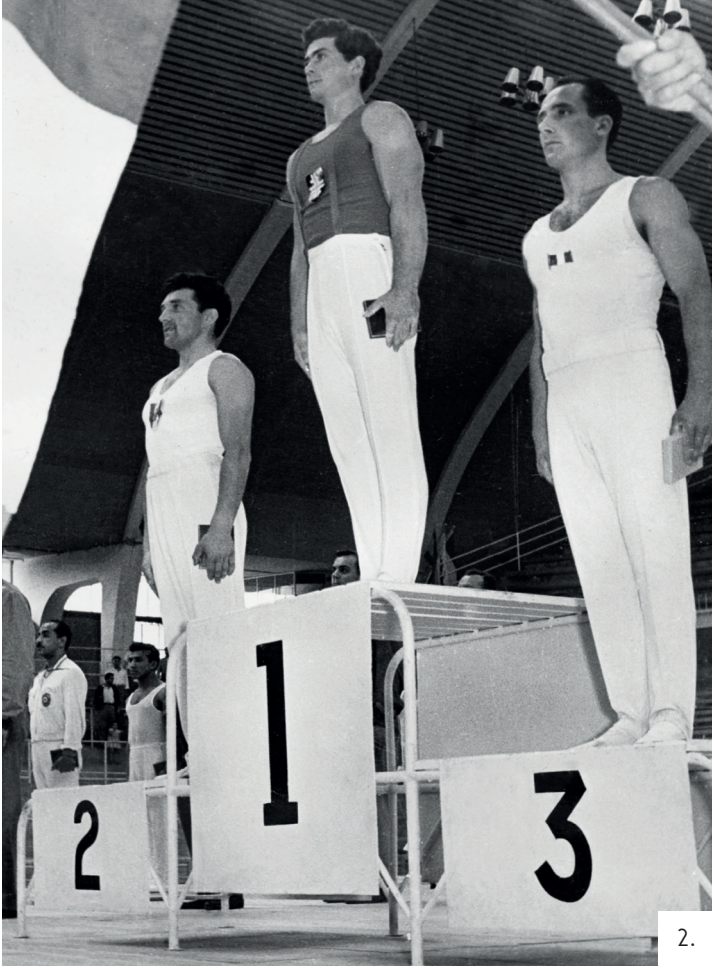
Controlado: 1)

2)

Clasificación 1

Gerfa-Mod. 2176

El Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis va visitar el Govern Civil. La delegació estava presidida pel vicepresident del CIO Armand Massard, i l'acompanyaven M. Taher Pachá, Pedro Ibarra, Angelo Bonaki, Jean Ketseas i François Pietri també membres del CIO; així com Francisco Cadenas, el general Villalba, López de Chicheri, Gutiérrez del Castillo, Segón Gay, Molleví, Samaranch i Sentís. El governador civil Felipe Acedo Colunga els va

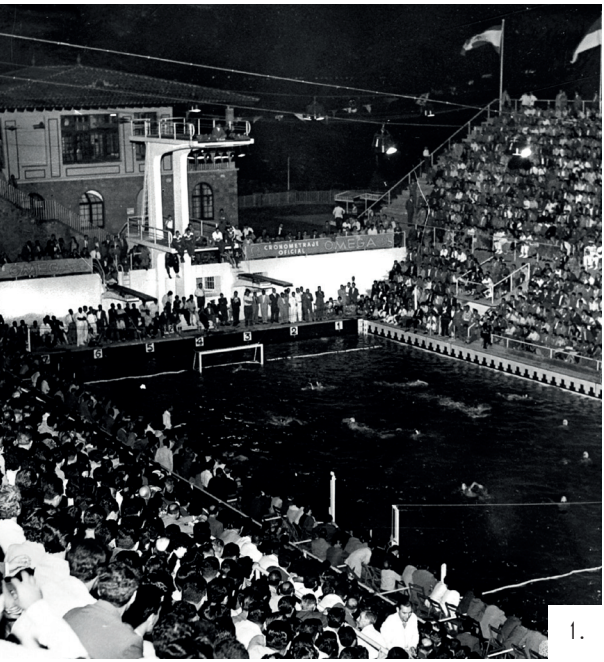

1. *Full de valoració dels jutges de gimnàstica.*

2. *Gimnàstica: Els tres classificats en l'exercici "Cavall amb arcs": 1r, Joaquín Blume (Espanya); 2n, Michel Mahiot (França), i 3r, Guido Figone (Itàlia).*

2.

rebre al Saló de Carles III i els va donar la benvinguda. "*Tinc una gran satisfacció i és un honor per a mi donar-vos la benvinguda, si bé és tardana, perquè ja coneixeu tots el marc d'aquesta ciutat de Barcelona, en la que tan brillantment s'estan desenvolupant aquests II Jocs Mediterranis… En les vostres visites per la ciutat haureu observat que la vida espanyola es desenvolupa amb una completa llibertat, encara vencent, perquè això sigui així, aquests problemes econòmics que ens plantegen des de fa segles la nostra escassetat de mitjans materials avui, també a punt de vèncer-los gràcies a un agosarat esforç nacional. Fluïdesa en la nostra vida, generós amor cap als resta, són dos principis sobre els quals basem la nostra existència com a nació i les nostres relacions amb la resta de pobles, especialment amb aquests del Mediterrani amb què ens sentim tan lligats per una proximitat, no sols geogràfica, sinó històrica, cultural i sentimental… Tingueu sempre present que amb aquest homenatge que us brindo va la seguretat que tota Espanya us considera com a germans*"[410].

410 *La Vanguardia* 22 de juliol de 1955.

1. 2.

1. *Piscina de Montjuïc.*
2. *Atletisme: L'espanyol Adarraga, campió del decatló, abraça el seu entrenador, el finès Olli Virho.*
3. *Gimnàstica: equip d'Espanya.*

Per a Juan José Castillo[411], cap d'esports de *La Prensa*, els Jocs Mediterranis ja començaven a donar interessos a la inversió realitzada per la ciutat: "*Sabem de les vastes possibilitats de Barcelona, com a ciutat ideal per elevar el pavelló olímpic al mateix cim de la perfecció. Però no ha deixat de ser sorprenent la rapidesa amb què els nostres conciutadans s'han aclimatat al ritme trepidant d'una competició que a penes si deixa respirar les vint-i-quatre hores del dia. Aquesta aclimatació és tant de producte d'una noble psicosi col·lectiva de col·laboració amb els Jocs, com a conseqüència de la reacció d'una realíssima consciència esportiva. La llavor sembrada en la cerimònia inaugural de l'estadi de Montjuïc ha brollat i, per a major glòria de Barcelona i prestigi de l'esport espanyol, l'espiga que sorgeix sembla inabastable per a la falç de la decepció. Contra el criteri dels indiferents, els II Jocs Mediterranis estan resultant un gran èxit. Alegrem-nos, perquè els fruits ja recollits suposen una collita d'admirables realitzacions*"[412].

411 Juan José Castillo (1921-2001) es va iniciar com a periodista a Barcelona després de la guerra. El 1941, en el diari *La Premsa*, on de 1946 a 1964 va ser cap d'esports; de 1964 a 1967 va ser cap de la secció d'esports del diari *Tele-Express*, i el 1967 va passar a ser director adjunt de *El Mundo Deportivo* . En el degà dels diaris esportius va ser director de 1976 a 1988. Va ser locutor de ràdio Nacional d'Espanya de 1951 a 1964, i des de 1957 va formar part de la plantilla de TVE. Se li va concedir el collar de plata de l'orde olímpica i la medalla de plata al mèrit esportiu.

412 *La Prensa* 21 de juliol de 1955.

Resultats espanyols de la jornada:

En els esports d'equip la jornada no va resultar gens favorable. Al camp de les Corts la selecció espanyola de **futbol** va empatar 1-1 amb Egipte, i a la piscina municipal, França va batre Espanya, vigent campió de **waterpolo** dels I Jocs Mediterranis, per 4-3.

En **atletisme** s'aconseguiria la primera, i única, medalla d'or de l'atletisme espanyol. En la segona jornada de *decatló* es van fer les proves de javelina, disc, 110 metres tanques, perxa i 1.500 metres. Bernardino Adarraga, que va acabar la primera jornada en 4t lloc, es va encimbellar al més alt de la classificació i va batre el rècord d'Espanya amb 5.693 punts. González, que va començar la jornada com a 2n classificat acabaria 5è. "*La marca d'Adarraga entra ja dins la consideració d'internacional, per tant ha de satisfer-nos encara més*". Les altres notes positives de la jornada les van propiciar Barris en els 1.500 metres, on va perdre la medalla de bronze a la meta mateixa, però va deixar el rècord d'Espanya en 3 min 53 s 8 dècimes. En la mateixa prova Giménez es va classificar en 9è lloc i Macías en el 11è i últim lloc. En els *10.000 metres marxa* Gurt va acabar en 4t lloc, i Plana i Gracia van ocupar la sisena i setena plaça. En la prova de *martell*, només hi van participar quatre atletes, i Bosch ocuparia l'última posició. No va haver-hi representació espanyola en les finals de 100 i 400 metres llisos.

A la piscina de Montjuïc va debutar la **natació** i els **salts**, i els resultats van ser esperançadors. En els *100 metres* lliures va haver-hi dues sèries i hi van participar tres espanyols, Alberiche, Queralt i Guerra, però per a la final només es va classificar Alberiche, segon en la primera sèrie. En la final no va tenir mai opcions de podi i va acabar 6è. En els *200 metres papallona* van participar també tres nedadors en les sèries -Ley, Domínguez i Alberti- i tots ells es van classificar per a la final. El guanyador, com ja ocorregués a Alexandria, va ser el francès Lusien, però Ley va aconseguir la medalla de bronze. Domínguez i Alberti acabarien en 4a i 6a posició. En *salts de palanca* només van participar cinc esportistes. L'espanyol Peitaví va aconseguir la medalla de bronze, i Muntan i Prades el van seguir en la classificació.

3.

En la **gimnàstica** va brillar amb llum pròpia Joaquín Blume, que va arrasar en la competició aconseguint ser el guanyador en cinc exercicis –anelles, cavall amb arc, paral·leles, barra fixa i terra- i tercer en cavall de salts, i vencedor absolut individual. Mai, fins a aquest instant, ningú havia aconseguit tal collita de metalls. En *anelles* la resta d'espanyols, Terraza, García, Pagés, Baylina, Vallvé i Luna van ocupar les places del 26è al 31è lloc. En *cavall amb arcs* Abaurrea va quedar en 15è lloc, Terraza el 18è, Baylina 21è, Pagés i Vallvé en el 28è i 29è i tancant la taula García en el 31è. En *cavall de salts* García en 12è, Abaurrea en 18è, Vallvé 23è, i Terraza, Luna i Pagés en els tres últims llocs. En *paral·leles* tampoc van millorar els resultats, Abaurrea es va classificar 19è, Baylina, Pagés, Terraza i García van ocupar els llocs del 26è al 29è, amb Vallvé en última posició. En *barra fixa i terra* la premsa només va recollir els tres primers llocs de la classificació. La classificació individual va estar encapçalada per Blume amb 58.65 punts, gairebé dos més que el seu immediats perseguidors, Mathiot de França i Zaki d'Egipte; Abaurrea acabaria en 21è lloc, i Terraza, Baylina, Luna, Vallvé, García i Pagés es classificaven del 26è al 31è lloc. En una entrevista posterior Blume reconeixia que havia aconseguit "*una cosa única en la història de la gimnàstica ja que mai, ni tan sols en els famosos tornejos Panamericans, Olímpics, Asiàtics, ni campionats europeus o mundials ningú ho havia aconseguit… Em van dir que ja estava en condicions de competir amb els russos, però això no ho posis perquè podria ser pres com a presumpció i ja saps que la rebutjo… En el pòdium se sent una emoció intensíssima que sembla transportar-te a una altra esfera en què ho sents tot i no notes res. La meva il·limitada il·lusió per les*

medalles aconseguides va quedar en suspens i crec que fins i tot no vaig poder reprimir alguna llàgrima; havia aconseguit que el nostre himne espanyol s'escoltés en competició, i el meu major desig és que segueixi sentint-se respectuosament i triomfalment en el futur"[413]. En la classificació absoluta per equips Espanya va acabar en 4t lloc. La figura de Joaquín Blume quedaria immortaliltzada per a la posteritat, i indissolublement lligada a Montjuïc, a través d'un carrer situat al costat del palau d'Esports, i una escultura que es troba col·locada als jardins de Joan Brossa, lloc on va estar emplaçat el parc d'atraccions (1965-1998). En l'escultura, feta en bronze, ferro i formigó, es veu l'esportista fent el Crist en les anelles i emmarcat pels cinc cèrcols olímpics. L'obra és de l'escultor Nicolau Ortiz, que la va realitzar el 1966 encara que no va ser col·locada fins el 1966.

En **vela**, va acabar la competició de *Flying Dutchman* amb l'equip espanyol classificat en 2n lloc; a la classe 505 i *Snipes* s'aconseguiria el 3r lloc. "*Les regates de vela han revestit extraordinari interès en aquests II Jocs Mediterranis, i afalaga que Barcelona hagi brindat l'ocasió que s'incloguessin per primera vegada en el programa, del que van estar absents a Alexandria*"[414].

Al Polígon del **Tir** Nacional, es va passar del pessimisme del dia anterior a l'eufòria. Juan González, en la modalitat de *carrabina de 22 en posició de genolls*, aconseguiria la medalla de plata; mentre que el seu company Andoin perdia la medalla de bronze per un sol punt. Menys sort va tenir Tomás que es va classificar al lloc 10è.

22 DE JULIOL

Una altra destacada ploma que va escriure sobre els Jocs Mediterranis va ser Manuel Espín[415], un periodista que des dels seus inicis s'havia especialitzat en basquetbol, i a qui els seus companys d'ofici li havien rendit un calorós homenatge el mes de maig, quan la Federació Espanyola de Basquetbol[416] li va concedir la medalla d'honor. Els Jocs, com les monedes, tenen dos costats: cara i creu. Per a Espín la cara era la feina abnegada dels dirigents que havien fet possible els Jocs i la important feina divulgativa d'aquests. "*Els II Jocs Mediterranis han vingut a complir, entre d'altres moltes, una funció importantíssima: fer que l'esport pur emergís, per uns dies, del seu fosc i silenciós medi ambient per elevar-se a un primer pla a què, des del començament dels Jocs, està projectant-se l'atenció i l'interès del gran públic. Tot quant tendeixi a convèncer a la gent que l'esport no se circumscriu estrictament a un camp*

413 *Dicen* 30 de juliol de 1955. L'esport espanyol tenia totes les esperances posades en què Blume aconseguís grans resultats en l'Olimpíada de Melbourne el 1956, però Espanya no va acudir ja que la va boicotejar a causa de la invasió russa d'Hongria; i el mateix ocorreria en el mundial de gimnàstica de Moscou el 1958. Lamentablement moriria en un accident aeri, on l'acompanyaven a més a més la seva esposa i la resta de l'equip de gimnàstica a l'abril de 1959.

414 *La Vanguardia* 22 de juliol de 1955.

415 Manuel Espín (1912-1998) en els anys cinquanta formava part de la plantilla de *El Mundo Deportivo*, on va arribar a ser el redactor en cap de la secció de basquetbol; era locutor de ràdio Barcelona i col·laborava en un altre diari esportiu: *Dicen*. Des dels seus inicis, quan va formar part en els anys trenta del diari *El Matí,* es va especialitzar en basquetbol. Com a molts dels periodistes esportius de la seva generació va estar vinculat al Sindicat de Periodistes Esportius, formant part de la seva junta directiva el 1936.

416 *La Vanguardia* 13 de maig de 1955.

de futbol, o un ring de boxa o de lluita, haurà de merèixer l'entusiasta beneplàcit del vertader esportista"[417]. Tammateix li assignava la creu de la moneda a aquells que només apareixen al final amb l'ànim de criticar i fer-se veure. "*En aquests Jocs ha ocorregut, i està ocorrent encara, un fenomen curiosíssim i, d'altra banda, ja típic. Com caiguts del cel, una autèntica allau de personatges i personatgets s'han situat en els llocs presumint, i qualsevol podria pensar que ho han fet tot ells… aquesta actitud amb tot, pot disculpar-se… no és més que un lleuger pecadet de vanitat… Hi ha una altra actitud, que sol donar-se en altres sectors, que ja resulta una mica molesta: la d'aquells que no troben res bé, o la d'aquells altres que s'han presentat als centres d'organització donant portades i fent crits… disposats a arreglar-ho tot aportant a l'organització la seva proverbial clarividència. És possible que en aparença els Jocs deguin el seu èxit a aquestes persones… que, no s'oblidi, van arribar quan estava ja tot fet*".

Sota la presidència de Lluís de Caralt es va comunicar la decisió del *Concurs d'Art* dels II Jocs Mediterranis. El jurat havia estat compost per: Juan Ainaud, director dels Museus de Barcelona; Camilo Bas, secretari dels Amics dels Museus; Luis León de l'Agrupació d'Aquarel·listes; Martín Llauradó del Cercle Artístic; i Juan Francisco de Lassa i Jorge Brunet crítics d'art[418].

Premis:

Secció de Pintura: primer premi per a Ramón Aguilar Moré per "*Juegos de Polo*"; segon premi, José María Prim per "*La pasarela*"; i els dos tercers premis per a Eduardo García Martínez i Jesús Casaus per "*Atletismo*" i "*Baloncesto*".

Secció d'escultura: primer premi per a Cristiano Mallo per "*Esquiador*"; segon premi, José Granyer per "*Vencedor*"; i els dos tercers van correspondre a Carlos Collé i Martí Sabé per "*Jugador de hockey*" i "*Tenista*".

Secció d'aquarel·la: el primer premi va quedar vacant; el segon premi va ser per a Juan Fluviá per "*Ciclistas en la Diagonal*"; i els dos tercers van ser per a Luciano Navarro i Florencio Soriguera per "*Pescador*" i "*Pistas de La Molina*".

Secció de gravat: primer premi anar a les mans d'Enrique Ricart per la xilografia titulada "*Arqueros*"; el segon premi per a Alberto Plaza Arqués, per la seva punta seca "*Salto de pértiga*"; i els tercers premis per a Antonio Gelabert i Mariano Ribó per les seves obres "*Mar*" i "*JuegosMediterráneos*".

Finalment en la secció de dibuix: no es va concedir primer premi; el segon va ser per a Ricardo Opisso per "*carrera de caballos*"; i els tercers per a Santi Surós i Carlos Bécquer.

Des del dia 15, data d'inici dels Jocs Mediterranis, i fins a la data, els serveis mèdics havien atès 176 persones. La secció de traumatologia havia atès 141 persones, de les quals 23 havien estat espectadors. Els dos països que lideraven el rànquing d'afectats eren Egipte i Espanya, amb 36 i 35 lesionats. Les lesions més habituals havien estat fractures, especialment costelles, i ferides incisocontuses. En medicina general les afeccions havien estat a causa d'inflamacions de gola, nas, tràquea, sinusitis i accessos a les plantes dels peus. S'havien atès 35 persones. Novament Egipte figurava al capdavant de malalts amb 12 pacients.

417 *Dicen* 22 de juliol de 1955.

418 *La Vanguardia* 23 de juliol de 1955.

En la premsa *l'Editorial Hispano Europea* va publicar un curiós anunci que tenia com a destinataris els esportistes espanyols. Aquells que quedessin classificats entre els tres primers -individual i per equips-, "*rebran gratuïtament un exemplar de l'Anuari Internacional dels Esports, el llibre dels grans campions i de totes les marques, a títol d'homenatge de la col·lecció Herakles a les millors figures de l'esport nacional. Es prega els interessats formulin les seves peticions a l'Editorial Hispano Europea, Mestre Nicolau, 4 Barcelona; indicant nom, adreça i prova en la que s'hagi classificat*"[419].

Resultats espanyols de la jornada:

A l'obertura de la fase final de **basquetbol** Espanya va anorreà Itàlia per 101-89 amb una extraordinària exhibició de l'equip. En un palau d'esports ple de gom a gom, "*les més clamoroses ovacions mai escoltades en una pista de basquetbol, van ressonar al palau d'esports per premiar la portentosa actuació de l'equip d'Espanya*". La figura de l'encontre va ser sens dubte Bonareu, que va aconseguir un total de 42 punts, i que va estar ben secundat per Hernández que va totalitzar 19 punts.

En la competició de **tir** es van disputar dues modalitats que van estar dominades per francesos i italians. En *carrabina calibre 22 en posició estesa a 50 metres* González es va classificar en 8a posició, Andoin en la 12a i tancant la taula Tomás. En *conjunt de tres posicions* –dempeu, genoll i estès- González quedaria en 4t lloc, Andoin 6è i Tomás en 10è lloc.

La segona jornada de **boxa** al palau d'esports va tornar a tenir una gran entrada. En *pes gall* Velitti (Itàlia) va derrotar Hidalgo als punts; en *pes superlleuger* López "Carloy" va vèncer Fadi Ab del Rahman (Egipte) per punts; en el *pes mitjà* l'espanyol Cardoso va perdre el combat a la bàscula en excedir el pes reglamentari; en el *pes semipesant* Fernández va guanyar per KO en el segon assalt Ostuni (Itàlia); i en el *pes pesant* l'italià Dipersio va derrotar l'espanyol Moncasio per KO en el segon assalt.

En **atletisme**, l'única nota destacada de la jornada va ser la classificació per a la final dels 800 metres llisos de Tomás Barris. En *200 metres llisos* es van disputar dues sèries, i Hosta, en entrar en 5è lloc, no es va classificar per a la final. En 110 *metres tanques* Junqueras es va classificar últim a l'ensopegar en la penúltima tanca. En *800 metres* es van disputar dues sèries en què van participar tres espanyols, Barris, Giménez i Cabrera. El primer va aconseguir la final en acabar segon de la seva sèrie. Cabrera i Giménez van acabar en 4t i 5è lloc en les seves sèries. En *5.000 metres* havia fundades esperances en Antonio Amorós, però no va sortir a la pista al lesionar-se en el campionat d'Espanya celebrat una setmana abans dels Jocs. En una prova dominada amb total autoritat per una de les estrelles d'aquests Jocs, el francès Mimoum, García es va classificar en 5è lloc a 22 segons dels vencedors i Molins en 7a posició. En *alçada* Ariño va acabar 6è amb 1.85 m i Morales 9è amb deu centímetres menys. I en llançament de *pes*, Vidal Quadras acabaria 6è amb un llançament de 12.91 metres, gairebé tres metres menys que el vencedor de la prova el francès Thomas.

En **esgrima**, en la modalitat de *sabre per equips*, novament Espanya es va quedar sense medalla en classificar-se 4a, després de perdre amb Itàlia 16-0; França 14-2 i Egipte 9-1.

419 *El Mundo Deportivo* 23 de juliol de 1955.

En **natació** es van disputar 3 finals a la piscina de Montjuïc. En l'especialitat dels *100 metres esquena* es van fer dues sèries, en la primera González va acabar 3r, i en la segona Quevedo 4t. En la final cap dels dos va tenir opcions, van acabr en 6è i 7è lloc. En *400 metres lliures* es van disputar també dues sèries de classificació. En la primera els germans Granados van acabar en 3r i 5è lloc i es van classificar per temps per a la final; Alberiche, que va acabar 5è en canvi va quedar fora de la final. Ni Jorge ni Enrique Granados van tenir opcions en la final, molt allunyats del campió francès Boiteux, i van acabar en 5a i 6a posició. En *salt de palanca*, amb només cinc participants, si que es va aconseguir una medalla gràcies al 3r lloc de Peytavi, a continuació es van classificar Muntán i Prades.

En alçament de **pesos i halters**, amb escàs públic al palau d'esports, els espanyols no van aconseguir cap medalla. En el *pes gall* García i Gómez van acabar 4t i 5è; en *pes ploma* Llanos va acabar 5è, la mateixa classificació que va aconseguir Rodríguez en *pes lleuger*.

23 DE JULIOL

Entre els assistents als Jocs estava el degà del CIO, Angelo Bonaki, que havia estat elegit membre de l'organisme olímpic el 1910 per Pierre de Coubertin. Al seu parer "*l'organització dels Jocs ha estat una mica tardana, però perfecta. Hagués estat preferible preparar les coses amb més temps, però he de felicitar-los perquè al final tot ha sortit excel·lentment. Per la meva part no oblido que amb la mort del plorat baró de Güell, han tingut que superar-se, i he constatat amb satisfacció que existeixen a Barcelona persones competents, que han sabut seguir les empremtes traçades pel primer president dels II Jocs Mediterranis… sóc un enamorat de la ciutat de Barcelona, i amb aquesta són ja quatre vegades que la visito. Per descomptat, en cadascun d'aquests viatges he notat un gran progrés, i actualment té el rang de gran capital mediterrània. Pot dir, per exemple, que les fonts lluminoses de Montjuïc són úniques en el món, li asseguro*".

En termes semblants es van expressar altres destacats dirigents internacionals. El president de la Unió Ciclista Internacional, el francès Archille Joinard[420], va assegurar després de la cursa de ciclisme, que "*ha estat magnífica… i l'organització excel·lent, i és perquè a Espanya se sent molt el ciclisme*". En termes semblants es va expressar el secretari del Comitè Olímpic d'Egipte, A.D. Touny: "*els felicito per la seva feina, que han portat endavant superant totes les dificultats… ànim i endavant, que amb allò que s'ha realitzat a Barcelona, els Jocs Mediterranis estan entrant per la porta gran de la història!*"[421]. En acabar els Jocs, Donald J. P. Pain, secretari de la Federació Internacional d'Atletisme (IAAF) va afirmar que s'havien donat "*algunes petites llacunes sense importància, cosa explicable en una competició d'aquest tipus, de difícil i complicada organització. No obstant això, l'esperit és bo, i això és l'important. D'altra banda, ningú neix ensenyat. Vostès no havien organitzat mai un certamen internacional d'aquestes proporcions, i l'important és haver-s'hi llançat. Amb aquest gest ja n'hi ha prou, ja que, una vegada començat, no hi ha dubte que les coses en el futur rodaran millor encara… Quant a l'organització de les proves d'atletisme, amb tres jornades n'hi havia prou, si haguessin sabut amb antelació la xifra de participants*"[422].

420 Archille Joinard president de la UCI de 1947 a 1958.

421 *El Mundo Deportivo* 24 de juliol de 1955.

422 *El Mundo Deportivo* 28 de juliol de 1955.

Les atencions cap als mitjans de comunicació van arribar fins a l'extrem de comunicar la pèrdua d'una cartera. "*S'ha extraviat la cartera d'un periodista francès. Ahir al vespre a l'estadi de Montjuïc es va extraviar la cartera del periodista francès de "París-Press" Gerard de Ferrier amb tota la documentació. Es prega a qui l'hagi trobada l'entregui al Centre de Premsa (Parvulari Forestier) al costat del Palau Municipal d'Esports on se'l recompensarà*".

Com ja van fer altres institucions la Diputació Provincial de Barcelona va oferir, al saló de la Mare de Déu de Montserrat, una recepció als membres del comitè organitzador i als dirigents del CIO. L'audiència va estar presidida per Rosendo Peitx Jordana, que actuava en qualitat de president en funcions, va estar acompanyat pel diputat Joan Antoni Samaranch, el secretari general de la corporació Lluís Sentís i el cap de cerimonial.

Resultats espanyols de la jornada:

La gran notícia de la jornada va ser el triomf de la selecció nacional de **basquetbol** que es va imposar a Grècia, en un partit agònic, per 58 a 57. Tota la premsa nacional es faria ressò l'endemà d'aquesta gesta i als jugadors els van ploure els elogis. "*Un gran triomf esportiu, sens dubte, però també un gran èxit emotiu i espectacular. Els galons que només el favor popular pot concedir, els va conquerir anit l'esport de la cistella. I els va conquerir de forma imperible, ja que un esport que pot proporcionar tals moments, n o pot perdre ja el que tan bravament va conquerir i, anit, el basquetbol va conquerir el cor encara d'aquells que, fins ara, havien romàs freds a les seves múltiples atraccions*"[423]. L'heroi del partit, i màxim anotador amb 20 punts, va ser novament Bonareu que, amb el pavelló dempeus i mastegant el dramatisme, va transformar amb tremp, en l'últim segon del partit, els dos tirs lliures que li donarien el triomf a l'equip espanyol. L'equip de **futbol** va haver de conformar-se amb la plata, encara que empatat a punts amb Egipte que va quedar campió, en ser superat en el gol *average*.

En la jornada d'atletisme, que va estar dominada pels atletes italians amb quatre medalles d'or, només es va aconseguir la medalla de bronze de Texeira en els *3.000 metres obstacles*. En els *400 metres tanques* ni Moret i Portoles, que van acabar 5è i 6è en la primera sèrie, ni Saíz que va acabra 4t en la segona, es van classificar per a la final. En els *200 metres llisos* no va haver-hi participació espanyola. En *disc* Vidal Quadras i Torres van ocupar els últims llocs de la classificació. En *salt de longitud*, d'un total d'onze participants, Peralta va ocupar el 7è lloc i Pérez el 8è. Finalment en els *3.000 metres obstacles* Texeira va aconseguir un meritori 3r lloc, amb Cerezo i Bidegui classificats en 5è i 6è lloc. La prova dels *50 km marxa* va reunir sis atletes i es va disputar amb una forta calor. La sortida va tenir lloc a l'Av. de María Cristina i des d'allí van agafar cap a l'autopista de Castelldefels. El vencedor de la prova va ser l'italià Pamich, que li va treure al segon classificat 20 minuts, i a l'espanyol Villoldo, que va acabar 3r, més de mitja hora. L'espanyol Farrés va acabar 4t i últim, l'altre espanyol, Aparici, es va retirar als 30 km.

En **esgrima**, la final de sabre individual va veure el triomf del francès Lefevre, però no va haver-hi participació espanyola.

A la piscina municipal es van disputar tres proves de **natació**. En la final dels *1.500 metres lliures* els germans Jorge i Enrique Granados ocuparien el 4t i 5è lloc i Castiñeira el 8è. No es podia aspirar a més. "*Jorge Granados ha hagut d'improvisar un entrenament en aquests últims vint dies. S'ha passat sis mesos a Colònia (Alemanya) estudiant a l'Escola de Preparació Física d'aquella ciutat. Ha practicat molta cultura física, i per les seves ocupacions, ha deixat gairebé la natació. En tornar a Madrid va improvisar un entrenament que*

423 *El Mundo Deportivo* 24 de juliol de 1955.

va culminar en la cursa d'anit"[424]. L'equip de *400 metres estils*, format per González, Domínguez, Ley i Alberiche, es va classificar en 4t lloc. En els *salts de trampolí* els espanyols Muntán, Martínez i Guillén van ocupar la 4a, 5a i 6a plaça. En el segon partit de la selecció de **waterpolo** Espanya es va imposar a Egipte per 6-2.

Al camp de **tir** de Montjuïc va començar la primera jornada de la competició de *tir al plat*, l'equip espanyol format per Sarasqueta, Giménez, Francesch, Artés i Gárate, va acabar en 5è lloc. En la modalitat de *carrabina calibre 22 sobre blanc mòbil* la classificació definitiva va quedar supeditada a una reclamació i a la resolució del comitè internacional. En la modalitat de *pistola tir de velocitat* la primera sèrie va acabar amb l'italià Bernini en primera posició i l'espanyol Fernández en 4t lloc.

24 DE JULIOL

En vigília de la clausura, J. L. Lasplazas[425], director de *El Mundo Deportivo*, feia balanç dels Jocs en un editorial publicat en primera pàgina. "*Profundament ha calat l'esport en el gran públic barceloní, i potser serà aquesta feina de proselitisme dels Jocs el seu millor fruit, malgrat que, per molts conceptes, tenim motius més que sobrats de sentir-nos satisfets del seu desenvolupament i desenllaç… D'altra banda i dins la clara lliçó de realisme que es tanca en tota competició d'ampla base, i no cap el menor dubte que aquests Jocs ho han estat, es troba la demostració que són moltes les activitats del múscul en què, sense arribar al cim, hem aconseguit la gran classe internacional…*".

424 *El Mundo Deportivo* 24 de juliol de 1955.

425 José Luis Lasplazas (1897-1975) ha estat un dels periodistes esportius més influents. Abans de la Guerra Civil va treballar en la *Gazeta Sportiva*, *Sports* i va ser redactor en cap de *Aire Libre*. A partir de 1939 va ser director de *El Mundo Deportivo* . També va ser locutor i cap d'esports de ràdio Nacional d'Espanya. Com a esportista, en la seva joventut va practicar diversos esports, futbol, rugbi, salts de trampolí i rem. Va formar part de l'equip de rem en els Jocs Olímpics de París el 1924.

1.

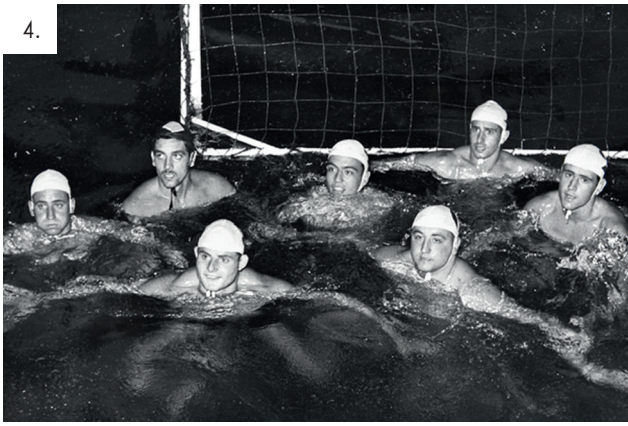

2.

3.

4.

1. *Estadi de la Foixarda.*

2. *Hípica: Raimundo Fernández Cuesta a l'entrega de medalles. López de Quesada medalla d'or.*

3. *Tir olímpic a Montjuïc: La instal·lació del tir de fusell i pistola va reunir totes les característiques tècniques per a les tres posicions clàssiques: drets, de genolls i prona.*

4. *Waterpolo: equip d'Espanya.*

Resultats espanyols de la jornada:

Al palau d'esports van tenir lloc les finals de **boxa**, on Espanya havia classificat fins a sis finalistes, tot un èxit, que després es veuria entelat en aconseguir només una medalla d'or. En *pes mosca* Burruni (Itàlia) va vèncer Cases per punts; en *pes ploma* el francès Henry va vèncer per KO en el primer assalt Valero; en *pes lleuger* Egea va derrotar l'italià Di Casio per punts; en el *pes mitjà lleuger* Mohi l'Hamahi (Egipte) va vèncer Ramos als punts; en el *pes superlleuger* el francès Annex va derrotar López "Carlos" per punts; i en el *pes mitjà* fort Chapron (França) va derrotar per KO en el primer assalt Fernández. "*En línies generals, i sense recalcar aquest o aquell boxejador, l'equip espanyol va tenir un defecte capital, que ja va sent un mal crònic. Els nostres boxejadors no recorden de cobrir-se i acudeixen a la lluita amb la seva "fúria" habitual, forçant el combat, però descuidant de tal forma la seva defensa, que aquests boxejadors francesos i italians, de guàrdia tancada i conservadors fins a l'exageració, adopten davant aquest atac irreflexiu, l'arma acomodatícia de la contra*"[426].

Esports d'equip: la competició de **rugbi**, en què només van participar tres equips, va acabar amb un sever correctiu per a l'equip espanyol, que va perdre amb França per 45-6, però va aconseguir la medalla de bronze. "*Espanya va perdre el partit davant un gran equip. És cert que pot semblar el resultat quelcom excessiu, però lliçons com les que ens ha ofert França són de les que no tenen preu*". En **basquetbol** l'últim partit va ser de tràmit, es va guanyar Egipte per 61-55 i es va aconseguir la medalla d'or. Bonareu i Hernández van ser els màxims anotadors amb 14 i 13 punts. I en **waterpolo** Espanya acabaria la competició en 3r lloc després de perdre, en el seu millor partit del torneig, amb Itàlia per 4-3.

La piscina municipal va acollir dos finals de **natació** i els **salts de trampolí**, i en totes elles es van imposar els nedadors francesos. En el final de *200 metres braça* l'espanyol Domínguez va aconseguir el 2n lloc i Nicolau va acabar 4t. En els *relleus 4 x 200 metres* l'equip espanyol compost per Guerra, Gumbau, Alberiche i Granados va acabar en 3r lloc. Finalment en *salts de trampolí* Martínez, Muntán i Guillén van acabar en 4a, 5a i 6a posició. Novament el públic va acudir massivament a veure les proves. L'entrenador de l'equip italià, Oswaldo Berti, va assenyalar que li havia sorprès l'afluència de públic, "*és quelcom que no té precedents en l'història de la natació, no creia, sincerament, que existís aquesta afició per la natació a Barcelona*"[427].

En l'última jornada d'**atletisme** es van aconseguir dues medalles de la mà de García i Apellániz. En *perxa* Adarraga va acabar 7è i Vadillo en 8è lloc. No va haver-hi cap representant espanyol en la prova dels *400 metres tanques*. En llançament de *javelina* Apellániz va aconseguir el bronze amb un tir de 62.64 metres. En els *800 metres llisos* Cabrera va acabar 5è i Barris 7è. En la prova dels *10.000 metres* García va aconseguir la medalla de plata, encara que arribaria a la meta gairebé un minut després del francès Mimoum; l'altre espanyol, Hurtado va acabar enl 7a posició. En els *relleus 4 x 100 m metres llisos* l'equip espanyol compost per Asensio, Hosta, Peralta i López Amor va acabar 4t i últim de la final; i l'equip de *4 x 400 m llisos*, integrat per Bremon, Cruz, Ruff i García Cabrera va acabaren 5è i últim lloc però van batre el rècord d'Espanya 3 min 20 s. Cal ressenyar que en la relació d'esportistes inscrits a l'inici de la competició no hi figuraven els noms dels rellevistas Cruz i Peralta.

En **pesos i halters**, com ja era previsible, no es va aconseguir cap medalla. En *pes gall* García va acabar 4t; en *pes ploma* Plans va acabar en 5è lloc; i en *pes lleuger* Rodríguez va acabar en 5è lloc. Un dada curiosa d'aquest esport és que els resultats d'alguns pesos no van sortir publicats a la premsa.

Finalment en **tir**, en la modalitat de *pistola sobre silueta* o tir de velocitat el primer espanyol va ser Fernández Villa, que va acabar 8è, el seguiria Guerrero al lloc 10è i tancaria la taula, en la 12è posició, Mussons. En la modalitat de *carrabina calibre 22 sobre blanc mòbil*, va veure el triomf definitiu del francès

426 *El Mundo Deportivo* 25 de juliol de 1955.

427 *El Mundo Deportivo* 27 de juliol de 1955.

Mazoyer, amb els espanyols tancant la classificació, Bernadas 11è, Modolell 13è i Álvarez en 14è lloc. No obstant, la classificació definitiva va quedar pendent d'una reclamació.

25 DE JULIOL

Per oficiar la cerimònia de clausura de la gran festa esportiva es va desplaçar a la ciutat comtal el ministre secretari general del Moviment: Raimundo Fernández Cuesta[428]. Crida l'atenció que, a un esdeveniment d'aquesta natura, no assistís, ni a la inauguració ni a la clausura, el cap de l'Estat. La presència de Francisco Franco en actes esportius de masses era habitual. Precisament una setmana abans havia estat inaugurant el Parc Esportiu Sindical de Puerta de Hierro a Madrid, i clausurat els II Jocs Esportius Sindicals, una de les activitats organitzades per Educació i Descans. Probablement la incompareixença es degués a l'absència del president del CIO, Avery Brundage. Si no estava present la màxima autoritat olímpica tampoc tenia sentit que estigués la del país. Una de les constants al llarg de tots els dies en els Jocs Mediterranis va ser la intensa i aclaparadora calor, i l'última jornada no en va ser una excepció. Malgrat això l'estadi va registrar una excel·lent entrada de públic. "*Barcelona ha demostrat que Espanya estima l'esport, alhora que ha demostrat per enèsima vegada les seves indiscutibles qualitats de ser una de les capitals, esportivament parlant, més polifacètiques d'Europa, i la primera d'Espanya, amb aquesta feina en comú per a l'èxit que autoritats, públic i premsa han emprès generosa i entusiasta*". En qualsevol cas se celebrava l'últim episodi d'una competició que havia transformat el parc esportiu de la ciutat, i que havia demostrat estar preparada per assumir reptes de major envergadura.

Resultats espanyols de la jornada:

En l'última jornada dels Jocs Mediterranis, que va tenir com a únic escenari l'estadi de Montjuïc, només es va disputar la prova individual d'**hípica** i el *Gran Premi de les Nacions*, on només van participar tres equips: França, Itàlia i Espanya. El genet espanyol López de Quesada, muntant el cavall *Tapaíto* es va alçar amb el triomf individual i la medalla d'or, després d'acabar l'exigent recorregut de 14 obstacles amb només dos punts de penalització. "*Ha estat, la d'aquest genet, una de les més intel·ligents victòries esportives que s'han produït en aquests Jocs. Per un vegada el quixotisme i la fúria van donar pas al cervell, a la serenitat, i gràcies a ells, la nostra ensenya va ondejar al pal d'honor de l'última prova d'aquesta Olimpíada, gràcies a la qual el senyor Massard, vicepresident del CIO, va poder dir "que els espanyols havíem sabut acabar els Jocs a l'americana, amb la victòria final"*[429]. Les medalles van ser entregades a peu de pista per les tres personalitats de major rang presents: el ministre Fernández Cuesta, el tinent general Moscardó i el vicepresident del CIO Armand Massard. Per equips, Espanya es va classificar en segon lloc per darrere Itàlia, mentre que França no es va classificar en abandonar la prova[430].

428 Raimundo Fernández Cuesta (1896-1992) va assumir diversos càrrecs en l'administració franquista, durant la Guerra Civil va ocupar els ministeris d'agricultura i secretari general del Moviment. Acabada la guerra, va ser ambaixador a Brasil i Itàlia en el període 1940-1945; posteriorment va ser nomenat president del Consell d'Estat i ministre de Justícia fins al 1951; des d'aquest any, i fins a 1956, va ser ministre secretari general del Moviment. De 1977 a 1983 va ser el cap nacional de Falange Espanyola de les JONS.

429 *El Mundo Deportivo* 26 de juliol de 1955.

430 És interessant remarcar que mentre alguns diaris van assenyalar aquest abandó altres ho ignoraven, i l'equip de França

En acabar la cerimònia protocol·lària d'entrega de medalles van sortir a la pista, vestits amb l'uniforme de gala, la Guàrdia Urbana Muntada de Barcelona. El carrousel "*va agradar molt al públic que en diverses ocasions va subratllar amb aplaudiments l'actuació dels genets, aquests van acabar la seva exhibició formant l'anagrama dels II Jocs Mediterranis*"[431]. Acabat el carrousel, i després que els heralds fessin sonar les trompetes, van entrar a la pista les delegacions esportives dels països per a la desfilada de clausura. Com en la cerimònia d'inauguració van marxar sota els acords de la Banda Municipal. Grècia va obrir la desfilada i la delegació espanyola, que va ser molt aplaudida va tancar la marxa. Acabat el recorregut els participants i les banderes van formar davant la tribuna presidencial, i "*es va interpretar tot seguit l'himne olímpic, que per primera vegada va ser donat a conèixer oficialment en la cerimònia inaugural, escoltat avui en peu per tot el públic i en presència del propi autor, el polonès Spisak*". A continuació, Fernández Cuesta, en nom del cap de l'Estat, va declarar clausurats els II Jocs Mediterranis, "*es va interpretar l'himne nacional i van ser disparades deu canonades mentre s'arriaven les banderes hissades als pals d'honor*". Fernández Cuesta va arriar la d'Espanya; el tinent general Moscardó va arriar la dels Jocs Mediterranis i Armand Massard la bandera olímpica.

A les 20.45 h els Jocs Mediterranis eren història i el públic abandonava encara emocionat el recinte de l'estadi de Montjuïc, que a la fi havia complert l'objectiu pel que va ser construït. Les últimes entrevistes van ser efectuades a la llotja d'autoritats. El delegat nacional d'Esports va subratllar: "*jo no vull oblidar-me de l'alliçonador espectacle que ha donat aquesta bella ciutat, participant de manera eficaç per a l'èxit dels Jocs… d'altra banda els Jocs no poden ser sinó molt beneficiós per a Espanya per a la seva projecció internacional, perquè ha vingut a possibilitar les seves possibilitats organitzadores, filles de l'era de pau i prosperitat que viu sota la direcció del cabdill Franco*". Per la seva banda, Joan Antoni Samaranch, que havia estat sens dubte el cervell gris i el director en l'ombra de l'organització, va remarcar el paper clau dels dirigents voluntaris, que el 1955, com gairebé quaranta anys després el 1992, van jugar un paper fonamental. "*Si hagués de destacar a algú no vacil·laria a citar aquest directiu anònim, que amb una feina tan eficaç com callada, ha fet possible que les manifestacions esportives es desenvolupessin amb precisió i eficàcia realment insospitades que han causat l'admiració dels membres del Comitè Olímpic Internacional*". Finalment, per a l'alcalde Antonio María Simarro, els Jocs havien estat molt beneficiosos, i la presència dels mitjans de comunicació estrangers contribuiria a la projecció internacional de la ciutat. "*Aquests periodistes estrangers seran, sens dubte, els qui per haver viscut la vida barcelonina podran donar a conèixer a milions de lectors la gran veritat de la nostra ciutat, i el clima esportiu i entusiasta en què s'han desenvolupat aquests II Jocs Mediterranis*"[432]. Al final, el nombre total de periodistes i fotògrafs va sobrepassar els 200; d'aquests 140 eren espanyols, 27 francesos, 17 italians, 15 nord-americans, 11 grecs, 8 turcs, 4 belgues, 3 africans del nord, 2 portuguesos, 2 holandesos, 2 anglesos i 1 alemany[433].

apareix com a tercer en la classificació general.

431 *La Vanguardia* 26 de juliol de 1955.

432 *La Vanguardia* 26 de juliol de 1955.

433 *Vida Deportiva* 13 de juliol de 1955.

Des de l'estadi les autoritats i caps de les delegacions es van traslladar al restaurant *El Cortijo* per al sopar de gala, que va ser ofert pel president del comitè organitzador. La llarga taula presidencial va estar ocupada pel ministre Raimundo Fernández Cuesta; el delegat nacional d'Esports, el tinent general Moscardó; el vicepresident del CIO A. Massard i senyora; el governador civil, Felipe Acedo, que anava acompanyat de la seva senyora, i els membres del CIO, Muhammad Taher Pachá, Jean Ketseas, Angelo Bonaki i François Pietri. En una taula contigua estaven presents el general Villalba, Samaranch, Cadenas i altres autoritats del comitè organitzador, del consistori municipal i del cos consular. En la seva intervenció el ministre va assenyalar la importància i l'èxit dels Jocs, i va afegir que "*l'esport, mitjançant els seus certàmens internacionals, constitueix una de les més importants manifestacions de la vida internacional, superadora de les diferències polítiques i element d'educació i cultura… Espanya a la seva obra de ressorgiment i construcció nacional, ha volgut també crear una joventut sana i forta de cos i d'esperit que afronti els problemes amb esperit esportiu i d'equip, que sàpiga triomfar sense jactàncies i perdre sense rancor, sent la millor demostració de la realitat o de l'eficàcia d'aquestes competicions el resultat de la feina duta a terme per les organitzacions juvenils de nois i noies, per les competicions estudiantils i per les organitzacions esportives sindicals, planters tots ells de tants i tan bons esportistes*"[434]. A continuació Armand Massard va brindar per l'esport espanyol i l'esport internacional, "*tan magníficament representat en aquests II Jocs Mediterranis… Les meves salutacions a l'amic Samaranch, per l'encert de traslladar en un àmfora l'aigua des d'Empúries, que ha presidit simbòlicament aquesta manifestació esportiva… Espanya pot estar orgullosa per l'èxit d'aquests II Jocs Mediterranis, i Barcelona ha demostrat plenament la seva capacitat per organitzar el dia de demà uns Jocs Olímpics*"[435].

Quadre d'Honor dels II Jocs del Mediterrani

Atletisme

100 metres llisos		200 metres llisos	
1.	Gnocchi, Luigi (ITA)	1.	Gnocchi, Luigi (ITA)
2.	David, Alain (FRA)	2.	Lombardo, (ITA)
3.	D'Asnach, Sergio (ITA)	3.	Montanari (ITA)
4.	Bonino, René (FRA)	4.	Zein El Abdin, Yousef (EG)
5.	Chiselli, Giovanni (ITA)	5.	Tadros, Jaroud (EG)
6.	Tsolakis, Michel (GRE)	6.	Petrakis, Stefanos (GRE)

434 *ABC* 26 de juliol de 1955.

435 *Solidaridad Nacional* 26 de juliol de 1955.

400 metres llisos	
1.	Degats, Jacques (FRA)
2.	Haarhoff, Pierre (FRA)
3.	Lombardo, Vicenio (ITA)
4.	Godeau, Jean Pierre (FRA)
5.	Tadros, Jariud (EG)
6.	Grossi, Luigi (ITA)

800 metres llisos	
1.	Kokak, Ekrem (TUR)
2.	Djiam, René (FRA)
3.	Depastas, Evangelos (GRE)
4.	Feliciti, René (FRA)
5.	GARCÍA CABRERA (ESP)
6.	Dupoux, Daniel (FRA)
7.	TOMÁS BARRIS (ESP)
8.	Cahit, Onel (TUR)

1.500 metres llisos	
1.	Kokak, Ekrem (TUR)
2.	Cahit, Onel (TUR)
3.	Vicendon, Antoine (FRA)
4.	TOMÁS BARRIS (ESP)
5.	Vaillant, Jean (FRA)
6.	Papavasiliuo, Georges (GRE)
7.	Baraldi, Gianfranco (ITA)
8.	GIMENEZ, JOSÉ MARÍA (ESP)
9.	Thuran, Cuker (TUR)
10.	MACIAS, MANUEL (ESP)

5.000 metres llisos	
1.	Mimoun, Alain (FRA)
2.	Cosgul, Osman (TUR)
3.	Carron, Jean (FRA)
4.	Papavasiliou (GRE)
5.	GARCÍA, LUIS (ESP)
6.	Simonet, Maurice (FRA)
7.	MOLINS, JOSÉ (ESP)
8.	El Rasidi, Mahmoud (EG)

10.000 metres llisos	
1.	Mimoun, Alain (FRA)
2.	GARCÍA, LUIS (ESP)
3.	Mahaut, Raymond (FRA)
4.	Mustafa, Ozcan (TUR)
5.	El Rhashidi, Mahmoud (EG)
6.	HURTADO, JESÚS (ESP)

10 km marxa	
1.	Dordoni, Giuseppe (ITA)
2.	Griset, Roland (FRA)
3.	Chevallier, Louis (FRA)
4.	GURT, ALBERTO (ESP)
5.	Skamangas, Ioannis (GRE)
6.	PLANA, JOSÉ (ESP)
7.	GRÀCIA, MANUEL (ESP)

50 km marxa	
1.	Pamich, Abdón (ITA)
2.	Chaylat, Roger (FRA)
3.	VILLOLDO, FRANCISCO (ESP)
4.	FARRÉS, ANTONIO (ESP)

110 metres tanques	
1.	Candau, Philippe (FRA)
2.	Dohen, Jacques (FRA)
3.	Bernard, Jean Claude (FRA)
4.	Massardi, Giampiero (ITA)
5.	Cambadelis, Jean (GRE)
6.	JUNQUERAS, SEBASTIÁN (ESP)

400 metres tanques	
1.	Cury, Guy (FRA)
2.	Bart, Robert (FRA)
3.	Filiput, Armando (ITA)
4.	Boisset, Raymond (FRA)
5.	Kambadellis, Ioannis (GRE)
6.	Kosmas, Fotios (GRE)

Relleus 4x400 metres llisos	
1.	França
2.	Itàlia
3.	Egipte
4.	Grècia
5.	ESPANYA

Pes	
1.	Raymond, Thomas (FRA)
2.	Tsakanikas, Georges (GRE)
3.	Meconi, Silvano (ITA)
4.	Ernest, Gerard (FRA)
5.	Darot, Jean (FRA)
6.	VIDAL QUADRAS, A. (ESP)
7.	DEL PINO, JOSÉ (ESP)

Salt de longitud	
1.	Ulivelli, Luigi (ITA)
2.	El Shaky, Estimen (EG)
3.	Cucuat, René (FRA)
4.	Kipouros, Demetre (GRE)
5.	BERNAL, ANTONIO (ESP)
6.	Wanko, Fotseu (FRA)
7.	PERALTA, J. ALONSO (ESP)
8.	PÉREZ, LUIS (ESP)
9.	Suphi, Ural (TUR)
10.	Shaban, Jauzy (EG)

Relleus 4x100 metres llisos	
1.	Itàlia
2.	Grècia
3.	Egipte
4.	ESPANYA

3.000 metres obstacles	
1.	Papavisiliou, Georges (GRE)
2.	Soucours, Julien (FRA)
3.	TEXEIRA, JOSÉ (ESP)
4.	Mustafa, Ozcan (TUR)
5.	CEREZO, ALONSO (ESP)
6.	BUDEGUI, FRANCISCO (ESP)
7.	Chicane, Bel Kacem (FRA)
8.	Boulard, Robert (FRA)

Martell	
1.	Taddia, Teseu (ITA)
2.	Husson, Guy (FRA)
3.	Boulboutziz, Dimetrios (GRE)
4.	BOSCH, SALVADOR (ESP)

Triple salt	
1.	Eric Battista (FRA)
2.	Chaaban, Fawzy (EG)
3.	Skifas, Konstantinos (GRE)
4.	Gaiddon, Serge (FRA)
5.	SURROCA, MANUEL (ESP)
6.	PARELLADA, JOSÉ (ESP)
7.	GARCÍA, LEANDRO (ESP)
8.	Thilon, Pierre (FRA)

Decatló	
1.	ADARRAGA, BERNARDINO (ESP)
2.	Zaki, Said (EG)
3.	Vaussenat, Robert (FRA)
4.	Kosmas, Fotios (GRE)
5.	GONZÁLEZ, MANUEL (ESP)

Marató	
1.	Abdul, Kerim (EG)
2.	Hamid Ali (EG)
3.	Haydar Erturan (TUR)

Basquetbol	
1.	ESPANYA
2.	Itàlia
3.	Grècia
4.	Egipte
5.	França
6.	Turquia
7.	Líban
8.	Síria

Boxa

Pes mosca	
1.	Burrini, Giuseppe
2.	CASES, MIGUEL (ESP)
3.	Guerrard, Jean (FRA)

Pes gall	
1.	Halimi, Alphonse (FRA)
2.	Velitti, Giuseppe (ITA)
3.	HIDALGO, JUAN JOSÉ (ESP)

Pes ploma	
1.	Henny, George
2.	VALERO, HORACIO (ESP)
3.	Sinacosi,Rodolfo (ITA)

Pes lleuger	
1.	EGEA, ANTONIO (ESP)
2.	Di Casio, Giacomo (ITA)
3.	Hunter, André (FRA)

Pes mitjàlleuger	
1.	Mohyee, L'Hamahi (EG)
2.	RAMOS, VICENTE (ESP)
3.	Sosa, Manuel (FRA)

Pes superlleuger	
1.	Annex, Hippolyte (FRA)
2.	PÉREZ, "CARLOY" (ESP)
3.	Chiriaco, Teodoro

Pes intermedi	
1.	Moustafa, Darwish (EG)
2.	Scisciani (ITA)
3.	ORTEGA, FRANCISCO (ESP)

Pes mitjà	
1.	Muhammad, Mousa (EG)
2.	Paulin, Guglielmo (ITA)
3.	Dupeney, Jacques (FRA)

Pes semipesant	
1.	Chapron, Gilbert (FRA)
2.	FERÁNDEZ, J. LUIS (ESP)
3.	Ostini, Ottavio (ITA)

Pes pesant	
1.	De Persio,Giacomo (ITA)
2.	Hamdy, Elbanhawy (EG)
3.	MONCASI, RAMÓN (ESP)

Ciclisme

1.	Fallarini, Giuseppe (ITA)
2.	Chiodini, Piertro (ITA)
3.	Godio, Giorgio (ITA)
4.	Zamboni, Adriano (ITA)
5.	Pambianco, Arnaldo (ITA)
6.	PÉREZ FRANCÈS (ESP)
7.	Menechini, Orphée (FRA)
8.	Grassi, Lli (ITA)
9.	Romagnoli, Benito (ITA)
10.	Vermeulin, Michel (FRA)
11.	Dhieux, Daniel (FRA)
12.	Fiore, Willy (FRA)
13.	Lasseron, Gilbert (FRA)
14.	PÉREZ PÉREZ (ESP)
15.	MURALL, RAFAEL (ESP)
16.	Maini,Walter (ITA)
17.	BELLO, ADOLFO (ESP)
18.	David, Serge (FRA)
19.	Ashour,Sourour (EG)
20.	Mouradian, Garo (LIB)

Per equips

1.	Itàlia
2.	França
3.	ESPANYA

Esgrima

Sabre

1.	Lefevre, Jacques (FRA)
2.	Ferrari, Roberto (ITA)
3.	Donaré, Gastone (ITA)
4.	Comini, Giuseppe (ITA)
5.	Roulot, Jacques (FRA)
6.	Abdel, Rahman (EG)
7.	Parent, Marcel (FRA)
8.	Abdel, Mootie (EG)

Floret

1.	D'Oriola, Christian (FRA)
2.	Mangiarotti, Edoardo (ITA)
3.	Lucarelli, Vittorio (ITA)
4.	Pellini, Giorgio (ITA)
5.	Closset, Roger (FRA)
6.	Abdel, Hafiz (EG)
7.	Zaihan (EG)
8.	Rashad, H. (EG)

Espasa

1.	Pavesi, Carlo (ITA)
2.	Delfino, Giuseppe (ITA)
3.	Anglesio, Giorgio (ITA)
4.	Moyal, Armand (FRA)
5.	Asfar, J (EG)
6.	Dagallier, Daniel (FRA)
7.	Nefi, Guven (TUR)
8.	Queyroux, René (FRA)

Floret equips

1.	França
2.	Itàlia
3.	Egipte
4.	Mònaco
5.	ESPANYA

Espasa equips	
1.	Itàlia
2.	França
3.	Egipte
4.	ESPANYA
5.	Mònaco

Sabre equips	
1.	Itàlia
2.	França
3.	Egipte
4.	ESPANYA

Futbol	
1.	Egipte
2.	ESPANYA
3.	França
4.	Síria

Gimnàstica

Anelles	
1.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
2.	Waress, Abdel (EG)
3.	ABAURREA, LUIS (ESP)
3.	Figone, Guido (ITA)

Cavall de salts	
1.	Changeat, René
2.	Zaki, Aly (EG)
3.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
4.	Dot, Raymond (FRA)

Cavall amb arcs	
1.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
2.	Mathiot, Michel (FRA)
3.	Figone, Guido (ITA)

Barra fixa	
1.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
2.	Zaki, Aly (EG)
3.	Ahmet, Allan (EG)

Terra	
1.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
2.	Audin, Roger (FRA)
3.	Changeat, René (FRA)
4.	Zaki, Aly (EG)

Classificació individual absoluta	
1.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
2.	Mathiot, Michel (FRA)
3.	Zaki, Aly (EG)
4.	Figone, Guido (ITA)
5.	Changeat, René (FRA)
6.	Guillou, Jean (FRA)
7.	Dot, Raymond (FRA)
8.	Neri, Romano (ITA)

General absoluta equips	
1.	Itàlia
2.	França
3.	Egipte
4.	ESPANYA

Paral·leles	
1.	BLUME, JOAQUÍN (ESP)
2.	Zaki, Aly (EG)
3.	Mathiot, Michel (FRA)

Hípica

Classificació individual		Classificació nacions	
1.	LÓPEZ QUESADA (ESP) Tapaito	1.	Itàlia
2.	Capità Lefrant (FRA) Bagatelle	2.	ESPANYA
3.	Marquès de Medici (ITA) Irish R.	3.	França

Hoquei sobre herba		Hoquei sobre rodes	
1.	ESPANYA	1.	Itàlia
2.	Egipte	2.	ESPANYA
3.	França	3.	França
4.	Itàlia	4.	Egipte

Lluita

Pes mosca		Pes gall	
1.	Bilek, Ahmet (TUR)	1.	Dagistanli, Mustafá (TUR)
2.	Osman, Muhammad (EG)	2.	Chehab, Zakarías (LIB)
3.	Nahili, Ahmad (LIB)	3.	Ab El Ztif, Ibrahim (EG)
4.	Tetes, Pandele (FRA)	4.	Dib Alsas, Mouhamad (SIR)
5.	Koubbani, Abdul (SIR)	5.	Seguin, Georges (FRA)
6.	ROBLEDO (ESPANYA)	6.	Gramellini (ITA)

Pes ploma		Pes lleuger	
1.	Dogan, Arrissa (TUR)	1.	Bielle, Roger (FRA)
2.	Trippa, Umberto (ITA)	2.	Granaiola, Bruno (ITA)
3.	Nassar, Elie (LIB)	3.	Yuce, Tevfik (TUR)
4.	Koyoux, M. (FRA)	4.	Awarki, Ibrahim (LIB)
5.	Hamed, Mustafá (EG)	5.	Kamel, Mahmoud (EG)
		6.	SAMPERE (ESP)

Nota: (MD 20 posa Mus 4t, Fernádez 5è i Koyoux 6è)

Pes semimitjà		Pes mitjà	
1.	Pirazzoli, Giuseppe (ITA)	1.	Buke, Bekir (TUR)
2.	Leclerc, Jean (FRA)	2.	Mustafá, Abdel (EG)

3.	Petmezas,Giorgios (GRE)	3.	Riva, Osvaldo (ITA)
4.	Bayrak, Mitat (TUR)	4.	MIRET, JOAQUÍN (ESP)
5.	Ab l'Aziz, M. (EG)	5.	Monier, Marcel (FRA)
6.	Romanos, I.(LIB)		

Pes semipesant		Pes pesant	
1.	Bastimur, Suleyman (TUR)	1.	Kaplan, Hamit (TUR)
2.	Bulgarelli, Adelmo (ITA)	2.	Marcucci, Giuseppe (ITA)
3.	Sercavi, Muhammad (EG)	3.	Amir Hilal, Muhammad (EG)
4.	Mathey, Roger (FRA)	4.	Bontemps, M. (FRA)
5.	PUIG, JOSÉ MARÍA (ESP)	5.	Georgoulis, Antonie (GRE)

Natació

100 metres lliures		400 metres lliures	
1.	Eminent, Aldo (FRA)	1.	Boiteux, Jean (FRA)
2.	El Sahafie, Abd L'Aziz (EG)	2.	Romani, Angelo (ITA)
3.	Buonocore, Alfonso (ITA)	3.	Montserret, Guy (FRA)
4.	Jany, Alex (FRA)	4.	Colligon, Jacques (FRA)
5.	Treillet, Michel (FRA)	5.	GRANADOS, ENRIQUE (ESP)
6.	ALBERICHE, ROBERTO (ESP)	6.	GRANADOS, JORGE (ESP)
7.	Pedersoli, Carlo (ITA)	7.	Paliaga, Gianni (ITA)

1.500 metres lliures		100 metres esquena	
1.	Boiteux, Jean (FRA)	1.	Bozon, Gilbert (FRA)
2.	Colligon, Jacques (FRA)	2.	Coignot, Gerard (FRA)
3.	Montserret, Guy (FRA)	3.	Massaria, Egidio (ITA)
4.	GRANADOS, JORGE (ESP)	4.	Viola, Maurice (FRA)
5.	GRANADOS, ENRIQUE (ESP)	5.	Lombardi, Claudio (ITA)
6.	Caponitu, Paolo (ITA)	6.	GONZÁLEZ, LUIS (ESP)
7.	Hassan, Mahmoud (EG)	7.	QUEVEDO, ANTONIO (ESP)
8.	CASTIÑEIRA, MANUEL (ESP)	8.	Derderian, Ishac (LIB)

200 metres braça		200 metres papallona	
1.	Broussard, Hugues	1.	Lusien, Maurice
2.	DOMÍNGUEZ, JESÚS (ESP)	2.	Lazzari, Roberto (ITA)

3.	Lazzari, Roberto (ITA)	3.	LEY, EDUARDO (ESP)
4.	NICOLAU, JORGE (ESP)	4.	DOMÍNGUEZ, JESÚS (ESP)
5.	Fahmy, Nabil Sayed (EG)	5.	Hallouda, Awad (EG)
6.	Tawfik, Muhammad (EG)	6.	ALBERTI, JAVIER (ESP)
7.	Markouizos, Nicolaos (GRE)	7.	Kassido, Kostas (GRE)

Relleus 4x100 metres estils		Relleus 4x200 metres lliures	
1.	França	1.	França
2.	Itàlia	2.	Itàlia
3.	ESPANYA	3.	ESPANYA
4.	Egipte	4.	Egipte
5.	Grècia		

Salts de palanca		Salts de trampolí	
1.	Rifaat, Muhammad (EG)	1.	Pire, Christian (FRA)
2.	Coupot, Albert (FRA)	2.	Hashad, M. Fathi (EG)
3.	PEITAVI, MANUEL (ESP)	3.	Moheed (EG)
4.	MUNTAN, JAIME (ESP)	4.	MARTÍNEZ, FERMÍN (ESP)
5.	PRADES, PEDRO (ESP)	5.	MUNTAN, JAIME (ESP)
		6.	GUILLEM, DOMINGO (ESP)

Waterpolo	
1.	Itàlia
2.	França
3.	ESPANYA
4.	Egipte

Pesos i halters	
Pes pesant	
1.	Pigaini, Alberto (ITA)
2.	Geisa, Muhammad (EG)
3.	Herbeaux,Raymond (FRA)

Pes gall		Pes ploma	
1.	Mahgoub, Kemal (EG)	1.	Mannironi, Sebastiano (ITA)
2.	Marcombes, Marc (FRA)	2.	Mahgoub, Ali (EG)
3.	Moussa, Salim (LIB)	3.	Djoubanian, Haroutioun (LIB)
4.	GARCÍA, JOSÉ (ESP)	4.	Monier, Jean (FRA)
5.	GÓMEZ, ENRIQUE (ESP)	5.	LLANOS (ESP)

Pes lleuger	
1.	Gouda, Said (EG)
2.	De Genova, Luciano (ITA)
3.	Dalloul, Bahjat (SIR)
4.	Nogues, Robert (FRA)
5.	RODRÍGUEZ, JESÚS (ESP)

Pes mitjà	
1.	Laham, Moustapha (LIB)
2.	Ragab, Ismail (EG)
3.	Pignatti, Ermanno (ITA)
4.	MOSCOSO (ESP)
5.	RENOM (ESP)

Pes semipesant	
1.	Abdel Kerim, Muhammad (EG)
2.	Fiorentini, August (ITA)
3.	Firmin, George (FRA)
4.	GERONÉS (ESP)

Pes pesant lleuger	
1.	Debuf, Jean (FRA)
2.	Saleh, Muhammad (EG)
3.	Rovegno, Gerolamo (ITA)

Rem

Skiff	
1.	França
2.	Turquia
3.	Egipte

Dos sense timoner	
1.	França
2.	ESPANYA
Itàlia es va retirar per la ruptura de la pedalina.	

Quatre sense timoner	
1.	Itàlia
2.	França
3.	ESPANYA

Doble scull	
1.	França
2.	ESPANYA

Dos amb timoner	
1.	França
2.	Itàlia
3.	Egipte
4.	ESPANYA

Quatre amb timoner	
1.	Itàlia
2.	Grècia
3.	França
4.	ESPANYA
5.	Turquia
6.	Egipte

Outrigger a vuit	
1.	Itàlia
2.	Grècia
3.	França
4.	ESPANYA
5.	Egipte

Rugbi

1.	França
2.	Itàlia
3.	ESPANYA

Tir a fusell i pistola

Pistola calibre 22 50 metres

1.	LEÓN, ÁNGEL (ESP)
2.	PALOMO, LUIS (ESP)
3.	Galesi, Luciano (ITA)
4.	Fiorentini, Claudio (ITA)
5.	Trabolsi (LIB)
6.	Sousha, Antoun (EG)
7.	GONZÁLEZ, MINERVINO (ESP)
8.	Stamelos, Hiron (GRE)
9.	Chryssafis, Evangelos (GRE)
10.	Ahmerd, Ali (EG)
11.	Schultz, Hermann (MON)

Carrabina de genolls calibre 22 50 metres

1.	Mazoyer, Jacques (FRA)
2.	GONZÁLEZ, JUAN (ESP)
3.	Racca, Maurice (FRA)
4.	ANDOIN, JOSÉ (ESP)
5.	Raverino, Michel (MON)
6.	Esnault, Jacques (FRA)
7.	Valatas, Elie (GRE)
8.	Paletti, Pietro (ITA)

Tir al plat

1.	Galleano, Rossini (ITA)
2.	Chaleb, Soif (EG)
3.	Cireri, Alessandro (ITA)
4.	Georgitsis, Platón (GRE)
5.	Dawualibis, Rizkallach (LIB)
6.	Grocco, Albino (ITA)
7.	SARASQUETA, VÍCTOR (ESP)
8.	Planchon, Albert (FRA)
9.	Barawi, El ez Din (EG)
10.	FANCESCH, JOSÉ LUIS (ESP)

Carrabina dempeus calibre 22 50 metres

1.	Esnault, Jacques (FRA)
2.	Mazoyer, Jacques (FRA)
3.	Racca, Maurice (FRA)
4.	GONZÁLEZ, JUAN (ESP)
5.	Triïtu, Pietro (ITA)
6.	ANDOIN, JOSÉ (ESP)
7.	Ravarino, Michel (MON)
8.	Shourbagi, Saad (EG)
9.	Hamdi, Ahmet (EG)
10.	GIL, TOMÁS PEDRO (ESP)
11.	Schultz, Hermann (MON)

Carrabina calibre 22 estès 450 metres

1.	Paletti, Pietro (ITA)
2.	Mazoyer, Jacques (FRA)
3.	Mazoyer, Jacques (FRA)
4.	Racca, Maurice (FRA)
5.	Marsan, Pierre (MON)
6.	Tsiros, Jean (GRE)
7.	Hamdi, Ahmet (EG)
8.	GONZÁLEZ, JUAN (ESP)

9.	Hamdi, Ahmet (EG)
10.	Shourbagi, Saad (EG)
11.	TOMÁS, PEDRO (ESP)
12.	Schultz, Hermann (MON)

9.	Valatas, Elie (GRE)
10.	Esmault, Jacques (FRA)
11.	Raverino, Michel (MON)
12.	ANDOIN, JOSÉ (ESP)
13.	Schultz, Hermann (MON)
14.	TOMÁS, PEDRO (ESP)

Carrabina calibre 22 tres posicions	
1.	Mazoyer, Jacques (FRA)
2.	Racca, Maurice (FRA)
3.	Esnault, Jacques (FRA)
4.	GONZÁLEZ, JUAN (ESP)
5.	Paletti, Pietro (ITA)
6.	ANDOIN, JOSÉ (ESP)
7.	Shourbagi, Saad (EG)
8.	Raverino, Michel (MON)
9.	Hamdi, Ahmet (EG)
10.	TOMÁS, PEDRO (ESP)
11.	Schultz, Hermann (MON)

Carrabina calibre 22 blanc mòbil	
1.	Mazoyer, Jacques (FRA)
2.	Valatas, Elie (GRE)
3.	Shourbagi, Saad (EG)
4.	Racca, Maurice (FRA)
5.	Paletti, Pietro (ITA)
6.	Tsiros, Jean (GRE)
7.	Marsan, Pierre (MON)
8.	Esnault, Jacques (FRA)
9.	Raverino, Michel (MON)
10.	Hamdi, Ahmet (EG)
11.	BERNADAS, RAMÓN (ESP)
12.	Schultz, Hermann (MON)
13.	MODOLELL, ANTONIO (ESP)
14.	ÁLVAREZ, JOSÉ (ESP)

Pistola tir de velocitat	
1.	Bernini, Fernando (ITA)
2.	Boninsegni, Walter (ITA)
3.	Zamanos, Loukas (GRE)
4.	Molle, Luis (FRA)
5.	Hernad, Ludovic (FRA)
6.	Kashef, Aly (EG)
7.	Chryssafis, Evangelos (GRE)
8.	FERNÁDEZ, SANTIAGO (ESP)
9.	Abd El Kader, Mansour (EG)
10.	GUERRERO, FRANCISCO (ESP)
11.	Salam, Salim (LIB)
12.	Martin, André (FRA)
12.	MUSSONS, FRANCISCO (ESP)

Vela

Flying Dutchman	
1.	Itàlia
2.	ESPANYA (MARTÍ i BALCELLS)
3.	França

505	
1.	Itàlia
2.	França
3.	ESPANYA (RIEUSSET i GIMÉNEZ)

Snipes	
1.	Itàlia
2.	França
3.	ESPANYA (FERNÁNDEZ DE CORDOBA i G. P. DE GUZMÁN)

Quadre de medalles

País	Or	Plata	Bronze	Total
França	39 (41)	29 (32)	31 (34)	99 (107)
Itàlia	32 (33)	27 (31)	22 (21)	81 (85)
ESPANYA	12	15	18	45
Egipte	9 (12)	20	17 (19)	46 (51)
Turquia	8 (9)	3	3	14 (15)
Grècia	1	7	8	16
Líban	1	1	4	6
Síria	-	-	1	1

Nota:

Les medalles d'aquest quadre són les que figuren a l'arxiu histórico del Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis (CIJM). Entre parèntesis figuren les medalles que van aparèixer publicades en un quadre general en *El Mundo Deportivo* el 28 de juliol i que no coincideixen amb les del CIJM. Tampoc apareix al quadre del diari barceloní Síria, no obstant això aquest país va aconseguir una medalla. D'altra banda és necessari assenyalar que si comprovem les medalles dels tres primers classificats que apareixen en el lloc web del CIJM i el quadre de resultats que va ser publicat en un llibret pel comitè organitzador dels II Jocs Mediterranis hi ha dos errors en el còmput total de les medalles de bronze: França va aconseguir 30 medalles de bronze i un total de 98 medalles, i Itàlia va aconseguir 23 medalles de bronze i un total de 82 medalles. Hi ha un altre detall curiós, l'equip de França en el Gran Premi de les Nacions d'Hípica no es va classificar, tanmateix en ambdues relacions, apareix classificats en tercer lloc.

Uns dies després el *Noticiero Universal*[436] va publicar una curiosa classificació dels 10 millors esportistes espanyols, i sorprèn veure Adarraga per davant de Blume.

436 *El Noticiero Universal* 28 de juliol de 1955.

- *Bernardino Adarraga, medalla d'or en decatló.*
- *Joaquín Blume, sis medalles d'or en gimnàstica.*
- *Jorge Bonareu, màxim encistellador de l'equip de basquetbol, medalla d'or.*
- *Ángel León, medalla d'or en pistola calibre 22.*
- *Joaquín Hernández, cervell de l'equip espanyol de basquetbol, medalla d'or.*
- *López Quesada, medalla d'or en la classificació individual de la Copa de les Nacions d'Hípica.*
- *Eduardo Urquijo, extrem esquerra de l'equip espanyol d'hoquei herba, medalla d'or.*
- *Antonio Vilches, mig volant esquerre de l'equip espanyol de futbol, medalla de plata.*
- *Jesús Domínguez, medalla de plata en 200 metres braça i de bronze en l'equip de relleus de 4 x 100 metres estils.*
- *Tomás Barris, quarts classificat en el final de 1.500 metres llisos.*

Per la seva banda *El Mundo Deportivo*[437] va confeccionar una classificació oficiosa de nacions. Es consignaven 5 punts a la medalla d'or, 3 a la de plata i 1 a la de bronze:

País	punts
França	*321 punts*
Itàlia	*253 punts*
ESPANYA	*123 punts*
Egipte	*107 punts*
Turquia	*52 punts*
Grècia	*35 punts*
Líban	*5 punts*

437 *El Mundo Deportivo* 29 de juliol de 1955.

DESPRÉS DELS JOCS

El dia després, i de la ploma de Santiago García, va aparèixer a *La Vanguardia* l'article titulat *Ja no brolla l'aigua. I va néixer la nostàlgia dels II Jocs Mediterranis*, que recollia de manera objectiva, i plasmava de forma poètica, quins eren els ensenyaments que deixaven al darrere l'organització d'aquests Jocs Mediterranis:

"LLEI DE LA NATURA

Mentre les banderes eren arriades sota la llum dels projectors, i les ombres de la nit incipient s'ensenyorien de la resta de l'Estadi de Montjuïc on encara brillava –ja només per uns instants més- el sortidor lluminós, començava a néixer la nostàlgia dels II Jocs Mediterranis.

Com tots els successos humans, els Jocs van tenir la seva gestació, il·luminats els seus promotors per la il·lusió de l'hora que començaven; van tenir el seu moment de plenitud, que per a ells va ser la culminació esplendorosa, i en el precís moment en què la llum ja no il·luminava la transparència de l'aigua, va arribar l'hora del seu ocàs tenyit amb la malenconia mentre es feia fosc.

Era la llei de la natura que regeix també per a les obres dels homes. Però no seria exacte dir que també elles neixen i moren. Perquè l'esperit roman i la matèria es transforma.

ESPERIT I MATÈRIA

Aquesta em sembla la primera gran lliçó, que es pot aprofitar dels II Jocs Mediterranis.

L'esperit que els va donar vida –que no va ser sinó la concreció d'allò que encoratjava l'ànim dels nostres esportistes- deu continuar presidint les empreses dels aficionats espanyols a l'esport. Aquest és un tresor que estava latent i que ha aflorat una de les seves venes més riques amb motiu dels nostres Jocs Mediterranis. Ja sé que hi ha l'escòria, la seva presència original és inevitable, però també hi ha les operacions de neteja per eliminar-la.

I quant al material que ens ha deixat els Jocs, una bona tasca de direcció obtindria els millors resultats en el futur. S'imposa, doncs, una activitat d'aprofitament raonable i intensiu dels elements creats o mobilitzats per a la celebració dels Jocs. I després de l'èxit que ha acompanyat a la pròpia competició mediterrània, no és exagerat esperar molt en aquest sentit.

LA TASCA QUE URGEIX

Pel que fa als ensenyaments immediats dels Jocs en el seu aspecte merament esportiu, seria bo i convenient considerar-los merament com el punt d'arrencada d'una gran feina essencialment educativa i formativa de l'esport en la seva faceta de cultura física. Ja que una de les constatacions que han brindat és la deficient formació física dels nostres esportistes, de manera especial en les modalitats que es consideren bàsiques.

Fa falta, doncs, una tasca decidida i enèrgica de formació d'elements tècnics, preparadors i monitors en nombre i de qualitat per anar creant els esglaons successius que portin fins a l'últim racó d'Espanya els coneixements necessaris i les condicions precises per produir, millorar o aprofitar, segons els casos, el tipus atlètic i que els seus millors exponents siguin capaços de sobresortir en les competicions esportives de gran categoria internacional.

ALMENYS HO DESITJAREM

A l'èxit d'organització i espectacular dels II Jocs Mediterranis cal afegir el mèrit d'haver despertat –o almenys revifat- inquietuds d'aquest tipus que m'ha estat possible comprovar entre els elements dirigents de l'esport espanyol, la qual cosa permet concebre l'esperança que arribi el dia d'una fecunda restauració dels conceptes esportius per encaminar-nos cap a una era de joiosa realitzacions.

O almenys ho desitjarem així un vegada més…"[438].

Per la seva banda Juan José Castillo tornava a insistir en el fet que la possibilitat d'organitzar uns Jocs Olímpics no era cap entelèquia. "*…Tant el ministre secretari general del Moviment, com el vicepresident del Comitè Olímpic Internacional, van fer insistència en la il·limitada capacitat creadora de Barcelona i en la seva insuperable vitalitat per organitzar uns Jocs Olímpics, que, oficiosament almenys, han estat ja sol·licitats. L'Olimpíada Blava ha suposat el primer jaló en l'ambiciosa empresa d'uns Jocs Olímpics. Així es va expressar el mateix Armand Massard. I el suport total, absolut, que la ciutat ha prestat a l'esforç immens dels organitzadors –en la línia passada i present d'acció- justifica el serè optimisme amb què es formula la demanda*"[439].

No obstant això, malgrat els desitjos, les esperances es van anar esvaint i l'esport espanyol va seguir estroncat i sense resultats en les grans cites esportives. En general el balanç que feien les federacions espanyoles i catalanes al final dels Jocs era de moderat optimisme, però a ningú se li escapava que el nombre de llicències, el fet de no disposar d'entrenadores qualificats, i les poques hores d'entrenament eren seriosos obstacles per aconseguir bons resultats esportius. En atletisme, per exemple, el nombre total de llicències en tot el territori nacional era de 2.000. En canvi en natació, un altre esport bàsic, el periodista especialitzat Vicens Esquiroz ho atribuïa a l'entrenament i a l'encobert professionalisme, "*és indubtable que, a hores d'ara, els nedadors francesos i italians, protegits no sabem per quina mà oculta, poden entrenar-se degudament i nedar aquests vuit quilòmetres diaris que necessita portar damunt qualsevol nedador que vulgui competir amb èxit a nivell internacional*"[440]. Finalment en rem, per citar un altre esport, l'argumentació anava en una altra direcció, en aquest cas les causes que dificultaven el progrés era la carència de bones embarcacions i la falta de competicions: "*Les tripulacions estrangeres ens avantatgen en uns vint anys quant a progressos es refereix, i la seva superioritat es deu al perfecte lliscament dels seus bots… per millorar hi ha dues maneres, fent freqüents desplaçaments a l'estranger per competir… i contractant els serveis d'un entrenador de reconeguda classe*"[441].

A la ciutat li continuaven plovent els elogis, Gabriel Gemayel, president del Comitè Olímpic de Líban i membre del CIO, que havia aconseguit emportar-se per al seu país la tercera edició dels Jocs del Mediterrani, no va ocultar la seva satisfacció, "*perquè s'han desenvolupat magníficament bé, i malgrat que sempre es presenten inconvenients, i no per culpa dels organitzadors, tots s'han salvat amb gran*

438 *La Vanguardia* 27 de juliol de 1955.

439 *La Prensa* 26 de juliol de 1955.

440 *El Mundo Deportivo* 29 de juliol de 1955.

441 *El Mundo Deportivo* 29 de juliol de 1955. Entrevista a Luis Graciós Mezquida, integrant de l'equip espanyol d'*outrigger.*

esperit esportiu i han aconseguit sortir endavant em plena satisfacció dels més exigents, que és el millor. Quant a la ciutat en si, m'ha entusiasmat, l'he trobada molt bonica, simpàtica, neta i agradable. Conec diversos països europeus, sobretot França, Anglaterra, Finlàndia i Alemanya, i li dic de debò que mai vaig sospitar trobar a Espanya una capital com Barcelona… em preocupa moltíssim pensar que a Beirut no podrem estar a l'alçada de vostès, encara que intentarem fer-ho el millor possible"[442]. Uns dies més tard el periodista francès Gaston Meyer, en el diari *L'Equipe*, assenyalava els culpables dels inconvenients que havia patit l'organització, i advocava per una reducció futura del programa esportiu: "*Si alguns detalls en contra es van notar, tots ells no es poden col·locar sobre la censura dels espanyols. El programa, confeccionat des de fa temps, potser en algunes ocasions fos imposat, en l'últim minut, per les decisions d'un delegat de les federacions internacionals. Seria esperançador que tan sols deu esports fossin admesos en el futur, vuit d'ells de participació obligatòria, atletisme, boxa, rem, esgrima, gimnàstica, pesos i halters, natació i lluita; i dos de tipus opcional segons el desig dels organitzadors*"[443]. Meyer acabava el seu escrit lamentant, no obstant això, l'absència de Iugoslàvia i Israel en aquests Jocs. Tanmateix *El Mundo Deportivo* va ometre un detall, o simplement va censurar la informació, referent a què Iugoslàvia no va respondre a la invitació per oposar-se al règim del general Franco. Malgrat ser una persona influent al si del moviment olímpic les seves propostes no serien recollides.

L'èxit organitzatiu també va ser recollit pel diari esportiu Marca, i Nemesi Fernández Cuesta, en l'article, proposava accedir a metes més ambicioses: "*Han acabat els II Jocs Mediterranis i Barcelona riu gojosa, mostrant al món la seva executòria de magnífica organitzadora de la més gran competició mediterrània… Si Barcelona va rebre l'encàrrec d'aquesta organització, si se li va fer tal honor, la ciutat i el públic barceloní han respost amb escreix a tal distinció, demostrant al propi temps ser dignes d'aquesta distinció i del títol que per a mi m'agradaria concedir-los de ser la població i públic més esportiu d'Espanya… la projecció internacional ha estat evident. Si fa anys la tenacitat del plorat baró de Güell va aconseguir –fixin-se en l'ambient internacional de fa quatre anys-, si va aconseguir, repeteixo, l'adjudicació dels II Jocs que ara comentem, no seria impossible, i vist l'èxit d'organització aconseguit, que es pensés a posar damunt la taula el desig de ser els organitzadors de l'Olimpíada de 1964, de la mateixa manera que la del 60 l'ha aconseguida, molt merescudament Itàlia. Nosaltres estem posant els jalons per a aquesta distinció, que tanmateix seria molt significativa per a l'Occident europeu… Per això, Barcelona està contenta i riu gojosa quan, acabats els Jocs, pot dir al món: "De tot això som capaços; aquí queda la nostra organització on, els esportistes espanyols han aconseguit estimabilíssimes victòries". I jo afegiria: el triomf dels Jocs és per a Barcelona*"[444].

L'èxit de públic, a qui feia esment Nemesio Fernández Cuesta[445] en l'article del *Marca*, també

442 *El Mundo Deportivo* 29 de juliol de 1955.

443 *El Mundo Deportivo* 8 d'agost de 1955. El diari *l'Equipe* a què fa referència *El Mundo Deportivo* es va publicar el 2 d'agost de 1955.

444 *El Mundo Deportivo* 29 de juliol de 1955.

445 Nemesio Fernández Cuesta (1928-2009), advocat i economista de professió, va ser un dels últims exministres de Franco, amb qui va ocupar la cartera de Comerç (1974-1975). En la seva joventut va col·laborar com a periodista en el *Marca*, el diari que havia fundat el seu oncle Manuel Fernández Cuesta.

va ser explicat per Manuel Espin en la seva secció *Cara y Cruz* del setmanari *Dicen*[446] . "*D'aquest magne certamen mediterrani poden extreure's moltes i molt eloqüents conclusions. La més falaguera, per a nosaltres la constitueix el fet cert, provat, que en la nostra ciutat és possible reunir grans contingents d'espectadors per a altres esports que no siguin el futbol… A partir d'ara, doncs, no caldrà fer gaire cas davant la lamentació –que tant s'ha anat prodigant- que el públic s'oblida injustament de determinats esports. Ocorre senzillament que el públic no respon quan sap que no se li va a oferir res que valgui la pena. El buit desolador en què solen desenvolupar-se les reunions* (atlètiques) *a l'estadi no tenen més explicació que aquesta…*".

Una de les últimes decisions que havia de prendre el comitè organitzador va ser el resultat del concurs d'aparadors, que en les bases del concurs s'havia previst fos el 26 de juliol, però que al final es va posposar uns dies més[447]. El jurat, havia estat compost pel Comitè Permanent i la Comissió de Propaganda.

Categoria A (Riquesa)

1. l'establiment Magda per un conjunt de cinc aparadors en Passeig de Gràcia 19 bis;
2. Magatzems Jorba en l'av. Porta de l'Àngel;
3. Miele i Companyia, carrer Ferran, 2.

Categoria B (Il·luminació)

1. Magatzems Sepu, Rambles Estudis;
2. Casa Beristain, carrer Ferran, 1;
3. M. Dalí, Passeig de Gràcia, 11.

Categoria C (guarniment artístic)

1. Ràdio Barcelona, carrer Casp, 6;
2. Casa Viñolas, carrer Portaferrissa, 18;
3. Casa Vilardell, Via Laietana 49.

Categoria D (tema esportiu)

1. Pedrerol i Bofill, av. Generalíssim Franco, 415;
2. Rellotges Omega, carrer Pelai, 62;
3. Manuel Rodés, Ronda Universitat, 2.

446 *Dicen* 30 de juliol de 1955.

447 *El Mundo Deportivo* 7 d'agost de 1955.

Categoria E (tema turisticoesportiu)

1. Grans Magatzems El Siglo, carrer Pelai, 54;
2. Magatzems El Barato, carrer Tamarit, 193;
3. Catifes Presas, carrer Cucurulla, 9.

Al principi del mes d'agost el comitè organitzador va fer pública una nota de premsa on manifestava la seva gratitud per tota la col·laboració rebuda en els Jocs que acabats recentment:

"*El comitè organitzador dels II Jocs Mediterranis, en acabar la seva comesa, considera un deure elemental de cortesia fer constar públicament, que la magna concentració esportiva dels països riberencs del Mare Nostrum ha estat possible, abans que res, per l'eficaç i competent col·laboració de les corporacions, autoritats civils, militars i esportives encapçalades, aquestes últimes, per la Delegació Nacional d'Esports i el COE.*

Així mateix ha de ressaltar-se la rellevant intervenció del Comitè Olímpic Internacional, que en tot moment ha donat les majors facilitats i els millors assessoraments. L'esment ha d'estendre's també a tots els atletes participants per la noblesa i esperit de superació que han caracteritzat les seves actuacions en la totalitat de les competicions esportives.

Les més grans felicitacions mereix el comportament del públic barceloní, que amb la seva cordialitat, cortesia i sentit de l'hospitalitat ha guanyat per a Espanya l'afecte de tots els esportistes, alhora que ha merescut, que el més alt representant del Comitè Olímpic Internacional expressés la seva opinió que Espanya, a través de Barcelona, després de l'èxit aconseguit, s'havia fet creditora d'organitzar una Olimpíada general"[448].

Gairebé sense que donés temps a què partissin les delegacions, el comitè organitzador va publicar un llibre, en què, a més dels resultats de totes les competicions, es va incloure una valoració general sota el títol *Un èxit clamorós i definitiu*: "*Després dels deu dies inoblidables que ha viscut Barcelona amb motiu dels Jocs Mediterranis, una sola paraula brolla dels cors: Èxit. En tots els aspectes, ja que tant en l'organització, com en els resultats esportius, com en el de l'assistència de públic, l'èxit ha estat rotund, clamorós, definitiu… En aquest sentit ens plau subratllar que els representants del Comitè Olímpic Libanès han sol·licitat un equip de tècnics espanyols per muntar a Beirut els III Jocs Mediterranis de 1959 que els han estat confiats… I com a penyora que aquest esperit olímpic no ens abandonarà en endavant, ha quedat dipositada en el nostre ajuntament la gloriosa bandera dels Jocs Mediterranis, la mateixa que va ondejar a Alexandria el 1951, hi ha ondejat el 1955 a Barcelona, i ondejarà a Beirut dins quatre anys en els III Jocs i en tots els que se celebrin en el futur…*".

Com era preceptiu, i acabats els Jocs, es va presentar un informe al CIO. Un extracte d'aquest, i amb la signatura de Joan Antoni Samaranch, va aparèixer en el *Butlletí Oficial del CIO*[449]. En l'informe es detallava les autoritats del moviment olímpic que van estar presents a Barcelona, l'aportació original, "*sense canviar el protocol olímpic*", d'un nou símbol, l'aigua del Mediterrani recollida en un

448 *El Mundo Deportivo* 8 d'agost de 1955.

449 Butlletí Oficial del CIO novembre de 1955.

àmfora, i s'ometia, conscientment, fer una valoració tècnica dels resultats. "*No és aquest el lloc, ni meva la intenció, de comentar les marques i resultats que en els Jocs Mediterranis es van registrar. No es tractava d'uns campionats internacionals en què la lluita pel rècord o resultat tenien un caire de rivalitat. Es tractava d'una manifestació pedagògica que va aglutinar com antigament, al voltant del culte a la joventut, el pensament col·lectiu dels pobles l'èxit del qual es mesura per la influència que aquella idea podia exercir sobre les consciències. Van ser doncs, unes jornades impregnades d'història, d'art, de filosofia i de bellesa. Repetint una frase del gloriós renovador dels Jocs, pot afirmar-se respecte als del Mediterrani, que l'essencial no va ser vèncer sinó l'honrós va ser participar*".

En la primera reunió de 1956 del comitè executiu de la Delegació Nacional d'Esports, atenent a l'èxit organitzatiu aconseguit en els Jocs Mediterranis va concedir la medalla al mèrit esportiu a l'alcalde de Barcelona, Antonio María Simarro i la copa García Doctor a l'Ajuntament de Barcelona. Al vicepresident del CIO, Armand Massard, també se li va concedir la medalla al mèrit esportiu en la seva categoria de plata amb distintiu blanc.

Com ja s'ha pogut comprovar pels comentaris elogiosos que plovien de totes parts, el prestigi d'Espanya al si del Comitè Internacional Olímpic, després dels Jocs, va pujar punts. Tanmateix el somni d'acollir en un futur pròxim uns Jocs Olímpics, pels quals la ciutat havia lluitat en el passat, i que ara alimentaven amb il·lusió i confiança les noves generacions, es va esvair un any després quan el Comitè Olímpic Espanyol, com a conseqüència de la invasió d'Hongria per les tropes russes, va acordar no assistir als Jocs Olímpics de Melbourne. "*La Delegació Nacional d'Educació Física i Esports, seguint instruccions del ministre secretari general del Moviment… no s'avé a intervenir en una Olimpíada, en circumstàncies com les actuals, en que s'està trepitjant la dignitat i la independència de pobles sobirans, i que culmina amb la sanguinària invasió d'Hongria*"[450]. En el seu llibre *Memorias Olímpicas* Joan Antoni Samaranch assegura que "*no estar present a Melbourne va ser una vertadera llàstima, perquè aquestes opcions de medalla haguessin servit per potenciar l'esport a Espanya i ratificar la meva teoria que els boicots només perjudiquen els esportistes, a qui se'ls impedeix la participació després d'anys de preparació*". Ni la crida del president del CIO, Avery Brundage, recordant que els Jocs són competicions entre individus i no entre països, va fer canviar d'opinió els dirigents esportius espanyols. "*El ple del Comitè Olímpic Espanyol, reunit en el matí d'avui, i reconsiderant la petició del president del Comitè Internacional Olímpic sobre el problema de la participació espanyola en l'olimpíada de Melbourne, amb tot respecte lamenta comunicar-li que es ratifica per unanimitat en l'acord precedent, de no assistir als Jocs, adoptat per la Comissió permanent, i interpretant així el sentir del poble espanyol de respecte i dolor davant el poble hongarès*"[451]. Aquest boicot va ser secundat, a més a més, per Holanda i Suïssa. Hongria sí que hi acudiria, fonamentalment gràcies a la intervenció del CIO i del diari francès *L'Equipe*. Aquesta Olimpíada es va veure sacsejada per altres conflictes. Egipte, Iraq i Líban, no van assistir als Jocs per la presència de tropes franceses i britàniques en el canal de Suez; i el Comitè Olímpic de la República Popular Xina va declinar la invitació en ser-hi present una delegació de la Xina nacionalista (Taiwan).

450 ABC 7 de novembre de 1956.

451 *El Mundo Deportivo* 11 de novembre de 1956.

30 ANYS DESPRÉS...

El 1985, 30 anys després, el periodista Andreu Mercè Varela es va presentar, al despatx del llavors regidor de Joventut i Esports de l'Ajuntament de Barcelona, Enric Truñó, amb el projecte d'organitzar uns actes amb motiu del 30 aniversari dels Jocs Mediterranis. No hem d'oblidar que, en aquestes dates, la ciutat comtal estava immersa, un vegada més, en la lluita per ser seu olímpica[452]. El juliol de 1980, quan Samaranch va ser elegit president del CIO, l'alcalde de Barcelona Narcís Serra va dir "*el que realment ens agradaria és que algun dia Joan Antoni Samaranch pogués presidir uns Jocs Olímpic a Barcelona*"[453]. Unes setmanes després, durant un programa televisiu, Samaranch afirmava que Espanya havia d'aventurar-se a organitzar els Jocs Olímpics de 1992, any que coincidiria amb el V centenari del descobriment d'Amèrica. El 30 de gener de 1981, en el sopar d'elecció dels millors esportistes de l'any de *El Mundo Deportivo*, i que servia també per celebrar el 75è aniversari del degà dels diaris esportius espanyols, va tenir lloc un acte simbòlic que va significar el tret de sortida per a la candidatura de Barcelona. Joan Antoni Samaranch, que assistia a l'acte com a president del CIO, es va treure de la solapa la insígnia del CIO i la va entregar a l'alcalde. "*Serra va comprendre perfectament el gest i en les seves paraules de resposta a Samaranch va haver-hi, encara que embolicada en una certa diplomàcia oratòria, la promesa que la nostra ciutat podia ser un dia aspirant a l'organització del gran certamen esportiu*"[454]. Uns mesos més tard amb la sol·licitud d'autorització al rei del projecte de candidatura, i la seva aprovació per unanimitat en el ple municipal es va donar el pas definitiu. El que molts ignoraven és que els Jocs Mediterranis de 1955, i el nou projecte, estaven units també per llaços de parentiu, l'alcalde Narcís Serra era parent del baró d'Esponellá.

Per tots aquests motius el municipi va acollir amb molt grat el projecte de commemorar el 30 aniversari dels Jocs Mediterranis. Qualsevol iniciativa podia contribuir a sumar punts en la lluita per allotjar els Jocs. La decisió final estava molt a prop, faltava poc més d'un any perquè el president del CIO, Joan Antoni Samaranch, obrís el sobre tancat amb el nom de la ciutat que aconseguiria l'olimp esportiu. Els Jocs Mediterranis de 1955 anaven, després de tants anys, a contribuir en aquesta constància.

Els objectius dels actes commemoratius del 30 aniversari dels Jocs de 1955 eren:

1. El reconeixement de totes aquelles persones –directius, esportistes, àrbitres, etc.- que van fer possible els Jocs Mediterranis.
2. La demostració clara de la vocació internacional i olímpica de la ciutat.

452 Sis ciutats van optar per ser seu dels Jocs Olímpics de 1992: Barcelona, París, Brisbane, Belgrad, Birmingham i Amsterdam.

453 *El Periódico* 17 de juliol de 1980.

454 *El Mundo Deportivo* 1 de febrer der 1981.

3. La demostració de la capacitat organitzativa de la ciutat.

4. Reconstruir un capítol significatiu de la història esportiva de Barcelona.

Els actes es van celebrar la setmana del 16 al 25 de juliol, i els vaig viure amb especial intensitat perquè l'oficina de la qual era responsable, Servei de Promoció Esportiva, era l'encarregada d'organitzar la logística de l'esdeveniment. Es va editar un programa de mà amb la mateixa portada de 1955; es va reproduir la cursa de relleus amb un àmfora de fang; es va celebrar una exposició al Col·legi d'Arquitectes de Barcelona i un col·loqui en què van participar Carles Pardo, Andrés Espinós , i els esportistes Jordi Bonareu, jugador de basquetbol, i Josep M. Andreu, capità de l'equip d'hoquei herba d'Espanya el 1955, i finalment, en l'històric Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, la conferència de Muhammad Ben Joulm, membre del CIO i del Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis.

Sens dubte l'acte més emotiu va ser el recorregut de l'àmfora des d'Empúries fins a Montjuïc. El veterà atleta gironí Alberto Gurt recollia l'aigua del Mediterrani i feia el primer relleu. Sebastià Junqueras, que en aquest moment era el responsable de la Unitat Operativa d'Esports de l'ajuntament, vestit de carrer, recollia l'àmfora de l'últim relleu i abocava el seu contingut a la Font Màgica de Montjuïc. En el trasllat de l'àmfora, van participar-hi esportistes destacats com l'atleta Carme Valero, i els waterpolistes Manel Estiarte i Jordi Carmona. L'àmfora original havia desaparegut pel que se'n va confeccionar una còpia de fang. En els III Jocs Mediterranis de Beirut, el 1959, Joan Antoni Samaranch, que va assistir a la reunió del Comitè Internacional dels Jocs Mediterranis com a vicepresident del COE, va proposar usar en la cerimònia inaugural "*el simbolisme de la cursa de relleus amb l'àmfora contenint aigua del Mediterrani*"[455]. Aquella proposta va ser acceptada per unanimitat. Fernando Arrechea en el seu blog olimpismo2007 fa referència a un article del periodista Juan Carlos Armengol[456] on s'assenyala, que "*aquesta àmfora de gran valor històric, i que està ara a la recerca i captura, va ser utilitzada en posteriors edicions dels Mediterranis, i hi ha fins i tot constància gràfica de la seva presència en els Jocs celebrats a Alger el 1975. Es desconeix amb certesa quan va ser vista per última vegada, però sí se sap ara, que s'ha posat preu al seu cap: 6.000 euros*". El ben cert és que a Nàpols 1963 va estar a punt de desaparèixer. "*L'àmfora que va portar Espanya a Nàpols, cedida per l'Ajuntament de Barcelona, havia desaparegut després de la cerimònia inaugural. Avui ha estat trobada, estava ja en una vitrina del museu de Nàpols amb les altres àmfores dels països participants. La nostra delegació, en recuperar-la per entregar-la a qui la va prestar, ha promès el ràpid enviament d'una reproducció com a regal a la ciutat napolitana*"[457]. L'any següent, i amb motiu dels actes del *centenari Paulino*, va estar a punt de repetir-se la història. La Delegació Nacional d'Esports va preparar un pelegrinatge de l'esport espanyol. Entre els actes programats es va organitzar una cursa de relleus per portar l'àmfora des de la parròquia barcelonina de Sant Pau del Camp fins a l'amfiteatre romà de Sant Fructuós de Tarragona. Una vegada allí, Elola Olaso, delegat nacional d'Educació Física i Esports, va procedir a la lectura de la primera carta de Sant Pau als Corintis: "*No sabeu que els que corren a l'estadi, tots a la veritat corren, però un només s'n*

455 *El Mundo Deportivo* 18 d'octubre de 1959.

456 *El Periódico* 24 de març de 2007.

457 *El Mundo Deportivo* 27 de setembre de 1963.

porta el premi? Correu de tal manera que l'obtingueu". Probablement sigui per aquesta al·lusió que, en aquesta ocasió, en comptes d'omplir-la amb aigua, es va omplir amb cendra de l'estadi d'atletisme de Berazubi, situat a la localitat de Tolosa (Guipúscoa) i el primer que es va construir a Espanya (1923). El ben cert és que finalitzada la cerimònia, que va estar presidida pel cardenal de Tarragona, el sagristà va emprendre el camí de tornada a la catedral amb l'àmfora a les mans. Encara sort que seguint les evolucions del sagristà estava José María Sumsi, secretari de Joan Antoni Samaranch que, adonant-se d'això, va córrer ràpid darere del sagristà i amablement li va requerir que tornès l'àmfora que era propietat de l'ajuntament.

Un altre detall que molts ignoren és que l'àmfora continua estant molt vinculada a la vida esportiva de la ciutat. Precisament en acabar aquell aniversari dels Jocs Mediterranis li vaig suggerir al regidor de Joventut i Esports, Enric Truñó, que l'àmfora podia convertir-se en el trofeu institucional donat per l'ajuntament. La idea va ser ben acollida i, des de 1986, als campions dels trofeus de caràcter internacional *Ciutat de Barcelona* se'ls fa entrega d'un àmfora banyada en plata que porta enregistrat l'escut de la ciutat.

Com ja ha queda dit, per al 30 aniversari, es va editar un fullet en què hi havia sis petits articles, els autors del qual eren l'alcalde Pascual Maragall; el president del CIO, Joan Antoni Samaranch; el membre del CIO i del Comitè dels Jocs Mediterranis, Muhammad Mzali; i els periodistes Mercè Varela, Carles Pardo i Julián Mir[458]. L'article de Carles Pardo era especialment interessant, perquè ens descobria, trenta anys després, el paper clau que havien exercit alguns dirigents: "*La clau de l'èxit van ser els homes, les persones que amb el seu habitual carisma, va aconseguir reunir Joan Antoni Samaranch al seu voltant, per portar a un terreny pràctic la idea que havia tingut el baró d'Esponellá… Un dels encerts de Samaranch va ser involucrar en el muntatge, a tots els presidents i secretaris de les diferents federacions olímpiques catalanes que tenien esports en el programa, i així ells i el nucli que formaven José María Sentís i Carlos Pena, així com el secretariat en què van treballar Sebastià Junqueras, Lluis Azemar*[459] *–l'home del cigar i els números- l'inoblidable Lluís Meléndez exatleta i periodista, i qui això signa, que entre d'altres coses es va cuidar dels mitjans de comunicació, van formar l'equip que va aconseguir portar-ho a la meta de l'èxit*".

458 Julián Mir Vicente (1911-2002), en els seus inicis va col·laborar amb el diari *La Prensa;* va participar en la fundació de *Vida Deportiva* i *Barcelona Deportiva;* per a més tard ajudar a fundar el diari esportiu *Dicen,* del qual va ser director durant 27 anys. En els últims anys de carrera periodística va col·laborar amb *El Mundo Deportivo* en la secció fixa *Al paso pero sin prisa*.

459 Luis Azemar Puig (1904-1998), jugador d'hoquei sobre patins en els inicis d'aquest esport, se li atribueix el mèrit d'haver proposat a la federació internacional la substitució del disc per l'actual pilota d'hoquei. Des de la constitució de la federació espanyola va ocupar diversos càrrecs, vocal, tresorer i vicepresident, jugant un paper clau en l'organització del I Mundial d'hoquei sobre patins a Barcelona. El 1968 el seu amic Joan Antoni Samaranch, que ocupava el càrrec de delegat nacional d'Esports li encarrega de presidir la Federació Espanyola de Patinatge, càrrec que va ostentar fins al 1972. Va ser el creador del primer comitè d'hoquei sobre gel dins de la Federació de Patinatge, i la primera lliga es va disputar el 1972. Directiu d'hoquei sobre patins del RCD Espanyol de 1942 a 1989 i medalla d'or del club (1986).

1. *Albert Gurt, primer rellevista, omple L'àmfora a la platja d'Empúries fins l'estadi de Montjuïc. 30 anys després, torna al mateix lloc dels fets.*

2. *Sebastian Junqueras a la font màgica de Montjüic.*

3. *Programa oficial 30 aniversari.*

4. *Acte folklòric a les ruïnes d'Empúries.*

2.

3.

4.

EL CINQUANTENARI

El 50 aniversari, lamentablement, va passar més desapercebut. El president de club Panathlon de Barcelona, Josep Antoni Pujante, va organitzar a les instal·lacions del Reial Club de Polo un acte que va comptar amb l'assistència de Joan Antoni Samaranch, que era president honorari del CIO; de Juan Merino, president del comitè organitzador dels Jocs Mediterranis d'Almeria 2005, i Juan Ángel Calzado, president del Reial Club de Polo. Del document que José Antonio Pujante va remetre a la premsa s'han extret dos paràgrafs: "*El dia 8 de juny al Saló del Centenari del Reial Club de Polo de Barcelona, el Panathlon, en sessió de gala, va evocar els II Jocs del Mediterrani amb la presència dels atletes que van competir el 1955, ja septuagenaris, i va homenatjar els qui van guanyar la medalla d'or concedint-los la insígnia del Panathlon. A Joan Antoni Samaranch se'l va nomenar president d'honor del Panathlon Internacional Barcelona, que va acceptar gustós, i el Dr. Josep Pujante, president de l'olímpica corporació li va imposar la insígnia del Panathlon en or massís, peça única encunyada per a l'ocasió, que testimoniava la gratitud per la seva tasca excepcional…. Aquest acte va ser un esment a la nostàlgia. Es van projectar en pantalla gegant antigues imatges del NO-DO i de Vida Deportiva, els documents gràfics i sonors de l'època, que recordaven l'esforç d'aquells atletes que apareixien a la flor de la joventut. Allí estaven amb nosaltres, millor o pitjor de salut però radiants, Jordi Bonareu, Joan Canals, Eduardo Kucharsky, Jaume Bassó, Josep Brunet, Alfons Vi Quadras, Tomás Barris, Ignacio Macayam Joaquín Dualde… més de 100 persones entre membres del Panathlon i esportistes invitats, van ovacionar els nostres campions de 1955. El recordat Joaquín Blume va ser evocat amb enyorança i un llarg aplaudiment, mentre la seva filla recollia la insígnia del Panathlon, davant l'emoció de tots a flor de pell… El Panathlon, una veterana corporació, amb gairebé cinquanta anys d'història i presència en els cinc continents, commemorava així el cinquantenari dels II Jocs Mediterranis de Barcelona…*

Cinquanta anys després, i malgrat els anys transcorreguts, aquells Jocs, els seus promotors, dirigents, esportistes i voluntaris continuen estant presents en el cor i pensament de les noves generacions de dirigents. Aquest llibre també pretendre rendir tribut a tots aquells que van avivar la flama d'aquesta ciutat compromesa des de sempre amb l'esport i el moviment olímpic.

2012

Amb motiu del 20 aniversari del Jocs de Barcelona i el Centenari del Comitè Olímpic Espanyol la Fundació Barcelona Olímpica va programar una exposició fotogràfica, que es va inaugurar el 9 de febrer de 2012. En el marc d'aquesta exposició es va presentar una pel·lícula, que forma part del fons de la Filmoteca de Catalunya, titulada II Jocs Mediterranis. El director d'aquesta pel·lícula va ser Josep Arraut i Ossó, i amb ella va aconseguir el Premi Ciutat de Barcelona de cinema de 1956.

1.

1. *Targeta de la invitació a la presentació dels II Jocs del Mediterrani.*

2. *D'esquerra a dreta: Maite Fandos, presidenta de la Fundació Barcelona Olímpica; els esportistes,Salvador Bosch, Lluís Abaurrea, i Tomàs Barris; Xavier Trias, alcalde de Barcelona, i Josep M. Arraut, fill del director de la pel·lícula.*

2.

ANNEXOS

Delegació espanyola en els II Jocs Mediterranis

El comitè organitzador va editar un llibret amb la relació d'esportistes inscrits però estava incompleta. D'altra banda, hi figuren esportistes que després no hi van participar, fonamentalment per lesions, com va ser el cas de l'atleta Antonio Amorós, que es va lesionar en el campionat d'Espanya disputat una setmana abans dels Jocs Mediterranis. S'ha inclòs en majúscules els esportistes que apareixen en el llibret, s'ha afegit una X a aquells que no apareixen en la relació de "*Participants i Suplents als II Jocs Mediterranis*" publicada en *El Mundo Deportivo* el dia que 16 de juliol, i en minúscula estan els que, en canvi, van ser afegits a última hora.

És possible que a la llista manqui algun esportista; també manquen els noms o les inicials del nom d'alguns d'ells i/o siguin erronis algun d'aquests.

Tanmateix, més greu va resultar que es van cridar a competir alguns atletes que no havien estat prèviament inscrits, i van saltar a la pista amb el nom dels atletes inscrits oficialment. "*Entre els molts milers de testimonis d'aquest emocionat jurament olímpic, es trobaven alguns als qui les paraules protocol·làries amb què s'obrien els Jocs devien forçosament produir –anem a creure-ho així- un lleu pessigolleig de remordiment. Entrem ja al terreny de les concrecions, assenyalant que aquestes poques persones pertanyien a la Federació Espanyola d'Atletisme. I que el fet pel qual havien necessàriament de sentir una incòmoda sensació de rubor, no era una altra que l'haver fet córrer de "matuta"*[460] *alguns atletes cridats a última hora, els quals, se'ls va fer actuar amb el nom dels que estaven oficialment inscrits*"[461].

Atletisme

100 metres llisos	200 metres llisos
LOPEZ AMOR, Jaime	TUDURI, Francisco
CASAR, Luis	HOSTA, Marcelino
VARAS, Juan María	PEÑARANDA, Ramón

400 metres llisos	800 metres llisos
MARTIN PORTES, Felipe	BREMON, Fernando X
RUFF, Francisco	Barris, Tomás
	García, Manuel
	Jiménez, José María

460 Matuta: d'amagat, sigil·losament.

461 *Dicen* 30 de juliol de 1955.

1.500 metres llisos	5000 metres llisos
BARRIS, Tomás	FARIGOLES DE MENORCA, Antonio
MACIAS, Manuel	GARCÍA, Luis
GIMÉNEZ, José María	MOLINS, José

10.000 metres llisos	110 metres tanques
AMORÓS, Antonio	JUNQUERAS, Sebastián
GARCÍA, Luis	BERENGUER, Joaquín
HURTADO, Jesús	BUSQUETS, Juan

400 metres tanques	3.000 metres obstacles
SAIZ, Javier	TEXEIRA, José
PORTOLES, Amable	BUDEGUI, F.
MORET, Aureliano	CEREZO, Felicito

Relleus 4 x 100 m	Relleus 4 x 400 m
LÓPEZ AMOR, Jaime	GARCÍA CABRERA, Manuel
HERMINA, Jesús	MARTIN PUERTA, Felipe
ALONSO DE PERALTA, Juan María	RUFF, Francisco
HOSTA, Marcelino	BENJUMEA, Antonio
PEÑARANDA, Ramón	BREMON, Fernando
ASENSIO, Melanio	CLOTET, Salvador

Salt d'alçada	Salt de longitud
ARIÑO, Juan Ignacio	GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Manuel
MARTÍNEZ, S.	PÉREZ, L.
MORALES, Salvador	ALONSO DE PERALTA, Juan María

Triple salt	Salt de perxa
PARELLADA, José Jorge	ADARRAGA, Fernando
SURROCA, Manuel	TORRELLA, Salvador
GARCÍA GARCÍA, Leandro	VADILIO, Salvador

Pes	Disc
QUADRA SALCEDO, Miguel	QUADRA SALCEDO, Miguel
DEL PINO, José	VIDAL QUADRAS. Alfonso
VIDAL QUADRAS, Alfonso	TORRES, José Luis

Martell	Javelina
MARTÍNEZ, Lorenzo	APELLANIZ, Pedro
QUADRA SALCEDO, Miguel	JIMENEZ ABASCAL, Félix
BOSCH, Salvador	GONZÁLEZ, Manuel

Marató	General decatló
GUIXA, Jaime	GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Manuel
OSTARIZ, Tomás	ADARRAGA, Bernardino
CASTRO, Jaime	

10 km marxa	50 km marxa
GRÀCIA, Manuel	APARICI, Pascual
GURT, Alberto	VILLOLDO, Francisco
PLANA, José	FARRÉS, Antonio

Natació i Waterpolo

100 metres lliures	400 metres lliures
GUERRA, Manuel	GRANADOS, Enrique
ALBERICHE, Roberto	GRANADOS, Jorge
QUERALT, Roberto	ALBERICHE, Roberto

1.500 metres lliures	100 metres esquena
GRANADOS, Enrique	QUEVEDO, Antonio
GRANADOS, Jorge	GONZÁLEZ, Luis
CASTIÑERIA, Manuel	GONZÁLEZ, José Antonio

200 metres braça	Trampolí
DOMÍNGUEZ, Jesús	MUNTAN, Jaime
NICOLAU, Jorge	MARTÍNEZ, Fermín
CASADO, Armando	GUILLIN, Domingo

Relleus 4 x 100 m estils	Relleus 4 x 200 m estils
GONZÁLEZ, Luis	RAMÍREZ, Ventura
DOMÍNGUEZ, Jesús	GUMBAU, Agustín
LEY, Eduardo	GRANADOS, Enrique
GUERRA, Manuel	ALBERICHE, Roberto

ABELLA, José
ALBERICHE, Roberto

Palanca
PEITAVI, Manuel
MUNTAN, Jaime
PRADES, Pedro

Waterpolo
RIBERA, Leandro
BAZAN, José
JORDANA, Jorge
CASTILLO, Francisco
SUBIRANA, Antonio
ABELLÁN, Juan Luis
MESTRES, Agustín
GODIA, Francisco
GASULL, Juan
LLORDACHS, Ricardo
BORONAT, Juan

Basquetbol
BASSO, Jaime
BONAREU, Jorge
BRUNET, José
CANALS, Jorge
CAPEL, Francisco
DÍAZ, Antonio
GONZÁLEZ, Rafael
HERNÁNDEZ, Joaquín
IMEDIO, Arturo
KUCHARSKI, Eduardo
MARTÍNEZ, José Luis
OLLER, Andrés
PARDO, Manuel
TRUJILLANO, Luis

GUERRA, Manuel
MUNTE, Armando

200 m papallona
DOMÍNGUEZ, Jesús
ALBERTI, Javier
LEY, Eduardo

Futbol
JUANET, Benito
GARBAYO, Javier
SIMÓ, Jaime
VILCHES, Eduardo
OLIVELLA, Fernando
MUÑOZ, Luis
CALVET, José
SANTAMARIA, Basilio
CORSIN, Antonio
RUIZ, José María
ELIZONDO, Antonio
GINESTA, José
SANTAMARÍA, Francisco
VERGES, Medín
SAIZ DE LA FUENTE, Antonio
PEÑALVA, Manuel

Ciclisme
CAVALLONAR, Jaime
BELLO, Adolfo
GINER, Miguel
HERNÁNDEZ, Rogelio
MEDICO, José
MURALL, Rafael
PÉREZ FRANCÈS, José
PÉREZ, Manuel
URRESTARAZU, José
VILANA, José

Boxa

Pes mosca	Pes gall
CASAS ARNAL, Miguel	HIDALGO ZAMORA, Juan José

Pes ploma	Pes lleuger
VALERO ÁLVAREZ, Horacio	EGEA VILLEGAS, Antonio

Pes mitjà-lleuger	Pes superlleuger
RAMOS SAAVEDRA, Vicente	LÓPEZ PÉREZ, Carlos

Pes intermedi	Pes mitjà
ORTEGA COMTE, Francisco	CARDOSO OLIVERA, Joaquín

Pes semipesant	Pes pesant
FERNÁNDEZ MARTÍNEZ, J.Luis	MONCASI DOMINGO, Ramón

Esgrima

Floret equips	Sabre equips
BOSSINI, Juan	DIEGO DE, Cèsar
GONZÁLEZ, Enrique	MARTÍNEZ, Ramón
MARTÍNEZ, Ramón	GONZÁLEZ, Enrique
TESTOR, August	GARCÍA, Emilio
TOSAT, Ángel	MESSANA, Eugenio
DIEZ, Jesús	BAUTISTA, Antonio

Espasa equips	Espasa individual
TESTOR, August	TESTOR, August
PATIÑO, José	PATIÑO, José
CERVANTES, Antonio	CERVANTES, Antonio
MARÍN, Antonio	
GISBERT, Fernando	
CABRERA, Pedro	

Individual	Sabre individual
TOSAT, Juan Angel	DIEGO DE, Cèsar

DÍAZ, Jesús	MARTÍNEZ, Ramón
	GONZÁLEZ, Enrique

Gimnàstica

ABAURREA, Luis
BAYLINA, Juan
BLUME, Joaquín
GARCÍA, Felipe
GIMÉNEZ, Isidro
JOVER, Víctor
LUNA, Ángel
PAGES, Antonio
TERRASSA, Ramón
VALLVE, José María
BASSAL, J.
SÁNCHEZ, Jesús
ALEGRE, Manuel
GUTIÉRREZ, Carlos

Hoquei camp (sobre herba)

RUÍZ GIJÓN, Rafael
MURUA, Pedro
ARANGUREN, José Ignacio
ARNAN CORTÈS, Jorge
ANDREU MARFA, José María
PRAT SANLLEHI, José
MACAYA, Ignacio
DUALDE, Eduardo
FUENTES, José María
USOZ QUINTANA, LUIS María
URQUIJO GARCÍA, Antonio
URZANQUI, Luis
GASSET PARRILLA, Pedro
DUALDE, Joaquín

Rugbi

BLANCH, Esteban
CARRILLO, Pedro
COROMINAS, Martín
CAMPAÑON, David
CORTAZAR, Javier
FORGAS, Eduardo
MERINERO, Juan
PASCUAL, Eduardo
PEÑA, Eusebio
RABASSA, Ramón
RIBAS, Jorge
RIVAS, José Luis
RODO, José
SERENA, Alberto
ABAD, Luis
ALEU, Juan
CALZADA, Alfredo
MASSA, Joaquín
MASSIP, Jaime
MORET, Aureliano

Hoquei sobre rodes

CAPONIN BALAGUER, Pedro
LARGO DE GELIS, Carlos
ORPINELL QUERALTO, JUAN
OVIES, José
PUIGBO ROCAFORT, Manuel
SERRA MUSTICH, August
TRIAS CASANOVAS, Jorge
ZABALLA ROBLES, Joan Antoni

COMPANY, Miguel
BERNAR, Ignacio

Lluita

Pes mosca	Pes gall
ROBLEDO DÍEZ, Vicente	BALAGUER SUTRA, Ernesto

Pes ploma	Pes lleuger
FERNÁNDEZ GIMÉNEZ, Ángel	SEMPERE ALOS, Francisco

Pes mitjà-lleuger	Pes mitjà
MATEO LOZANO, Joaquín	MIRET MESTRES, Joaquín

Pes semipesant	Pes pesant
PUIG GRAU, José María	BALAGUER MARTÍ, Antonio

Pesos i halters

Pes gall	Pes ploma
GARCÍA, José	Llanos, Francisco
GÓMEZ DE S. Enrique	

Pes lleuger	Pes mitjà
RODRÍGUEZ, Jesús	RENOM, Juan
	Moscoso, Antonio

Pes semipesant
Geronés, Emilio

Rem

Outrigger a dos sense timoner	Outrigger a quatre sense timoner
DUCH RIVERA, José	CRESPO SOLE, Francisco
ROSSET CASTELLS, Antonio	CARRASCO CAUDET, Jaime
COLL ASTORT, Jorge	DANIEL OSSÓ, Alejandro
	GIL EIXARCH, José

ENLLUSTRA COLL, Jorge
COTS PADRO, Oscar

Outrigger a dos amb timoner
DONOSO MESQUITA, Luis
CENDRÓS ROSET, José Antonio
TORRELLAS ROSSELL, Ernesto

Outrigger a quatre amb timoner
CAMPOS ROCA, Jaime
COCH TOMÁS, Salvador
PLANAS VERGÉS, José María
MACA MARINÉ, Arnaldo
FONT OLIVÉ, Francisco
ALSINA MATEU, Pedro
ANDRE BARCELÓ, Faustino

Skiff
DALMAU FERRER, Jaime
AREVALO LUQUE, Rafael

Outrigger a vuit
ARISTEGUI ISASA, José María
ALMANDOZ OSA, Rafael
IBURBURU URCOLA, José
OLASAGASTI ECHEVESTRE, José María
PEON SEARES, José
GOICOECHEA ZUBIETA, Ignacio
VAQUERIZA URQUIOLA, Trinidad
EGUIBAR PRADERA, Ignacio
ARANZABAL OLASCOAGA, Juan
GARIN TEJERIA, Pedro María

Doble scull
FONTQUERNI VIVES, Celestino
IBAÑEZ LUNA, Luis
MELÉNDEZ FERNÁNDEZ, Antonio

Tir

Tir al plat
SARASQUETA, Víctor
GIMÉNEZ, Miguel
ARTÉS, Jesús
FRANCESCH, José Luis
SOLANES, Ángel

Tir olímpic
FERNÁNDEZ, Santiago
MUSSONS, Francisco
GUERRERO, Francisco

Posició estès, carrabina calibre 22
BERNADAS, Ramón
ÁLVAREZ, José Luis
MODOLELL, Antonio

Pistola lliure calibre 22
LEÓN, Ángel
PALOMO, Luis
GONZÁLEZ, Minervino

Carrabina lliure 3 posicions
ANDOIN, José Manuel
GONZÁLEZ, Juan
TOMÁS, Pedro Antonio

Vela

Flying dutchman	505
MARTÍ LLUMA, Jorge	RIEUSSET PONCE DE LEÓN, José María
BALCELLS RODON, Francisco	JIMÉNEZ MEIFREN, Carlos

Snipe
FERNÁNDEZ DE CORDOBA, Gonzalo
TRIAY, Luis

Nota:

És probable que aquesta llista sigui incompleta i hi hagi noms equivocats. També manquen les inicials i noms d'alguns esportistes.

PRESSUPOST DE DESPESES PER CAPÍTOLS I PARTIDES

Resum de les Despeses ocasionades per la celebració dels II Jocs Mediterranis, que afecten la partida 582 del Pressupost Municipal de 1955. L'ajuntament havia consignat per a l'esdeveniment nou milions de pessetes.

	Cap. I Organització	
A)	Despeses de viatge	47.650'65
B)	Material oficines	482.057'25
C)	Personal	247.566'30
	Cap. II Premsa i Propaganda	
A)	Impresos, etc.	851.501'98
B)	Premsa, etc.	737.661'25
	Cap. III Allotjaments	3.273.291'75
	Cap. IV Festivals	
A)	Exposicions art	121.851'35
B)	Exposició medalles	37.554'90
C)	Exposició arquitectura	486'00
D)	Cinema esportiu	37.925'25
E)	Folklore	43.746'00
F)	Teatre	65.690'65
	Cap. V Transports	651.076'01

Cap. VI	Trofeus	410.571'85

Cap. VII	Material esportiu	
A)	Atletisme	168.419'85
B)	Basquetbol	875'00
C)	Boxa	5.508'00
C)	Ciclisme	12.656'05
D)	Esgrima	34.644'00
D)	Futbol	-
E)	Joquei camp	-
F)	Natació	53.208'00
G)	Pesos i halters	-
E)	Rem	160.040'44
H)	Rugbi	2.399'70
F)	Tir	110.427'07
G)	Tir al plat	112.997'01
I)	Relleus	15.070'90
J)	Arbitratges	155.010'95
K)	Altaveus	81.420'00
L)	Sanitat	63.945'00

Cap.VIII	Imprevistos	427.259'72
	Total	8.412.512'88

A més a més, l'ajuntament va costejar la totalitat d'instal·lacions esportives amb un cost aproximat de 40 milions de pessetes.